

เบ
น
จ

สถาปัตยกรรม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 25 ตุลาคม - ธันวาคม 2547 ISBN 1513-105X

*** ขิงทุ้มเทจิตใจให้กระทำแต่ความดี**

ความยึดมั่นถือมั่น เป็นความไม่ถูกต้อง พระพุทธเจ้าจึงทรง
สอนให้ละ แต่เมื่อยังละความยึดทุกอย่างไม่ได้ ก็ขิงทุ้มเท
จิตใจให้ยึดมั่นการทำความดี ยึดมั่นความเชื่อในผลของการ
ทำความดี ว่าทำดีจักได้ดีจริง มีความยึดมั่นความเชื่อใน
ผลของการทำความชั่ว ว่าทำชั่วจักได้ชั่วจริง
ความยึดมั่นเช่นนี้จักเป็นทางนำไปดี ให้ได้ดี ไม่ทำไม่ดี
ซึ่งก็ย่อมจักนำไปให้พ้นทุกข์โทษร้ายของกรรมไม่ดี ได้รับแต่
คุณประโยชน์สารพัดของกรรมดี

พระนิพนธ์

สมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

จากหนังสือ : อำนาจอันยิ่งใหญ่ของกรรม

ปก : พระธาตุพนม

หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” ISSN 1513-105X

ปีที่ 6 ฉบับที่ 25 : ตุลาคม - ธันวาคม 2547

ที่ปรึกษา :

สีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว น.ต. อธิธิ ดิษฐบรรจง ร.น. เกียรติคุณชาติประเสริฐ

ผู้อำนวยการ : นฤมิต ทิพย์ระนันท์

บรรณาธิการอาวุโส : ประภัสสร เสวิกุล

บรรณาธิการ : เบลูจามา ทับทอง

คณะผู้จัดทำ :

วนิดา คุดตวัส อุไรวรรณ คุณะเปรมะ กฤษ คมสัน วรากร วรรณประสิทธิ์
บัญชา ธิโกศรี ธนภณ จีรพันธ์ แคทรียา คล้ายคลึง

คอมพิวเตอร์ : วัลชนี พานิชกุล

รูปเล่ม : ปราณ

พิมพ์ที่ : ภาพพิมพ์ โทร. 0-2433-8586

หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” รายสามเดือน

จัดทำโดย :

สถานีวิทยุสราญรมย์ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400

โทรศัพท์ 0-2643-5094 โทรสาร 0-2643-5093

ผู้สนใจสามารถติดต่อขอรับหนังสือและส่งข้อเขียนมาให้พิจารณาได้ตามที่อยู่ข้างต้น

● **สารบัญ**

พระนิพนธ์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช	1
ถ้อยแถลง / นฤมิต ทิพย์ระนันท์	4
การบริหารงานแบบทูตซีอีโอ (CEO) / กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	8
สิ่งที่หล่นหายไปในการประชุมบิมสเทก	12
สาระน่ารู้ / ใช้หัวตากับโลกาภิวัตน์	17
“สวัสดิ์” มรดกอาจารย์ / สลวย โรจนสโรช	21
ความเห็นเอกชนเรื่องการใช้คำว่า “สวัสดิ์” / พระยาอุปกิตศิลปสาร	24
แรงงานไทยในอิสราเอล / น.ต.อธิธิ ดิษฐบรรจง	27
ไปโมบุญที่ลาวกันเถอะ / เบลูจามา / วัลลสินี	32
การตั้งชื่อให้เป็นสิริมงคล นามนั้นสำคัญไฉน? ตั้งให้ถูกโฉลก ดังและรวยได้ / พ.ต.อ.จะตุรงค์ บุรานนท์	45
ผักปลอดสารพิษ / ณรงค์ กิ่งแก้ว	56
วิวัฒนาการหนังสือเดินทางไทยสู่หนังสือเดินทาง อิเล็กทรอนิกส์ / นิลวรรณ งามอุโฆษ	61
ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย จากการรับสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรป / ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	70
สารคดี / ชูชาติ	77
ลังกาเป็นมือ / อธิธิธิ บุญวิทย์	107
พิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเรียงความ เรื่อง “ข้าพเจ้าอยากทำอะไรให้แผ่นดิน”	119
ยุทธศาสตร์การต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น / อุไรวรรณ คุณะเปรม	126
ความหลากหลายของ ภาษาและชาติ ทรัพยากรล้ำค่าหรือปัญหาที่แก้ไม่ได้ / ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์	135
เรื่องน่ารู้ / สนุกไหมไทย	150
อันสืบเนื่องมาแต่กรณีอดีตวินัยาตรกรรมของนักเรียนทุนที่ไปเยอรมนี - การศึกษาต่อที่ยุโรปและเยอรมนี / พรสวรรค์ วัฒนางกูร	162
ทิ้งห้อย ... แผลงน้อยมากค่า นำชม / ทิ้งถ่วง	175
เมนู / เต้าหู้ใบบัวบก	193
ธรรมะ / วัดป่านานาชาติ	195
เมตตาจิตของหลวงพ่อบุชา / ไม้เมือง	203
ประเพณีปีใหม่แบบชาวมอญ / ประภัสสร, ปัทมฉัตร, เบลูจามา, ปรมมา	207
ท้ายเล่ม / เบลูจามา ทับทอง	216

พร้อมกับหนังสือวิทยุสราญรมย์ ฉบับปีที่ 6 ฉบับที่ 25 :
ตุลาคม-ธันวาคม 2547 ที่ท่านถืออยู่ในมือขณะนี้ ก็นับเป็นเวลา 2 ปีเต็ม ที่ผมได้รับใช้ท่านผู้ฟังในฐานะนายสถานีวิทยุสราญรมย์ รู้สึกเวลาผ่านไปเร็วเหมือนกับติดปีกบิน ไม่ทันไรก็สิ้นปีแล้ว หากมีอะไรที่ขาดตกบกพร่องบ้าง ผมก็ขอโทษท่านผู้ฟังในนามผู้จัดรายการทุกท่าน

ในช่วงเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2547 ได้มีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นในประเทศชาติที่รักของเรา ผมอยากจะยกเหตุการณ์สำคัญที่กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีส่วนรับผิดชอบดังนี้

1 การบรรยายสรุปสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้

ในวันพฤหัสบดีที่ 28 ตุลาคม 2547 ปลัดกระทรวงการต่างประเทศให้เชิญคณะทูตต่างประเทศมารับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบและการสลายการชุมนุมที่จังหวัดนราธิวาส โดยได้แบ่งการชี้แจงออกเป็น 2 ส่วน คือ การแก้ปัญหาการชุมนุมที่ทางการ

ได้กระทำไปตามหลักสากล และกรณีมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น ซึ่งตามปกติมีมาตรฐานการดูแลผู้ต้องหายุ่งแล้ว ส่วนเหตุที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นนโยบาย และไม่มีใครต้องการให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อนำความจริงมาเปิดเผยต่อสาธารณะด้วย

2 คำชี้แจงของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

วันศุกร์ที่ 29 ตุลาคม 2547 ประมาณ 21.00 น. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงสถานการณ์ภาคใต้ทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง (โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) โดยมีถ้อยแถลงตอนหนึ่งว่า "เรื่องที่น่าเศร้าสลดใจ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 25 ตุลาคม ที่ผ่านมา ที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส หนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานแล้ว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็คงเป็นผลพวงมาจากการที่มีความไม่สงบเกิดขึ้นมาหลายช่วง ช่วงที่สำคัญเริ่มต้นตั้งแต่ปีนี้ เมื่อวันที่ 4 มกราคม ปีนี้เป็นต้นมา ที่มีการปล้นปืนที่ค่ายทหารพัฒนาที่อำเภอเจาะไอร้อง จ.นราธิวาส หลังจากนั้นก็มีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย มีการลอบวางเพลิงเกิดขึ้นถึง 329 ครั้ง มีการวางระเบิดถึง 77 ครั้ง มีการโจมตีสถานที่ราชการ 22 ครั้ง มีการลอบทำร้ายและยิงคนถึง 477 ครั้ง ผลก็คือว่ามีเจ้าหน้าที่เสียชีวิต มีประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต รวมทั้งผู้พิพากษาและพระสงฆ์ 3 รูป รวมทั้งสิ้นมีผู้เสียชีวิต 264 ราย บาดเจ็บ 398 ราย อันนี้ นับจนถึงวันที่ 21 ตุลาคมเท่านั้น สองสามวันนั้นก็ยังมีอีกมากมาย..."

(ข่าวสารนิเทศของกระทรวงการต่างประเทศ ที่ 537/2547 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2547)

ในส่วนที่เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในกระทรวงการต่างประเทศ

1. การยุบเลิกกรมวิเทศสหการ

เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2547 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ซึ่งส่งผลให้ กรมวิเทศสหการ (กอส.) ถูกยุบเลิกไป และหน่วยงานเดิมต้องไปขึ้นกับสำนักงานฯ ที่ตั้งขึ้นใหม่ รวมทั้ง อธิบดีกรมวิเทศสหการ จะเปลี่ยนตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานฯ

2. งานทอดผ้าพระกฐิน

กระทรวงการต่างประเทศได้อัญเชิญผ้าพระกฐินพร้อมทั้งเครื่องอัฐบริขารและเงินบำรุงพระอารามตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ไปทอดถวายยังที่ชุมนุมสงฆ์ วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย วัดพระธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วัดอะโลดอเปะ กรุงย่างกุ้ง สหภาพพม่า วัดโพนินท์ นครโฮจิมินท์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พุทธสถานพระสีหหนุธรรมราชา กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา วัดศรีปรมนันทะราชามหาวิหาร เมืองกัลล์ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา และวัดสิบลองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน หลังเทศกาลออกพรรษาของปี 2547 นี้

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนมายุครบ 77 พรรษา ผมและผู้จัดรายการของสถานีวิทยุสุวณฺรมย์ทุกคน ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกได้โปรดอภิบาลและดลบันดาลให้พระองค์ทรงพระเกษม

สำราญ เจริญด้วยพระชนมายุยั่งยืนนาน เพื่อเป็นร่วมโพธิ์ร่มไทรของ
พลกนิกรชาวไทยตราบนานเท่านาน

ด้วยความปรารถนาดี

(นฤมิตร ทิณฺฐีระนนฺท์)

นายสถานี

- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
กระทรวงการต่างประเทศ
8 กรกฎาคม 2547

การบริหารงานแบบทูตซีอีโอ (CEO)

คำว่า ซีอีโอ (CEO - Chief Executive Officer) กลายเป็นคำที่กล่าวถึงกันมากในช่วงสามสี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้แพร่ขยายมาจากระบบการบริหารงานของภาคเอกชน มาสู่ระบบการบริหารงานของราชการตามนโยบายของท่านนายกรัฐมนตรีที่ต้องการให้แต่ละหน่วยราชการมีเจ้าภาพรับผิดชอบ เช่นเดียวกับประธานกรรมการบริหารของภาคเอกชน กระนั้นก็ดี เชื่อว่ายังมีคนอื่นอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่ยังเห็นภาพของซีอีโอไม่ชัด โดยเฉพาะเมื่อนำระบบนี้มาปรับใช้กับการบริหารราชการในต่างประเทศ จนเกิดคำว่า "ทูตซีอีโอ" ก็อาจจะยิ่งสงสัยขึ้นไปอีกว่าลักษณะของทูตซีอีโอเป็นอย่างไร และมีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้างหลังจากมีการนำระบบซีอีโอมาใช้ เรื่องนี้อธิบายกันได้ง่ายๆ หากเข้าใจในองค์ประกอบหลักของ ซีอีโอ คือ การบริหารงานแบบบูรณาการ

โดยมี “เจ้าภาพหลัก” ที่สามารถระดมการทำงานของทุกส่วนให้กลายเป็น “ทีมเวิร์ก” มี “เอกภาพ” และ “เป้าหมาย” ในการทำงาน โดยมีเจ้าภาพหลักเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุด

ดังนั้น เมื่อนำระบบซีอีโอมาใช้กับเอกอัครราชทูต ก็ย่อมต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงตามองค์ประกอบของ ซีอีโอ อย่างแน่นอน สี่ส่วนคือ ประการแรก เกิดเจ้าภาพรับผิดชอบงานที่ชัดเจน นั่นคือเอกอัครราชทูต ซึ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ผลักดัน ประสานและติดตามการทำงานของทุกหน่วยราชการไทยในประเทศนั้นๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ประการที่สอง เกิดทีมประเทศไทยในรูปของคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต ซึ่งมีผู้แทนของหน่วยราชการต่างๆ ในประเทศนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ พาณิชยกรรม ท่องเที่ยว แรงงาน เกษตร กลาโหม การบินไทย ฯลฯ เป็นกรรมการ โดยมีเอกอัครราชทูตเป็นประธานการประชุม ซึ่งจะมีขึ้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อให้การทำงานเดินไปในทิศทางเดียวกัน ประการที่สาม เกิดแผนยุทธศาสตร์หรือเป้าหมายในการทำงานในประเทศที่รับผิดชอบ อันเป็นผลจากการวางแผนร่วมกันของทีมประเทศไทย และประการสุดท้าย เกิดระบบการประเมินผลการทำงานของเอกอัครราชทูตซีอีโอ และทีมประเทศไทย

คราวนี้ลองมาดูตัวอย่างผลการทำงานของทีมประเทศไทยประจำอินเดียและเวียดนาม ซึ่งคณะประเมินผลทูตซีอีโอ ได้ออกไปเยี่ยมเยียนเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา และได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูตทั้งสองแห่ง ก็ได้พบบรรยากาศของทีมประเทศไทย โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนทัศนคติใน การทำงานของผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ จากที่เคยต่างคนต่าง

ทำให้ต้นสังกัดของตน มาเป็นทำเพื่อทีม โดยได้ช่วยเอกอัครราชทูต ในการตอบคำถามและชี้แจงข้อมูลต่างๆ ให้กับคณะประเมินผลอย่าง เต็มที่ รวมทั้งได้แสดงผลงานที่เกิดจากการทำงานเป็นทีม อาทิ โครงการเทศกาลอาหารไทย ซึ่งท่านทูตได้จัดแบ่งงานให้แก่หน่วยงาน ทำ โดยฝ่ายสถานทูตจัดหาอาหารไทย ผู้แทนฝ่ายพาณิชย์หาผลไม้ไทย และสินค้าไทยไปจัดแสดงและจำหน่าย ผู้แทนการท่องเที่ยวจัดหาคณะ นานาชาติแสดง และผู้แทนการบินไทยให้การสนับสนุนด้านตัวเครื่องบิน และนำหนักของ ทำให้เกิดเป็นโครงการใหญ่ มีผลขยายในวงกว้างและ ที่สำคัญสามารถประหยัดงบประมาณได้เป็นแสนบาท ส่วนที่เวียดนาม ก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าผลสำเร็จจากการต้อนรับคณะนักกีฬาไทยในการ แข่งขันซีเกมส์ที่เวียดนามจนได้รับคำชมเชยจากหลายฝ่าย และผล สำเร็จจากการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนาม ซึ่งส่งผลให้ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามแน่นแฟ้นในระดับสูงสุด เกิด จากการร่วมกันทำงานของทีมประเทศไทยเป็นสำคัญ

นอกจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานแบบเป็นทีม แล้ว ยังพบว่าการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานที่เน้นบทบาท เชิงรุก และตั้งเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจน ที่อินเดียมีการตั้ง เป้าตัวเลขทางการค้า ซึ่งทีมประเทศไทยมั่นใจว่าภายในสิ้นปีต้องทำ ได้ทะลุเป้าอย่างแน่นอน พร้อมทั้งมีตัวเลขทางการค้ามายืนยัน ส่วน ที่เวียดนามเน้นไปที่การช่วยนักธุรกิจไทยเจาะตลาดเวียดนาม มีการ ประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างทีมประเทศไทยกับภาคเอกชนไทย ในเวียดนาม เพื่อวางกลยุทธ์การเจาะตลาดของสินค้าแต่ละตัว หลาย กรณีทูตซีอีโอ ได้เข้าไปช่วยเจรจากับผู้นำระดับสูงของเวียดนามให้กับ นักธุรกิจไทย

จากตัวอย่างของเพียงสองประเทศก็พอจะทำให้มองเห็น ภาพของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และความเปลี่ยนแปลงนี้กำลัง เกิดขึ้นกับทีมประเทศไทยใน 61 ประเทศ

นโยบายซีอีโอ ของรัฐบาลชุดนี้มีผลจริงหรือไม่ ลักษณะที่ เกิดขึ้นกับทีมประเทศไทยในอินเดียและเวียดนามเป็นคำตอบได้อย่างดี และต่อไปการทำงานของทูตซีอีโอจะไม่จำกัดขอบเขตอยู่ในต่างประเทศ เท่านั้น แต่จะเชื่อมเข้ามาต่อกับการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ซีอีโอ ตามแนวชายแดน ส่วนจะเชื่อมกันอย่างไรคงต้องคอยติดตาม ดูในวันที่ 17 กรกฎาคม 2547 เพราะจะมีการประชุมผู้ว่าราชการ จังหวัดซีอีโอ ในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน กับ เอกอัครราชทูตซีอีโอ ที่ประจำอยู่ในประเทศจีน อินเดีย บังกลาเทศ เนปาล ศรีลังกา พม่า เวียดนาม และลาว ณ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อ หาแนวทางพนักกำลังการทำงานในลักษณะ "Local Link Global Reach" คือเชื่อมท้องถิ่นเข้ากับตลาดของประชาคมโลกเพื่อสนอง เป้าหมายสูงสุดของรัฐบาล ซึ่งก็คือความกินดีอยู่ดีของประชาชน นั้นเอง

สิ่งที่หล่นหายไป ในการประชุมบิมสเทก

ช่วงหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยของเราเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระดับโลกต่างๆ มากมาย และทุกครั้งก็จะมีโฆษณาชวนเชื่อให้คนไทยร่วมกันเป็นเจ้าภาพที่ดี แสดงไมตรีจิตให้ต่างชาติที่มาาร่วมประชุมประทับใจ ที่เพิ่งเสร็จไปหมาดๆ ควันหลงยังไม่จางดีก็คือการประชุมผู้นำกลุ่มบิมสเทก ที่เพิ่งจัดขึ้นที่กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา ไปเมื่อปลายเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาเอง

หลายคนอาจจะนึกไม่ออกด้วยซ้ำว่าบิมสเทกคืออะไร เห็นแต่ป้ายโฆษณาแว่วๆ ถ้าเป็นสมัยก่อนคงต้องอธิบายกันยาว ว่าบิมสเทก (BIMST-EC) ย่อมาจากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างบังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา และไทย จริงๆ แล้วชื่อนี้เคยเปลี่ยนมาแล้วครั้งหนึ่ง เพราะตอนแรกที่ตั้งในปี 2540 ใช้ชื่อว่า

BIST-EC เฉยๆ แต่เนื่องจากพม่าได้เข้าร่วมในกรอบนี้หลังจากเพิ่งก่อตั้งขึ้นได้เพียงไม่กี่เดือนจึงเติม M เข้าไปอีกตัว

หลังจากนั้น บิมสเทกก็หยุดการรับสมาชิกใหม่ไป 6 ปี จนมาเมื่อปลายปี 2546 เนปาล และภูฏาน ก็เข้าเป็นสมาชิกใหม่ ทำให้มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 7 ประเทศ

ทีนี้ก็เลยเกิดปัญหาขึ้นมา ว่าน้องใหม่ (โดยเฉพาะเนปาล) อยากจะให้เปลี่ยนชื่อ เพราะอักษรย่อของประเทศเขาไม่อยู่ในนั้น ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะบิมสเทกก็ก่อตั้งมารวม 7 ปีแล้ว สร้างยี่ห้อจนเป็นที่รู้จักกันแล้วในระดับหนึ่ง ถ้าเปลี่ยนชื่อก็ต้องมาสร้างชื่อเสียงกันใหม่หมด นอกจากนี้การคิดชื่อใหม่ให้ฟังดูดีและไม่ซ้ำใครก็ไม่ใช่เรื่องง่าย จึงต้องมานั่งถกกันหน้าดำคร่ำเครียดตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ ปลัดกระทรวงฯ ไปจนถึงระดับรัฐมนตรีทีเดียว 5 รายชื่อที่เข้ารอบสุดท้ายมีดังนี้:

- BASC ย่อมาจาก Bay of Bengal - Andaman Sea Cooperation ชื่อนี้ไทยเสนอเอง ฟังดูเข้าที่หน่อย
- BoBEC ย่อมาจาก Bay of Bengal Economic Cooperation ชื่อนี้มีการพูดกันในที่ประชุมของรัฐมนตรีที่ภูเก็ตเมื่อต้นปีแต่ไทยเห็นว่ามันฟังคล้ายกับ "โบ้เบ้"
- ABEC ย่อจาก Andaman Sea and Bay of Bengal Economic Cooperation แต่ฟังคล้ายๆ APEC
- BBIMNST-EC ชื่อนี้เอากันง่ายๆ แบบว่าเติมตัวย่อเข้าไปอีกสองตัว แต่ใครสักก็คนจะรู้ว่าคำนี้ออกเสียงว่าบิมสเทกเหมือนเดิมหลายคนอาจอ่านออกเสียงเป็นคนติดอ่างด้วยซ้ำ
- SASEAEC มาจาก South Asia - South East Asia Economic Cooperation อันนี้ไปคนละเรื่องเลย

ไทยและอินเดีย เห็นตรงกันว่าใช้ชื่อ BIMST-EC อย่างเดิม แหะเลดีแล้ว เนื่องจากกลายเป็นยี่ห้อที่ติดตลาดแล้ว ไม่ควรเปลี่ยน ซึ่งรัฐมนตรีต่างประเทศของไทยก็อยากให้ใช้ตัวย่อเดิม แต่เปลี่ยนคำอธิบายว่าเป็นความร่วมมือในภูมิภาค... อะไรก็ว่าไป

ที่สุดแล้ว เรื่องชื่อใหม่ก็กลายเป็นประเด็นหนึ่งบนโต๊ะเจรจาที่เผ็ดมันไม่แพ้เรื่องอื่นๆ โดยว่ากันตั้งแต่ในโต๊ะอาหารค่ำมื้อแรกของเจ้าหน้าที่อาวุโสเลยที่เดียว ถกกันอยู่จนดึกก็ยังไม่ไปถึงไหน จนในที่สุด ก็ได้ฉกฉวยขี้น้ำชาจากอินเดียมาช่วยไว้ โดยกล่าวประมาณว่า การมาครั้งนี้ทุกคนต่างตั้งใจมาประชุมผู้นำ BIMST-EC กัน ควรหรือที่จะเปลี่ยนชื่อเป็นอย่างอื่น ทั้งชื่อ BIMST-EC นี้ก็ได้เป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว หากเปลี่ยนให้กลายเป็นชื่อที่ฟังเหมือนอินเตอร์เน็ต พาสเวิร์ด (อันนี้เจ็บมาก...) หรือชื่ออื่นๆ ก็จะเป็นการลดค่าความเป็น BIMST-EC ที่มีมานาน 7 ปี ว่าแล้วท่านก็สาธยายตัวอย่างชื่อย่อต่างๆ มากมาย ที่เป็นที่รู้จักกันดีโดยคนแทบไม่รู้ชื่อจริงๆ ด้วยซ้ำว่า ย่อจากอะไร ไม่ว่าจะ NATO UNCTAD UNESCO APEC LG หรือ GM ฯลฯ

จากนั้นก็ได้นำเสนอผลงานชิ้นโบว์แดงของอินเดีย ได้แก่ การคิดชื่อใหม่ให้บิมสเทคโดยคงไว้ซึ่งตัวย่อเดิม ได้แก่ Bay of Bengal Integrated Movement for Scientific, Technical and Economic Cooperation ซึ่งก็ทำให้สามารถคงชื่อบิมสเทคไว้อย่างเดิมได้ครบครัน (ท่านนายกทักษิณถึงกับชมเปาะว่าอินเดียเท่านั้นที่จะคิดหาทางออกได้แบบอัจฉริยะอย่างนี้) ถึงตอนนั้นก็เลยต้องมาตกลงกันก่อนว่าสรุปจะเอาชื่อใหม่เลยทั้งชื่อเต็มชื่อย่อ หรือจะคงชื่อย่อแบบเดิมไว้ แต่เปลี่ยนความหมาย

ในที่สุดท่านประธานที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (ซึ่งก็คือท่านปลัดกระทรวงการต่างประเทศไทยเรานี่เอง) ก็สามารถถ่วงถ่วงจนได้ฉันทามติในคืนนั้นว่าเราจะใช้ชื่อย่ออย่างเดิม แต่ส่วนเนื้อในนั้น ใครมีไอเดียอะไรก็ค่อยมาเสนอกันอีกทีในที่ประชุมวันรุ่งขึ้น ซึ่งจริงๆ ก็คือไม่กั้ชั่วโมงหลังจากนั้น

พอมารวันใหม่ ฝ่ายไทยเราก็มาพร้อมกับข้อเสนอชื่อ Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation ซึ่งมีความหมายกว้างและครอบคลุมมากกว่าข้อเสนอของอินเดีย แต่บางประเทศก็แย้งว่า Multi-Sectoral เป็นคำเดียว ไม่ควรเอาสองตัวอักษร (คือ M และ S) มาจากคำนี้ บางประเทศก็ติดอกติดใจในเรื่องวิทยาศาสตร์ จะเอาคำว่า Scientific ใส่เข้าไปให้ได้

จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้ข้อสรุป เลยต้องยกไปให้ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีหารือกันในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งรัฐมนตรีต่างประเทศของเราก็สามารถโน้มน้าวรัฐมนตรีชาติอื่นๆ ให้ยอมรับใช้ชื่อตามที่ไทยเสนอได้เป็นผลสำเร็จในที่สุด โดยให้อธิบดีอธิบายว่าพอมีคำว่า Multi-Sectoral แล้วก็ถือว่ากินความลึกซึ้ง ดังนั้น อย่าว่าแต่ด้านวิทยาศาสตร์เลย ต่อให้อยากจะร่วมมืออีกสักกี่ด้าน ชื่อนี้ก็กินความไว้ได้ครบถ้วน และเหตุผลของท่านนี่เองก็ทำให้ผู้คัดค้านต้องยอมจำนนโดยคุณิ (หลังจากที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยปาดเหงื่อกันไปหลายรอบด้วยความระทึก) มิต้องเหนื่อยมาถึงท่านนายกฯ ทำให้ท่านสามารถใช้เวลาประชุมผู้นำที่มีจำกัดไปเจรจาความเมืองแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และร่วมกันผลักดันกิจกรรมบิมสเทคได้อย่างคุ้มค่าคุ้มเวลา

ด้วยเหตุนี้เอง Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation จึงกลายเป็นชื่อใหม่อย่างเป็นทางการของ BIMSTEC ซึ่งก็พอแปลได้ว่า "ความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ" และเขียนย่อว่า BIMSTEC โดยไม่เหลือเครื่องหมาย hyphen ไว้ให้รบกวนตาอีกต่อไป

ที่นี้ก็คงรู้กันแล้วว่าอะไรเอ่ย ที่หล่นหายไปในช่วงการประชุมผู้นำ BIMSTEC.... ?

คำตอบ: ยัติกัณฑ์ หรือเครื่องหมาย " - " นั่นเอง... ถูกต้องนะคร้าบบบบ!

ใช้หวัดนกกับโลกาภิวัตน์

กลับมาอีกครั้งแล้วกับโรคใช้หวัดนกในไทย หลังจากที่ได้มีการระบาดของโรคนี้ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปลายปี 2546 ถึงต้นปีที่ผ่านมา โดยเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2547 ได้มีรายงานยืนยันผลจากห้องปฏิบัติการว่ามีการพบการติดเชื้อโรคใช้หวัดนกในฟาร์มแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และหลังจากนั้นมาจนถึงปัจจุบันก็มีการพบการติดเชื้อในอีกหลายจุดในประเทศ

แม้การพบการติดเชื้อในครั้งนี้จะเพียงจุดเล็กๆ ไม่กี่จุด และมีสัตว์ปีกติดเชื้อในปริมาณที่ไม่มากนัก จนยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็น "การระบาด" โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการระบาดในวงกว้างเมื่อช่วงต้นปี แต่การพบการติดเชื้อในครั้งนี้นำให้หลายคนเริ่มตั้งคำถามว่า ทำไมโรคนี้จึงไม่หมดไปจากเมืองไทยเสียที มันจะกลับมาเล่นงานเราเป็นระยะๆ อย่างนี้ต่อไปอีกนานเท่าไร และจะมีหนทาง

แก้ไขปัญหาอย่างถาวรหรือไม่ ?

ย้อนกลับไปเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2547 ในระหว่างพิธีเปิดการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคในสัตว์ปีก พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในพิธีเปิด ว่า "เรากำลังเผชิญกับด้านมืดอีกประการหนึ่งของโลกาภิวัตน์ ซึ่งครั้งนี้ ได้แก่ การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของโรคไข้หวัดนก" ข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหโรคไข้หวัดนกจะต้องยึดแนวทางเดียวกับการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์ อันได้แก่ การสร้างความร่วมมือทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งสิ่งนี้อาจเป็นคำตอบที่เราากำลังค้นหาอยู่ในขณะนี้ก็ได้

เมื่อครั้งการระบาดตอนต้นปี ได้มีความพยายามที่จะดำเนินการอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากการระบาด ยกตัวอย่างเช่น การเรียกประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อระดมทรัพยากรทุกอย่างที่จำเป็นในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว โดยเร็ว แม้การดำเนินการในครั้งนั้นจะได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากหลายฝ่าย แต่ประสบการณ์ที่เราได้รับเมื่อต้นปีถือว่ามีค่ายิ่งเมื่อประเมินจากการรับมือกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่หลายคนเรียกว่าไข้หวัดนกรอบสอง

สิ่งที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของภาพรวม ซึ่งทำให้การรับมือในครั้งนี้ดูเหมือนจะมีความฉับไวยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตื่นตัวของพี่น้องเกษตรกรในการเฝ้าระวังโรค และการให้ความร่วมมือกับทางการในการดำเนินการควบคุมโรค ซึ่งทำให้การดำเนินการเป็นไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ ยังมีความพยายามที่จะสร้างระบบ

เพื่อรองรับสถานการณ์ในระยะยาว โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติ และอนุกรรมการต่างๆ เพื่อรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโรคนี้อย่างรอบด้านและเป็นระบบ อีกด้วย

อย่างไรก็ดี ไข้หวัดนกนอกจากจะแพร่มาสู่คนได้แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีของคนเรามากด้วย ดังจะเห็นได้จากตั้งแต่เมื่อต้นปีที่ผ่านมา ประเทศคู่ค้าส่วนใหญ่ของไทยได้ห้ามนำเข้าสินค้าไก่สดจากไทย และมีแนวโน้มที่จะยืดระยะเวลาการใช้มาตรการดังกล่าวออกไปอีกจนกว่าไทยจะปราศจากการติดเชื้อไข้หวัดนก รวมถึงการปลอดจากภาวะเสี่ยงที่จะติดเชื้อในอนาคต ซึ่งสถานการณ์โรคไข้หวัดนกระบาดในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคมีส่วนอยู่มากต่อความเชื่อมั่นของประเทศผู้นำเข้าสินค้าไก่สด และการดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงกับประเทศคู่ค้าก็ไม่ใช่วิธีการเดียวที่มีประสิทธิภาพอีกต่อไป ด้วยสาเหตุดังกล่าว ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาก็เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างทันท่วงที และการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการแก้ปัญหา ซึ่งแนวทางความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแถลงการณ์ร่วมของรัฐมนตรี และเอกสารข้อเสนอเกี่ยวกับความร่วมมือของไทย ในการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคในสัตว์ปีกเมื่อต้นปี จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ไทยควรสานต่อในกรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุกประเทศ

การกลับมาของโรคไข้หวัดนกในครั้งนี้ ในด้านหนึ่งจึงเป็นเสมือนบทพิสูจน์ว่าการรับมือเมื่อต้นปีประสบความสำเร็จมากน้อย

เพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้เราได้พบทวนระบบการรับมือกับโรค
ไข้หวัดนก และโรคติดต่ออื่น ตลอดจนผลกระทบจากปรากฏการณ์
โลกาภิวัตน์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เรากำลังเผชิญอยู่และที่อาจเกิด
ขึ้นในอนาคตด้วย ทั้งนี้ ก็เพราะไข้หวัดนกกำลังสอนให้คนไทยรู้จัก
คำว่า "โลกาภิวัตน์" ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้นนั่นเอง

● ป ก ิ ณ ก ะ : สลวย (คุปตาภา) โรจนสโรช

“สวัสดิ์” มรดกอาจารย์

นอกจากสรรพวิชาที่อาจารย์พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิม
กาญจนาชีวะ) ได้กรุณามอบให้แก่พวกเรา นิลิตคณะอักษรศาสตร์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ท่านยังมอบมรดกของคำหนึ่งใน
ภาษาไทยที่ตกทอดมาถึงสังคมไทยในปัจจุบัน คือคำว่า "สวัสดิ์"
นอกจากสอน นอกจากให้นำปฏิบัติในชีวิตประจำวันท่านยังได้ฟังคำ
อันเป็นมรดกอันล้ำค่านี้ไว้แก่ลูกศิษย์ทุกคน ดังนี้

ถึง นิลิตอักษรศาสตร์ทราบ

วันที่ 25 - 27 เดือนนี้เป็นวันสุดท้ายที่ครูจะมาสอน ได้
ตั้งใจไว้ว่าจะมาให้ได้ แต่เพ็ญจันท์มาไม่ได้จริงๆ ที่มาไม่ได้เพราะ
ไม่สบาย แต่ครูได้สอนจบแล้ว ที่ขาดไปนี่ก็เป็นอันแต่ขาดข้อที่จะ
ตักเตือนบางอย่างนั้น

ด้วยหนังสือนี้ ครูขอตั้งจิตอธิษฐานด้วยเมตตาจิตอันแท้จริง ว่า " ขอให้เธอสอบไล่ได้ทุกคนเกิด และโปรดรับ "มรดก" อันเลิศที่ ครูได้รับมาจากครูของครูด้วยเคารพไว้จงดี ตามที่ครูสั่งสอนไว้แล้ว นั้นๆ เกิด แต่ข้อสำคัญขอให้เริ่มต้นแต่ข้อต้น 2 ข้อดังต่อไปนี้

1. โปรดตั้งเมตตาจิตแผ่เพื่อความรู้อของเราให้แก่ศิษย์ของเรา ด้วยความเป็นห่วงอย่างบุตรหรือน้องในไส้ของเราด้วยเถิด คือให้ ทำอย่างครูทำ เพื่อมอบข้อควรรัฐัดเอามาบอกศิษย์ด้วยเอาใจใส่ ข้อ สำคัญ ไปพบผู้อื่นประพฤติดีก็ดี หรือประพฤดิชั่วทางจรรยาให้เรา อับอายก็ดี ต้องจดจำเอามาสอนแก่ศิษย์เราให้จงได้ อย่างที่ฉันเคย นำมาเล่าแก่เธอ

2. คำ "สวัสดี" ที่ครูได้มอบไว้แต่ต้น โปรดอย่าลืมเสีย เลย ข้อนี้ไม่ต้องเห็นแก่ครูก็ได้แต่ก็ต้องเห็นแก่ชาติของเราเกิดเพราะ ชาติของเราก็ต้องมีคำปราศรัยกันให้เป็นกิจจะลักษณะอย่างอารยะ ประเทศทั้งหลาย ซึ่งไม่มีคำอะไรจะดีกว่าคำนี้ สมาคมบางแห่งเขา ใช้กันอยู่แล้ว มหาวิทยาลัยของเราควรตั้งต้นให้แพร่หลายต่อไปเพื่อ ชาติ เพราะใคร ๆ เขาก็ตั้งใจเอาอย่างเรา

ดังนั้นเมื่อพบครูในครั้งแรก แม้ที่มหาวิทยาลัยนี้ โปรดจง ไปรย "อมฤต" นี้ ทุกครั้งเกิด จะใช้ว่า "สวัสดี" ห้วน ๆ หรือ "สวัสดีขอรับ" หรือจะเหยาะให้หวานว่า "สวัสดีขอรับ คุณครู" "สวัสดีขอรับ อาจารย์" ครูก็ปลื้มใจทั้งนั้น ถ้าสงเคราะห์ครูให้ได้รับความปีติยินดีแล้ว เมื่อพบครูครั้งแรกไม่ว่าที่ไหน โปรดกล่าวคำนี้ ครูจะปลื้มเหลือเกิน ยิ่งเป็นที่อื่น เช่น กลางถนน ในรถราง ฯลฯ ครูปลื้มทวีคูณ เพราะจะได้เป็นตัวอย่างแก่สาธารณะชนทั่วไป เป็นความจริง นิสิตทั้งชายหญิงที่พบครูในที่ต่าง ๆ และกล่าวคำ

"สวัสดี" ทำให้ครูปลื้ม จนถึงไปตรวจดูบัญชีว่าเป็นชื่อใครเสมอ มี นิสิตหญิงผู้หนึ่งเธอพบครูและกล่าวว่า "สวัสดีจ๊ะ" แต่ครูไม่ได้ยิน เธอกล่าวอีกครั้งหนึ่งครูก็ไม่ได้ยินอีก แต่มีคนอื่นเขาเตือน ครูต้องวิ่ง ไปขอโทษกว่าจะทันจนชอบ ครูจึงขอโทษไว้ก่อนว่า คำ "อมฤต" อับปลาบปลื้มที่สุดของครูเช่นนี้ ครูได้ยินจะตอบด้วยความยินดีเสมอ ที่ครูนิ่งไม่รับตอบ เป็นด้วยไม่ได้ยิน เพราะหูตาครูเข้าอยู่ในเกณฑ์ ชราภาพแล้ว โปรดอภัยครู

" ขอจงสอบได้ทุกคนเกิด นิสิตที่รักของครู "

พระยาอุปกิตศิลปสาร

17 กุมภาพันธ์ 2478

สลวย (คุปตภา) โจรนลโรช

ความเห็นเอกชนเรื่องการใช้คำว่า “สวัสดี”

เนื่องด้วย เจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียงได้ใช้คำว่า "ราตรี
สวัสดี" ลงในทำคำพูดเมื่อจบกระจายเสียง โดยอนุโลมตามภาษา
อังกฤษว่า "กู๊ดไนท์" (Good Night) ของอังกฤษ แต่มีผู้ค้านเพราะ
เห็นว่าไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียงจึงเขียนมาขอที่กระทรวง
ธรรมการเพื่อให้กรรมการชำระปะทานุกรมเห็นพร้อมกันให้ใช้ "สวัสดี"
ซึ่งเจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียงก็เห็นด้วยให้ใช้คำพูดสวัสดี ในที่สุด
คำพูดเสมอมา

ข้าพเจ้าเห็นด้วย อยากให้เป็นธรรมเนียมของเราเมื่อ
พบปะกัน ก็ให้กล่าวคำ "สวัสดี" แทนคำที่จะทักว่า "สบายดีหรือ ?"
"ไปไหน?" เพราะคำเช่นนี้พูดได้แต่ครั้งต้น เมื่อพบกันเสมอๆ ก็ใช้
ไม่ได้เป็นเหตุให้หลีกเลี่ยงไม่อยากจะพบหน้ากัน เพราะจะต้องหาคำทัก

ให้แปลกออกไปเลยเป็นการทำให้สามัคคีของพวกเราให้เหินห่างกัน
ออกไป ดังรู้สึกกันมามากต่อมากแล้ว

เมื่อข้าพเจ้าได้รับหน้าที่แสดงปาฐกถาภาษาไทยที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงแนะนำนิสิต นิสิตา ของข้าพเจ้าให้
ปราศรัยกันด้วยกล่าวคำ "สวัสดี" แทนคำ Good Morning , Good
day, Good Evening เป็นต้นของอังกฤษ และเห็นว่าสะดวกกว่า
ของอังกฤษเสียด้วยซ้ำ เพราะอังกฤษจะต้องนึกเสียก่อนว่า เวลา
ไหน แล้วจึงกล่าวให้ถูกกับเวลาเป็นการลำบากโดยใช้เหตุ ส่วนคำ
ว่าสวัสดีของเรานั้นใช้ได้ทุกกาล ไม่ต้องเสียเวลานึกและจำอย่างเขา
ซึ่งเป็นการผิดปกติวิสัยของไทยเรา ถึงแม้นักประพันธ์ได้เพียรตั้งคำ
เหล่านี้ขึ้นในภาษาไทยของเรา เช่น "Good Day" ว่า "ทิวาสวัสดี"
"Good Evening" ว่า "สายันท์สวัสดี" "Good Night" ว่า "ราตรี
สวัสดี" เหล่านี้เป็นต้น แต่ก็ไม่มีใครเหลียวแลเพราะผิดปกตินิสัยของ
คนไทยเรา ลืมใช้คำว่าสวัสดีไม่ได้

การที่ข้าพเจ้าแนะนำนี้ ไม่ใช่การบังคับกดขี่ทางหนึ่งทางใด
เลย คือเขาจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ แต่ผลปรากฏทำให้ข้าพเจ้ายินดีมาก
เพราะมีนิสิตพบข้าพเจ้าก็กล่าวคำว่า "สวัสดีขอรับ" บ้างก็กล่าวว่า
"สวัสดีอาจารย์" ข้าพเจ้ายกมือขึ้นถอดหมวก หรืออย่างด่วนก็เอามือ
แตะที่หมวกและกล่าวตอบว่า "สวัสดี" หรือ "สวัสดีพ่อคุณ" "สวัสดี
แม่คุณ" ทั้งนี้เป็นไปเฉพาะนิสิตและนิสิตาข้าพเจ้าเท่านั้น ข้าพเจ้า
ไม่ได้ชักชวนผู้อื่นเลยเพราะกลัวว่าจะเป็นการยุ่มย่ามเกินหน้าที่ไป

ครั้งต่อมา ได้พบในคำจารึกในแผ่นศิลาโบราณสมัยกรุง
ศรีวิชัย (เกาะสุมาตรา) เป็นคำสันสกฤตซึ่งหอสมุดสำหรับพระนคร
พิมพ์ขึ้น เขาใช้คำ "สวัสดี" เขาใช้คำสวัสดีขึ้นต้นอย่างเรากล่าวเมื่อ

แรกเหมือนกัน คือ

1. แห่งหนึ่งกล่าวสรรเสริญพระบารมีของพระเจ้ากรุงศรีวิชัยว่า "สวส.ติโยเสารราชา ฐราชส. ส..."

2. แห่งหนึ่งเป็นคำสรรเสริญพระเจ้าจันทรภาณุ เจ้าเมืองตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) อันเป็นประเทศราชของกรุงศรีวิชัย (พ.ศ.1773) มีจารึกว่า

"สวส.ติ ศรีมต.ศรีมนศาสนาครสุภท...."

3. และอีกแห่งหนึ่งเป็นคำสรรเสริญพระเจ้าจันทรภาณุอย่างเดียวกันว่า

"สวส.ติ ศรีกมล. กุลสมตภฤตตามภรลึงค์...."

เมื่อได้หลักฐานตามโบราณคดีอย่างนี้ จึงใคร่แนะนำว่า ถ้าครูบาอาจารย์ของพวกเราอบรมศิษย์ให้ใช้คำสวสดีเป็นหลักปฏิสันฐานทั่วไปของไทยเรา ให้เป็นประเพณีจะดีมากที่สุด

คำ "สวสดี" นี้เป็นภาษาสันสกฤต ออกจาก "สุ อสดี" สุว่าดี งาม ง่าย และอัสดี ว่า มี รวมความว่า มีความดี ความงาม ความง่าย (สะดวก) ตรงกับภาษาบาลีว่า "โสตถิ" หรือ "สุตถิ" ซึ่งหมายความว่าเหมือนกัน สามศัพท์นี้คือ "โสตถิ" "สุวดี" และ "สวสดี" ที่เรานิยมใช้มาก แปลเป็นไทยว่า "ความสะดวก" ซึ่งพิจารณาดูตามรูปศัพท์ก็ได้ความเท่ากัน แต่ถ้าจะพูดถึงรสของคำแล้ว คำ "สวสดี" มีรสขบซึ่งกว่า ความ "สะดวก" มากนัก ควรใช้เป็นคำปฏิสันฐานกันดังกล่าวแล้ว เราผู้เป็นครูควรอบรมนักเรียนของเราให้ใช้กันก่อน เพื่อเป็นหลักให้ประชาชนชาวไทยทั่วไป

สวสดี
(พ.ศ.2480)

● เรื่ อ ง น ำ ร ู้ : น.ต.อิทธิ ดิษฐ์บรรจง ร.น.
รองอธิบดีกรมสารนิเทศ

แรงงานไทยในอิสราเอล

จากสถานการณ์ความรุนแรงในเขตฉนวนกาซา ประเทศอิสราเอล ในช่วงเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ส่งผลให้แรงงานไทยในอิสราเอลผู้หนึ่งเสียชีวิตเพราะถูกกระสุนปืน ลูกหลงของฝ่ายปาเลสไตน์ ทำให้สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและห่วงใยต่อสวัสดิภาพของแรงงานที่ไปทำงานในอิสราเอล ดังนั้นกระทรวงการต่างประเทศจึงอยากเสนอภาพรวมและปัญหาเกี่ยวกับแรงงานไทยในอิสราเอลและการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจสำคัญในการคุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีแรงงานไทยกว่า 25,000 คน เข้าไปทำงานในอิสราเอล ซึ่งโดยทั่วไปอยู่ในเขตที่ไม่มีภัยอันตราย แต่หากเข้าไปทำงานในพื้นที่เสี่ยงอย่างในเขตฉนวนกาซา อันเป็นบริเวณที่มีการสู้รบระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ ที่สื่อเค้าวาจจะรุนแรงเพิ่มมาก

ขึ้น ก็เป็นเรื่องที่สถานเอกอัครราชทูตไทยต้องเข้าไปดูแล โดยเฉพาะหลังจากได้มีการลอบสังหารกลุ่มผู้นำหัวรุนแรงของปาเลสไตน์ ซึ่งผู้เขียนจะไม่ขอลงรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์เพราะมีความสลับซับซ้อน ดังนั้น จึงประสงค์ที่จะตีกรอบของการเขียน บทความครั้งนี้ไว้เฉพาะในด้านต่อสถานการณ์แรงงานไทยในอิสราเอล

จากจำนวนแรงงานไทยที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น มีแรงงานผิดกฎหมายประมาณ 2,000 คน ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่เข้าไปอย่างถูกกฎหมาย แต่จากการที่กลุ่มแรงงานเหล่านี้ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบ เช่น ให้ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าสัญญา ในขณะที่ต้องจ่ายค่าหัวสูง ซึ่งบางคนบอกว่าอาจจะถึง 350,000 - 400,000 บาทต่อคน และบางรายยังต้องวางเงินจำนวนมากถึง 100,000 บาท เพื่อประกันการหลบหนี ทำให้เขาเหล่านั้นจำเป็นต้องหลบไปทำงานกับนายจ้างนอกสัญญา บางครั้งก็จำต้องทำในพื้นที่ซึ่งมีความเสี่ยงสูง ซึ่งปัญหาดังกล่าวอยู่ในความห่วงกังวลของฝ่ายไทย และจำเป็นที่จะต้องหามาตรการในการแก้ไขโดยเร็ว

สำหรับในพื้นที่เสี่ยงในฉนวนกาซา โดยเฉพาะพื้นที่ Netzarim, Kfar Darrom และ Gush Katif ก่อนปี 2547 มีแรงงานไทยกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวประมาณ 400-500 คน ประกอบด้วยแรงงานที่ได้รับการว่าจ้างอย่างถูกต้องและกลุ่มแรงงานที่ผิดกฎหมายเข้าไปเสี่ยงภัย ในพื้นที่เสี่ยงดังกล่าว เหตุผลหลักของการเข้าไปทำงานในพื้นที่เสี่ยงก็คือการได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่าและมีการตรวจจับน้อยกว่า โดยแรงงานเหล่านี้จะทำงานด้านเกษตรกรรม ปลูกพืชผัก ผลไม้ ดอกไม้ งานก่อสร้าง และช่างเชื่อม เป็นต้น

กระทรวงการต่างประเทศโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ และสำนักงานแรงงานฯ ต่างตระหนักถึงภารกิจในการดูแลสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของแรงงานไทย โดยเฉพาะการทำงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อชีวิต เช่น ในฉนวนกาซาโดยได้มีการนำแรงงานออกจากพื้นที่ดังกล่าวแล้วหลายครั้ง และได้พยายามแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มาโดยตลอด จนเมื่อปลายปี 2545 จึงได้มีการประกาศมาตรการสั่งห้ามและไม่อนุญาตให้ส่งแรงงานไทยไปในพื้นที่เสี่ยงดังกล่าว ตลอดจนได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องให้แรงงานไทยทราบถึงภัยอันตรายจากการทำงานในบริเวณที่มีความเสี่ยงสูง และต่อมา เมื่อเดือนมีนาคม 2547 ก็ได้มีการดำเนินมาตรการอพยพแรงงานไทยในพื้นที่เสี่ยงที่มีอยู่ประมาณ 400 - 500 คน ให้หมดภายในเดือนเมษายน 2547

อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ยังคงมีแรงงานไทยจำนวนหนึ่งที่หลบหนีกลับเข้าไปทำงานในพื้นที่ดังกล่าวใหม่ โดยวิธีและกระบวนการต่างๆ ทั้งที่ตัวเองและที่มีบริษัทจัดหางานบางแห่งรู้เห็นด้วย และยังมีแรงงานอีกส่วนหนึ่งที่สมัครใจหนีกลับไปทำงานกับนายจ้างเก่าในฉนวนกาซาที่ให้สวัสดิการดีกว่า ซึ่งเมื่อรวมกับแรงงานอีกจำนวนหนึ่งที่ยังมิได้ย้ายออกจากพื้นที่จริง จึงคาดว่ายังมีแรงงานไทยที่ยังอยู่ในพื้นที่เสี่ยงในฉนวนกาซาจำนวนประมาณ 200 - 250 คน ซึ่งในการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ร่วมกับสำนักงานแรงงานฯ ได้มีการผลักดันให้บริษัทจัดหางานในอิสราเอลเร่งรัดนำแรงงานไทยออกจากพื้นที่โดยเร็ว และในขณะเดียวกัน ก็ได้ประชาสัมพันธ์ให้แรงงานไทยที่ไม่ถูกกฎหมายให้ละเว้นการเข้าไปทำงานในพื้นที่เสี่ยงและหากอยู่ในพื้นที่ก็ให้ออกมาด้วย โดยสถาน

เอกอัครราชทูตฯ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ

สำหรับแรงงานไทยในอิสราเอลที่อยู่นอกพื้นที่เสี่ยง กระทรวงการต่างประเทศ ไม่เคยมีแนวนโยบายในการห้ามแรงงานไทยไปทำงานในประเทศอิสราเอล เว้นแต่การมีมาตรการสั่งห้ามและไม้อนุญาตให้ส่งแรงงานไทยไปในพื้นที่เสี่ยงภัยเท่านั้น กระทรวงการต่างประเทศตระหนักดีถึงความสำคัญของการไปทำงานในต่างประเทศ และมีนโยบายสนับสนุนและรักษาตลาดแรงงานไทยในอิสราเอล แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องถือว่าสวัสดิภาพและผลประโยชน์ของแรงงานมีความสำคัญยิ่ง ดังนั้น ตลอดเวลาที่ผ่านมา กระทรวงการต่างประเทศจะเข้าไปคุ้มครอง แรงงานไทยที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับค่าจ้างรวมถึงเงื่อนไขอื่นๆ ตลอดจนการปกป้องแรงงานไทยเพื่อมิให้ไปทำงานในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งมาตรการนี้ได้ดำเนินการผ่านภาครัฐของอิสราเอลและภาคเอกชนคือบริษัทจัดการงานควบคู่กันไป ซึ่งที่ผ่านมา สถานเอกอัครราชทูตฯ ก็ได้มีส่วนในการพิจารณาตรวจสอบรับรองเอกสารการจ้างงานให้แก่บริษัทจัดการงานในอิสราเอลที่ตรวจสอบแล้วว่ามีความประพฤติการดำเนินงานดี ไม่เคยจัดส่งแรงงานไทยไปในพื้นที่อันตรายและมีความพร้อมที่จะดูแลรับผิดชอบและไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานไทย รวมทั้งประเมินและรายงานสถานการณ์ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความเสี่ยงหรือไม่ เพื่อให้หน่วยงานของไทยใช้ประกอบการพิจารณาจัดส่งแรงงานด้วย

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงขอสรุปการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งแรงงานไทยไปยังอิสราเอล ดังนี้

1. สนับสนุนส่งเสริมและรักษาตลาดแรงงานไทยในอิสราเอลและในประเทศอื่น โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องสวัสดิภาพและสวัสดิการ รวมทั้งค่าตอบแทนของแรงงานเป็นหลัก

2. พิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้จัดหางาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของแรงงานไทยในทุกด้านเป็นหลัก และขณะนี้ กำลังร่วมพิจารณาหามาตรการในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3. กระทรวงการต่างประเทศไม่มีแนวนโยบายที่จะห้ามการส่งแรงงานไทยไปยังอิสราเอล ยกเว้นว่าจะเป็นการส่งไปในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีอันตราย

4. มีภารกิจสำคัญในการให้ข้อมูลในเรื่องโอกาสและประเมินสถานการณ์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการจัดส่งแรงงาน ให้มีความถูกต้อง เป็นธรรมและปลอดภัย

เพราะฉะนั้น การที่มีผู้เข้าใจว่า กระทรวงการต่างประเทศมุ่งจะทำลายตลาดแรงงานไทยในอิสราเอล ด้วยการเสนอให้ระงับการส่งคนไทยไปยังประเทศดังกล่าว จึงเป็นความเข้าใจที่ผิด แท้จริงแล้ว กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทสำคัญ ทั้งในด้านการเจาะตลาดแรงงานและส่งเสริมให้มีการจ้างคนไทยไปทำงานในต่างประเทศ แต่การดำเนินการใดๆ จะต้องคำนึงถึงแรงงานเป็นที่ตั้ง และมีความสมดุลระหว่างจำนวนแรงงานกับคุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และผลตอบแทนที่เป็นธรรมของแรงงานเป็นหลักด้วย

ไปไมบุญที่ลาวกันเถอะ

เข้าพรรษาที่ไร ก็มีแต่คนนึกจะทำบุญ บางคนงดดื่มเหล้า (เมมาแล้วหลับ ดึกว่าซบแบบเมา) บางคนกินมังสวิรัต บางคนเลิกกินเนื้อวัว เป็นต้น เรียกได้ว่า 3 เดือนของการเข้าพรรษา ทำให้ใครหลายคนอิมบุญกันถ้วนๆ ทีเดียวน

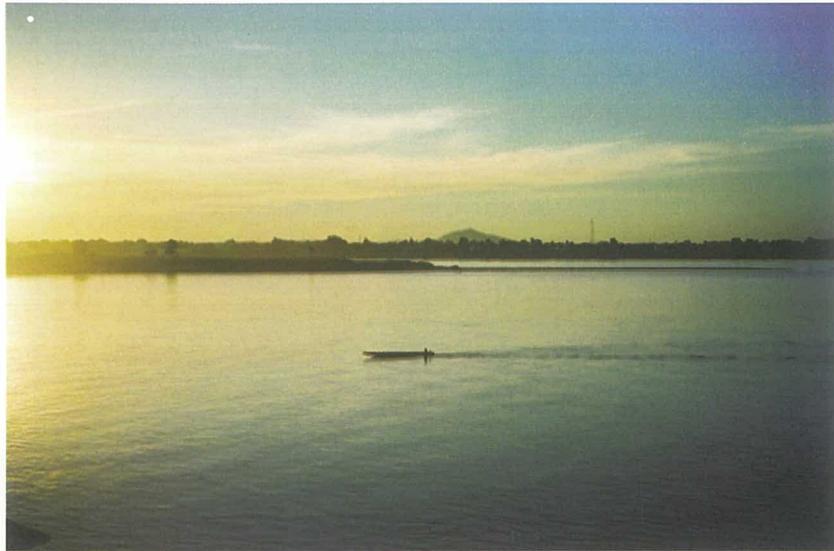
พอถึงวันออกพรรษา ก็เป็นพิธีปฏิบัติกันมาว่าต้องมีการถวายกฐิน ให้ได้ทำบุญกันใหญ่ๆ อีกคำรบ โชคดีของฉันที่วันออกพรรษาปีนี้ฉันมีโอกาสร่วมขบวนกับคณะอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวาย ณ วัดพระธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี ดร.วีรพงษ์ รามางกูร นายกรัฐมนตรีไทย-ลาวเพื่อมิตรภาพ เป็นหัวหน้าคณะ มีองค์ประกอบคณะเป็นท่านออกท.รัฐกิจ มานะทัต จากสถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ เจ้าหน้าที่จากกระทรวงการต่างประเทศ (ทั้งกรมสารนิเทศและกรมเอเชียตะวันออก) เจ้าหน้าที่จากสมาคมไทย-ลาวฯ สื่อมวลชน และ

พระธาตุอิงฮัง

ดร. วีรพงษ์ รามางกูร

วิวน้ำโขงมองจากฝั่งสะหวัน

ที่ขาดเสียไม่ได้ คือ เจ้าหน้าที่จากสำนักพระราชวัง รวมทั้งหมด 11 คนพอดี (แต่ถ้าจะนับผู้ที่มาร่วมโมกฏ นับรวมได้ 200-300 คน)

การเตรียมการอัญเชิญผ้าพระกฐินครั้งนี้ เริ่มต้นด้วยการแบ่งคณะเป็นคณะล่วงหน้า และคณะผู้ใหญ่ที่จะตามไปสมทบที่หลัง ที่ต้องมีคณะล่วงหน้าก็เพื่อให้พิธีการในวันจริงเรียบร้อยปราศจากอุปสรรค โดยคณะล่วงหน้ามีเจ้าหน้าที่จากสำนักพระราชวัง และเจ้าหน้าที่จากกรมสารนิเทศรวมทั้งหมด 4 คน เดินทางไปก่อนในวันศุกร์ที่ 12 พฤศจิกายน ส่วนคณะผู้ใหญ่เดินทางตามไปในวันเสาร์ที่ 13 พฤศจิกายน ซึ่งพิธีอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานมีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 14 พฤศจิกายน เวลา 10.00 น.

พอถึงวันเดินทางของคณะล่วงหน้า เครื่องอัฐบริขารได้รับการเตรียมไว้อย่างดีในหีบเหล็ก พานแว่นฟ้าก็ห่อมาอย่างดีในกล่องกระดาษ ประทับตราข้างๆว่า " ของพระราชทาน " คณะเรา 4 คน เดินทางไปโดยเครื่องบินสายการบินไทยลงที่อุบลราชธานี ต่อรถไปมุกดาหาร จากนั้นลงเรือข้ามแม่น้ำโขงไปสะหวันนะเขต เรียกว่าข้ามน้ำไปทำบุญแท้ๆ ถ้าคิดตามคติขอมโบราณการเดินทางไปถวายผ้าพระกฐินครั้งนี้เป็นการเดินทางจากเมืองมนุษย์ลงเมืองบาดาล (ข้ามน้ำโขง) ซึ่งเปรียบเหมือนการข้ามแม่น้ำสีทันดรและขึ้นฝั่งไปยังเมืองสะหวันไปทำบุญ " สะหวัน " ที่ว่านี้แม้จะมีแค่เสียงพ้องกับคำว่า " สุวรรณ " แต่มีความหมายจริงว่า " สุวรรณภูมิ " (เมืองนี้ในยุคหนึ่งเคยเป็นเมืองทอง) ก็ยังทำให้คนทำบุญครั้งนี้รู้สึกดีๆ ว่าได้ข้ามน้ำ ข้ามทะเล ไปร่วมทำบุญ

คณะล่วงหน้านั้นไปถึงมุกดาหารเกือบพลบค่ำ ทำเอาคนไปรอรับ ลูกหาบ หมุนโทรศัพท์ถามอยู่หลายรอบว่าถึงหรือยัง รถถึง

มุกดาหารตอน 18.30 น. พอตีๆ เรือจอดคอยทำอยู่แล้วพร้อมกับลูก
หาบที่ช่วยลำเลียงสัมภาระ หีบของ ลงเรือเพื่อข้ามปาก เสียหายที่
ตอนไปถึงมีเด็กเกินกว่าจะเห็นวิวแม่น้ำโขง รู้กันแต่ว่าขอให้เรือข้ามหรือ
ถึงฝั่งโน้นเร็วๆ ฉันทองนั่งยกมือไหว้แม่น้ำโขงพร้อมกับบอกให้น้องที่ไป
ด้วยช่วยกันภาวนาขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองภัยการเดินทางและขอ
ให้การมาทำบุญของเราครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จด้วยดี สมตามความ
มุ่งหมายเกิด

เช้าวันเสาร์ เรานัดพบท่านกงสุลใหญ่ (นางสาวมาลินดา
มัญญชัย) ที่บ้าน ติดอยู่ริมน้ำโขงมองเห็นมุกดาหารอีกฝั่งหนึ่งชัด
เจน (ท่านกงสุลใหญ่บอกว่า บ้านนี้เคยเป็นบ้านของนายพลท่าน
หนึ่งด้วย) วิวแม่น้ำนี้เองที่ฉันอยากเห็นมานาน นั่งจัดรายการพูด
ถึงสะพานเชื่อมใจคนสองฝั่ง ได้เห็นด้วยตาแล้ว แคนั่งเรือ 10 นาที
ไปฝั่งโน้นมาฝั่งนี้ นที่ไม่ขวางกันความสัมพันธ์คนสองฝั่งได้เลยจริงๆ
เหลือไปทางขวา ฉันเห็นตอม่อสะพานผุดขึ้นมากลางน้ำ ไข่แล้ว
สะพานเชื่อมแม่น้ำโขงแห่งที่สอง เชื่อมมุกดาหารกับสะหวันนะเขต
ตามกำหนดการจะเสร็จในปี 2548 ปัจจุบันสะพานเชื่อมใจมีสองแห่ง
แล้วสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 1 เชื่อมเวียงจันทน์ - หนองคาย และ
เมื่อเร็วๆ นี้มีการเปิดสะพานเชื่อมเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี
กับเมืองท่าลี่ จ.เลย น้ำโขงก็เลยแคบลงเพราะใจคนสองฝั่งเปิดกว้าง
ขึ้นนี้เอง

นั่งมองน้ำโขงเพลินจนเกือบลืมว่า ต้องเข้าไปเตรียมช่วยจัด
ข้าวของ พอเดินเข้าไปฉันก็เห็นตุงที่ชาวลาวเรียก " พุง " ทำด้วย
เงินกียบแขวนอยู่ แล้วยังมีตุงรูปต่างๆอีก ซึ่งฉันได้รับคำอธิบายว่า
ตุงรูปต่างๆ มีความหมายอันเป็นมงคลทั้งนั้น

- ตุงรูปเต่า - อายุยืน
- ตุงรูปจระเข้ - ความมั่นคง , มหาเศรษฐี
- ตุงรูปนางเงือก - ความดีงาม
- ตุงรูปตะขาบ(ที่แอบมีกุหลาบสีชมพูด้วย) - ถอนพิษ

ร้ายออกจากร่างกาย

ตุงแบบนี้ คนไทยทางเหนือจะเห็นจนชินตาเวลาทำบุญ
เวลาว่างนบอย (เทศกาล) คดีทางเหนือบอกว่า ตุงนะให้ไว้ถวายวัด
อย่าชนเข้าบ้านนะคะ เขาไว้ทำบุญอย่างเดียว นอกจากตุงแล้วยังมี
จิ๋วพระเขว่นไว้หน้าบ้านนัยว่าบ้านนี้มีงานบุญและผลไม้มงคลเขว่น
ไว้อีก ตั้งแต่มะพร้าว หมาก และอ้อย รวมไปถึงพานดอกไม้สดด้วย
ที่นำประทับใจคงเป็นปานังค์ เจ้าของเรือนพักโสดาต่างๆ สถานกงสุลฯ
ที่หอเสื่อสาดและดอกกล้วยไม้มาช่วยประดับตกแต่ง สถานที่ ทำให้
คณะล่วงหน้ามยิ้มไปตามๆกันว่า การจัดเตรียมงานเพื่อพิธีครบถ้วน
คืนนี้จะเรียบร้อยไปด้วยดี คบงันในที่นี้แปลว่า สังสรรค์กัน เหมือน
กำเมืองเหนือว่า ม่วนจัน ภาษาไทยกลางแปลว่า วันสุกดิบ (คำอธิบาย
จากกงสุลใหญ่ พิษณุ จันทน์วิทัน - สกญ.นิวยอร์ก)

ไม่ใช่มีแต่ปานังค์มาช่วยลงแขกหรอก มีเพื่อนบ้านอื่นๆ ที่
รู้จักมักคุ้นกับสถานกงสุลฯ อีกหลายต่อหลายคนก็มาช่วยจัดงาน
ด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังก็แกะหีบเรียงเครื่องบริขาร ไว้
บนโต๊ะอย่างสวยงาม นอกจากนี้ แม่หญิงลาวยังช่วยกันเตรียม ข้าวตอก
ดอกไม้ และเงินกียบ ไว้โปรยทางตอนพิธีแห่ นัยว่า เป็นการอัญเชิญ
นางฟ้า เทวดา มาทำบุญ และโปรยทานด้วย

พอสาบสาย ท่านกงสุลมาลินดาฯ เรียกพวกเราไปดูวัด เพื่อ
เตรียมการกับทางวัดในการอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทาน ถนน

เส้นทางที่ไปวัดจะบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 9 (Corridor no.9) ที่เชื่อมพม่า ไทย ลาว และเวียดนาม และถนนนี้จะผ่านวัด 2 แห่ง ก่อนถึงวัดพระธาตุอิงฮัง ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เราต้องถวายผ้าไตรให้วัดที่เราเดินทางผ่านด้วย เมื่อพวกเราเห็นพระธาตุอิงฮัง ก็เห็นฟ้องตอ้งกันว่าทรงเหมือนพระธาตุพนม ที่นครพนม คุณอามานิตย์ โดเมศรี จากสำนักพระราชวัง จุดรูปเสีย 5 ดอก บอกฉันว่าไหว้พระเจ้า 5 พระองค์ ขอพรจากพระธาตุให้พิธีวันพรุ่งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ชาวบ้านที่มาวัดพอเห็นพวกเราก็บอกว่า " พระธาตุองค์นี้ศักดิ์สิทธิ์ บรรจุกะดูกลิ่นหลังของพระพุทธรเจ้าไว้บนยอด เป็นวัดเก่าแก่ มีประวัติยาวนาน " เลยขอนำประวัติวัดตามที่สถานกงสุลฯ ให้มา ลงให้อ่านกัน ดังนี้

วัดพระธาตุอิงฮังเป็นที่ประดิษฐานของพระธาตุอิงฮัง ซึ่งเป็นปูชนียสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของลาว มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีโคตรบองหรือศรีโคตรบูรระ สันนิษฐานว่าสร้างประมาณพุทธศตวรรษที่ 6 สมัยพระเจ้าสุมรินทรราช ซึ่งถ้านับถึงปัจจุบันก็มีอายุราว 2,000 ปี ตามประวัติพระธาตุองค์นี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องหมายระลึกถึงสถานที่เสด็จปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ป่าไม้งิ้ว ต่อมาขอมได้แผ่อิทธิพลลงมาในแถบนี้ ทำให้พระธาตุ อิงฮัง ถูกดัดแปลงให้เป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์ หลังจากนั้นราวพุทธศตวรรษที่ 13 ชนชาติลาวได้กลับมาใช้อำนาจในแถบนี้อีก ในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช หลังจากที่ได้ทรงสถาปนากรุงเวียงจันทน์ขึ้นเป็นเมืองหลวงเมื่อ พ.ศ. 1548 แล้ว ได้ดัดแปลงพระธาตุองค์นี้ให้เป็นเจดีย์ทางพระพุทธศาสนา โดยได้สร้างต่อยอดขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งเป็นรูปบัวเหลี่ยมแบบพระธาตุพนม อันเป็นศิลปะแบบล้านช้าง เมื่อทรง

บูรณะแล้วก็ได้มีการมอบหมายให้มีการปฏิบัติรักษาพระธาตุอันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในสมัยนั้น

หลังจากที่พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชทรงบูรณะพระธาตุอิงฮังแล้ว พระมหากษัตริย์ลาวทุกพระองค์ก็ได้ทรงดูแลปฏิบัติกันต่อมาจนเมืองเวียงจันทน์ถูกทำลาย พระธาตุแห่งนี้ก็ไม่มีหลักฐานว่ามีพระมหากษัตริย์องค์ใดอุปถัมภ์อีก หลังจากฝรั่งเศสเข้าครอบครองฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงในปลายปี พ.ศ. 2436 ไม่กี่ปีพวกนักโบราณคดีฝรั่งเศสก็ได้ซ่อมแซมพระธาตุอิงฮัง ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในสภาพทรุดโทรม วัดพระธาตุอิงฮังอยู่ในบริเวณบ้านโพนสิม ซึ่งอยู่ห่างออกไปจากตัวเมืองคันทบุลลีราว 15 กิโลเมตร บ้านโพนสิมเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ชาวหมู่บ้านโพนสิมเป็นบรรพบุรุษของชาวมุกดาหารในปัจจุบัน

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุอิงฮัง คือ พระอาจารย์ลำพัน ไสบุดกอง มีอายุ 47 ปี พรรษา 23 อุปสมบทเมื่อปี 2523

จากการที่ได้นั่งคุยกับท่านกงสุลใหญ่มาลินดาฯ ได้รู้ว่ามีกรณีอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานมาทอดถวายที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทย ตั้งแต่ปี 2537 สำหรับที่ลาวนั้น อัญเชิญไปทอดถวายมาหลายวัดทั้งที่เวียงจันทน์และสะหวันนะเขต ดังนี้

- ครั้งที่ 1 ที่วัดธาตุหลวงเหนือ นครหลวงเวียงจันทน์
เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2538
- ครั้งที่ 2 ที่วัดหายโศก นครหลวงเวียงจันทน์
เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2539
- ครั้งที่ 3 ที่วัดสีสะเกด นครหลวงเวียงจันทน์
เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2541
- ครั้งที่ 4 ที่วัดเชียงยืนธาราม นครหลวงเวียงจันทน์

- เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ.2543
ครั้งที่ 5 ที่วัดไชยยะพุม แขวงสะพานนะเขต
เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2544
ครั้งที่ 6 ที่วัดจอมเขามะณีลัด แขวงบ่อแก้ว
เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2545
ครั้งที่ 7 ที่วัดเทพนิมิต (ธาตุฝุ่น) นครหลวงเวียงจันทน์
เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2546
ครั้งที่ 8 ที่วัดพระธาตุอิงฮัง แขวงสะพานนะเขต
เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2547

ปี 2547 นี้ มีเงินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล 200,000 บาท และเงินพระราชทานอีก 10,000 บาท โดยในปีนี้ ทางวัดจะนำเงินไปสร้างหอแจก (ศาลาการเปรียญ) ซึ่งยังก่อสร้างไม่เสร็จสมบูรณ์

พวกเราเกิดความตั้งมั่นจะช่วยกันทำบุญมากขึ้นไปอีก หลังจากทีกลับมาจากวัดเพราะทุกๆ ท่านที่เราได้พบที่วัดดูจะตื่นเต้นกับการอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานครั้งนี้เป็นอย่างมาก บอกว่ามืออื่น (พຽ່ງນີ້) จะมาโม (อนุโมทนา) บุญด้วย หรือไม่ก็จะไปคบงันด้วยนะ คินนี้ลีเจอกัน

คบงันคินนั้นมีความครึกครื้น ด้วยแม่หญิงลาว (นຸ່ງซິ່ງนามหลาย) ถือขันเงิน ใส่ดอกไม้ (ส่วนใหญ่เป็นดอกเล็บมีอนาง) รูป เทียนและซองเงิน มาโมบุญ บางทีก็มีน้องน้อยนຸ່ງซິ່ງน่ารัก ถือพานเงิน มาร่วมโมบุญ ยอดเงินโมบุญจึงพุ่งเอาๆ ตั้งแต่ 5 โมงเย็นไปถึง 3 ทุ่ม (ยอดเงินบริจาคทั้งหมดจำนวน 96.290504 กีบ หรือเกือบ 4 แสนบาทไทย) พวกเราประทับใจวิธีโมบุญของชาวลาวไปตามๆ กัน ยิ่งได้นั่งคุยยิ่งรู้ว่าบางคนมาไกล ย่าง (เติນ) มาบ้าง นั่งสกายแล็บ

(มอเตอร์ไซค์ แบบมี 3 ล้อ) มาบ้าง บอกว่าต้องรีบ เตียวไปโมอีกที่หนึ่ง ที่ว่ารีบเพราะโดยธรรมเนียมพอถวายเงินเสร็จต้องรับใบอนุโมทนาบัตร (ใบโม) ซึ่งพิมพ์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่แสนจะว่องไวในการคำนวณเงินกิบเป็นดอลลาร์หรือบาทได้อย่างรวดเร็ว และนั่งทานขนมกันก่อน เพื่อจะได้นั่งคุยกัน ในพานเงินนั้น ก็ไม่ได้กลับไปพานเปล่าๆ แต่ต้องใส่ขนมก็จะเป็นบิสกิตไส้ครีม หรือข้าวต้มมัด นับว่าเป็นการขอบคุณ ผู้ที่มาร่วมทำบุญด้วย คำอวยพรที่ให้กับคนมาโมบุญนั้น ก็บอกว่าให้อายุมันขวัญยืน อยู่ดีมีเฮง (อยู่ดีแข็งแรง) คนที่ต้อนรับคนมาโมบุญก็จะผลัดกันไปตั้งแต่งงสุลใหญ่ กงสุลปานังค์ และท่านอื่นๆ

จากการได้นั่งดูก็รู้ว่าคนลาวชอบทำบุญ และในวันทำบุญต้องใส่ชิ้นสวย ห่มสไบแพรมาร่วมบุญด้วย

ในที่สุดวันอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานก็มาถึง ทุกๆท่านมาถึงบ้านกงสุลใหญ่กันแต่เช้า ตั้งแต่ผู้อัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน พี่น้องชาวลาว คณะผู้ใหญ่จากมุกดาหาร สื่อมวลชน และผู้คนจากจังหวัดใกล้เคียง มาร่วมทำบุญกันเกือบ 4 คันรถบัสเห็นจะได้ เข้านั้นบ่าเจ้าของเฮือน (เรือน) กงสุลใหญ่อยู่ข้างๆ บ้าน ยกหม้อเฟ้อมาบริการ (ลงมือลวกเองเลย) อร่อยจนหลายๆคนต้องสั่งซ้ำ เฟอลาวมีผักสดเคียง จิ้มกับกะปิ (แม่หญิงข้างๆ กระซิบบอกแซบหลาย)

วันถวายผ้าพระกฐินก็มาถึง รถบัสเคลื่อนขบวนไปวัดตอน 9.30 น. เพื่อให้ทันพิธีตอน 10.00 น. และทันพระฉันเพลตอน 11.00 น. เข้านั้นขบวนของเราเล่นไปหยุดไป เพราะมีชาวบ้านมาโบกรถขอร่วมโมบุญด้วย จนกระทั่งปากทางเข้าวัด พอรถจอดเพื่อตั้งขบวน

แห่ สีสันของผ้าซิ่นก็ตัดกับสีตุงและบรรยากาศรอบข้าง รอยยิ้มละไม เสียงโห่กลองมาให้ได้ยิน และยังกึกก้องเข้าไปอีก เมื่อพวกเขาเห็น แถวของพี่น้องชาวลาวยืนรออยู่เป็นแนวยาวจนถึงพระธาตุฯ ในวัด เสียหายที่ฉันไม่สามารถทำเสียงลงบนแผ่นกระดาษให้ได้ยิน แต่หวังว่าผู้อ่านคงจำลองเสียงได้จากรูปขบวนแห่ที่นำลงให้ดู ข้าวตอก ดอกไม้ ปลิวไสวในสายลม ต่างคนต่างยิ้มให้กันแม้ไม่รู้จัก นี่เอง พลังน้ำใจชาวไทย - ลาว ซึ่เน่มีน และเย็นสงบกลางเปลวแดดในเช้าวันนั้น

พอทุกคนหาที่นั่งลงได้ พิธีก็เริ่มขึ้นตามเวลา และดำเนินไปตามขั้นตอน ดร.วีรพงษ์ ออท.รัฐกิจฯ และกงสุลใหญ่มาลินดาฯ ร่วมกันอัญเชิญผ้าพระกฐิน เสียงสวดมนต์ก็ดังขึ้นพร้อมกับมีการจุดเทียนข้างพานเงินพร้อมกับมือที่พนมรับพร ฉันมองไปรอบๆ ไม่เห็นจะรู้ได้ว่า แม่หญิงใดเป็นคนสะหวัน แม่หญิงใดเป็นคนมุก เห็นแต่ว่าทุกคนร่วมแรงร่วมใจมาทำบุญจนลานที่นั่งไม่พอจะบรรจุคน ต้องไปนั่งกันบนพื้นข้างๆ อย่างไม่กลัวแดดจะแผดลงมา ไม่มีคำว่างานบุญของลาวหรืองานบุญของไทยนี่คืองานบุญของพวกเรา ทุกคนนั่งอยู่หลังพานเงิน พร้อมกับที่กรวดน้ำซึ่งต่างคนต่างเตรียมมาพร้อมน้ำ แบบที่เรียกว่ามางานบุญโดยแท้ พอการทอดถวายผ้าพระกฐินพระราชทานเสร็จสิ้นลง ก็มีการผูกข้อมือบายศรีสู่ขวัญกันทั้งลานทำบุญด้วยคำอวยพรที่ว่า

" ผูกข้อมือชายขวัญเจ้ามา ผูกข้อมือชาวขวัญเจ้าอยู่ "

หรือ

" อยู่ดีมีแสง แล้วปีหน้าเจอกันอีกเน้อ "

หรือ

" ขอให้หมดโรคหมดภัยนะ "

มีวิธีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง เวลาชาวลาวกรวดน้ำ คือต้องปองหูไว้หนึ่งข้างขณะกรวดน้ำ ซึ่งแม่หญิงบอกว่าเป็นการไหว้แม่พระธรณี

ออกพรรษาปี 2547 นี้ ไทยเราได้มีโอกาสทำบุญกับชาวลาว ได้รู้จักกันมากกว่าครั้งไหนๆ สองวันน้อยไปสำหรับการคบงัน แต่เมื่อเช้า (สะพาน) เปิด น้ำของ (น้ำโขง) แควเข้า ฉันว่าคนไทยอีกหลายคนคงอยากเข้าไปสวัสดีที่ทาน ชิมข้าวจี๊กับบักเต้ (Pate) ขนมครก (ทอด) เผอ (ก้วยเตี้ยว) ข้าวกำ (ข้าวหลาม) ไช้กะทะ (ไช้คน) ตีมกาแพหรือไม้ก็เบยลาว ชมวิวตะวันตกดินริมโขง และมีโอกาสโมบุญร่วมกันอีก ในวันออกพรรษาปีหน้า

หมายเหตุ : ปี 2547 นี้ กระทรวงการต่างประเทศ อัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยังประเทศต่างๆ ดังนี้

1. วัดพระธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. วัดอะโลดอเปะ กรุงย่างกุ้ง สหภาพพม่า
3. พุทธสถานพระสีหนุธรรมาธิราช จังหวัดกัมปงสะปือ ราชอาณาจักรกัมพูชา
4. วัดสิบสองปันนา เมืองเชียงรุ่ง เขตปกครองตนเองของชนชาติไตสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
5. วัดศรีบรมนันทะราชามหาวิหาร เมืองกัลลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยศรีลังกา
6. วัดโพมินท์ นครโฮจิมินท์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ผ้าพระกฐินพระราชทานและเครื่องอัฐบริขาร

ชบวนแห่ (เห็นตุงแมงป่องอยู่ไหวๆ)

● สารระนำรู้ : พ.ต.อ.จะตุรนต์ บูรานนท์ (ผู้ฟัง)

การตั้งชื่อให้เป็นสิริมงคล นามนั้นสำคัญไฉน ? ตั้งให้ถูกโฉลก ดั่งและรวยได้

วิชาโหราศาสตร์ เป็นเรื่องของวิชาสถิติ ซึ่งศึกษาค้นคว้ากันมาแต่ดึกดำบรรพ์ อาจจะกล่าวได้ว่าลึกลับซับซ้อน มีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องตลอดเวลา และยังสัมพันธ์ประสานกลมกลืนกับพฤติกรรมของมนุษย์อีกทุกแง่มุม ยิ่งการได้รู้พฤติกรรมของมนุษย์มากเท่าใด ก็เท่ากับได้รู้วิชาโหราศาสตร์มากเท่านั้น เพราะในตัวแต่ละบุคคลนั้นน่าสนใจและมีความสำคัญไปคนละแบบ การตรวจดูดวงชะตาชีวิตของตัวเองนั้น ตรวจสอบได้หลายอย่างไม่ว่าจะดูลายมือ ดูโหงวเฮ้ง ดูจากกราฟชีวิต ดูเลข 7 ตัว หรือแบบผูกดวงดูเวลาตกฟาก แม้กระทั่งดูแบบไฟป็อกหรือไฟยิปซีสามารถทำนายได้อย่างแม่นยำ ทั้งนี้ท่านจะต้องพบกับหมอ หรือผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องนั้นๆอย่างแท้จริง ตัวอย่างการทำนายทายทัก

ของชินแสเงินในประวัติศาสตร์ของกษัตริย์ไทยยุคปลายกรุงศรีอยุธยา ขณะที่เจ้าพระยาตากและเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ได้ถือบวชเนื่องจากได้กราบศึกสงครามในการกอบกู้เอกราชชาติไทยแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า ขณะกำลังบิณฑบาตรอยู่ชินแสเงินท่านนั้นได้ทำนายทายทักว่ารู้สึกป्लीมปีติที่วันนี้ได้ตัดบาตรให้กับผู้มีบุญญาธิการ ต่อไปจะได้เป็นกษัตริย์ถึงสองพระองค์พร้อมๆกัน ทั้งๆ ที่ชินแสท่านนั้นไม่ได้ทราบวันเดือนปีเกิดของทั้งสองท่านเลย เพียงแต่เห็นรูปร่างหน้าตาเท่านั้นก็สามารถทำนายถูกต้อง ซึ่งในกาลต่อมาพระยาตากก็ได้เป็นพระเจ้าตากสินมหาราช เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกก็ได้เป็นสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

เด็กๆ ที่เดินอยู่ตามถนนหนทาง ท่านอย่าได้ไปดูถูกดูแคลนหรือมองข้าม เพราะในวันข้างหน้า เด็กๆ ดังกล่าวอาจจะเป็นบุคคลสำคัญของชาติหรือเป็นมหาเศรษฐีที่ยิ่งใหญ่ คนทุกคนที่ทำงานต่างก็หวังที่จะเจริญก้าวหน้า มีความเป็นปึกแผ่นของชีวิต มีชื่อเสียงเด่นโด่งดังด้วยกันทั้งนั้น คนเราที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ดวง
2. กรรม

ดวง คือ ดวงชะตาเกิดที่ดั้นตนเอง ไม่มีใครที่จะฝืนดวงชะตาที่ฟ้าลิขิตได้ ดวงจะได้เป็นใหญ่ในแผ่นดินก็ต้องได้เป็น ดวงจะเป็นเศรษฐีก็ต้องได้เป็น ดวงจะต้องติดคุกติดตะรางก็ต้องเป็นไปตามนั้น ดวงอายุจะสั้นหรืออายุยืนก็ต้องเป็นอย่างนั้น ใครมีดวงชะตาเกิดที่ดีแล้วพอถึงเวลาก็ต้องได้ดี แต่บางคนมีพร้อมทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทุนทรัพย์ วิชาความรู้ ทั้งประสบการณ์มากมาย คนเหล่านั้นหาทำ

อะไรสำเร็จไม่หรือเพียงเริ่มต้น คนที่เห็นว่าไปได้สวย แต่พอเอาเข้าจริงๆ กลับล้มไม่เป็นท่า บางคนตั้งตัวแบบคนไม่มีหลักการ ขาดการสนับสนุนและขาดทุนรอนทุกสิ่งทุกอย่าง คือตั้งตัวแบบสะเปะสะปะ คนเห็นแล้วสมเพช แล้วก็ยิ่งทักทักว่าไปไม่รอด แต่พอมาระยะหลังจากคนที่ไม่มีท่ากลับกลายเป็นคนมีท่าและความสำคัญขึ้นมามนุษย์แต่ละคนต่างมีความสามารถเป็นเอกลักษณ์ ไม่มีใครไร้ความสามารถสิ่งดีๆ มีอยู่ในตัวอยู่แล้ว ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพราะเขาได้นำเอาความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่ามัวแต่มองความสำเร็จ ความสามารถ ความเก่งกาจของคนอื่น อย่าหลง ดิเตียนตนเองอยู่เลย จงเสาะแสวงหาขุมทรัพย์ในตัวเราและนำมาใช้ให้ถูกโอกาส ถูกเวลา ถูกสถานที่ แล้วท่านจะประสบความสำเร็จในชีวิต

ส่วนเรื่องของ **"กรรม"** คือ การกระทำของเรานั้นเอง ตลอดรวมถึงกรรมเก่าในอดีตชาติและกรรมในปัจจุบัน โดยเฉพาะกรรมในชาตินี้มีบทบาทมาก คนดวงชะตาเกิดดีแล้วทำแต่กรรมดีขยันขันแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต ชีวิตก็ต้องรุ่งโรจน์เป็นธรรมดา คือต้องโชวีฝ่มือโชวีผลงานให้เป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป คนดวงดีแต่ทำกรรมไม่ดีหรือช้เกียจ มักจะมีชีวิตที่เสมอตัวไปเรื่อยๆ ประเภทเช้าขามเย็นขาม คนดวงไม่ดีตั้งใจทำดีหรือขยันขันแข็งเพียงใดชีวิตก็แค่เสมอตัว ซึ่งบางคนไม่เข้าใจความจริงของชีวิตในจุดนี้ มักจะพูดเสมอว่าทำดีไม่ได้ดี ไม่รู้จะทำไปทำไมหรือคิดว่าตัวเองบิตทองหลังพระ ทำให้เกิดความท้อแท้ในชีวิต และยิ่งดวงชะตาไม่ดีแล้วยังทำแต่กรรมชั่ว ทุจริตหรือช้เกียจ ไม่สนใจทำการท้งาน ผลก็คือชีวิตมีแต่ความอับเฉา ต้องถูกไล่ออกจากงาน ติดคุกติดตะราง มีความเป็นอยู่ที่ลำบากลำเค็ญ แต่ในทัศนะของผมคือเป็นคติเตือนใจ

มาตลอดว่า "การทำดี ถึงใครไม่เห็น เราก็เป็นสุขใจ"

ส่วนประกอบที่ทำให้คนเราได้ดีอีกประการหนึ่งก็คือ ชื่อ และนามสกุล หรือจะเรียกว่าเป็นตัวเสริมดวงก็ว่าได้ เกี่ยวกับชื่อ และนามสกุลนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับและมหัศจรรย์ยิ่งนัก ซึ่งบางท่านอาจไม่เชื่อถือและอาจเป็นไปได้ ผมยอมรับว่าได้ค้นคว้าเกี่ยวกับชื่อและนามสกุลนี้มาพอสมควร ได้วิเคราะห์และติดตามมาอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งตัดสินใจเปลี่ยนชื่อจากเดิม "ไพฑูรย์" เป็น "วิฑูร" ทดลองใช้ชื่อใหม่อยู่ 7 ปี ยังไม่เข้าท่า จึงเปลี่ยนเป็น "จะตุรนต์" ในที่สุด เพราะเชื่อมั่นว่าเรื่องชื่อ-นามสกุล เป็นเรื่องสำคัญ ส่งผลให้รุ่งเรือง หรือตกต่ำได้ ท่านเคยเฉลียวใจบ้างไหมว่า ในครอบครัวต่างๆ ไปทุกระดับชั้น พอครอบครัวใดมีเด็กเกิดขึ้นมาใหม่ ผู้เป็นพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวจะกระตือรือร้นเกี่ยวกับการตั้งชื่อเด็กที่เกิดใหม่ การตั้งชื่อนั้นสำคัญมาก ถ้าถูกต้องตามโฉลกจะให้คุณแก่เจ้าตัว คือทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง และนำความสุขความสบายมาสู่ตัว โดยตลอด จะแท้จริงแค่ไหนที่ท่านผู้รู้นั้นแหละกล่าวว่า แม้เพียงเห็นชื่อ-นามสกุล เท่านั้น ก็สามารถทำนายทายทักอนาคตของผู้นั้นได้เลย ว่าชีวิตความเป็นอยู่จะเจริญรุ่งเรืองหรือมีแต่อุปสรรคคอยขัดขวาง หรือมีชีวิตลุ่มๆ ดอนๆ

โบราณกล่าวไว้ว่า อันแข่งรถแข่งเรื่อนั้นแข่งได้ แต่แข่งบุญแข่งวาสนาแข่งไม่ได้ ในโลกเราต้องดวงใครดวงมัน ต้นไม้ตระกูลหญ้าต้องเป็นหญ้าวันยังค่ำ ต้นไม้ไผ่ก็ต้องเป็นต้นไผ่ ทั้งๆ ที่ต้นไม้ทั้งสองอย่างเกิดและงอกออกมาพร้อมกัน แต่ต้นหญ้าอาจจะสูงกว่า ต้นไม้ไผ่ได้ ถ้าต้นหญ้ากอนั้นไปงอกบนภูเขาหรือประดับอยู่ในกระถางบนตึก การตั้งชื่อในสมัยก่อนนิยมอักษรที่เป็นเดช ศรี มนต์รี และ

ยกเว้นต้องห้ามคือที่เป็นตัวกาลกิณี แต่การตั้งชื่อในสมัยนี้นิยมอักษรที่มีความหมายเป็นบรืวาร เพราะสภาพการณ์ได้เปลี่ยนไป ใครมีบรืวารดีและมีบรืวารมาก ยิ่งบรืวารเหล่านั้นมีความเคารพรักใคร่ผู้นั้น ก็ยิ่งอยู่ด้วยความมั่นคง

คำว่ากาลกิณี คือ ตัวเสียดัจฉุไร ตัวขัดโชคลาภ ตัวถ่วงความเจริญก้าวหน้า ลักษณะกาลกิณีในตัวคนยกตัวอย่างเช่น ผู้ชายไม่มีหนวด ไม่มีขนหน้าแข้ง เป็นลักษณะที่ไม่ดี คือเป็นผู้นำไม่ดี ต้องอาศัยผู้หญิงกินคือเป็นลักษณะของหญิงไป แต่เมื่อสิ่งที่เป็นกาลกิณีไม่มีในตัวเรา แล้วทำไมต้องเอาความเป็นกาลกิณีซึ่งกำหนดความหมายในตัวอักษร ซึ่งกำหนดมาในตำราโหราศาสตร์ดีก็ตามบรืวารเข้ามาอยู่ในตัวเรา อักษรที่มีความหมายเป็น เดช - ศรี - มูล - กาลกิณี ได้กำหนดไว้ตามตารางอักษรที่ให้ไว้ ณ ที่นี้แล้ว ความหมายของตัวอักษรเป็นคนละเรื่องกับคำแปลของชื่อนั้นๆ การตั้งชื่อส่วนหนึ่งมักคำนึงถึงหลักโหราศาสตร์ แต่ในบางครั้ง ก็ไม่ได้อ้างอิงหลักโหราศาสตร์ เพียงขอให้ชื่อนั้นเก๋ เท่ห์ ไพเราะ เป็นคลาสสิก ก็แล้วกัน ซึ่งเรามักได้เห็นชื่อแปลก ความหมายของตัวอักษรไม่คำนึงกัน

ก่อนที่ผมจะได้แจกแจงให้ท่านทราบรายละเอียดและเข้าใจอย่างชัดเจน ผมขอなたารวางอักษรของคนเกิดแต่ละวันว่ามีอะไรบ้าง ภาพอักษรตามตารางนี้จะป็นหัวใจของการตั้งชื่อก็ว่าได้ อักษรแต่ละช่องที่ท่านเห็นอยู่มีความสำคัญมาก ข้อสำคัญของการตั้งชื่อนั้นไม่ควรนำอักษรที่เป็นกาลกิณีมาตั้งชื่อเด็ดขาด เพราะทำให้เกิดวิตกกังวล เป็นอุปสรรคหรือขวากหนามของชีวิตเราได้

วัน	กาลกิณี	บริวาร	อายุ	เดช	ศรี	มูละ	อุตสาหะ	มนตรี
อาทิตย์	ศษสท พอส		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล
จันทร์		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส
อังคาร	กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส	
พุธ (กลางวัน)	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส		กขคฆ ง
เสาร์	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ
พฤหัสบดี	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ
ราหู (พุธกลางคืน)	บปพฝ พพภม	ยรวล	ศษสท พอส		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ
ศุกร์	ยรวล	ศษสท พอส		กขคฆ ง	จฉชช ฉฉฉฉ	กฏฐท ฉฉฉฉ	ดตถท ฉฉฉฉ	บปพฝ พพภม

กาลกิณี = อัปโชค, เสนียดจัญไร
 บริวาร = ลูกน้อง, ข้าทาส
 อายุ = สุขภาพ, ผิวพรรณ
 เดช = อำนาจ, ตะบะ, บารมี
 ศรี = เสน่ห์, ชื่อเสียง
 มูละ = ทรัพย์, ฐานะ, เงินทอง
 อุตสาหะ = ความสำเร็จ, สมหวัง
 มนตรี = ขุนนาง, แม่ทัพ, นายกอง

การตั้งชื่อเพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ตัวนั้น ต้องตั้งชื่อที่มีตัวอักษรเมื่อนับรวมกันแล้วเป็น 4, 5, 6, และ 9 ตัวเป็นมงคลดีนัก อักษรทุกตัวไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะ สระ ตัวการ์นต์ และวรรณยุกต์ ต้องนับทุกตัวและให้ตัวอักษรเหล่านั้นมีความหมายที่เราต้องการ คือ เป็นบริวาร เดช ศรี มนตรี มูละ อุตสาหะฯ ห้ามอย่าให้มีตัว

อักษรเป็นกาลกิณี ตัวการ์นต์ วรรณยุกต์ ไม่มีความหมาย ใช้สำหรับนับจำนวนเท่านั้น และถ้าเสี่ยงได้ควรเสี่ยงการตั้งชื่อที่มีอักษรรวมกันเป็นเลข 7 และ 8 ตัว เหตุที่ห้ามตามตำราตั้งชื่อถือว่าเป็นตัวเลขที่ไม่ดี หรือเป็นตัวเลขแห่งความวิบัติก็เป็นได้

การนับตัวอักษรทุกชนิดต้องนับทุกตัว แต่มีตัวสระอยู่ 3 ตัวที่นับแตกต่างออกไป คือ ะ แ จะนับ 1 หรือ 2 ก็ได้ เพราะ ะ เขียนตัวเดียว เป็นไม้หันอากาศ ประกอบด้วยเลข 0 และ สระอา และ สระแ เขียนตัวเดียวเป็นสระ ๑

ขอยกตัวอย่าง ชื่อดีเมื่อนับอักษรได้เลข 4 ตัว เช่น แปลก ถนนอม เปรม ชนะ สมภพ เดชา พลรบ มงคล มั่นส มิตร ก้อง ฯลฯ

ชื่อดีที่เป็นเลข 5 ตัว เช่น ลัญญา เสริม ณรงค์ สมัคร วิภาส สมชาย สถาพร อุเทน สุนทร มยุรา สมนึก อัมพร โอภาส มีชัย สิทธิ ชวลิต สุเทพ ฯลฯ

ชื่อดีที่เป็นเลข 6 ตัว เช่น สามารถ วรพจน์ ยงยุทธ ประจวบ สมบัติ เสน่ห์ จารุณี ทักษิณ อรัญญา นิพนธ์ ฯลฯ

ชื่อดีที่เป็นเลข 9 ตัว เช่น ประเสริฐ ประพันธ์ พีรศักดิ์ ประวรรัตน์ ศรีศักดิ์ ทวีศักดิ์ เขาวนวิศ เปรมจิตต์ ลัดดาวรรณ เกரியงไกร ฯลฯ

ชื่อที่เป็นเลข 7 ตัว เช่น ธรรมบุญ บุญยิ่ง วิเชียร นิพัทธ์ เลิศชัย นิวัฒน์ เชิงชาย ฯลฯ

ชื่อที่เป็นเลข 8 ตัว เช่น สุรินทร์ เรืองธรรม สัมฤทธิ์ ราเชนทร์ เสรีธรรม ฯลฯ

การตั้งชื่อนั้นสำคัญมาก แม้นแต่ชื่อหนังสือพิมพ์ถ้าตั้งชื่อ

ตรงกับเลขดี หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะยืนยงอยู่ได้อย่างสง่าผ่าเผย และเป็นที่ยอมรับของประชาชนอีกด้วย ไทยรัฐ เป็นเลข 6 ตัว บ้านเมือง เติลนิวัล เป็นเลข 9 ตัว แม้แต่ชื่อเมืองก็มีบทบาท เช่น สุโขทัย-ลก เชียงใหม่ เป็นเลข 9 ตัว เมืองนั้นมีแต่ความเจริญ โรงเรียนบางแห่ง มีชื่อเสียงเด่นหนักดั่งหนา ก็พากันเด่น การเรียนก็เยี่ยม คณะรัฐบาล ทุกชุดอย่างน้อยต้องมีศิษย์เก่าโรงเรียนเหล่านี้รวมอยู่ด้วย เช่น โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย เพราะ "สวนกุหลาบ" เป็นเลข 9 ตัว โรงเรียนสตรีต่างๆก็มี เช่น โรงเรียนสตรีวิทยา, ศึกษานารี จะมีชื่อเป็นเลข 9 ตัว

อิทธิพลของเลข 4,5 และ 6 นั้น ให้ท่านสังเกตการปกครอง ประเทศของกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวโลกต่างให้ความสนใจ ประเทศไทยเป็นอย่างมาก และประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะรัชกาลที่ 5 พระปิยะมหาราชเจ้าท่านทรงเป็นที่รักของปวงประชายิ่งนัก และแน่นอนที่สุดความเด่นของเลข 9 เป็นเลขสิริมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระองค์ท่านเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจ พระองค์เปรียบประดุจเป็นพ่อของปวงประชา ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง ประชากรอยู่ร่มเย็นเป็นสุขเพียงใด ทุกคนคงรู้ดีกันทั่ว

หันมาดูอิทธิพลและความสำคัญของเลข 7 และ 8 นั้นมีอย่างไร ท่านคงจำเหตุการณ์กรณีตำรวจยิงคนร้ายและตัวประกันสองพ่อลูก บริเวณสี่แยกเกษตร บางเขน เมื่อปี 2521 ทั้งผู้เป็นพ่อและลูกสาวที่น่ารักจากเพชรบุรีถูกคนร้ายจับมาเป็นตัวประกัน ต่อมาถูกยิงตายทั้งพ่อทั้งลูกอย่างน่าเศร้าใจนัก หมายเลขทะเบียนเป็นหมายเลข 0818 บางคนถึงกับแก้เคล็ดเมื่อมีเลขทะเบียนเป็นเลข 7 ต้อง

เอาทองคำปิดแก้อาถรรพ์ ถ้าจำไม่ผิดประเทศไทยเสียเขาพระวิหาร ให้กับกัมพูชา วันที่ 8 พระเอกมิตรชัยบัญชา ตายเมื่อวันที่ 8 จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 8 ธ.ค. 2508 อดีตพระสังฆราช วัดมกุฏกษัตริย์ได้รับอุบัติเหตุทางรถยนต์สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 18 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 มีการปฏิวัติ ถูกยึดอำนาจ พระองค์ต้องสละอำนาจ รัชกาลที่ 8 ถูกลอบปลงพระชนม์ หนังสือพิมพ์เหล่านี้ อาทิ สารเสรี สยามรัฐ สยามสมัย สยามนิกร พิมพ์ไทย ไม่ค่อยอยู่ในความนิยมมากนัก เพราะมีชื่อเป็นเลข 7 และ 8 ตัว ผมสังเกตส่วนมากผู้ใช้เลข 7 หรือ 8 ตัว เป็นชื่อผู้ชายมักผิดหวังจากหน้าที่การงานหรือการเงิน ผู้หญิงมักจะเป็นม่ายหรือต้องแต่งงานหลายครั้ง

การตั้งชื่อที่ถูกต้องที่สุดนั้นจะต้องมีตัวเลขที่เอาชื่อและนามสกุลรวมกันแล้วจำนวนเลขเป็น 13 หรือ 16 ตัว เป็นตัวเลขที่เด่นที่สุด สามารถเสริมดวงให้เด่นดังและรวยได้ ดังนั้นการที่ท่านจะพิจารณาตั้งชื่อให้ใคร ซึ่งอาจจะเป็นตัวท่านเอง เป็นลูกหลานหรือญาติมิตร ก็ต้องดูนามสกุลก่อน เมื่อรวมกับชื่อแล้วให้ได้เลข 13 หรือ 16 พอดี ถ้านามสกุลเป็นเลข 8 ตัว ก็ควรตั้งชื่อเป็นเลข 5 ตัว ถ้านามสกุล 9 ตัว ก็ตั้งชื่อให้เป็นเลข 4 ตัว เพื่อให้รวมได้ 23 ตัว ถ้านามสกุลเป็นเลข 7 ตัว ก็ตั้งชื่อเป็นเลข 9 ตัว หรือนามสกุลเป็นเลข 10 ตัว ก็ตั้งชื่อเป็นเลข 6 ตัว เพื่อรวมได้ 16 ตัว เป็นต้น

บางท่านชื่ออาจจะไม่เข้าสูตรที่ชื่อรวมได้ตัวเลข 13 หรือ 16 ตัว แต่ก็ดังและรวย ก้าวหน้าได้เหมือนกัน เมื่อดวงชะตาเกิดเขาดี มากและเขาก็ทำแต่ความดี ชื่อก็ไม่ค่อยมีบทบาทต่อเขามากนัก ดังนั้นหลักการอันนี้ให้ท่านใช้ดุลยพินิจพิจารณาประกอบไปด้วย แต่ที่เขียน

อ้างอิงจากตำราคือว่ากันตามตำรา คือถ้าท่านต้องการให้เป็นสิริมงคล แก่ตัวท่านเอง ลูกหลาน หรือญาติมิตร ท่านว่าให้ยึดหลักตามตำรา ที่เขียนมานี้ ใครไม่เชื่อไม่ศรัทธาก็ไม่ว่ากัน ผู้เขียนสนใจอีกตัวเลข หนึ่งคือ ตัวเลข 12 ตัว มีผู้เด่นดังก้าวหน้าหลายๆท่าน อาทิเช่น พล.ต.อ.ณรงค์ มหานนท์, พล.ต.อ.สุเทพ สุตสงวน, พล.ต.อ.วรพจน์ อินทเส, สายันต์ สัญญา, ยอดรัก สลักใจ, วิฑูรย์ กรุณา ฯลฯ แต่ก็ไม่มีมากนักที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

ตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เด่น โด่งดัง ก้าวหน้า มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบสูง บางท่านก็ร่ำรวย มั่งคั่ง เพราะท่านเหล่านี้ตั้งชื่อถูกโฉลกจึงเป็นมงคลกับตัวเอง ดังเช่นท่าน เหล่านี้

นามที่เป็นตัวเลข 13 ตัว อาทิ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์, พล.อ.สิทธิ จิรโรจน์, พล.อ.สิทธิ เศวตศิลา, พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร, พล.ต.อ.วิภาส วิบุลากร, พล.ต.ท.มโน สุมิตะพินธุ, พล.ต.ต.ชวลิต สุนทรวิท, พล.ท. มังกร พรหมโยธี, พ.ต.ท.มีชัย นุกูลกิจ, พ.ต.อ.ประชา พรหมนอก, พ.ต.ท.จารึก เมฆวิชัย, พ.ต.ท.สุนทร ชัยขวัญ, สมัคร สุนทรเวช, พิชัย วาสนาส่ง, มงคล สิมะโรจน์, ประจวบ จำปาทอง, วีระ มุสิกพงศ์, ชาตรี โสภณพณิช, อาสา เมฆสรวงศ์, อำนวย วีระวรรณ, อาภัสรา หงสกุล, อรัญญา นามวงศ์, สมบัติ เมทะนี, มนตรี เจนอักษร, ทักษิณ แจ่มผล, มยุรา ธนะบุตร, วาสนา สิทธิเวช, มณีนุช เสมรสุต, ชำนาญ ยุวบูรณ์ ฯลฯ

นามที่เป็นตัวเลข 16 ตัว อาทิ อาทิตย์ กำลังเอก, อุเทน เตชะไพบูลย์, ประมาณ อติเรกสาร,ชาติชาย ชุณหะวัณ, ประจวบ

สุนทรางกูร, เสน่ห์ ลิทธิพันธ์, สมศักดิ์ แขวงโสภา, วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์, สมหมาย สุนทระกุล, สัมพันธ์ ทองสมัคร, ทวิช กลิ่นประทุม, เขาวนัวด สุตลาภา, บัญญัติ บรรทัดฐาน, สุเทพ วงศ์คำแหง, ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน, ปิณฑ บรลือฤทธิ์, นัลดดา วิยะภาณูจน์, จารุณี สุขสวัสดิ์, พุ่มพวง ดวงจันทร์, ลินดา คำัญญเจริญ ฯลฯ

ผักปลอดสารพิษ

ปัจจุบันทั่วโลกหันมาเน้นทางด้านสุขอนามัยกันมากมาย การจะบริโภคอะไรก็ต้องพิถีพิถัน กระแสการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ก็เน้นอินทรีย์ชีวภาพ ปลอดภัยจากสารพิษทั้งปวง ทำให้วงการเกษตรในเมืองไทยนั้นจะกล่าวได้ว่าปั่นป่วนก็ไม่เชิง เพราะสินค้าด้านการเกษตรส่วนใหญ่เน้นเคมีสุดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่สูงที่สุด โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนการผลิต ยกตัวอย่างเช่น ผลิตผักต่างๆ ก็จะต้องไม่มีแมลงรบกวนกัดกินแม้แต่ชนิดเดียว แต่หารู้ไม่ว่าในความสะดวกงามของใบผักนั้นฉาบไปด้วยสารพิษจนแมลงไม่กล้าเข้าไปสัมผัส เมื่อผู้บริโภคซื้อไปรับประทานก็ส่งผลให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บมากมายดังเช่นปรากฏในสังคมบ้านเรา ถึงเวลาหรือยังครับที่พวกเราจะหันมาสนใจอย่างจริงจังกันเสียทีเพื่ออนาคตลูกหลานเราจะได้คงไว้ซึ่ง

ความปราศจากสารพิษรบกวนอย่างปัจจุบัน

ผมเคยไปนั่งคุยกับชาวไร่ที่ปลูกผัก ปรากฏว่า คนที่ปลูกผักยังไม่กินผักตัวเองที่เขาปลูกมากับมือเลย เพราะเขารู้ยู่่าฉีดยาอะไรเข้าไปบ้าง ยาฆ่าแมลงที่ฉีดยังไม่ทันเสื่อมก็เก็บมาขายเสียแล้ว (อันตรายไหมครับ) ฉะนั้นเราควรมาทำความรู้จักการโฆษณาสินค้าสักนิดว่า คำว่า "ผักปลอดภัยจากสารพิษ" กับคำว่า "ผักปลอดสารพิษ" 2 คำนี้แตกต่างกันนะครับ

ผักปลอดสารพิษ คือ ผักที่ไม่ได้ใช้สารเคมีฉีดพ่นแม้แต่หยดเดียว

ผักปลอดภัยจากสารพิษ คือ ผักที่ใช้สารเคมีฉีดพ่น แต่รอเวลาให้สารเคมีเสื่อมสลายตามอายุของมันจึงเก็บเกี่ยว

เมื่อถึงตรงนี้ก็คงมีคำถามว่าถ้าไม่ใช้สารเคมีฉีดป้องกันกำจัดแมลง แล้วจะใช้อะไรในการกำจัด มีครับหลายวิธีด้วยกันเช่น สารสกัดสมุนไพร, น้ำหมักสมุนไพร, วิธีเขตกรรม, วิธีธรรมชาติ คือ " รู้เขารู้เรา " ระบบผสมผสาน I.P.M.

ผมขอขยายความนะครับ น้ำหมักสมุนไพรหรือจะเรียกติดปากก็คือ สารสกัดสมุนไพร ได้จากการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาผสมผสานกัน อาศัยความช่างสังเกตของเกษตรกรเอง เช่น

หนอนที่มักกินใบพืชของเรานั้นมันมาจากไหน ตอนปลูกใหม่ๆก็ไม่เห็นมีเลย?

คำตอบก็คือ หนอนเกิดจากแมผีเสื้อ ทั้งกลางวันกลางคืน เข้ามาวางไข่ ช่วงหัวค่ำประมาณ 19.00น. และช่วงเช้ามีตประมาณ 05.00น. ท่านทราบไหมว่าสัญชาตญาณของสัตว์ทั้งหลายมันต้องหาที่ปลอดภัยที่สุด ที่จะทำไข่ของมันปลอดภัย มันจะวางตามชอกใบ

ใต้ใบ เพื่อป้องกันตัวอ่อนถูกทำลาย เพียงน้ำเปล่าๆ ถ้าโดนไข่แมงฝี่เสื่อตรง ๆ ไข่ก็ฟ่อและไม่สามารถฟักออกเป็นตัวได้ ถ้าเรานำสมุนไพรร่วมด้วยก็เพิ่มประสิทธิภาพ ถ้าเราป้องกันไม่ให้อันที่หาผักของเราได้ โดยใช้สมุนไพรกลิ่นแรงๆ ฉีดพ่นก่อนค้ำและเข้ามีด ถ้าจะเดินฉีดเข้าเย็นทุกวันคงทำไม่ได้ ควรหาเครื่องพ่นแรง คือระบบสปริงเกอร์หมอก ติดตั้งในกรณีที่ทำเป็นไร่ๆ แต่ถ้าปลูกรับประทานเองไม่มาก ก็ไม่จำเป็นต้องติดตั้งหรอกครับ

คุณสังเกตไหมว่าแมลงมันรู้ได้อย่างไรว่าผักคะน้าอยู่ตรงนี้ แมลงมีประสาทสัมผัสสูงกว่ามนุษย์หลายแสนเท่าเลยครับ การดมกลิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญ เมื่อมันรู้ว่ากลิ่นคะน้าอยู่ตรงนี้มันก็มา แต่ถ้าเราเอากลิ่นสมุนไพรฉีดพ่นเคลือบต้นคะน้า กลายเป็นกลิ่น ต้นสาบเสือหรือผักการอง ซึ่งมีกลิ่นแรงมากๆ แล้วแมลงมันจะหลงทาง ตรงนี้ผมปฏิบัติมาแล้วใช้ได้ผลดีมาก

การทำสารสกัดสมุนไพรไม่ยุ่งยาก สมุนไพรต่างๆ ในเมืองไทยเรามีฤทธิ์ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชอะไรบางอย่างอยู่ในนั้นหมด ถ้าคุณเห็นเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมก็นำไปเผยแพร่เลยครับไม่หวง อยากให้พี่น้องเกษตรกรทำใช้เองดีกว่าไปซื้อเขา ลดต้นทุนด้วย สารสกัดสมุนไพรไม่ทนความร้อนหรือแดดจัดๆ ฉะนั้นควรฉีดช่วงเย็นๆ 2-3 วัน ฉีดพ่นสักครั้งหนึ่ง "ป้องกันก่อนที่มันจะเกิด" คำพูดนี้ใช้ได้เสมอ เช่น ใบคะน้าถูกหนอนกัดกินใบแห้งไป ถ้าเราใช้สารเคมีพ่น หรือสารสกัดสมุนไพรฉีดพ่น ใบที่แห้งก็ไม่กลับคืนมาเป็นใบดีได้ แต่เรารักษาใบที่เกิดมาใหม่ให้ปลอดภัยได้ครับ ส่วนโรคน้ำค้าง, โรคแอนแทรกคโนต, โรครากเน่า, โรคโคนเน่า มีสารสกัดสมุนไพรหลายตัวป้องกันกำจัดได้

โรคราน้ำค้าง เกิดจากตอนเช้าตรู่อากาศเย็นๆ มักจะเกิดสปอร์ขาวๆอยู่ใต้ใบพืช ถ้าวเราเอาน้ำเปล่าหรือสารสกัดสมุนไพรจากพวกว่านมาล้างก่อนที่น้ำค้างจะแห้ง เชื้อรามันจะหายไป

โรคแอนแทรกคโนต หรือจุดเน่า เกิดจากราในช่วงฝนตกแล้วแดดออก อย่าให้น้ำฝนแห้งคาใบ ถ้าแน่ใจว่าฝนหยุดให้เอาน้ำล้างทันที ถ้าจะต้องติดสปริงเกอร์สเปรย์หมอก เราจะประหยัดแรงงานด้วย

โรครากเน่าหรือโรคโคนเน่า เกิดจากเชื้อราไฟทอปทอรา ถ้าดินไม่เป็นกรดจะไม่เกิดโรคนี้อัน ถ้าระดับ PH.ดินต่ำกว่า 4.5 ลงมาเกิดแน่นอน ดินเป็นกรดเกิดจากการใส่ปุ๋ย สารเคมี ยาฆ่าแมลงล้วนแล้วแต่เป็นกรดใส่เข้าไป ฉะนั้นท่านเกษตรกรพึงระลึกลึกซึ้ง ทานใส่อะไรลงไปดินเป็นอาหารพืชแบบยั่งยืน หรือแบบทำร้ายดิน สิ่งแวดล้อมจะเสียหายไหม เช่น ยาฆ่าหอยเชอร์รี่, ยาฆ่าหญ้า, ยาฆ่าแมลง ฯลฯ ดังที่พวกเราเห็นผลกระทบอย่างทุกวันนี้ ก็ขอฝากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอาจริงเอาจังสักหน่อยก็ยังดี ดีกว่าไม่สนใจเลยครับ

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

1. แบ่งกำจัดเพลี้ย - แบ่งปูนละเอียด 2 ถ้วย น้ำ 5-10 ลิตร คลุกให้เข้ากัน แล้วฉีดใส่พืชบริเวณที่มีเพลี้ย เมื่อแสงแดดออกแบ่งจะแห้งแล้วเพลี้ยจะหายใจไม่ออก และตายไปในที่สุด การใช้แบ่งไม่มีผลกระทบต่อการสังเคราะห์แสงของพืช
2. น้ำสบู่กำจัดแมลง - สบู่เหลว 30 มิลลิกรัม น้ำเปล่า

5-10 ลิตร ผสมให้เข้ากันแล้วฉีดช่วงอากาศไม่ร้อน ทุก 3-5 วัน ช่วยป้องกันเพลี้ยอ่อน, เพลี้ยไฟ, เพลี้ยจักจั่น และแมลงหวี่ขาวได้ผลดี

3. กำจัดปลิงในน้ำ - ใช้ต้นมะละกอสดตัดเป็นท่อนๆ แล้วโยนใส่ในน้ำที่ปลิงอยู่ กลิ่นยางจะขับไล่ปลิงหนีไป

* คุณณรงค์ กิ่งแก้ว จากนันทนรงค์ฟาร์ม จังหวัดสระบุรี เป็นผู้ฟังของสถานีวิทยุสุราษฎร์ฯ ให้ความกรุณาส่งบทความมาเป็นความรู้แก่ท่านผู้อ่าน

● บทความ : นิลวรรณ งามอุโฆษ

วิวัฒนาการหนังสือเดินทางไทย สู่หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์

รายการกงสุลสัมพันธ์ขอนำเสนอเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับหนังสือเดินทางไทยหรือ Passport ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญประจำตัวที่รัฐบาลประเทศหนึ่งออกให้พลเมืองหรือคนชาติของตนเพื่อใช้แสดงตนในต่างประเทศ ซึ่งมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณ และพัฒนารูปแบบมาจนถึงปัจจุบัน และกำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบนำออกใช้ใหม่อีกไม่ช้านี้ ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้บางส่วนนำมาจาก www.mfa.go.th และแหล่งที่มาในส่วนของประวัติและภาพประกอบจากเอกสารของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

หนังสือเดินทางไทยในยุคแรก

ในสมัยโบราณ การเดินทางระหว่างประเทศมีความยากลำบากและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน การเดินทางติดต่อกับต่างประเทศจึงจำกัดเฉพาะชนชั้นปกครอง ชุนนาง พ่อค้า และนักสอนศาสนา ซึ่งการเดินทางของกลุ่มบุคคลดังกล่าวไปต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะใช้หนังสือหรือสาส์นของกษัตริย์หรือผู้ปกครองอีกรัฐหนึ่ง โดยระบุดูประสงค์ของการเดินทางและขอให้รัฐผู้รับอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ดังจะเห็นได้จากประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยและในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีการแต่งตั้งคณะราชทูตอัญเชิญ พระราชสาส์นจากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไปเจริญสัมพันธไมตรี

ในส่วนของประเทศไทยเริ่มปรากฏหลักฐานที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับรูปแบบการออกหนังสือเดินทางสำหรับคนไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยออกเป็นหนังสือราชการที่เขียนด้วยลายมือที่ออกให้เฉพาะบุคคลหรือคณะบุคคล มีตราประทับที่พบคือ ตราพระคชสีห์น้อย ตราพระราชสีห์น้อยหรือตราสุครีพ มีอายุการใช้งาน 1 ปี ในระยะแรกเป็นเอกสารเดินทางออกให้แก่บุคคลเพื่อใช้เดินทางระหว่างมณฑลหรือภายในพระราชอาณาเขต ยังไม่มีหนังสือเดินทางที่ใช้เดินทางไปต่างประเทศ ต่อมาจึงพัฒนาเป็นหนังสือเดินทางสำหรับตัวทุกคนจากเจ้าเมือง แล้วก็มีหนังสือเดินทางหมู่ที่ออกให้ในปัจจุบันคือเล่มหนึ่งออกให้กับหลายคน

ต่อมาได้มีการกำหนดให้ใช้หนังสือเดินทางในลักษณะที่พิมพ์ด้วยภาษาฝรั่งเศส 2 หน้า หน้าแรกเป็นข้อความขออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางและหน้า 2 เป็นรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถือหนังสือเดินทาง ซึ่งประกอบด้วย

รูปถ่าย อายุ ความสูง สีผม ตา ใบหน้า ตำหนิ และลายมือชื่อมีอายุการใช้งาน 1 ปี

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศต่างๆ ต่างเข้มงวดในการเดินทางเข้าออกประเทศ และมีมาตรการในการตรวจลงตราหนังสือเดินทางของคนต่างชาติหรือวีซารัฐบาลไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จึงได้กำหนดกฎเกณฑ์อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกเกี่ยวกับการออกหนังสือเดินทางตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อเดือน กันยายน 2460 เพื่อให้คนไทยที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศให้ขอหนังสือเดินทางจากผู้ว่าราชการจังหวัดในมณฑลของตน

ผลจากอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงในระดับระหว่างประเทศและผลการประชุมองค์การสันนิบาตชาติเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง ที่กรุงปารีส ในปี 2463 เรียกร้องให้ทุกประเทศกำหนด รูปแบบหนังสือเดินทางในลักษณะเดียวกันรัฐบาลไทยก็เข้าร่วม/รับรอง ข้อมติดังกล่าวและประกาศใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฉบับแรกเมื่อ 1 กรกฎาคม 2470 เป็นผลให้มีการปรับเปลี่ยนลักษณะและรูปแบบของหนังสือเดินทางที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม เริ่มใช้อย่างเป็นทางการในปลายสมัยรัชกาลที่ 6 หรือประมาณหลังปี 2460 เป็นต้นมา หนังสือเดินทางในสมัยนั้นมี รูปเล่มปกแข็งขนาดใหญ่กว่าปัจจุบัน มี 32 หน้า มีอายุการใช้งาน 2 ปี ต่ออายุได้อีก 1 ครั้ง รวมเป็น 4 ปี แล้วก็มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะบางอย่าง อาทิ สี ตราครุฑบนปกและลักษณะการจัดวางข้อมูลภายใน จนกระทั่งปี 2520 ได้มีการเปลี่ยนแปลงรายการข้อมูลผู้ถือหนังสือเดินทางจากการตีพิมพ์ด้วยภาษาไทย กับภาษาฝรั่งเศสมาเป็นข้อมูลภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

รูปแบบหนังสือเดินทางไทยปัจจุบัน

หนังสือเดินทางไทยได้รับการพัฒนาตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตและเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยตามการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของสังคม โดยกองหนังสือเดินทางได้พยายามพัฒนาระบบการผลิตเล่มหนังสือเดินทางอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บริการหนังสือเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และป้องกันการปลอมแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในช่วงระหว่างปี 2536 - 2545 ได้มีการนำระบบ Digital Passport System ซึ่งเป็นวิธีการพิมพ์รูปผู้ถือหนังสือเดินทางลงในหนังสือเดินทางด้วยระบบดิจิทัลแทนการตีรูตามระบบเดิมและสามารถอ่านได้ด้วยเครื่อง (Machine Readable Passport) มีการปรับเปลี่ยนการผลิตเล่มหนังสือเดินทางที่สามารถจัดเก็บข้อมูลในเล่มหนังสือเดินทางเป็นข้อมูลหน้าเดียว เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization ICAO) ต่อมาก็ได้นำเทคโนโลยีการถ่ายรูป การบันทึกข้อมูลและการพิมพ์ข้อมูลลงในเล่มโดยตรงรวมทั้งการสร้างระบบหนังสือเดินทางซึ่งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์จากฐานข้อมูลของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้สามารถตรวจสอบสถานะของผู้ขอหนังสือเดินทางโดยอาศัยหมายเลขประจำตัวประชาชนให้บริการรับคำร้องโดยรวดเร็ว และทำการผลิตหนังสือเดินทางได้ภายใน 3 วันทำการ

ในปี 2545 กองหนังสือเดินทางได้พัฒนารูปแบบของหนังสือเดินทางแบบใหม่ที่มีคุณลักษณะป้องกันการปลอมแปลง (Security Features) เพิ่มมากขึ้นและใช้เทคโนโลยีระดับสูงเช่นเดียวกับการ

พิมพ์ธนบัตร มีคุณสมบัติพิเศษที่ใส่ไว้ในหนังสือเดินทาง บางอย่างเห็นไม่ได้ด้วยตาเปล่าต้องใช้เครื่องมือเฉพาะในการตรวจสอบและบางอย่างก็แฝงไว้อย่างแนบเนียน ทำให้ยากในการปลอมแปลง อีกทั้งคุณลักษณะบางประการผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีและสารเคมีที่ไม่อาจหาที่ในท้องตลาดทั่วไป ทำให้มีความปลอดภัยและปลอดภัยจากการปลอมแปลง

หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-passport)

เหตุการณ์การก่อวินาศภัยตึก World Trade ที่มหานครนิวยอร์ก เมื่อ 11 กันยายน 2544 เป็นแรงผลักดันให้องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) และประเทศต่างๆ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาพยายามหามาตรการสกัดกั้นการก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ด้วยการเร่งพัฒนารูปแบบหนังสือเดินทางให้ทันสมัยยากต่อการปลอมแปลง สามารถตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ตัวบุคคลได้แม่นยำและสะดวกรวดเร็วในรูปแบบการบันทึกข้อมูลชีวภาพ (Biometrics Data) และนี่เองเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนารูปแบบหนังสือเดินทางของไทยเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ (e-passport) โดยเริ่มจากการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและมาเลเซีย ที่เกาะลังกาวิระหว่างวันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2546 ซึ่งมีประเด็นเรื่องหนังสือเดินทางไทย ต่อมาคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารปรับปรุงระบบหนังสือเดินทางไทยให้ทันสมัยได้มาตรฐาน เป็นไปในทางเดียวกันกับต่างประเทศ และ

สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2546 เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารปรับปรุงระบบหนังสือเดินทางไทยให้ทันสมัยตามมาตรฐานของ ICAO และให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาจัดเตรียมโครงสร้างของระบบที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดทำหนังสือเดินทางให้ทันสมัยต่อไป

เกี่ยวกับเรื่องนี้ถือเป็นนโยบายที่กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (e-government) และเพื่อให้สอดคล้องและสามารถบูรณาการกับระบบ smart card ของกระทรวงมหาดไทย ระบบตรวจคนเข้าเมืองของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ระบบตรวจสอบประวัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในอนาคต เพื่อยกระดับหนังสือเดินทางไทยให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับประเทศต่างๆ รวมทั้งเป็นมาตรฐานเดียวกับ ICAO และเพื่อเป็นมาตรการสกัดกั้นและป้องกันขบวนการก่อการร้ายระหว่างประเทศและการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและความปลอดภัยของประชาชน

e-passport คืออะไร

หนังสือเดินทางรูปแบบ e-passport คือหนังสือเดินทางที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งเทคโนโลยีด้านความปลอดภัย (Security Technology) เทคโนโลยีชีวภาพ (Biometric) เทคโนโลยี Contactless intergrated (IC) และเทคโนโลยีการผลิตเล่มหนังสือเดินทาง (Passport Booklet) มาผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Passport, e-passport) ด้วย

การบันทึกข้อมูลชีวภาพ อาทิ รูปถ่าย

โครงสร้างใบหน้า ลายพิมพ์นิ้วมือ ม่านตาหรือฝ่ามือ ฯลฯ ใน microchip ผังไว้ในหนังสือเดินทางทำให้ป้องกันการปลอมแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ตัวบุคคลได้แม่นยำและสะดวกรวดเร็ว นอกจากไทยซึ่งเป็นประเทศแรกในภูมิภาคแล้ว ปัจจุบันสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสวีเดน กำลังอยู่ในระหว่างการริเริ่มทดลองเป็นโครงการนำร่อง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมีความก้าวหน้าและทันสมัยมาก อีกทั้งค่าใช้จ่ายสำหรับเทคโนโลยีเหล่านี้ยังมีราคาสูงมาก

รูปแบบ e-passport ของไทย

กรมการกงสุลได้ศึกษาและกำหนดรูปแบบ e-passport ไทยที่สอดคล้องกับมาตรฐานของ ICAO ดังต่อไปนี้

1. เป็นหนังสือเดินทางที่สามารถอ่านด้วยเครื่อง (machine readable) ที่บันทึก
2. ข้อมูลใน microchip 2 แบบคือ ข้อมูลบุคคลในหนังสือเดินทางที่เป็นข้อความ และลายมือชื่อ และข้อมูลชีวภาพคือรูปถ่ายโครงสร้างใบหน้า และลายนิ้วมือฝังที่หน้าข้อมูลหรือปกหลังของ e-passport ไทย
3. microchip ที่ใช้มีหน่วยความจำตั้งแต่ 32 k ขึ้นไป เพื่อให้สามารถบันทึกโครงสร้างใบหน้า ลายพิมพ์นิ้วมือและข้อมูลบุคคล รวมทั้งรองรับการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมมาตรฐานในอนาคตของ ICAO ได้ทุกรูปแบบ
4. คุณลักษณะของ microchip ที่ฝังใน e-passport ไทย

จะเป็นแบบ Contactless IC

5. หน้าข้อมูล Polycarbonate ที่ใช้กับเครื่อง Laser Engraving

แผนงานและเป้าหมายการผลิต

1. กระทรวงการต่างประเทศได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนารูปแบบหนังสือเดินทาง e-passport โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการต่างประเทศ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ เป็นประธาน ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงฯ และผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการ เพื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับ e-passport ของไทยและจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาโครงการพัฒนาระบบ เพื่อให้คำปรึกษา เสนอแนะการพัฒนาระบบให้เป็นไปตามมาตรฐาน ICAO จัดทำข้อกำหนดโครงการ (TOR) และข้อมูลจำเพาะเพื่อจัดจ้างผู้ประกอบการพัฒนาโครงการ รวมทั้งติดตั้งและประเมินผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าว

2. แผนการออก e-passport ทูตและราชการเป็นโครงการนำร่องภายหลังจากได้ผู้ประกอบการจากการประกวดราคาเพื่อจัดจ้างผู้ประกอบการผลิตเล่มหนังสือเดินทางและพัฒนาระบบ e-passport จำนวน 7 ล้านเล่ม ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการ และคาดว่าจะสามารถให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ที่กรมการกงสุลได้ในราวเดือน เมษายน 2548 เป็นต้นไปและขยายขอบข่ายครอบคลุมสำนักงานสาขาของกองหนังสือเดินทางทั้งในประเทศและสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ของไทยในต่างประเทศได้ภายในปี 2548 รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับการ

พัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และการปรับเปลี่ยนมาตรฐานด้านเทคนิคของ ICAO ทั้งนี้รูปเล่มหนังสือเดินทางจะมี 48 หน้า มีอายุการใช้งาน 5 ปี และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลในเล่มหรือต่ออายุในเล่มได้ (เว้นแต่จะเป็นไปตามข้อกำหนดของ ICAO) โดยผู้ขอทำหนังสือเดินทางแสดงบัตรประจำตัวประชาชนตัวจริงที่มีเลข 13 หลัก พร้อมกับลงรายชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์บนข้อมูลชีวภาพทั้งหมดซึ่งได้แก่รูปภาพใบหน้าและลายนิ้วมือ

เจ้าหน้าที่การทูต 7

กองหนังสือเดินทาง กรมการกงสุล

- **วิชาการ :** ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
รองประธานคณะกรรมการเศรษฐกิจการพาณิชย์ และ
อุตสาหกรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย จากการรับสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรป

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีเศรษฐกิจแบบเปิดโดยได้ทำการค้ากับต่างประเทศมาเป็นเวลานาน การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ผ่านมามีพึ่งพาการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศเป็นหลัก ทั้งนี้ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ประเทศในกลุ่มอาเซียน และสหภาพยุโรป

ขณะที่ประเทศไทยกำลังเจรจาเพื่อเปิดเสรีทางการค้ากับหลายประเทศ และวางแผนการเจรจาการค้าเสรีกับอีกหลายประเทศ ได้มีความพยายามของประเทศต่าง ๆ ในการแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจจากภายนอกเช่นเดียวกันดังจะเห็นได้จากกระแสการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกันที่เพิ่มมากขึ้น

แต่ที่ว่าท่ามกลางกระแสการเปิดเสรีนี้ ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปกลับมีแนวโน้มนโยบายส่งเสริมการค้าภายในกลุ่มประเทศ

สมาชิกมากกว่าการค้ากับประเทศนอกกลุ่ม ยิ่งไปกว่านั้น สหภาพยุโรปยังพยายามกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff barrier: NTB) ในรูปแบบต่าง ๆ จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าสินค้าจากประเทศนอกกลุ่มสหภาพยุโรป การส่งออกไปยังสหภาพยุโรปจึงมีความยากลำบากมากขึ้นเรื่อย ๆ

ภายหลังการรับประเทศสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีก 10 ประเทศ จากภูมิภาคยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม ปีนี้ อันได้แก่ ไชปรัส เชก เอสโทเนีย ฮังการี ลัตเวีย ลิทัวเนีย มอลต้า โปแลนด์ สโลวาเกีย และสโลวีเนีย ซึ่งถือว่าเป็นการขยายจำนวนสมาชิกภาพครั้งที่ใหญ่ที่สุดของสหภาพยุโรป

ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว อาจเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อเศรษฐกิจไทยในอนาคต การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปนับเป็นประเด็นที่ไทยควรให้ความสนใจ เพื่อสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ในการรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

อุปสรรคต่อประเทศไทย

การขยายจำนวนสมาชิกของสหภาพยุโรป อาจเป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการของไทยในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้เนื่องจาก

1. การค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศสมาชิกใหม่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

เดิมทีนั้นประเทศสมาชิกใหม่มีสัดส่วนของการค้ากับสหภาพยุโรปในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง โดยในปี 2545 ประเทศสมาชิก

ใหม่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปสูงถึง ร้อยละ 50 ถึง 82 ของการส่งออกทั้งหมด และนำเข้าสินค้าจากสหภาพยุโรปคิดเป็น ร้อยละ 48 ถึง 74 ของการนำเข้าทั้งหมด เมื่อพิจารณาการค้ารวมจะเห็นว่าประเทศสมาชิกใหม่ทำการค้ากับสหภาพยุโรปเดิมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงถึง ร้อยละ 48 ถึง 65¹ ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของประเทศสมาชิกใหม่

หลังสหภาพยุโรปขยายจำนวนสมาชิกในครั้งนี้มีแนวโน้มทำให้การค้าระหว่างกันภายในกลุ่มจะสูงขึ้นอีก เพราะการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และเงินทุนระหว่างประเทศจะเป็นไปอย่างเสรี อุปสรรคทางการค้าต่าง ๆ ลดลงมาก เนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าของสหภาพยุโรปที่มีความแตกต่างกันมากสำหรับประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่ม ประกอบกับสินค้าส่งออกหลักที่ประเทศสมาชิกใหม่เหล่านี้ทำการค้าอยู่กับประเทศสหภาพยุโรปปัจจุบัน มีลักษณะเหมือนสินค้าส่งออกสำคัญของไทยหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสินค้าในกลุ่มเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์เครื่องจักรและแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ยาง ซึ่งไทยส่งออกไปยังสหภาพยุโรป เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้เอง การเพิ่มสมาชิกใหม่จึงอาจทำให้การค้าชายระหว่างสหภาพยุโรปกับไทยในอุตสาหกรรมดังกล่าวลดลง

2. ประเทศสมาชิกใหม่สามารถนำกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปมาบังคับใช้กับไทยด้วย

การเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรปทำให้ประเทศเหล่านั้นต้องเป็นภาคีของสนธิสัญญาทุกฉบับของประชาคมยุโรป

¹ European Commission , 2003

และสหภาพยุโรป ภายใต้กรอบแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ โดยกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปจะมีผลบังคับใช้ในประเทศสมาชิกใหม่ทันที

ที่ผ่านมา การค้าไทยต้องเผชิญกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) จากสหภาพยุโรปอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ (เช่น เส้นด้ายใยสังเคราะห์) มาตรการด้านสุขอนามัยต่าง ๆ ในสินค้าเกษตรและอาหาร (เช่น ไข่ กุ้ง) หรือ กฎระเบียบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อไทยในการทำการค้ากับประเทศสมาชิกใหม่ สินค้าที่ไม่สามารถส่งเข้าสหภาพยุโรปได้ ก็จะไม่สามารถจะส่งเข้าประเทศสมาชิกใหม่ได้เช่นกัน ทั้งนี้อุตสาหกรรมไทยที่จะได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า ล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความถนัด สามารถส่งออกได้มาก และเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ที่รัฐตั้งใจส่งเสริมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก เช่น อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นต้น

โอกาสของประเทศไทย

การขยายจำนวนสมาชิกของสหภาพยุโรป อาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยได้ด้วย เช่น

1. ขนาดของตลาดขยายมากขึ้น และมีความหลากหลายมากขึ้น

ภายหลังการขยายสมาชิกภาพจาก 15 ประเทศ เป็น 25 ประเทศในครั้งนี้ซึ่งถือเป็นครั้งที่ใหญ่ที่สุดจาก 4 ครั้งที่ผ่านมา

ทำให้สหภาพยุโรปจะเป็นตลาดเดียวที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีประชากรเพิ่มจาก 375 ล้านคนเป็น 455 ล้านคน มีขนาดพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 34 และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นเป็น 9,231 พันล้านยูโร หรือเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5²

การเพิ่มจำนวนสมาชิกของสหภาพยุโรป ซึ่งทำให้ตลาดสหภาพยุโรปมีการขยายตัวออกไป จากจำนวนประชากรและขนาดพื้นที่ ที่เพิ่มขึ้น นับเป็นโอกาสของอุตสาหกรรมของไทยที่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรป ซึ่งจะมีปริมาณการค้าและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมอาหาร โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมาตรฐานสูง

ประเทศสมาชิกใหม่มีที่ตั้งภูมิศาสตร์ที่จะเป็นประโยชน์ เช่น สโลวีเนียมีทางออกทะเล และมีท่าเรือขนถ่ายสินค้าที่ทันสมัย เป็นเขตปลอดภาษีและมีเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อไปยังหลายประเทศ เช่น เยอรมัน ออสเตรีย ฮังการี เป็นต้น ไทยสามารถอาศัยท่าเรือใน สโลวีเนียเป็นทางผ่านสำหรับการส่งสินค้าไปยังยุโรปตะวันออกได้อย่างดี และ ลิทัวเนียต้องการการลงทุนพัฒนาประเทศอย่างมากและพร้อมที่จะเป็นประตูในการระบายสินค้าไปสู่รัสเซีย เนื่องจากมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และมีความคุ้นเคยในการทำการค้ากับรัสเซีย เป็นต้น

² กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, "การขยายสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป ครั้งที่ 5"
http://www.dtn.moc.go.th/web/8/143/658/enlarg5.asp?G_id=658&f_id=3664 [2004, ต.ค.1]

2. อัตราภาษีสำหรับสินค้านำเข้าจากไทยบางชนิดลดลง

การเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปทำให้ประเทศสมาชิกใหม่ต้องใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และอัตราภาษีเดียวกันทันทีที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สำหรับอัตราภาษีที่สหภาพยุโรปเก็บจากสินค้านำเข้านั้นถ้าเก็บกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปด้วยกันเองจะเป็นอัตราศูนย์ ในขณะที่อัตราภาษีสำหรับประเทศสมาชิก WTO (MFN Rate) ซึ่งหมายรวมถึงประเทศไทยด้วยนั้นมีอัตราที่สูงอยู่ ในอดีตประเทศสมาชิกใหม่บางประเทศก่อนจะเข้าร่วมกับสหภาพยุโรป เก็บภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศไทยในอัตรานี้อยู่แล้ว เช่น ลิทัวเนีย ลัตเวีย เป็นต้น แต่บางประเทศที่ก่อนหน้านี้จะเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปนั้น เก็บภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศไทยในอัตราที่สูงกว่า MFN Rate ดังนั้นเมื่อเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป จึงต้องปรับลดอัตราภาษีนำเข้าให้ลดลง เช่น โปแลนด์ที่เคยเก็บภาษีนำเข้าเครื่องประดับที่ทำด้วยโลหะจากไทยในอัตราร้อยละ 21³ ต้องลดลงเหลือร้อยละ 0 - 4⁴ สาธารณรัฐเชก ที่เคยเก็บภาษีสินค้าอาหารของไทยในอัตราที่สูง โดยเฉพาะข้าวโพดที่เคยเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 18⁵ เมื่อเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปต้องลดลงเหลือ

³ ส่วนตลาดยุโรปตะวันออก สำนักพัฒนาตลาดต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, "โปแลนด์", น.21,ใน

<http://www.depthai.go.th/Interdata/Country/โปแลนด์.doc> [2004, ต.ค.1]

⁴ TARIC , คณะกรรมาธิการสหภาพยุโรป

⁵ ส่วนตลาดยุโรปตะวันออก สำนักพัฒนาตลาดต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, "สาธารณรัฐเชก", น.18,ใน

<http://www.depthai.go.th/Interdata/Country/czprofile-Sep.doc> [2004, ต.ค.1]

ร้อยละ 7⁶ เป็นต้น

โอกาสในการทำการค้ากับสหภาพยุโรปในอนาคต หลังจากมีการขยายจำนวนสมาชิกภาพออกไปแล้วนั้นไม่ได้เปิดกว้าง ขึ้นมากนัก เนื่องจากมีอุปสรรคมากพอสมควร ซึ่งส่งผลต่อหลาย อุตสาหกรรมที่สำคัญและผู้ประกอบการของไทย ดังนั้นปัจจัยที่จะ ส่งผลต่อความสำเร็จในการค้าขายของไทยกับสหภาพยุโรปในอนาคต นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาคุณภาพของสินค้า และบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเป็นไปตามกฎเกณฑ์ มากมายที่มีอยู่และกำลังจะบังคับใช้ต่อไป ซึ่งผู้ประกอบการของไทย ต้องเร่งปรับตัวตั้งแต่เวลานี้ก่อนจะสายเกินไป

⁶ ส่วนตลาดยุโรปตะวันออก สำนักพัฒนาตลาดต่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออก, "สาธารณรัฐเชก", น.21, ใน <http://www.dep.thai.go.th/Interdata/Country/czprofile-Sep.doc> [2004, ต.ค.1]

บูชาตุ

ความเชื่อเรื่อง "พระธาตุประจำปีเกิดในล้านนา" ฝังแน่น อยู่ในสังคมภาคเหนือมายาวนานด้วยความเชื่อ ความศรัทธา เช่นเดียวกับวัฒนธรรมสยาม พม่า และล้านช้าง ประหนึ่งว่าจะเป็น ลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมพุทธศาสนาที่สำคัญในอุษาคเนย์ ภายใต้ กรอบแนวความคิดแบบลัทธิลัทธิ ที่มีกรณับถือปฏิบัติอย่างแพร่หลาย ทั่วไปในดินแดนสุวรรณภูมิ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 18-19 เป็นต้นมา

ตำราการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด ซึ่งอยู่ในตำราโหราศาสตร์ ล้านนากล่าวว่า คนเราที่เกิดมาเมื่อสิ้นอายุขัยแล้ว ดวงวิญญาณ จะไปสถิตอยู่ประจำตามพระธาตุเจดีย์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้และหาก เมื่อตอนยังมีชีวิตอยู่ ได้มีโอกาสไปนมัสการยังพระธาตุเจดีย์เหล่านั้น ถือว่าได้กุศลและทำให้ชีวิตยืนนาน ความเชื่อนี้ฝังใจผู้คนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่มีศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนาจึงถือเป็นเรื่อง

ปกติ ที่ปรากฏภาพเขียนสีน้ำมันหลังกระจกเป็นภาพพระธาตุประจำปีเกิด ติดกรอบสำเร็จ ขยายให้แก่พุทธศาสนิกชนท้องถิ่นภาคเหนือ เพื่อนำไปติดหรือวางไว้บนหิ้งพระตามบ้านเรือน เมื่อราว 40-50 ปี ขึ้นไป สำหรับสักการบูชาของแต่ละบุคคลที่มีปีเกิดตรงกับพระธาตุตามที่กำหนดไว้ โดยเรียกกันในท้องถิ่นว่า "พระธาตุปีเบ็ง" ดังนี้

1. คนเกิดปี ใจ (ปีชวด เบ็ง (นักษัตร) หนู) ธาตุน้ำ ประจำพระธาตุจอมทอง เมืองเชียงใหม่
2. คนเกิดปี เป้า (ปีฉลู เบ็ง (นักษัตร) วัว) ธาตุดิน ประจำพระธาตุลำปางหลวง เมืองลำปาง
3. คนเกิดปี ยี่ (ปีขาล เบ็ง (นักษัตร) เสือ) ธาตุไม้ ประจำพระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่
4. คนเกิดปี ม้า (ปีเถาะ เบ็ง (นักษัตร) กระจ่าง) ธาตุน้ำ ประจำพระธาตุแช่แห้ง เมืองน่าน
5. คนเกิดปี สี (ปีมะโรง เบ็ง (นักษัตร) นาค) ธาตุดิน ประจำพระธาตุ วัดพระสิงห์และพระพุทธรูปหิรัญ เมืองเชียงใหม่
6. คนเกิดปี ไล่ (ปีมะเส็ง เบ็ง (นักษัตร) งูเล็ก) ธาตุน้ำ ประจำโพธิ์บัลลังก์ ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ พุทธคยา ชมพูทวีป
7. คนเกิดปี สะง่า (ปีมะเมีย เบ็ง (นักษัตร) ม้า) ธาตุไฟ ประจำพระธาตุตะไก້ง (ชเวดากอง) เมืองย่างกุ้ง พม่า
8. คนเกิดปี เม็ด (ปีมะแม เบ็ง (นักษัตร) แพะ) ธาตุดิน ประจำพระธาตุดอยสุเทพ เมืองเชียงใหม่
9. คนเกิดปี ลัน (ปีวอก เบ็ง (นักษัตร) วอก) ธาตุดิน ประจำพระธาตุพนม เมืองนครพนม

10. คนเกิดปี เล้า (ปีระกา เบ็ง (นักษัตร) ไก่) ธาตุเหล็ก ประจำพระธาตุหริภุญไชย เมืองลำพูน

11. คนเกิดปี เล็ด (ปีจอ เบ็ง (นักษัตร) หมา) ธาตุดิน ประจำพระธาตุเกตแก้วจุฬามณี ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ บางตำรา กำหนดใช้พระธาตุอินทร์แขวนที่พม่าแทน

12. คนเกิดปี ไก่ (ปีกุน เบ็ง (นักษัตร) ช้าง) ธาตุน้ำ ประจำพระธาตุดอยตุง เมืองเชียงราย (ตามคติของล้านนา ปีนี้มีไข่มู แต่เป็นช้าง)

คติดังกล่าวระบุให้พระธาตุองค์สำคัญที่มีที่ตั้งตามดินแดนต่างๆ อาทิ เขตล้านนาจำนวน 8 แห่ง ในพม่า และลุ่มแม่น้ำโขงตลอดจนชมพูทวีปอีกที่ละหนึ่งแห่ง ทั้งยังรวมไปถึงพระธาตุในอุดมคติบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ โดยเฉพาะแห่งสุดท้าย ยังได้มีการแทนด้วยพระธาตุอินทร์แขวนในรัฐมอญ เป็นพระธาตุประจำปีเกิด (ปีเบ็ง) ของผู้ที่เกิดปีเล็ด (จอนักษัตร) ในคติความเชื่อที่ว่าพระอินทร์เป็นผู้เนรมิตอีกด้วย

ดูเผินๆ การไหว้พระธาตุปีเบ็ง หรือชุธาตุ ก็เป็นคติความเชื่อโบราณที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณในระบบความเชื่อของชาวล้านนา แต่หากพิจารณาวิเคราะห์ลึกซึ้ง การกำหนดให้พระธาตุปีเบ็งตั้งอยู่ ณ ดินแดนล้านนามากถึง 8 แห่ง ได้แก่

- พระธาตุจอมทอง พระธาตุพระสิงห์ พระธาตุดอยสุเทพ เมืองเชียงใหม่
- พระธาตุหริภุญไชย เมืองลำพูน
- พระธาตุลำปางหลวง เมืองลำปาง
- พระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่
- พระธาตุดอยตุง เมืองเชียงราย

จำนวนของพระธาตุในดินแดนล้านนา ดูจะไม่แปลกอะไร เพราะอาจสันนิษฐานได้ว่าคนเมืองเหนือนิยมเข้าวัด บูชาพระธาตุ อยู่เป็นนิจ แต่สิ่งที่ดูแปลกน่าจะเป็นการให้ความสำคัญพื้นที่ศูนย์กลาง ทางอำนาจของล้านนาอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เชียงใหม่มีจำนวนพระธาตุ มากที่สุดถึง 3 แห่ง ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า เมืองเชียงใหม่ มีความสำคัญมากที่สุด เป็นศูนย์กลางของจักรวาล แสดงถึงจุดกำเนิด ของคติความเชื่ออย่างชัดเจน และให้ความสำคัญกับเมืองอื่นๆ ใกล้เคียงเหมือนเป็นบริวารอยู่รายรอบ ภายใต้แนวคิดของระบบมณฑล (mandala) ในจักรวาลทัศน์ของสังคมอนุชาตเนย์มาแต่เดิม

พระธาตุอีกกลุ่มหนึ่งอยู่ในความเชื่อเรื่องธาตุด้วยเช่นกัน อาทิ พระธาตุพนม บริเวณลุ่มน้ำโขง เปรียบเสมือนสัญลักษณ์และ ศูนย์รวมความศรัทธาของสังคมวัฒนธรรมล้านช้างสองฝั่งริมแม่น้ำโขง อีกแห่งหนึ่งคือ พระธาตุตะไกอง หรือ ชะเวดากอง ณ เมืองตะไกอง (ย่างกุ้ง) อันเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในสังคมมอญพม่า หรือแม้แต่การกำหนดให้พระธาตุอินทร์แขวนแทนพระธาตุเกตแก้ว จุฬามณี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระธาตุในอุดมคติตามแนวความคิด ทางพุทธศาสนานิกายเถรวาท และกำหนดให้โพธิบัลลังก์ ณ สถานที่ ตรัสรู้ พุทธศยา ชมพูทวีป รวมอยู่ด้วยกันกับระบบแนวความคิด ดังกล่าวอีกด้วย

มีการตั้งข้อสังเกตว่า ระบบธาตุเป็นการสร้างเครือข่าย ของสังคมล้านนา ด้วยการกำหนดให้พระธาตุสำคัญอยู่แถบบริเวณ "ล้านนา" สะท้อนความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มหัวเมืองล้านนา กับรัฐใกล้เคียง และไม่ปรากฏมีพระธาตุเจดีย์องค์สำคัญของสยาม รวมอยู่ในคติธาตุ แม้แต่แห่งเดียว

ไม่ว่าคติธาตุ จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ทาง การเมืองหรือความสัมพันธ์ของอาณาจักรล้านนา ล้านช้าง พม่า และ สยามอย่างไร บทความนี้ขอละความสงสัยนั้นไว้ตรงนี้ ด้วยเห็นว่าการบูชาเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์ในปีใหม่นี้ ดูจะมีความสำคัญสำหรับเราๆ มากกว่าการจะสืบหาความสำคัญของหัวเมืองเป็นแน่แท้

น่าจะเป็นสิ่งควรรู้มากกว่า หากจะร่วมกันศึกษาเรื่องราว เกี่ยวกับปีนักษัตรว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร ระบบปีนักษัตรเกิดขึ้นราว 600 ปี ก่อนคริสตกาล หรือในสมัยราชวงศ์ฮั่น จนมีพัฒนาการ และแผ่ขยายมาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ราวพุทธศตวรรษที่ 16 โดยปรากฏหลักฐานในวัฒนธรรมขอม และภายหลังในวัฒนธรรม ไทยจากหลักฐานจารึกสมัยสุโขทัยช่วงพุทธศตวรรษที่ 1 และสมัย ล้านนาช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-21 โดยระบบปีนักษัตรเป็นการกำหนด เวลา และนับปฏิทินเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างปีนักษัตรกับพระธาตุในวัฒนธรรม ล้านนานั้น พบว่า เป็นการให้พระธาตุเข้ามากำกับสัมพันธ์ปีนักษัตร ทั้งสิบสองปี โดยเชื่อว่า พระธาตุศักดิ์สิทธิ์ทำหน้าที่สลายอิทธิพล ของ "การเล็ง" หรือ "การชง" หรือการทำมูมองศาระหว่างปีนักษัตร ต่างๆ จากตำราโหราศาสตร์จีน ตลอดจนแนวความคิด "ปีคู่มิตร" และ "ปีคู่ศัตรู" ทั้งนี้ ด้านเทคนิควิทยา จึงมีการกำหนดให้องค์ พระธาตุเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ของระบบอย่างกลมกลืนและมั่นคง

การกำหนดพระธาตุไว้ในระบบปีนักษัตรไม่ได้ใช้เพียงแต่ ความสำคัญของสถานที่เท่านั้น แต่ความหมายของพระธาตุสัมพันธ์ กับบริบททางสังคมอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะความหมายของพระธาตุ แต่ละแห่งสัมพันธ์กับความสำคัญกับบุคคลและบรรพชน ความ

สำคัญของการเป็นเครือข่ายทางชาติพันธุ์ ความสำคัญของการเป็นเครือข่ายทางวัฒนธรรม

หากจะสรุปให้อ่านเข้าใจง่าย ก็คือ สมัยพุทธกาล กำหนดให้พระธาตุเกศแก้วจุฬามณี เป็นสัญลักษณ์แทนปีเกิดของพระพุทธเจ้า สมัยบรรพกาล มีการระบุในตำนานราชวงศ์ปกรณัม และพงศาวดารโยนกว่า ลวจักรราชและพญามังรายประสูติในปีไก่ (ข้าง) หรือในช่วงปัจจุบันกาล (อาณาจักรล้านนา ช่วง พ.ศ.2411-2428) พบว่าเจ้าผู้ครองหัวเมืองฝ่ายเหนือมีความสัมพันธ์กันเครือญาติอย่างแนบแน่นด้วยสืบเชื้อสายในราชวงศ์กาวีระหรือทิพยจักร ส่วนเมืองแพร่และเมืองน่าน นับได้ว่าเจ้าผู้ครองเมืองไม่มีความเกี่ยวเนื่องทางเครือญาติกับกลุ่มเจ้าเชื้อสายเจ็ดตนหรือกาวีระ จากสามหัวเมืองสำคัญดังกล่าว แต่พบว่ามี การเลือกสรรบุคคลสำคัญจากกลุ่มสามหัวเมือง ล้วนมากับการจัดระบบพระธาตุปีเกิด ดังนี้

พระธาตุจอมทอง เมืองเชียงใหม่ ประจำปีชวด (ปีไฉ้) นักษัตริย์เป็นปีประสูติของพระเจ้าอินทวิไชยยานนท์ เจ้าผู้ครองเมืองเชียงใหม่ ลำดับที่ 7 โดยประสูติ เมื่อ พ.ศ. 2359 ปีชวด

พระธาตุลำปางหลวง เมืองลำปาง ประจำปีฉลู (ปีเป่า) นักษัตริย์ เป็นปีประสูติของเจ้าพรหมมาภิพงษ์ธาดา เจ้าผู้ครองเมืองลำปาง ลำดับที่ 8 โดยประสูติเมื่อ พ.ศ. 2360 ปีฉลู

พระธาตุวัดพระสิงห์และพระพุทธสิหิงค์ เมืองเชียงใหม่ ประจำปีมะโรง (ปีสี) นักษัตริย์ เป็นปีเกิดของพระอภัยสาระทะ (ครูบาฝ่ายหิน) สังฆนายกองค์แรกของเมืองเชียงใหม่ โดยเกิดเมื่อ พ.ศ.2375 ปีมะโรง

พระธาตุดอยสุเทพ เมืองเชียงใหม่ ประจำปีมะแม (ปีเม็ด) นักษัตริย์ เป็นปีประสูติของพระเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ เจ้าผู้ครองเมืองเชียงใหม่ลำดับที่ 6 โดยประสูติเมื่อ พ.ศ. 2342 ปีมะแม

พระธาตุหริภุญไชย เมืองลำพูน ประจำปีระกา (ปีเรือ) นักษัตริย์ เป็นปีประสูติของเจ้าดาราดิเรกรัตนไพโรจน์ เจ้าผู้ครองเมืองลำพูน ลำดับที่ 7 โดยประสูติเมื่อ พ.ศ. 2368 ปีระกา

นอกจากนี้ มีการกำหนดให้พระธาตุสำคัญจาก 2 หัวเมือง ได้แก่ พระธาตุช่อแฮที่เมืองแพร่ เป็นพระธาตุประจำปีชลา นักษัตริย์ และพระธาตุแช่แห้งที่เมืองน่าน เป็นพระธาตุประจำปีเถาะ นักษัตริย์กระต่าย เพื่อแสดงความเป็นเชื้อสายชาติไทยวน แทนการยึดหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์กับปีประสูติของเจ้าผู้ครองเมืองทั้งสอง เช่น เมืองเชียงใหม่ ลำพูนและลำปาง (แต่หากคำนวณแล้ว พระธาตุทั้งสองก็แทนปีเกิดของเจ้าของเมืองทั้งสองไปโดยปริยาย ทั้งที่เจ้าผู้ครองเมืองอาจมีทราบถึงการกำหนดดังกล่าว)

ประการสุดท้าย ดูเหมือนว่าพม่าและดินแดนลุ่มน้ำโขงหรือล้านช้าง ได้มีการผนวกความสัมพันธ์ระหว่างรัฐภายใต้บริบทการเป็นสังคมพุทธศาสนา โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องการบูชาพระธาตุ ซึ่งมีลักษณะและรูปแบบที่ร่วมกันกับสังคมล้านนา ซึ่งเป็นเหมือนสัญลักษณ์ร่วมระหว่างพม่ากับล้านนา ที่ปรากฏเป็นความเชื่อท้องถิ่นเดียวกัน คติความเชื่อเรื่องการบูชาพระธาตุเป็นความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในความศรัทธาจากสังคมพม่า มอญ ไทยใหญ่และล้านนา ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างล้านนากับล้านช้างเป็นไปอย่างแนบแน่น ทั้งการเมืองการปกครอง สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ เครือญาติ และพระพุทธศาสนา

ดังนั้น การที่กำหนดให้พระธาตุพนม เป็นพระธาตุประจำปี
นักษัตรลิง ก็เป็นการแสดงถึงศูนยรวมจิตใจและความศรัทธาของ
ผู้คนกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว แถบลุ่มแม่น้ำโขงเอาไว้ เป็นการแสดง
เครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นตามระบบ
"ชุธาตุ"

เป็นที่น่าสนใจไม่น้อย หากได้ทราบความหมายรูปแบบ
พระธาตุตามแนวคิดจักรวาลวิทยา เนื่องจากเห็นได้ว่า โครงสร้าง
ของระบบพระธาตุปีเกิดสัมพันธ์กับพื้นที่อย่างยิ่งโดยมีพระธาตุ
ดอยสุเทพเป็นศูนย์กลางจักรวาล และมีพระธาตุองค์อื่นๆ มีความ
สำคัญลดหลั่นกันลงมาได้แก่ พระธาตุดอยตุง พระธาตูลำปางหลวง
และพระธาตุแช่แห้งเป็นดินแดนล้านนาที่รายรอบอยู่ด้านนอก ส่วน
พระธาตุตะไแก้งเป็นการขยายลำดับความสำคัญของระบบจักรวาลไป
ภายนอก และพระธาตุพนม แสดงความสัมพันธ์ระหว่างล้านนากับ
ล้านช้าง ดังนี้ พระธาตุเกตแก้วจึงเป็นการครอบคลุมพุทธจักรวาล
ไว้ได้ทั้งหมด และยังเป็นพุทธศาสนาเถรวาลมาแต่เดิมอีกด้วย

อ่านกันมาพอสมควร มาดูกันเถิดค่ะว่า พระธาตุประจำปีเกิด
ของท่านผู้อ่านมีประวัติโดยย่อ และมีคาถาบูชาพระธาตุว่าอย่างไร
เพื่อที่คุณผู้อ่านจะได้สักการะพระธาตุประจำปีเกิดให้เป็นสิริมงคลค่ะ

คติการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด

ปีชวด

พระธาตุศรีจอมทอง

พระบรมธาตุองค์นี้ตั้งอยู่บนยอดดอยจอมทอง เป็นที่
ประดิษฐานพระบรมธาตุ ส่วนพระเศียรเบื้องขวา มีความพิเศษ
แตกต่างจากที่อื่นคือ เป็นพระบรมธาตุที่มีได้ฝังใต้ดิน แต่ประดิษฐาน

อยู่ในกุฎภายในวิหาร สามารถอัญเชิญมาสรงน้ำได้

ตามตำนานเล่าว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมายังดอยนี้และ
ทรงพยากรณ์ว่าที่นี่จะเป็นที่ประดิษฐานพระทักขินโมลีธาตุของ
พระองค์ในภายหน้า ต่อมาราวปี พ.ศ. ๑๙๙๕ นางเม็งและนางสอยได้
พบพระบรมธาตุ จึงได้ก่อพระเจดีย์และสร้างเสนาสนะที่ดอยต้นทอง
คนทั้งหลายจึงเรียกชื่อวัดนี้ว่า วัดจอมทอง ในสมัยพระเมืองแก้ว
(พ.ศ. ๒๐๓๔ - ๒๐๖๔) กษัตริย์องค์ที่ ๑๔ แห่งราชวงศ์มังราย ได้สร้าง
วิหารจัตุรมุข ภายในมีมณฑปปราสาทเพื่อประดิษฐานพระบรมธาตุ
เจ้าเมืองเชียงใหม่หลายพระองค์ได้อัญเชิญพระบรมธาตุศรีจอมทอง
ไปยังเมืองเชียงใหม่ เพื่อทำการสักการะ โดยมีวัดต้นแก้วที่ อ. หางดง
เป็นวัดที่หยุดพักขบวนแห่พระบรมธาตุเข้าเมือง

คำบูชาพระธาตุ

นะโมพุทธายะ นะมามิ ติโลกะโมลี โลหะกุญเฑ ปะติภุจฺจิตัง
บุชิตัง สัพพะโลเกที กิตติมันตัง มะโนหะลัง อะหังวันทามิ สัพพะทาฯ
อังกะวะหะเย ปุระระมะเน โกวิลา ลักคะปะพะตะตา สะทិเห
มะคฺคฺคา คัพพะเก ทักขินะโมลี ธาตุโย อะหังวันทามิ สัพพะทาฯ

ปีฉลู

พระธาตูลำปางหลวง

วัดพระธาตูลำปางหลวงเป็นวัดเก่าแก่ของเมืองลำปาง
พระธาตูลำปางหลวงตั้งอยู่กลางเวียงโบราณ ซึ่งชื่อว่าเป็นเวียงทาง
ศาสนาโดยเฉพาะ ภายในวัดมีสิ่งน่าชมมากมาย ได้แก่ วิหารพระพุทธ
เป็นวิหารไม้แบบล้านนาที่ตกแต่งด้วยลายคำคือ ลายทองบนพื้นแดง
และภายในสามารถเห็นภาพเงาพระธาตุที่ลอดผ่านรูผนังปรากฏบน
ผืนผ้า วิหารน้ำเต้าเป็นวิหารโถงมีภาพจิตรกรรมเก่าแก่ของล้านนา

วิหารหลวงเป็นที่ประดิษฐานซุ้ม พระเจ้าล้านทอง พระพุทธรูปองค์
สำคัญของวัด และภาพจิตรกรรมเรื่องพุทธประวัติ และชาดกที่เขียน
ในราวสมัยรัชกาลที่ ๕ หอพระพุทธรูปเป็นอีกแห่งที่ปรากฏภาพ
เงาพระธาตุ แต่ห้ามมิให้หญิงขึ้น และที่หอพระแก้ว ประดิษฐาน
พระแก้วจากวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม พระพุทธรูปคู่มือเมืองลำปาง

คำบูชาพระธาตุ
ยาปาตัญญา อะตุลานุกาเวจิริง ปะติฏฐิตลัมมะ กัปปะปุเร
เทเวณะคุดตา อุตตะราภิกขิ ยานะมามิหันทัง ะระระชินะธาตุง

ปีชกาล

พระธาตุช่อแฮ แพร่

พระธาตุช่อแฮตั้งอยู่บนเนินเขาเตี้ยๆ จากรูปแบบ
สถาปัตยกรรมภายในวัดบ่งบอกว่ามีอายุราว พ.ศ.๑๙๐๐ แต่ตำนาน
พระธาตุได้เล่าประวัติอันเก่าแก่ว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาถึงดอย
โกสิยธชัคคะบรรพต และพบกับเจ้าลานามลัวะอ้ายค้อม เมื่อขุนลัวะ
ทราบว่าเป็นพระพุทธเจ้าจึงนำภัตตาหารมาถวาย พระพุทธเจ้าทรง
พยากรณ์ว่าที่นี่ต่อไปจะมีเมืองชื่อเมืองแพร่ ในครั้งนั้น พระอรหันต์
และพระยาโคกที่เสด็จมาด้วยได้ทูลขอพระเกศาธาตุมอบให้ขุนลัวะ
ไปบรรจุโกศแก้วแล้วนำไปไว้ในถ้ำด้านตะวันออกของดอยที่ประทับ
และพระพุทธเจ้าทรงมีรับสั่งว่า หลังจากที่พระองค์ปรินิพพานแล้วให้
นำพระธาตุช่อคอกข้างซ้ายมาประดิษฐานที่นี่ นามของพระบรมธาตุ
เจดีย์นี้มีเรื่องเล่าว่า มาจากการที่ขุนลัวะนำผ้าแพรมารองรับพระเกศา
ธาตุ จึงมีชื่อว่า แพร และเพี้ยนเป็นช่อแฮ ในภายหลังแต่บ้างก็ว่ามี
ชาวบ้านนำผ้าแพรอย่างดีมาผูกบูชาองค์พระธาตุ

คำบูชาพระธาตุ

โกเสยง ะระชัคคะ ปัพพะเต ปะติฏฐิตัง ปะสันเนนะ อะหัง
วันทามิ สัพพะทา อะหังวันทามิ ธาตุโย อะหังวันทามิ สัพพะโส

ปีเถาะ

พระธาตุแช่แห้ง น่าน

พระธาตุแช่แห้งตั้งอยู่บนยอดดอยขนาดเล็กนอกเมืองน่าน
มีเรื่องเล่าว่า เมื่อครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จโปรดสัตว์มาถึง
ภูเพียงแช่แฮ และพบกับพระอมลราชและพระมเหสีที่มาส่งน้ำ
ที่เดียวกับพระองค์ทรงน้ำอยู่ พระอมลราชได้ถวายผ้าขาวให้พระ
พุทธเจ้าใช้สรงน้ำ แต่ผ้านั้นกลายเป็นทองคำ พระอานนท์จึงขอเกศา
ธาตุบรรจุในกระบอกไม้ขาง มอบให้พระอินทร์นำไปเก็บในอุโมงค์
พร้อมผ้าทอง โดยพระอินทร์ได้ก่อพระเจดีย์สูง ๗ ศอกไว้ด้านบน
ต่อมาราว พ.ศ. ๑๘๙๖ สมัยพระยากานเมืองได้ส่งช้างไปร่วมสร้าง
วัดหลวงที่สุโขทัย พระยาสิริโไทจึงมอบพระบรมธาตุ ๗ พระองค์ และ
พระพิมพ์คำ พระพิมพ์เงินอย่างละ ๒๐ องค์ ให้พระยากานเมือง
ซึ่งได้นำไปบรรจุไว้ที่ภูเพียง และพบพระเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุ
และพระธาตุช่อมือข้างซ้ายของพระพุทธเจ้า พระองค์จึงให้ทำอุโมงค์
ประดิษฐานพระบรมธาตุใหม่ และก่อพระเจดีย์เป็นพระธาตุแช่แห้ง
คู่มือเมืองน่านมาจนทุกวันนี้

คำบูชาพระธาตุ

ปายาตัญญา อะตุรานุกาเวจิริง ปะติฏฐิตา นันทะกัปปัญญานะ
ปุระ เทเวณะคุดตา ะระระพุทธาตุงจิริง อะหังวันทามิ ตังชินะธาตุง
เสตะฐานะ อะหังวันทามิ ทูระโตฯ

ปีมะโรง

พระพุทธสิหิงค์ วัดพระสิงค์ เชียงใหม่

ในตำนานสิหิงค์นิทานและพงศาวดารโยนก เล่าประวัติว่า หลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานไป ๗๐๐ ปี พระเจ้าสีหล และกษัตริย์องค์อื่นใคร่ทอดพระเนตรรูปพระพุทธเจ้า มีแต่พระยานาค ที่เคยเห็นพระองค์ จึงแปลงรูปเนรมิตตนเป็นรูปพระพุทธเจ้า พระเจ้าสีหลได้กระทำการบูชา ๗ วัน ๗ คืน และใช้ช่างถ่ายแบบพระพุทธรูปไว้

ต่อมาพระร่วงแห่งสุโขทัยได้ยืมกิตติศัพท์ของพระพุทธสิหิงค์ ใครจะได้บูชาจึงบอกกับพระเจ้าลิทธิธรรมได้ส่งทูตไปขอจากลังกา อัญเชิญไปให้พระเจ้าสุโขทัย ต่อมาพระพุทธสิหิงค์ถูกอัญเชิญไปยังเมืองสำคัญจนกระทั่งราวปี พ.ศ. ๑๙๘๓ เจ้ามหาพรหมได้อัญเชิญพระพุทธสิหิงค์จากกำแพงเพชรมาถวายพญาแสนเมืองมาแห่ง เชียงใหม่ เดิมพระยาแสนเมืองจะให้อัญเชิญไปประดิษฐานที่วัดบุปผาราม แต่เมื่อรถที่อัญเชิญมาถึงหน้าวัดลีเชียงพระ (ชื่อเดิมวัดพระสิงห์) รถเกิดติดขัดไม่สามารถชักลากไปได้ จึงให้ประดิษฐานพระพุทธสิหิงค์ไว้ที่วัดนี้ ในปี พ.ศ. ๒๐๖๓ พระเมืองแก้วได้สร้างวิหารลายคำ เพื่อประดิษฐานพระพุทธสิหิงค์ ภายในวิหารมีภาพจิตรกรรมสมัยรัชกาลที่ ๕ เรื่องสังข์ทอง ฝีมือช่างล้านนา และเรื่องสุวรรณชาต ฝีมือช่างภาคกลาง

คำบูชาพระธาตุ

อิตปิระวะระสิหิงโต อุตตะมะยะโสปี เตโช ยัตถะ กัตถะ จิตโตโสลักกาโร อูปาโท สะกาละพุททะ สะสะธัง โขตะยันโตวะ ทีโป สุระนะเรหิมะทีโต ณะระมานะยะ พุทโธติ

ปีมะเส็ง

ต้นโพธิ์ วัดโพธารามมหาวิหาร เชียงใหม่

พระศรีมหาโพธิ์เป็นต้นไม้สำคัญในพระพุทธศาสนา เนื่องจากเป็นที่ประทับและตรัสรู้สัมโพธิญาณของพระพุทธเจ้า ณ พุทธคยา สำหรับชาวล้านน่ายังเชื่อว่าต้นโพธิ์ เป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ ช่วยขจัดความทุกข์ได้ จึงมีประเพณีถวายไม้ค้ำโพธิ์และเครื่องประกอบพิธีกรรมใต้ต้นโพธิ์

สำหรับผู้เกิดปีมะเส็งที่มีพระศรีมหาโพธิ์ที่พุทธคยาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำปีเกิด สามารถบูชาต้นโพธิ์ตามวัดแทนได้ โดยที่วัดมหาโพธาราม เชียงใหม่ นี้ เป็นวัดสำคัญที่มีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๘ ของโลก และพระเจ้าติโลกราชผู้สร้างวัด ทรงให้นำต้นโพธิ์จากลังกามาปลูก พร้อมทั้งจำลองสถูปมหาสถาน คือสถานที่ ๗ แห่งที่พระพุทธเจ้าได้เสวยวิมุตติสุขก่อนเผยแผ่ศาสนา

คำบูชาพระธาตุ

โพธิรุกเขปฺพูเชนิ

ปีมะเมีย

พระธาตุเจดีย์ชเวดากอง วัดพระบรมธาตุ ตาก

สำหรับผู้เกิดปีมะเมีย สามารถเดินทางไปนมัสการพระบรมธาตุเมืองตากแทนพระธาตุ ชเวดากองที่ประเทศพม่าได้ เนื่องจากเป็นพระเจดีย์ที่พระครูพิทักษ์ (ทองอยู่) ได้จำลองแบบมาจากพระธาตุชเวดากองโดยครอบพระธาตุเจดีย์องค์เดิมไว้

ในตำนานพระเจ้าเสียบโลกได้กล่าวถึงความ เป็นมาของพระบรมธาตุเจดีย์ที่วัดนี้ว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาเมืองตากจนมาถึงดอยมเหยิงคะ และทรงมอบพระเกศาธาตุให้พระอรหันต์ พร้อม

ทั้งรับสั่งว่าหลังจากที่เสด็จปรินิพพานแล้วให้นำพระเกศาธาตุมาบรรจุไว้ที่นี่ พระบรมธาตุเจดีย์เมืองตากจึงเป็นที่บรรจุพระเกศาธาตุ

คำบูชาพระธาตุ

พุทธโศภุทธะ หัตถะภูชะฐิ พุทธะเจติยะ คันธะวะรัง สะวาตะถิยัง อะหังวันทามิ สัพพะทา

ปีมะแม

พระธาตุดอยสุเทพ เชียงใหม่

พระธาตุดอยสุเทพตั้งอยู่บนยอดดอยสุเทพ การประดิษฐานพระบรมธาตุเจดีย์บนเขาคัดศีลสิทธิ์ของเมืองมีขึ้นราวปี พ.ศ. ๑๙๑๖ สมัยพญากือนา ในยุคทองของล้านนา พระองค์ได้อาราธนาพระสุมนเถระจากสุโขทัยมาเชียงใหม่ พระสุมนเถระจึงอัญเชิญพระบรมธาตุที่พบเมืองปางจามา มีความเชื่อว่าหากบูชาพระธาตุในทิศทั้งสี่แล้ว จะทำให้มีสติปัญญาดี สมัยก่อนในวันวิสาขบูชาจะมีประเพณีการขึ้นพระธาตุ โดยชาวบ้านจะเดินลัดเลาะป่าขึ้นสู่องค์พระธาตุ

คำบูชาพระธาตุ

สุวัณณะเจติยัง เก สะวะระมะตถะลุงคัง วิริญญะธาตุง
สุทะนะนามะกัง นะระเท เวหิสิัพพะปุชิตัง อะหังวันทามิ สัพพะทา

ปีวอก

พระธาตุพนม นครพนม

พระธาตุพนม พระบรมเจดีย์ธาตุองค์สำคัญ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนสองฝั่งโขงบรรจุพระอุรังคธาตุ (กระดูกส่วนหน้าอก) ของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระมหากัสสปะเถระได้นำมาประดิษฐานไว้บนภูกำพรา

ตามตำนานว่าก่อสร้างโดยกษัตริย์ห้าองค์คือ พระยาจุฬณีพรหมทัต พระยานันทเสน พระยาอินทปัต พระยาคำแดง และพระยาสุวรรณภิงคาร ในส่วนลวดลายที่เรือนธาตุนั้นตำนานเล่าว่าตกแต่งโดยพระอินทร์และเหล่าเทวดา มีแผ่นอิฐที่จำหลักลวดลายเป็นภาพกษัตริย์โบราณ ฝีมือช่างพื้นบ้าน ศิลปะสมัยทวารวดี หรือ พุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๕ นับว่าเป็นพระบรมธาตุเจดีย์ที่เก่าแก่ของภาคอีสาน

พระธาตุพนมได้รับการบูรณะและอุปถัมภ์โดยกษัตริย์แห่งล้านช้าง ในสมัย พ.ศ. ๒๒๒๕ พระครูโพนเสม็ดนาราชภูรจากเวียงจันทน์ ๓,๐๐๐ คนมาปฏิสังขรณ์พระธาตุให้สูงขึ้น และเป็นรูปแบบที่นิยมในอีสาน ต่อมาทางรัฐบาลได้บูรณะให้สูงขึ้นอีกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ แต่ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๔ เกิดฝนตกหนักและพระธาตุพนมได้ทรุดพังทลายลง แต่ก็ได้รับการบูรณะโดยภาครัฐและเอกชนเสร็จสมบูรณ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒

ในเขตวัดมีบ่อน้ำพระอินทร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดของบ่อน้ำที่ใช้ น้ำมาเสกน้ำพระพุทธมนต์ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ จนถึงรัชกาลปัจจุบัน

คำบูชาพระธาตุ

ป็นนะศิริสะมิง ปัพพะเต อุตะมังธาตุ เททะยัง วะละจิตตัง
เสฐะวะรัง อะหังวันทามิ สัพพะทา

ปีระกา

พระธาตุทริภุญชัย ลำพูน

พระบรมธาตุทริภุญชัยเป็นพระธาตุคู่เมืองลำพูนมาแต่โบราณ มีตำนานเล่าว่า ครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จมายังชัยภูมิของ

ชาวเมือง ทรงหยุดประทับนั่ง ณ สถานที่หนึ่ง พระญาณมพูนคราช และพระญาณกาเผือกได้มาอุปัฏฐาก และชาวลัวะผู้หนึ่งนำลูกสมอมาถวาย พระองค์ทรงมีพุทธพยากรณ์ว่าที่นี้ในอนาคตจะเป็น " นครทริภุญชัยบุรี " เป็นที่ประดิษฐาน " พระสุวรรณเจดีย์ " ซึ่งบรรจุธาตุกระหม่อม ธาตุกระดูก ธาตุกระดูกนิ้วมือ และธาตุย่อยอีกเต็มบาตรหนึ่ง

ภายในวัดมีสุวรรณเจดีย์ เจดีย์ยุคแรกในศิลปะทริภุญชัยเจดีย์เชียงยัน เจดีย์เก่าแก่ทรงปราสาททำยอด และหอรบะซัง ที่แขวนกังสดาลใหญ่ เป็นต้น

คำบูชาพระธาตุ

สรวัดณะเจติยง ทะริภุญชะยัษฐังวะระระ โมสีธาตุรัง อุพิเสฏฐัง สะหะอังคฺละผัฎฐัง กัจจาเยโน นามิตปัดตะ ปุรังสิเนนะ เมยหัง ปะนะนามิธาตุ ลีระสา นะมามิ อะหังวันทามิ ทูระโตฯ

ปัจฉ

วัดเกตการาม เชียงใหม่

สำหรับผู้ที่เกิดปีจอ พระธาตุประจำปีเกิดคือพระเศกแก้ว จุฬามณีเจดีย์บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งตามพุทธประวัติกล่าวไว้ว่า ประดิษฐานพระทันธาตุที่พระอินทร์นำมาจากพระบรมธาตุที่โทณพราหมณ์ได้แอบซ่อนไว้ เมื่อครั้งมีการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าให้แก่เจ้าเมืองต่างๆ

ด้วยเหตุที่พระธาตุเจดีย์องค์นี้มีมนุษย์ไม่สามารถเดินทางไปถึงได้ ดังนั้นนอกจากนมัสการด้วยการบูชารูปแล้ว ยังสามารถบูชาพระเจดีย์ที่วัดเกตการาม เชียงใหม่ ซึ่งมีชื่อพ้องกับพระเศกแก้ว จุฬามณีเจดีย์

วัดนี้ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิง ในเขตย่านการค้าของชาวต่างชาติ ตามประวัติว่าสร้างโดยพญาสามฝั่งแกน เมื่อพ.ศ. ๑๙๗๑ แต่พระเจดีย์ได้พังทลายลงในปี พ.ศ. ๒๑๒๑ พระสุทโธรรับสั่งให้สร้างขึ้นใหม่ให้เป็นเจดีย์ทรงลังกาแบบล้านนา นอกจากนี้ภายในวัดยังมีวิหารใหญ่ที่สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ และพิพิธภัณฑสถานเก็บของใช้พื้นบ้านให้ชม

คำบูชาพระธาตุ

ไม่มีคำบูชาพระธาตุ

ปฏิณ

พระธาตุดอยตุง เชียงราย

พระบรมธาตุดอยตุง ตั้งอยู่บนดอยสูงซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวเขา ตามตำนานเล่าว่าสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอชุตราช ผู้ครองเมืองโยนกนาคพันธุ์ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุพระรากขวัญ เบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) ดังที่พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ไว้

ก่อนที่จะสร้างพระเจ้าอชุตราชให้ทำทุง (ตุง) มีความยาว ๑,๐๐๐ วาปักบนยอดเขา หากทุงปลิวไปถึงที่ใดก็กำหนดให้เป็นฐานของพระเจดีย์ ทั้งนี้พระองค์ได้พระราชทานทองคำให้พวกลาวจกเป็นค่าที่ดิน และให้พวกมิลูกขุ ๕๐๐ ครอบครัวดูแลรักษาพระธาตุ ต่อมาในสมัยพญามังราย พระมหาวชิรโพธิเถระได้นำพระบรมสารีริกธาตุมาถวาย ๕๐ องค์ พญามังรายจึงให้สร้างพระเจดีย์อีกองค์ใกล้กับเจดีย์องค์เดิม

บางตำนานว่าที่มาชื่อดอยตุงเนื่องมาจากพระมหากัสสปะ ได้อธิษฐานตุงยาว ๗,๐๐๐ วาไว้ที่ยอดดอยแห่งนี้ พระบรมธาตุดอยตุงได้รับการบูรณะหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓

ได้บูรณะเป็นเจดีย์ทรงปราสาทองค์ปัจจุบัน

พระบรมธาตุคู่ดอยตุงเป็นที่เคารพสักการะของชาวล้านนา
ไทยใหญ่ หลวงพระบาง และเวียงจันทน์ ทุกปีจะมีงานนมัสการ
พระบรมธาตุในวันเพ็ญเดือน ๓

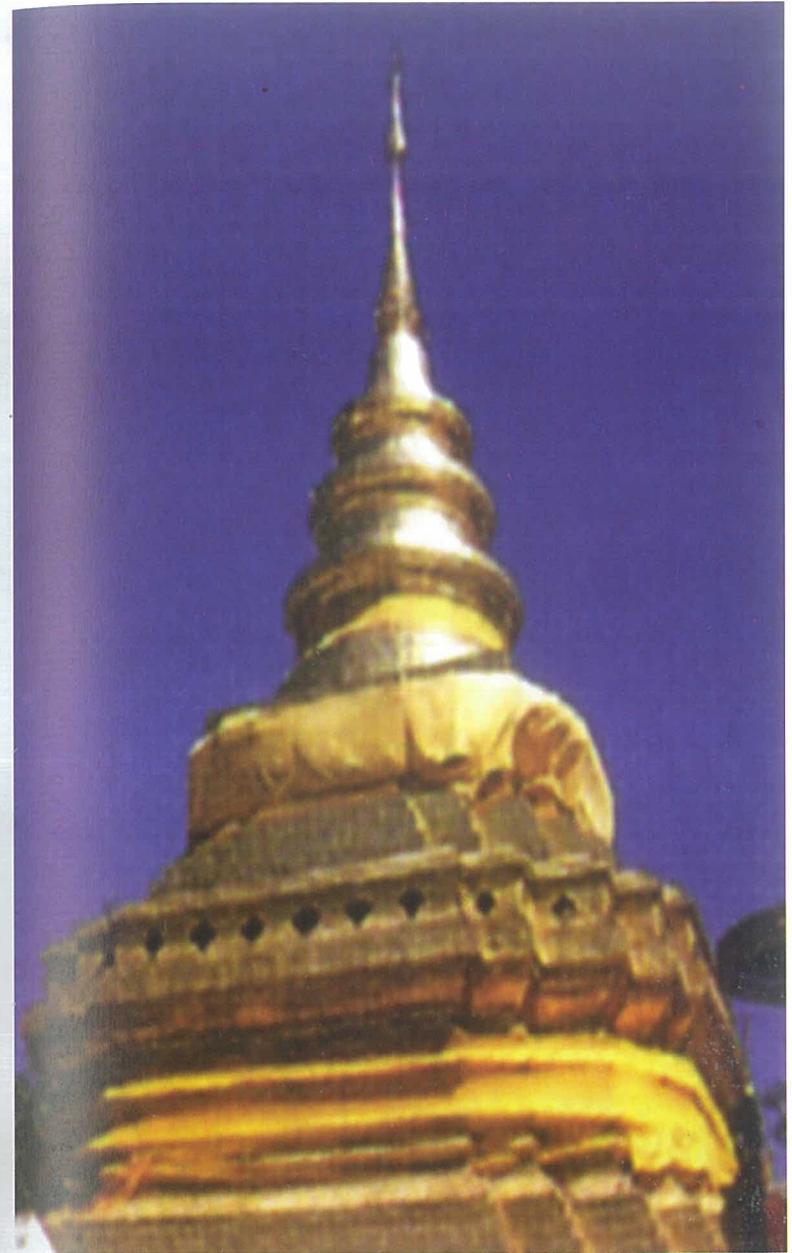
คำบูชาพระธาตุ

อิมัสสะมิง ภักทกะกัปปเป จะตุพุทธา พุชฺฌมะติตะวา กะกุสะ
นฺนุระ โโกนาคะมะนะ กัสสะปะ โคตะมะราชาคะเท จะระติปิณะทายะ
มิถิลายะนะคะเรลิ จะรัตติ ปิณะทายะ อะตะตีตา พุทธาเน อิมัสสะมิง
ปัพพะตาคิริ ปะทะกัณณะลิติตะวา เมตเตยยะ อะนาคะเต จะระติ
ปิณะทายะ ราชะคะเห อิมัสสะมิง สฺฐาเนนะลิติลิรี

สุภปะวะรังมะคะโล ตะโมลาเกถามุนิราชา สาทะระนะมา
มิหันตัง วัระชะชินะธาตุง อะหังวันทามิ สัพพะทานะตัง วัระชะธาตุนโย
อะระหังวันทามิ สัพพะทา

หนังสืออ้างอิง

ล้านนา : จักรวาล ตัวตน อำนาจ โดยทรงยศ แววหงษ์
(บรรณาธิการ) จัดพิมพ์โดย โครงการอาณานิคมศึกษา
5 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2545.

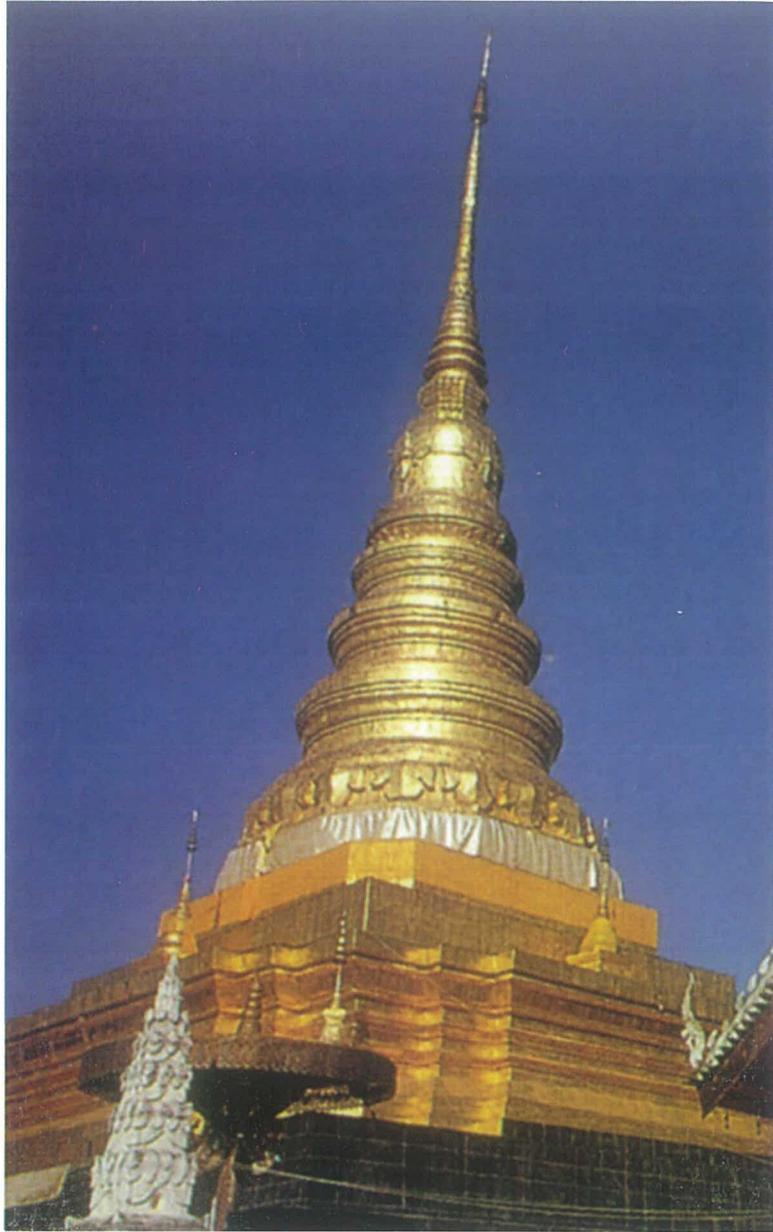
พระธาตุศรีจอมทอง เชียงใหม่

พระธาตุลำปางหลวง ลำปาง

พระธาตุช่อแฮ แพร่

พระธาตุแช่แห้ง น่าน

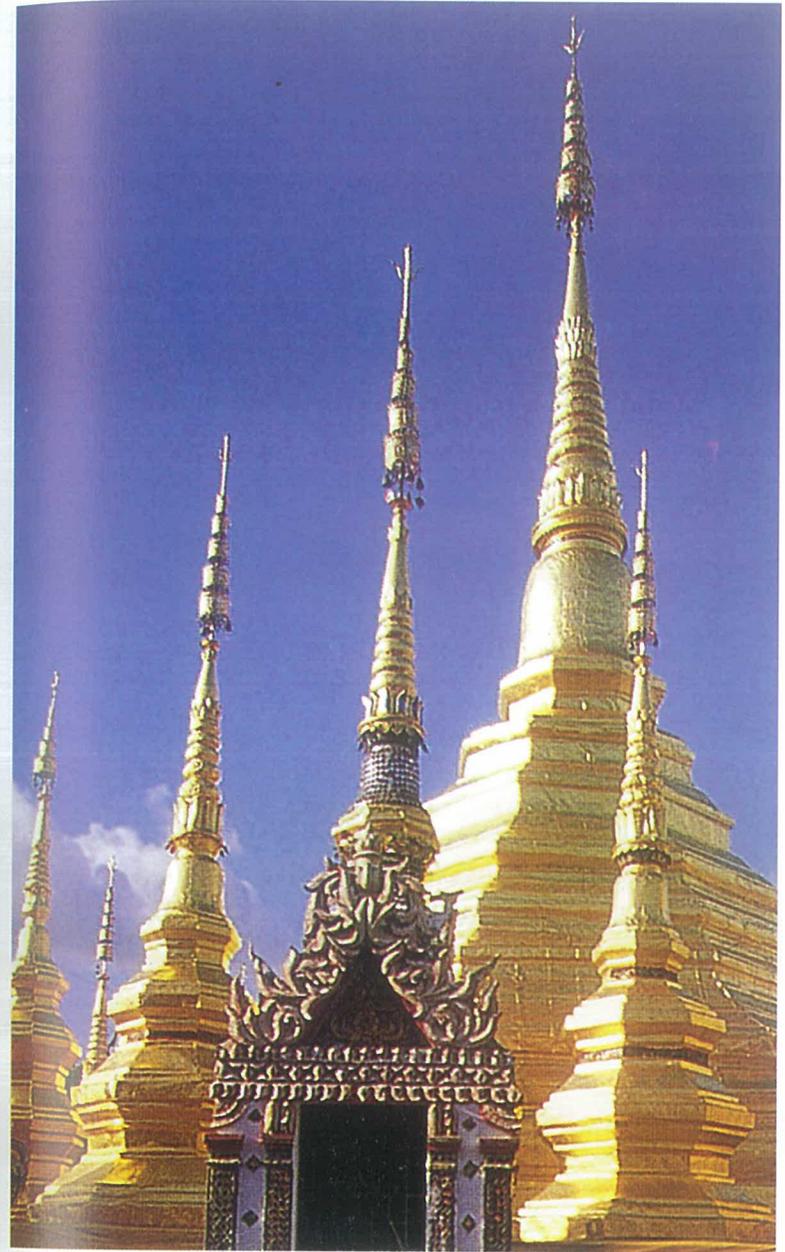
พระพุทธลีหังค์ วัดพระสิงห์ เชียงใหม่

ต้นโพธิ์ วัดโพธารามมหาวิหาร เชียงใหม่

100

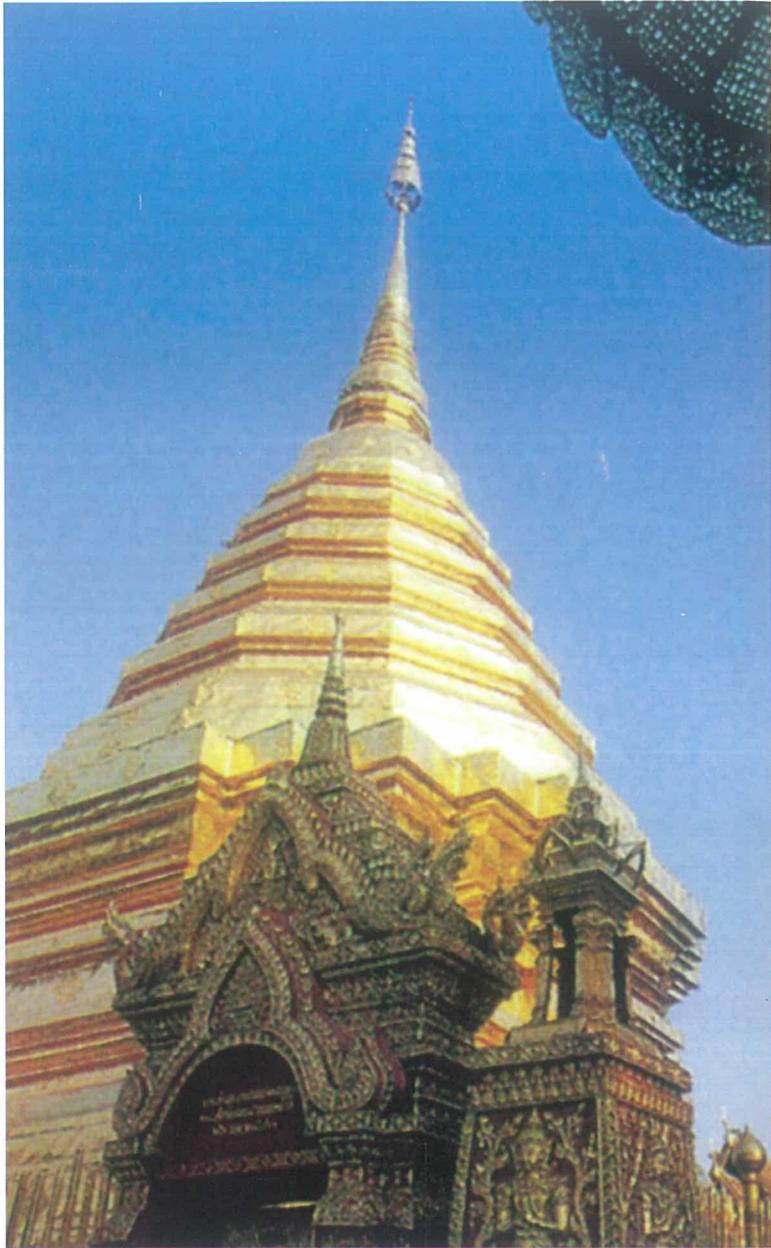
วิทย์สุภาภรณ์

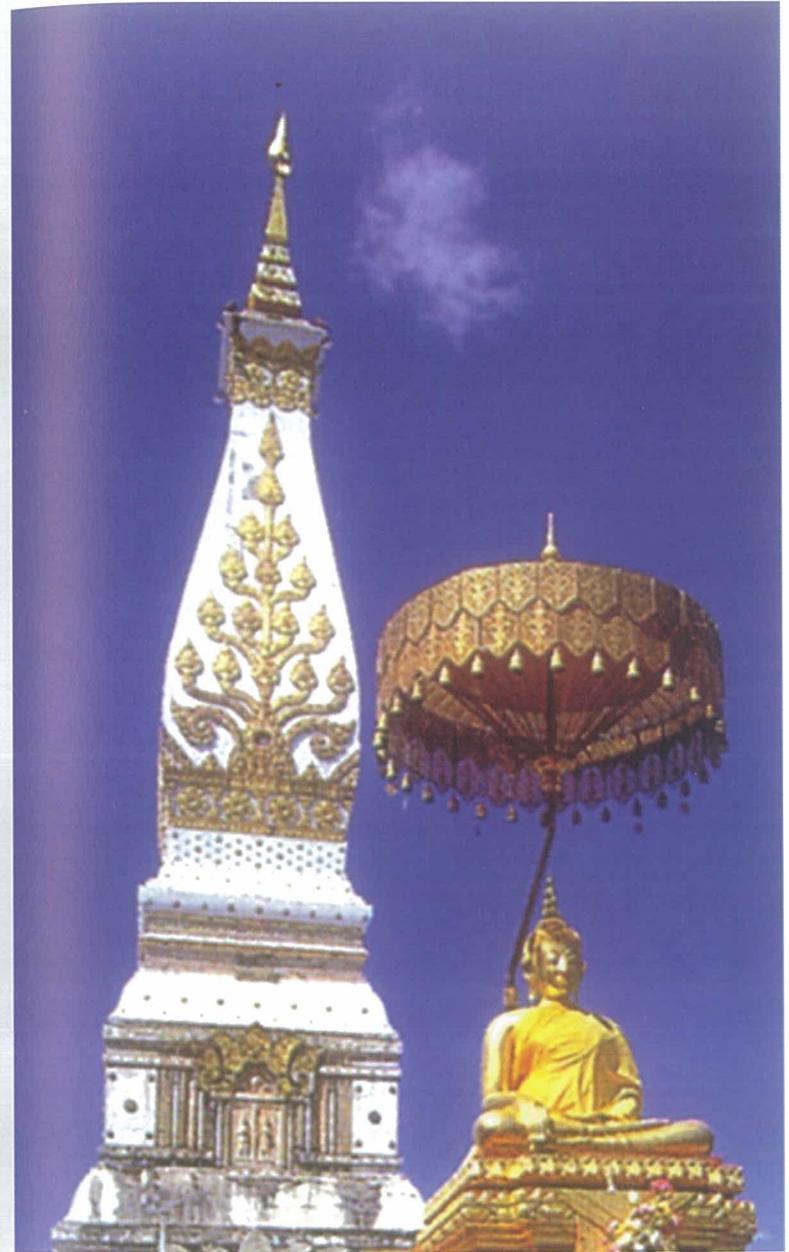
พระธาตุเจดีย์ชเวดากอง วัดพระบรมธาตุ ดาก

101

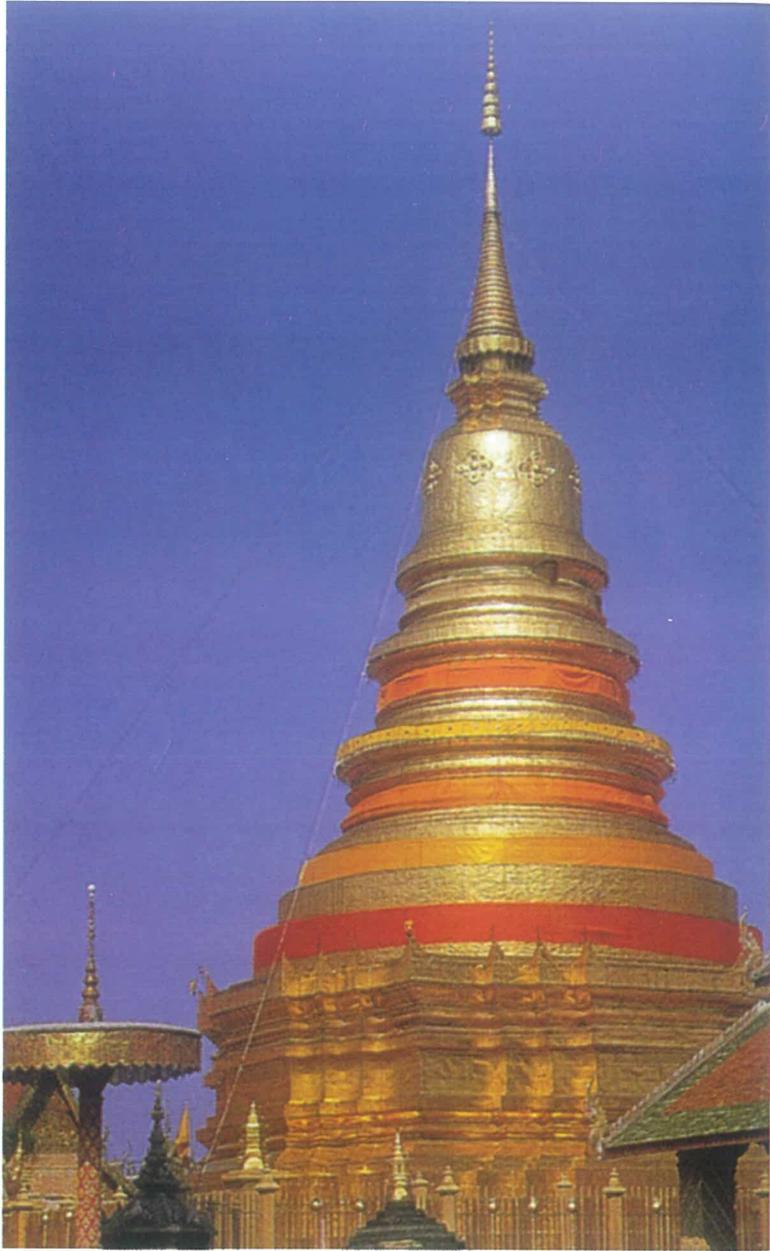
วิทย์สุภาภรณ์

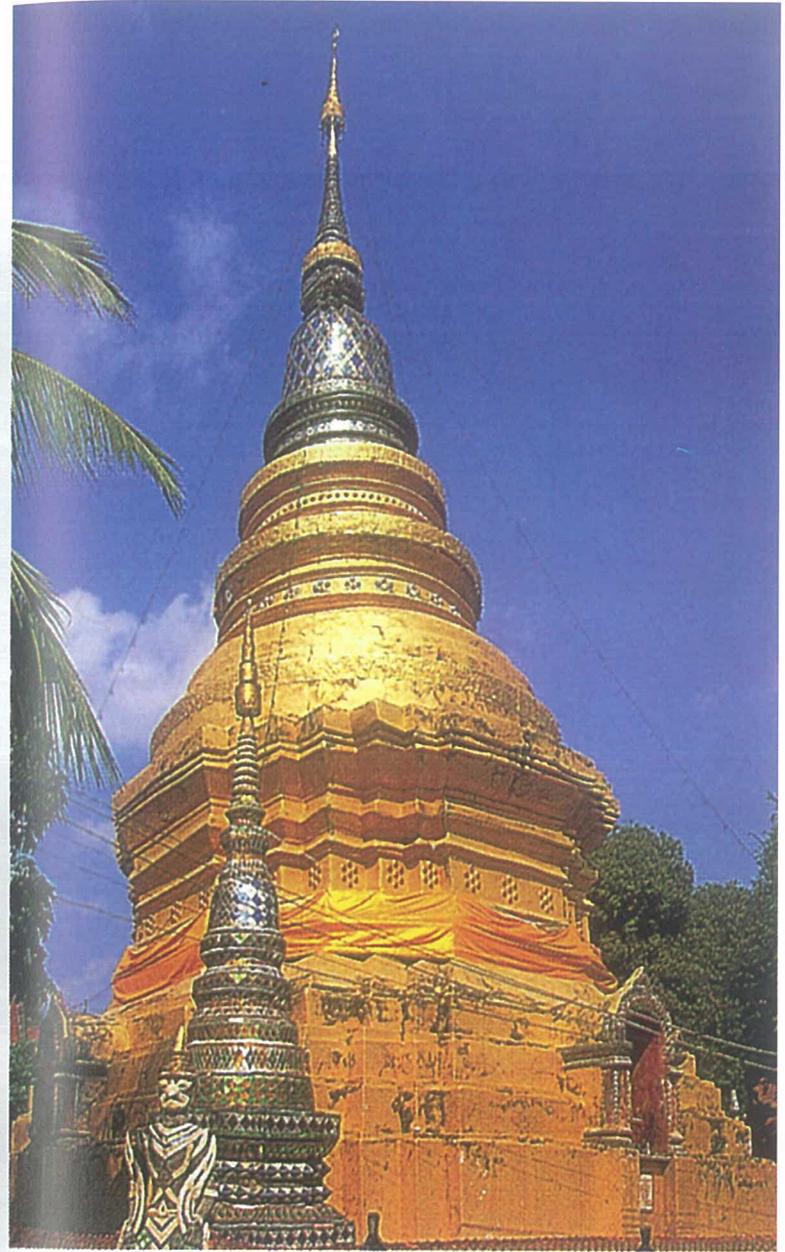
พระธาตุดอยสุเทพ เชียงใหม่

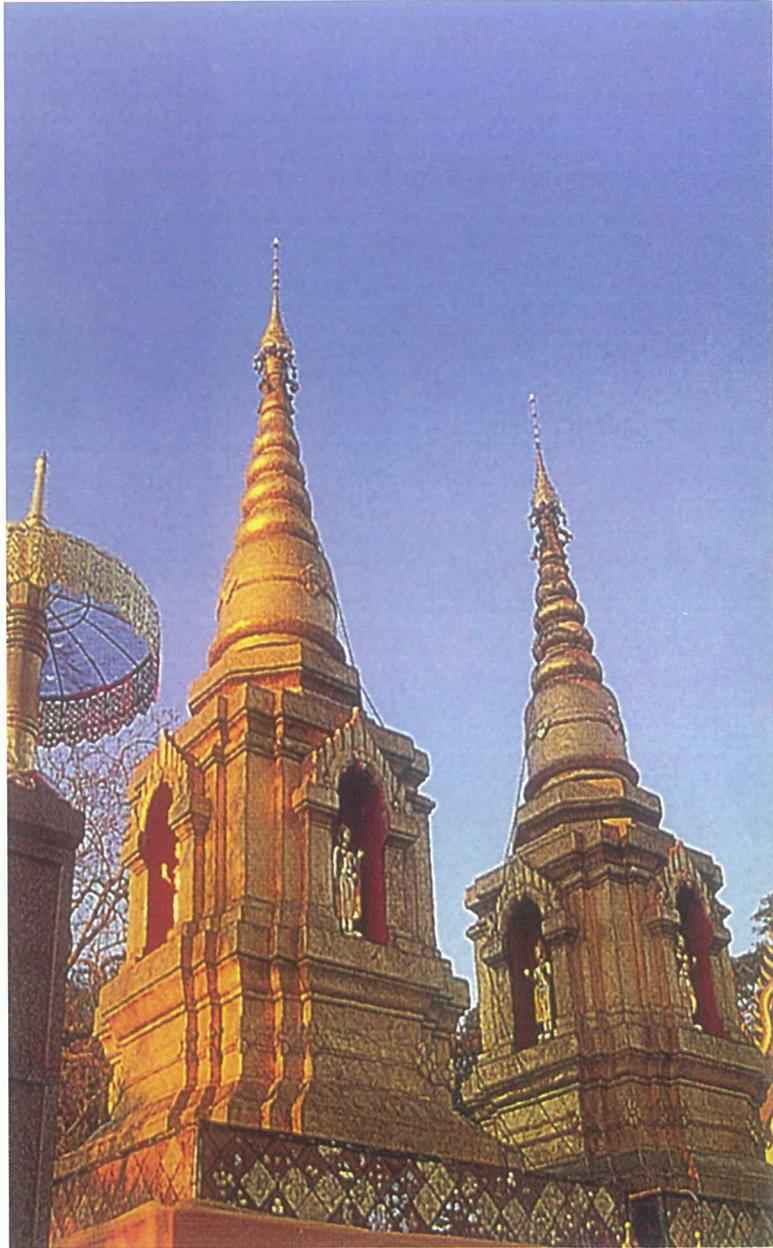
พระธาตุพนม นครพนม

พระธาตุทวิภูษชัย ลำพูน

วัดเกตการาม เชียงใหม่

พระธาตุดอยตุง เชียงราย

ลังกาเปิบมือ

นั่งหน้าโต๊ะหรือของบนพื้น คนศรีลังกากินข้าวด้วยมือ ใช้มือเปิบข้าวจากจาน คลุก ๆ ชยำ ๆ ทั้ง 5 นิ้ว ยี่เย็บเนื้อปลา หรือบีเนื้อไก่ ไม่มีเนื้อเป็ดบนจานเพราะคนลังกากินเป็ดไม่เป็น หรือเอามือแฉะไปฉีกเนื้อแพะ ซึ่งที่ลังกาเรียกเนื้อแพะว่า mutton ทั้งๆ ที่คำนี้มาจากภาษาฝรั่งเศสว่า "mouton (มู-ตง)" เพื่อนๆ ผู้เขียนซึ่งก็เป็นผู้ดีเก่าทั้งนั้นในกรุงปารีสให้แปลว่า "เนื้อแกะ" ไม่ใช่ "เนื้อแพะ" แปลกมากที่ภาษายืมกันไป ยืมกันมา กลับกลายเป็นสัตว์คนละชนิด อาหารคนละอย่าง เมนูคนละเรื่อง คนต่างถิ่นสั่งรับประทานที่เรสโตรองด์ (ภัตตาคาร) แล้วมีนตีบปวดหัว

คิดดูซิ.... ว่าน่าสนใจไหม เรื่องนี้ต้องมีสาเหตุ...

ทำไมคนลังกาจึงมีวัฒนธรรมการเรียกชื่อแบบตามใจฉัน คนอื่นไม่เกี่ยว คือ ทำให้ชื่อที่สุตแสนธรรมดา กลับแปลกแตกต่าง

จากสารบบแบบแผนกิจวัตรของเจ้าของภาษาผู้ดีอังกฤษและของคนทั่วโลก ทุกวันตามตึกที่เขียนป้ายว่า "Hotel" ผู้เขียนชำเลื่องปลายลูกตา มักเห็นคนท้องถิ่นฐานะระดับล่างถึงปานกลาง และทุกกลางตึกส่งจดสุดสัปดาห์ ก็เห็นวัยรุ่นวัยระยับมีชีวิตทันสมัยหรือคแรฟฟ์ แต่งรถแข่งเพื่อยิวฟ้าวสนันเมืองนุงยีนส์เป้าต่ำกว่าสะดือแทบต้องโกนขนตามท้องน้อยทุกเส้นทิ้ง ออกมาชุมนุมกันที่ "Hotel" ที่ว่า เจ้าโฮเต็ลนี้ละ... ไม่ใช่โรงแรม ไม่มีโซฟา ไม่มี "Front counter" แต่กลับกลายเป็น "ร้านอาหารห้องแถวธรรมดา" แบบคนพื้นเมือง เสียงจะดังโปลังเล็งแบบตลาดสด คนชุลมุน ทุกอย่างมันแปรปลาบด้วยน้ำมันทั้งพื้น โต๊ะ เก้าอี้ ประตูหน้าต่าง ผู้เขียนเคยเข้าห้องน้ำต้องเอาไม้เท้าหัวเงินโบราณหัวสิงห์ของเก่าก๊อไปจากบ้าน เนื่องด้วยสิ้นลัมและที่มันแปรปลามาจากการเซ็ด ป้ายและถูไถ เผลอบ้าง จงใจบ้างก็เพราะคนลังกากินข้าวด้วยมือดังที่ว่า มือจริงๆ คลุกข้าวพร้อมสำรับกับข้าวเครื่องเคียงแซกด้วยกำมือทั้งกำ ไม่ใช่ธรรมดา ไม่ล้อเล่น !

วัฒนธรรมกินอยู่ด้วยมือ...ถ้าไม่รักษาสุขลักษณะ อาจต้องจบชีพลงไปยมโลกได้เร็วรีกว่า Bullet train ญี่ปุ่นหรือรถไฟเร็วสูงที่ไทยเพิ่งเริ่มสร้าง มือไม่สะอาดก่อนเปิบ ต้องถูโรคถามหา เรียกกันในภาษาโบราณว่า "โรคท่า" แบบสมัยโบราณของไทย เรียกว่า โรคท่ากินนั้น... เป็นไปได้ใหม่กว่า... เมื่อเหลือศพหรือซากสัตว์นอนตายเกลื่อนกลาดเผากลบฝังกันไม่หวาดไหวหรือลอยตุ้มป่องโทงเทงเต้งเต้งตามสายน้ำ พอพายุเป็นฝนเป็นลมพัดกรรโชกมา ชะล้างเศษซากศพซากสัตว์ปลิวว่อนตามพื้นดินผืนน้ำ เมื่อฝนธรรมชาติบำบัดจากไปเพราะฝนบอกเบื้อแล้ว สุดแรงกำลังจะชะล้าง จะเหลือเศษซากคนสัตว์เกลื่อนกลาดทั่วไป เผาทิ้งอัดกลบไม่หมด ชาวบ้านร้านถิ่นเลยพาล

เรียกกันเลยเถิดไปว่า "กากเดนฝนสามท่า" คือ เหลือเป็นกาก ไรลั่นประโยชน์ และเป็นกากเดนของฝนที่กระหน่ำซัดมาแล้ว 3 ท่าใหญ่

อันที่จริงเคยได้ยินหญิงชราชาวบ้านภาคกลางของไทยเอาไปใช้ตำทาอเมียน้อยกลางตลาดบ้านนอก ว่า "แก...อึปริก แกมันอีกกากเดนฝนสามท่า" น่าจะมาจากเหตุนี้ คือ โรคท่าลง ทาระบาดและทำกินไม่หมดเลยเหลือซากไว้เป็นกากที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ แม้แต่อีแรงทั้งยังเมิน.....ดังนั้น ควรรีบสร้างกุศลกันไว้

คนลังกาเมื่อกินมือตาม "โฮเต็ล" ก่อนเปิบข้าว มือสะอาดไหม ?

สะอาด แต่ไม่เท่ามือคนไทย เพราะก๊อที่นิยมติดตั้งหน้าห้องน้ำ หัวก๊อจะมันแวววาว ไม่ใช่ของใหม่ ไม่ใช่เกิดจากขัตถุจนวาวแวว แต่มันเยิ้มแปรปลบเพราะน้ำมันจากอาหารที่คนกินเสร็จแล้วไปล้างมือ เด็กผู้ใหญ่เหมือนกันหมด ล้างๆ ถูๆ มือม่วนแซบกันตรงนั้น บางรายถ่มเสลดน้ำลายยาใหญ่ลงไปอีก ลูกค้าใหม่มาถึงก็จับบิดล้างมือ

คิดแล้ว มองจากวัฒนธรรมการอยู่อาศัยการกินของคนลังกาไทยนำเอาสบู่ล้างมือถนอมผิวดี ๆ ถูๆ มาขาย คงรวยละอะ แต่ก็อีกแหละ... ถ้ารู้จักวัฒนธรรมคนลังกาแบบลึกดีจริงแท้แน่นอน จะรู้ว่าคนที่นี่ไม่แต่งตัว ไม่ถนอมผิว ไม่สนใจรูปร่างหน้าตา เดินตากแดดแดงแจ๋หัวแดงกำกันทุกคน เอาสินค้าความงามมาขายนะ ไม่ work

คนลังกาทั้งเด็กหนุ่มสาวเฒ่าสตรีบุรุษเปิบข้าวด้วยมือกันทั้งนั้นทุกหนแห่ง ตามงานเลี้ยงตามโรงแรมใหญ่ ๆ หลูล้ำ 5 ดาว มักเห็นคนเฒ่าพวกปู้ต่ายายายที่มาจากหลานวัยรุ่นแต่งงานหรือ วันเกิดนั้น ใช้ช้อนล้อมไม่ค่อยเป็น จับเคอะ ๆ เขินๆ ตักแกงก็ดูประดัก

ประเดิด ใส่สุทผูกไทก็หรืออยู่ ที่จริงไม่จำเป็นต้องกินข้าวด้วยช้อนล่อม มีดพริ้ว แต่ในโรงแรมสถานที่บรรยากาศแบบฝรั่งอ้อมมันบังคับ จึงต้องทำตัดจริตแบบฝรั่ง ผู้เขียนว่าชาวคนล้งกาหรือชาวแขกชนชาติอื่นๆ ที่ร่วมสายธารวัฒนธรรมสายพันธุ์เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน นั้นต้องเปิบมือกิน จึงจะอร่อย เพราะวัฒนธรรมก็มาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นพื้นเมืองดั้งเดิมตั้งแต่อ่อนแต่อก คนแถบนี้ใช้มือกินอาหาร ใช้นิ้วฉีกผักหญาอาหารคาวหวาน และบิอาหารที่เป็นเนื้อสัตว์พวกปลา แพะ ไก่ กุ้งออกจากกันและขยำ ๆ เป็นจังหวะ มาคลุกข้าวอีกที แล้วบ้วนส่งเข้าปากเป็นคำ ๆ ไปมานานนับศตวรรษแล้ว

นิ้วที่ใช้ทั้งหมด 5 นิ้ว แม้จะดูขูลมุนอลหม่านมาก แต่ก็ใช่วัฒนธรรมพื้นเมืองเฉพาะตัวที่เราควรศึกษาให้ลึก ตามมาด้วยการให้การเคารพนับถือ ฝรั่งเสียอีกที่มายึดครองเป็นอาณานิคมกลับดูถูกเหยียดหยามคนพื้นเมืองว่า กินอยู่สกปรก เล็บดำปี๋ ปากคอไม่สะอาด นิยมกินเครื่องเทศ และฝรั่งมาตั้งชนพื้นเมืองขึ้นมาปกครองแทนพวกตนอีกที และนำวัฒนธรรมการกินแบบช้อนล่อมมีดพริ้วเข้าศอกมาใช้บนโต๊ะ ต้องใส่เสื้อกางเกงให้เรียบร้อยตามสูตรโรงเรียนผู้ดี นั่งโต๊ะวางมือกุมเป้ากางเกงใต้โต๊ะเรียบร้อย จะมานั่งเสื่อถัดไปมานบนพื้นกินข้าวก็ไม่ได้

สังเกตได้ว่า แม้คนล้งกาจะใช้นิ้วในการคลุก บี บี และเปิบข้าวเข้าปากแบบขูลมุนมากกว่าและละมุนละไมน้อยกว่าคนไทยหรือคนชนชาติมอญ พม่า ลาว เขมร มาเลยในอุษาคเนย์ก็ตาม ก็เพราะอาหารของชาติเค้าบังคับให้ต้องทำอย่างนั้น เรามาดูกันซิว่าทำไมถึงกินกันอย่างนั้น.....

ก็เพราะอาหารเกาะล้งกา นั้น ประเภทเปียกก็มี พวกและๆ และๆ ดูเป็นของเหลวไหลย่อย ส่วนพวกอาหารที่แห้งกว่า ก็จะเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยหรือเป็นผง เช่น ผักสับละเอียดยิบคลุกผสมมะพร้าวชุดฝอย ชาวบ้านล้งกาของแท้ตามบ้านนอกที่ไม่ใช่ของปลอมตามเมืองใหญ่ๆ นั้น นิยมกินข้าวแดง ข้าวกล้องมากกว่าข้าวขาว การกินก็ต้องเริ่มด้วย การล้างมือในอ่างถ้วย ถ้าบ้านไหนเรือนไหนฐานะยากจน ก็มีอ่างพลาสติกสีแสดตาเพียง 1 โบนบโตะ ให้ทุกคนผลัดกันจุ่มมือ พูยไปพูยมาแบบควานหาแร่ทองคำในลำห้วย ถ้ารวยขึ้นมาหน่อย ก็ตั้งอ่างเสตนเลสแวววาว (แต่ก่อนคงเป็นทองเหลืองเงิน และทองตามลำดับชนชั้น) ต่อมา ก็เอามือโกยข้าวสวยเป็นกองๆ เตรียมพร้อมไว้ล่วงหน้าในถาดหรือในจาน และเขยิบเลื่อนนิ้วไปหยิบเครื่องเคียงมาขยำๆ รวมกับตัวข้าว และแวะเวียนไปบีหรือฉีกพวกเนื้อสัตว์นำไปรวมกับกองข้าว ขยำคลุกอีกรอบเป็นอันเสร็จพิธี

ต่อจากนั้น อ้าปากและเปิบเข้าปากด้วยนิ้วทั้ง 5 นิ้ว เศษอาหารจะเลอะเทอะลามไปถึงอุ้งมือเพราะความเหลวเปียก เช่น ถั่วบดเหลว (dhal) ยอดนิยม และคนล้งกาก็กินอยู่กันแบบนี้หน้าตาเฉย ทั้งพระสงฆ์องค์เจ้าไพร่ฟ้าทั่วไป ไม่มีใครทุกร้อน ไม่มีใครว่าสกปรกเลอะเทอะ ทั้งๆ ที่มือทั้งอุ้งมีน้ำแฉะ มีเศษมะพร้าวเกาะติดเหมือนหิมะไวท์คริสมาสต์คืน 24 December กันทั่วอุ้งมือไปหมด

อาหารดั้งเดิมแบบท้องถิ่นนิยมใส่บนใบตองสด เรียกทั้งหมดว่า lamprais (ล่ำ-ไปร) ไม่มีเชือกพลาสติกสังเคราะห์รัดให้อุดจาดตาไร้รสนิยม แต่ใช้วิธีพับสอดปลายใบตองเหน็บเข้าหากัน ถ้าช่างสังเกตจะเห็นว่า เหมือนกับขนมห่อหรือข้าวห่อไทยโบราณที่ใช้วัฒนธรรมการจับ การพับ การรัดและการกลัดด้วยก้านทางมะพร้าว

หรือเชือกกล้วย เช่น ขนมกล้วย หรือขนมไล่ไล่ที่นับวันจะหายาก (บ๊ะจ่างจีนเดี๋ยวนี้ยังใช้เชือกฟางพลาสติกมัดเลย นอกจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติเสียหมดแล้ว ดูไร้รสนิยมมาก) เมื่อแกะห่อ lamprais ออกมา เฟงดูบนใบตองสีเขียวสวยสดมีข้าวเม็ดกลมล้นหุงด้วยน้ำมันเยิ้มแบบข้าวมันไก่เขียว ข้าวเมื่อถูกหุงด้วยน้ำมันกับเครื่องเทศ ข้าวกลับกลายเป็นสีน้ำตาลอ่อน บ่อยครั้งใส่ผงกะหรี่เข้าไปก็เป็นสีเหลืองนวลตัดกับสีเขียวสดของใบตองดูงดงาม และความมันของน้ำมันที่ฉาบอยู่ที่ผิวข้าวและใบตอง ทำให้ข้าว กับข้าวและเครื่องเคียงของแขกชนิดต่าง ๆ แลดูน่ากินเหมือนขนมพวก patisserie ของคนฝรั่งเศสที่เอาน้ำตาลไปเคี้ยวจนเหนียวมันแบบผิวแลคเกอร์ และหีบฟูกกันไปตะๆ เอามาลูบไล้และทา ๆ ที่ผิวขนมจนทั่ว ทำให้ดูมันเยิ้มน่าทาน พอส่องไฟประดับหน้าร้านเข้าไปอีก ก็สวยมาก นับว่า มีศิลปะการนำเสนอแบบลงตัว เป็นเทคนิคการขาย เป็นศิลปะเฉพาะตัว เฉพาะชาติ เลียนแบบกันไม่ได้ เพราะเป็นวัฒนธรรมการกินและการนำเสนอที่แต่ละชาติคิดค้นขึ้นต่างกัน ซึ่งสิ่งนี้เป็นเอกลักษณ์ กำแพงขวางกั้นที่โลกโลกาภิวัตน์พยายามทำลายลง ดูแฮมเบอร์เกอร์อเมริกันร้านมีชื่อทั่วโลกนั่นปะไร.... ไปที่ไหนก็เหมือนกันหมด สูตรเดียวกัน มาตรฐานเดียวกัน รสเดียวกัน ไม่ตื่นเต้นและล้นด้วยรสนิยมเหมือนอาหารจีน อินเดียหรือไทย สมัยผู้เขียนได้ทุนไปเรียนตรีที่สหรัฐฯ ชာชินกับความเหมือนที่ไม่ต่างในสหรัฐฯ พอจบจึงเดินทางไปเรียนโทที่ปารีส อยากเห็นยุโรป เพราะมั่นใจว่า คนต้องมีรสนิยมดีกว่า ก็จริง เพราะในยุโรปเองมีความแตกต่างหลากหลาย เป็นอาหารสมอง

แต่น่าเสียดาย ที่อำนาจทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของชาติมหาอำนาจ กำลังรุกคืบทำลายวัฒนธรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของหลายชาติ ลองหลับตาวาดภาพแขกผู้หญิงอินเดียสะบัด紗หริทิงโครม หันมานุ่งบอลลูนสีสวยทั่วประเทศละก็ อะไรจะเกิดขึ้น ใครจะเป็นเศรษฐกิจใหม่รวยอู้ฟู่ ใครจะจนและทะเล แล้วธรรมชาติจะถูกทำลายอีกเพียงใด จะต้องสร้างเขื่อนอีกเท่าใดมาปั่นไฟเพื่อชกฝ้ายินส์ใช้น้ำอีกก็แสนลึทรมาซูดล้างแป้ปออกจากเนื้อมัน

กลับมาที่เรื่องอาหาร คนลังกาไม่มีวิธีการนำเสนออาหารที่น่าสนใจ หรืออีกนัยหนึ่ง คนที่เกาะนี้ไม่มีความละเอียดอ่อนละมุนละไมในเรื่องอาหารเท่ากับไทย ญี่ปุ่นหรือฝรั่งเศส ทั้งรสชาติและรูปแบบการนำเสนอ ว่าไปแล้ว...คนไทยนั้นมีจุดแข็งหลายอย่าง คือ คนไทยทำอาหารเก่ง จนอร่อยถูกปากมนุษย์ที่ชอบกินกันทั้งโลก และบัดนี้แข่งโค้งแขกภารตะอินเดียฮินดูสถาน จนกลายเป็นนางงามติดอันดับสี่ของโลกเข้าไปแล้ว รองจาก อาหารอิตาเลียน ฝรั่งเศส และจีน

ผู้เขียนสังเกตว่า ก็เพราะคนชาติเหล่านี้ มีความคิดสร้างสรรค์ (culinary creative) การจัดนำเสนอก็คำนึงเรื่องความสวยงาม (esthetic presentation) เป็นหลักและชอบท้าทายเม็ดต่อมไต้ลัน โดยเติมชนิดนี้หน่อย ผสมนั้นโน้นนี่ กลายเป็นอาหารชนิดอื่นๆ มากมายหลากหลายนานับชนิด แสดงว่า คนชาติเหล่านี้ร่ำรวยความคิดเรื่องอาหารการกินมาก มีภูมิปัญญาสูง creative คุณภาพคับตุ่มน้ำของคนไทยข้อนี้ ต้องช่วยกันเก็บรักษาไว้เพื่อคุณค่าดำรงอยู่ในตัวของมันเอง หรือ เพื่อนำมาขยายไปสู่สิ่งอื่น ไปหากินอย่างอื่นต่อ เช่น ที่ไทยจะเป็นครัวโลกนั้นไง

แม้เกาะลังกาจะอุดมสมบูรณ์ด้วยดินภูเขา มีเครื่องเทศคุณภาพระดับโลกนานาชนิด บ้านเมืองล้อมรอบด้วยทะเลกว้างไพศาล แต่อาหารแขกลังกาก็ไม่อร่อย คนลังกาเองก็ไม่กระตือรือร้นที่จะทำให้อร่อยและคิดเพิ่มชนิดของอาหารให้มีความหลากหลายนานาชนิด เพื่อเพิ่มความมันส์สร้างความแหลมคมให้แก่ชีวิต หรือคิดสร้างวัฒนธรรมการกินให้อุดมสมบูรณ์หลากหลายจัดจ้านขึ้น อาหารที่เกาะลังกานี้ มีความมันเยิ้ม ซอซทอดในน้ำมันในกระทะใหญ่ยักษ์ ทุกอย่างขอสไล่น้ำมันไว้ก่อนพอสอไว้ และใช้วิธีคลุกๆ เข้าว่า หรือต้มจนและเช่นถั่ว หรือผัก หรือไม่กี่ละเลงผัดและทอดจนสุกเกินพอดี (overcook) จนเสียรสชาติและวิตามินแร่ธาตุละลายสูญสิ้นชั่วพริบตาเดียว นอกจากนี้ คนลังกาไม่นิยมกินของสด เช่น ผักสดต่างๆ ไบมะกรูดสด ตะไคร้ขิง ข่า ขมิ้น ทุกอย่างมักนำไปตากแห้ง ตำโขลกผสมลงไปในอาหารเป็นผุยผง หรือสดแต่ก็ต้มให้เปื่อยยุ่ยผัดแกงรวมไปในอาหารเลย พอมองลงไปในการหม้อไหจานนั้นๆ พยายามจะแยกส่วนเครื่องปรุง จะไม่เห็นอะไรมาก เพราะมันรวมกันและไปหมดแล้ว และที่ขาดไม่ได้ คือ รสเผ็ดจัด แสบปากหูดอกจุกและกระเพาะเสียวแสบแปล็บๆ

เวลาที่ไปเที่ยวบ้านคนท้องถิ่น ไปทำบุญที่วัดต่างถิ่นหรือเล่นลัดเลาะไปตามสถานที่ต่างๆ ที่มีคนลังกาท้องถิ่นอาศัยอยู่นั้น ผู้เขียนมักแอบทานอาหารชิ้นเล็กๆ จิ๋วไปก่อน แต่ก็มักถูกคะยั้นคะยอปลอบจากเจ้าของบ้านให้ทานของว่าง ที่นี้เรียกง่ายๆ ว่า "short eats" ชื่อน่ารักท้องถิ่น น่าเอ็นดูดีของว่างพวกนี้ จะใส่ไส้เนื้อแพะ ไก่ หรือปลา ส่วนหมูไม่ค่อยมีหายาก แพงและเหม็นสาป และที่ลืมไม่ลงคือ มีพริกปนผงกะหรี่เครื่องเทศสารพัดคลุกเคล้าสับสนปนเปซูลมุน

อลหม่านในไส้ของว่างอยู่ตรีม! การทำอาหารลักษณะนี้ เป็นเอกลักษณ์แขก เลียนแบบกันไม่ได้เด็ดขาด เพราะแขกคนลังกาไม่ยอมให้ใครเลียนแบบ อาจจดทะเบียนลิขสิทธิ์ความเผ็ดลิ้น ความมันเยิ้มไปเรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้ อาหารแทบทุกชนิดมักใส่มะพร้าวลงไปด้วย ผงมะพร้าวป่น มะพร้าวคั่ว ชั่นมะพร้าว ผอยเนื้อมะพร้าวแก่ แกงก็มักมีกะทิมะพร้าวปะปน นัยว่าทำให้หอมยั่ววนมาก และคนลังกาชอบกันมากด้วย แต่กินแล้วกลับอ้วนนุ้ยกันทุกคน ผู้เขียนเห็นเลยเถิดไปว่า เพราะมะพร้าวนี้เองแหละ ที่ทำให้สำหรับสตรีเอเชียใต้บุงแล้วงามนั้ก จักต้องมีพุงสตรีย้วยออกมาเป็นท่วงยางแบบตามท่าเรือโป๊ะน้ำทะเลเล็กน้อย สะโพกตอ้งใหญ่ บานผายออกค้ำชายผ้าสำหรับที่พันมัดรอบต้นเอวไว้ ส่วนสะโพรงชาย เมื่อมีพุงล้ายั้น ก็ต้องมัดผ้าใส่ร้งด้านหน้าระดับต่ำกว่าสะดือ เวลาใส่ชุดทำงานคนเมืองกรุงเอาอย่างฝรั่งแล้ว ทุกคนพุงยั้น เข้มขัดลงไปกองใต้สะดือ เดินเข้าออกลิฟท์ชวักไซ่วพุงกะเพื่อมชนกันไปมา

มะพร้าวนั้น เป็นที่ถกเถียงกันอึงมีมานานแล้วทั้งในหมู่ชาวบ้านและชาวเมืองว่าทำให้อ้วนหรือไม่ ต่างฝ่ายต่างว่ากันว่าฝ่ายตนถูก ผู้เขียนไม่ทราบได้ แต่ขอยืนยันว่า บ่อยครั้ง ทานแล้วแน่นท้อง อืดอืด หายใจไม่ออก ย่อยยาก พอบ่นให้ฟัง ก็มีหมอลังกาหลายคนวิ่งรี่มาจับท้องกตๆ ลง พลังบอกว่า มะพร้าวเกาะของพวกเราที่ใส่ลงไปในการนะ ..ไม่มีคลอเรสเตอรอลใดๆ เมื่ออยู่ที่นี้มา 3 ปีแล้วพบว่าน้ำมันมะพร้าวเกาะลังกานั้นดีมาก แต่ต้องเป็นของแท้ เคี้ยวกลั่นมาจากมะพร้าวผ่านกรรมวิธีดั้งเดิม คือ นุ่งใส่ร้งเปลือยท่อนอก แอ่นพุงย้วยนั่งเคียงกันตามบ้านนอกนั้นแหละ ก็จะได้น้ำมันมะพร้าว

ของแท้สดถูกอนามัย นอกจากจะปรุงใส่อาหารพื้นเมืองแล้ว ยังทาผม
ได้ด้วย เชื่อกันว่าช่วยปลุกผมแบนน้ำมันมะกอกที่คนแถบเมดิเตอร์
เรเนียนชอบใช้ เช่น พวกกรีกและอิตาเลียน ที่มักจะผมเผ้าขนดก
เป็นเงางาม เด็กๆ ลังคาตามบ้านนอก ผมดกเป็นเงางามทั้งหญิงชาย
เป็นมันเงาด่างามวิบแบบชนอีเกาต้องแสงแดดอ่อนสายปลายฤดูฝน
กันทั้งนั้น

ที่นี่ *อาหารไทยละ...* ที่อาหารไทยกลายเป็นที่นิยมดังเป็นพลุแตกรวง
ค้างฟ้า นั้น ก็เพราะอาหารไทยหลากหลายมากกว่าอาหารลังกา
หลายร้อยเท่า รสชาติก็มีตั้งแต่จัดจ้านจนจืดสนิทแต่อร่อยพิเศษ
ไทยมีหลายภาค แต่ละภาคก็หลายเมืองหลายชุมชนหลายเผ่าพันธุ์
เข้าไปอีก อีรุงตุงนังดี ขอสั้นๆแล้วกันว่า ไทยดั้งเดิมก็เปิบข้าวด้วยมือ
แบบแขก เหมือนกันทั้งนั้น ...วัฒนธรรมเปิบข้าวด้วยมือ แต่ของไทย
เราไม่ เลอะเทอะ อาจเป็นไปได้ว่า ถ้าเป็นข้าวเหนียวก็ไม่มีทางเลอะ
เปรอะเปื้อน เพราะปั้นเกาะกันเป็นก้อนไม่หลุดร่วงกราวแบบข้าวสวย
ส่วนข้าวสวย คนไทยก็เปิบเป็นโดยมีวิธีที่มีความละมุนละไมเฉพาะตัว
ที่ชาติอื่นๆ เสียนแบบยาก คือ ใช้ 3 นิ้วโกยข้าวก็จริง แต่ใช้แค่นิ้ว
อุ้งมือไม่เกี่ยว และเมื่อเปิบใส่ปากที่อ้ารอไว้แล้วนั้น ใช้ส่วนปลาย
ของนิ้วเท่านั้น แม่ผู้เขียนสอนสมัยเด็กๆ ทานข้าวคลุกปลาทว่า ผู้ดี
ไม่จำเป็นต้องดูได้จากการทานข้าวด้วยช้อนส้อมมีดพาหน้าไม้ แต่ผู้ดี
นั้น ดูได้จากมารยาทการเปิบข้าวด้วยมืออ่อนช้อยหยาบคายเพียงใด
และดูปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมโต๊ะอาหารในเวลาหนึ่งๆ เช่น ไม่ดื่มน้ำ
ระหว่างทาน ไม่เคี้ยวจู้จี้ เห็นพื้นทองปลอม ไม่พูดหรือส่งอาหาร
ข้ามหัวคนอื่น

สรุป กินด้วยมือ หรือจะด้วยช้อนส้อมมีด ขึ้นกับวัฒนธรรม
การอยู่การกินของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งน่าจะมาจากรูปแบบ (form) รูปร่าง
และลักษณะของอาหารชาตินั้น ๆ ด้วย เช่น เอเชียตะวันออกเฉียง
เช่น จีน ญี่ปุ่น ก็ต้องคิดค้นตะเกียบมาคืบเส้นบะหมี่ก้วยเตี๋ย
(คนคิดประดิษฐ์ตะเกียบขึ้นครั้งแรกในโลกเก่งมาก ขอชูชก !!!) จะ
ให้มาเปิบเส้นก้วยเตี๋ยด้วยมือแบบพี่แขกน้องไทยย้ายลาวเปิบข้าว
คงจะบ๊วไหวเจ้า..... หรือซาละเปาหมั่นโถวก็ต้องกินด้วยมือบิออก จะมา
ใช้ส้อมมีดแบบฝรั่งตามโรงแรมก็ไม่ได้ ส่วนขนมจีบติ่มซำก็ต้องใช้
ตะเกียบคืบเป็นคำพอดี เหมาะเจาะลงตัว (คนคิดได้ design "form"
ไว้แล้ว) ใช้ช้อนส้อมมีดบรรจุตัดคงหลุดกระดอนกระเด็นออกนอก
โต๊ะเป็นที่ขายชีหน้า เนื่องจากผิวอาหารมันลื่น

เรื่องวัฒนธรรมการอยู่การกินสามารถโยงไปถึงเรื่องการ
ทูตวัฒนธรรมได้ คนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้เวลากับการเฟงพินิจพิจารณา
เจาะลึกมุมมองด้านวัฒนธรรม เช่น เรื่องการกิน การนำเสนออาหาร
การกิน ซึ่งวัฒนธรรมการดำรงชีวิตและความรู้สึกนึกคิดเป็นพื้นฐาน
ที่สำคัญสิ่งแรกก่อนเราจะกระโดดข้ามลำห้วยไปสู่มิติอื่นๆ พุดตลกๆ
ก็คือ ถ้าให้วัฒนธรรมมีตัวตนเป็นยามเฝ้าตีกอาคารสถานที่ ศูนย์
การค้า ก็จะมี แค่ 2 กะ แบบยามไทยทำงาน คือ กะทำ (งาน) กับ
กะไม่ทำ (งาน) วัฒนธรรมก็เล่นตัวออสการ์ตุ๊กตาทองชะเป็น 2 กะ
คือ กะง่ายกับกะไม่ง่ายเช่นกัน วัฒนธรรมนั้น ควรศึกษาแบบเจาะลึก
เข้าใจถ้วนถี่ ผู้เขียนมองว่า สังคมคนไทยนั้น เราขาดความลุ่มลึก
เราอ่อนด้านการมองหลากหลาย มองแยกมุมมอง และมองหลายๆ มุม
ก่อนนำมาเชื่อมโยงเป็นแบบบูรณาการ ผู้เขียนคิดว่า การนำมุมมอง
มุมมองแหลม มุมเบี่ยงออกมาตีแผ่เป็นเส้นตรงบนระนาบเดียวกัน กลับ

สร้างประโยชน์ทำให้ดูภาพง่าย แจ่มชัดขึ้น อันที่จริงคนไทยใจกว้าง เป็นแม่น้ำต่อคนชาติอื่นๆ นั้น

และเราต้องเปิดใจให้กว้าง เปิดรับลมนวัตกรรมจากทุกสารทิศ ไม่ปิดหน้าต่างใจ เปิดโลกทัศน์ นอกจากนี้ ณ วันนี้ เรามักเน้นไปทางมิติด้านการนำวัฒนธรรมไปเป็นประโยชน์ด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคมและพอกพูนความสัมพันธ์ที่ระหว่างประเทศ ซึ่งก็ถูกต้อง แต่ขณะเดียวกันเราต้องสร้างผู้รู้ผู้เข้าใจใน "ตัว" วัฒนธรรมอย่างจริงๆ ไม่ใช่แค่รู้ ๆ แบบฉาบฉวย mediocre ทำนองไปดูบอลเลย์ ลีก โอเปร่าเท่านั้น ไทยต้องสร้างสังคมการเรียนรู้ที่ผู้รู้สามารถมองภาพวัฒนธรรมทะลุปรุโปร่ง มองเป็นระบบเชื่อมโยงถึงกันหมดทุกมิติ เช่น ความรู้เข้าใจลึกซึ้งถึงวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะต่อเนื่องผูกพันไปถึงมิติอื่นมากมาย สังคมไทยที่เรียนรู้เตรียมพร้อมเสมอ ต้องสามารถทำนายทายทัก cultural trend ได้เพื่อประโยชน์อะไรก็แล้วแต่จะกำหนดในอนาคตต่อไป เช่น ปารีส มิลาน ลอนดอน นิวยอร์ก ที่พวกนายเน่มา คือ กำหนด trend ของโลกเรื่องแฟชั่นได้ และได้ประโยชน์นำไปขยายผลสู่มิติอื่นๆ อีกโขยับไม่ถ้วนอีกนานเท่านาน และไทยก็เป็นทาสแฟชั่นฝรั่งตะวันตกซึ่ซ่ายหัน ขวาทัน ก้าวเดินไปเรียบร้อยแล้ว

และ "ไอ้เศษหรือไอ้เสียน" ที่คนไทยชอบเรียกเค้าลับหลังแบบ double standard นะ ... เค้าเก่งสุดยอดเป็นเจ้าของโลกเรื่องอาหาร การกินการอยู่การแต่งกายเสื้อผ้าอาภรณ์ ปรับกล้องมองให้ลึกดูด้านมิติวัฒนธรรมเปรียบเทียบเข้า ... เราควรถอดใจ ถอดอคติ เปิดใจกว้าง ศึกษาวิเคราะห์และหัดสังเกต มองข้อดีที่ชุกช่อนอยู่ของเรื่องจิบจ้อยให้เป็น เราก็จะสามารถใช้ประโยชน์จากมุมมองด้านวัฒนธรรมได้อีกโข

● ป ก ิ ณ ก ะ

ที่ 534/2547

**พิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเรียงความ
เรื่อง "ข้าพเจ้าอยากทำอะไรให้แผ่นดิน"
ของนักเรียนในโครงการยุวทูตความดี เฉลิมพระเกียรติฯ
ณ ห้องนราธิป กระทรวงการต่างประเทศ
วันศุกร์ที่ 29 ตุลาคม 2547**

โครงการยุวทูตความดี เฉลิมพระเกียรติฯ เป็นโครงการที่กระทรวงการต่างประเทศได้ริเริ่มและร่วมดำเนินการกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 โดยเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โครงการยุวทูตความดีฯ เป็นโครงการแม่แบบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และต่อมาเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2547

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับโครงการยุวทูตความดีฯ อยู่ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น และเป็นขวัญกำลังใจที่สูงสุดแก่กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ คณะครู และนักเรียนทุกคน

ที่อยู่ในโครงการฯ

โครงการยุทธศาสตร์ความดีฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนให้มีความรู้ มีคุณธรรม และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งเป็นแนวทางที่ยั่งยืนของการพัฒนาเยาวชนไทย เพื่อวางรากฐานความรู้เกี่ยวกับการต่างประเทศแก่นักเรียน ให้รู้เท่าทัน และสามารถปรับตัวให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ และเพื่อให้ผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน และการสร้างจิตสำนึกในการทำความดีให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

การดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวในเบื้องต้นเมื่อปี 2542 มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดละ 1 โรงเรียนจากทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการนำร่องรวม 76 โรงเรียน และต่อมาได้มีการขยายผลไปสู่โรงเรียนต่างๆ โดยมีโรงเรียนขยายผลรุ่นที่ 1 จำนวน 1,520 โรงเรียน และในปี 2546 มีโรงเรียนขยายผลรุ่นที่ 2 จำนวน 975 โรงเรียน ในปัจจุบันจึงมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้นจำนวน 2,571 โรงเรียน

สำหรับในปีนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดประกวดเรียงความของนักเรียนในโครงการยุทธศาสตร์ความดี เถลิงพระเกียรติฯ ในหัวข้อ “ข้าพเจ้าอยากทำอะไรให้แผ่นดิน” เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547 ตลอดจนจนเพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินการของโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การจัดประกวดเรียงความครั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศ

ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ช่วยแจ้งนักเรียนของโรงเรียนในโครงการทั้งหมด 2,571 แห่งทั่วประเทศ ส่งเรียงความเข้าร่วมประกวด และให้แต่ละเขตการศึกษาทำการคัดเลือกเรียงความดีเด่นเขตการศึกษาละ 1 สำนวน รวมทั้งสิ้น 117 สำนวนจากทั่วประเทศ เพื่อให้คณะกรรมการส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการต่างประเทศร่วมกันพิจารณาคัดเลือก ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาเนื้อหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำนวนโวหาร และวิธีการเขียน จากเรียงความทั้งหมดแล้ว ได้ทำการคัดเลือกเรียงความดีเด่น จำนวน 6 สำนวน ดังนี้

- รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ **ด.ช.ธีรภัทร ตันประเสริฐ**
โรงเรียนวัดป่าเลไลยก์ จ.สุพรรณบุรี
ได้รางวัลทุนการศึกษา 30,000 บาท พร้อมเกียรติบัตรจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและเข้าค่ายร่วมกิจกรรม Talk of the Town - Berlitz Singapore Study Tour 2005 ณ ประเทศสิงคโปร์ 3 วัน
- รางวัลที่ 2 ได้แก่ **ด.ช.นิธิพล รุ่งบวรฤทัย**
โรงเรียนอนุบาลชลบุรี จ.ชลบุรี
ได้รางวัลทุนการศึกษา 20,000 บาท พร้อมเกียรติบัตรจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและเข้าค่ายร่วมกิจกรรม Talk of the Town - Berlitz Singapore Study Tour 2005 ณ ประเทศสิงคโปร์ 3 วัน
- รางวัลที่ 3 ได้แก่ **ด.ญ.ปนัดดา ยศสมนึก**
โรงเรียนวัดศรัทธาราษฎร์ จ.ราชบุรี

ได้รางวัลทุนการศึกษา 15,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร
จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และบัตร
โดยสารเครื่องบินไป - กลับ กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ จำนวน
2 ที่นั่ง

- รางวัลชมเชยลำดับที่ 1 ได้แก่ **ด.ช.ปัทม์ บุญชู**
โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ จ.สุรินทร์

ได้รางวัลทุนการศึกษา 10,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร
จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

- รางวัลชมเชยลำดับที่ 2 ได้แก่ **ด.ญ.ชฎาพร เกลี้ยงลำ**
โรงเรียนวัดบางตลาด จ.ฉะเชิงเทรา ได้รางวัลทุน
การศึกษา 10,000 บาท พร้อมเกียรติบัตรจากรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

- รางวัลชมเชยลำดับที่ 3 ได้แก่ **ด.ญ.อรินุชญา บุรณะ-
ศรีศักดิ์**

โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ จ.ฉะเชิงเทรา
ได้รางวัลทุนการศึกษา 10,000 บาท พร้อมเกียรติบัตร
จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

การจัดประกวดเรียงความครั้งนี้ยังได้รับความร่วมมืออย่าง
ดียิ่งจากภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
บริษัท สิงคโปร์แอร์ไลน์ จำกัด โรงเรียนสอนภาษาแบร์ลิทซ์ และ
รายการ Talk of the Town ในการสนับสนุนรางวัลแก่ผู้ชนะที่ 1 ถึง
ที่ 3 ซึ่งด้วยการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โครงการประกวด
เรียงความในครั้งนี้ จึงประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้
ตั้งไว้ทุกประการ

29 ตุลาคม 2547

ด.ช.ธีรภัทร ต้นประเสริฐ

ชื่อเล่น : เพชร

เกิด 13 กันยายน 2535 อายุ 12 ปี

บิดา: นายณัฐวุฒิ ต้นประเสริฐ อาชีพ ปศุสัตว์อำเภอ

มารดา: นางทับทิม ต้นประเสริฐ อาชีพ รับราชการครู

สถานที่เกิด: อ.เมือง จ.ลำปาง

สถานศึกษา: ร.ร.อนุบาลวัดป่าเลไลย์ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
โทร 035-545-754

กำลังศึกษาชั้น: ป.6

วิชาที่ชอบ: ทุกวิชา พิเศษภาษาไทย

งานอดิเรก: เล่นกีฬา

อนาคต: วิศวกร

คติประจำใจ: ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

เจ้าฟ้าเจ้าคุณภานุวงศ์ให้แม่พิมพ์

แม่พิมพ์ดีดหมัดหมา เกิดอุปทานแม่พิมพ์ใหม่

ในหลวงมิได้พระทัย ราชันมีเพศคา

ในท้าววงษ์ลัด ล่าพินพิทักษ์ไป

เห็นผู้มุกดองดา น่านประนาก็รักนงน

ขมขมยากท่าละไร ให้โลงใหม่ไว้ลัดหน

ก็มีแม่พิมพ์มาจน จะอดทนท้าวจวน

ผมคิดว่าผมจะคลอนแคลนพระคุณ ขอลงแม่พิมพ์ดินเขียนให้เก็บถนอมผม เพื่อที่เมื่อลัดขี
งให้คงพ้อมเห็นเป็นสุขแก่ผม ครองนครวิมลวงผม และท้าววรชที่เก็บถนอมแม่พิมพ์ไทยมา
โดยตลอดด้วยภาวท้าวความดี ท้าวท้าวความดี เพื่อแม่พิมพ์ดินเขียนให้เก็บถนอมผมที่ทุกองค์วรชที่
ความดีที่ผมจะกระทำเพื่อตอ้งแต่งพระคุณของแม่พิมพ์ดินเขียนมาพระคุณทุกองค์ที่
วาจา และใจ จะไม่ท้าวให้แม่พิมพ์ดินเขียนผมเพราะผม ความดีที่ผมจะกระทำจากตอ้งผมเอง คือ
ผมจะเป็นเด็กดีมีคุณกตัญญูต่อพ่อแม่ เพื่อที่จะได้สิ่งดีของพ่อแม่ ไม่เก็บถนอม ท้าว
ช่วยเหลืลตามเท่าที่ผมจะทำได้ และเมื่อท้าวแม่พิมพ์ ผมจะเลี้ยงดูท้าวให้ท้าวมีคุณสูงที่สุด
เท่าที่ผมจะทำได้ ผมจะประพฤติตนเป็นคนมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน
เพื่อที่จะได้สิ่งดีของครู ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถ เพราะผมและเพื่อนทุกคน
เป็นลูกของตมลงชาติ เป็นหมู่หมู่แม่พิมพ์ที่ตัดจากนรชนดุจ จึงต้องตั้งใจศึกษาท้าว
ไว้ให้มาก เพื่อจะได้มีสติปัญญาคิดท้าวคุณประโยชน์ให้แก่ชาติในอนาคต ผมจะช่วยดูแล
รักษาตัวสารพัดสิ่งดี ผมจะไม่ผิดเพี้ยนกว่าเพื่อนดีกว่าเพื่อนโรงเรียนและสถานที่ราชการต่างๆ
ผมจะไม่ท้าวความตัวสารพัดสิ่งดีเด็ดขาด หากเจตตอ้งในศาลหรือลงตัวสัญญาต่างๆ ซึ่งเป็นนงเจ้า
มลงชาติ ผมจะไปแจ้งเจ้าท้าวที่รักษาสัจจวาจา ไม่เก็บเงินไว้เป็นของตนเอง หรือนำไปขายใช้
คกรท้าวชาติ ซึ่งบางลงจามีค่านับหลายร้อยบาทผมจะให้เต็มพวผมจะไม่เก็บเงินไว้เป็นของ
ไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะผมเห็นตอ้งท้าวความดีและท้าวความดีให้สิ่งดีได้ ผมจะนำรูปร่างแม่
พิมพ์ดีด ซึ่งเห็นมีแม่พิมพ์ดินเขียนที่ลัดได้ยิ่งชีวิตคน พืช และสัตว์ที่ลัดขีผมจะดูแล
นาง โดยผมจะไม่ทิ้งผมและสิ่งดีที่ปลูกฝังไปน่าจะดีไม่เท่านั้นเห็นมีของท้าวความดีให้
ชาติคือสิ่งดีสูงส่งมีพระคุณแก่คนไทยมีพระคุณ ผมจะพยายามนึกย้อนเมื่อท้าว และคนใน
ชุมชนที่ช่วยผมฝึกฝน เล็งถึงผมจะนงซึ่งมีปฏิคุณลงแม่พิมพ์ดีดตลอดตลอดจนสภานที่เสด็จมา
ด้วย น่านจะตั้งผมลงแล้วจะได้สิ่งดีจากปราศจากมลทิน ผมจะปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน

นำมกทตบระชาชนและท้าวความดี ไม่เก็บเงินของ แลผมจะดูแลตอ้งไม่ให้มีมรดกของ
เพื่อลัดขีเมื่อท้าวจะลัดขีนั้นจากความปรารถนาที่ลัดขีเห็นท้าวช่วยผมคือให้ช่วยผมลง
ในท้าวรักพาพระมาลผู้ประสมจนดี เหตุ หรือบุญเต็มชีวิต ประนอกรับทำงานไปในเวลา
และลัดขีกับผมจะปฏิบัติตามกฎของน่านเมื่อลัดขีแล้วลัดขี เช่นไม่ประพฤติตน
ไม่ลัดขีกับและวิชาที่เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือสิ่งดีที่ผมปรารถนาและตั้งใจจะ
ทลลัดขีไว้ตมลงผม

แม่พิมพ์ดินเขียนแม่พิมพ์ให้เก็บเงิน ให้ที่ลัดขีส่วน ให้เหล่าท้าว ให้เหล่าท้าว
กัน ให้ท้าวแม่พิมพ์เห็นเป็นสุขแก่ผม ครองนครวิมลวงผม และท้าววรชที่เก็บถนอมแม่พิมพ์ไทยมา
โดยตลอดด้วยภาวท้าวความดี ท้าวท้าวความดี เพื่อแม่พิมพ์ดินเขียนให้เก็บถนอมผมที่ทุกองค์วรชที่
ความดีที่ผมจะกระทำเพื่อตอ้งแต่งพระคุณของแม่พิมพ์ดินเขียนมาพระคุณทุกองค์ที่
วาจา และใจ จะไม่ท้าวให้แม่พิมพ์ดินเขียนผมเพราะผม ความดีที่ผมจะกระทำจากตอ้งผมเอง คือ
ผมจะเป็นเด็กดีมีคุณกตัญญูต่อพ่อแม่ เพื่อที่จะได้สิ่งดีของพ่อแม่ ไม่เก็บถนอม ท้าว
ช่วยเหลืลตามเท่าที่ผมจะทำได้ และเมื่อท้าวแม่พิมพ์ ผมจะเลี้ยงดูท้าวให้ท้าวมีคุณสูงที่สุด
เท่าที่ผมจะทำได้ ผมจะประพฤติตนเป็นคนมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน
เพื่อที่จะได้สิ่งดีของครู ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถ เพราะผมและเพื่อนทุกคน
เป็นลูกของตมลงชาติ เป็นหมู่หมู่แม่พิมพ์ที่ตัดจากนรชนดุจ จึงต้องตั้งใจศึกษาท้าว
ไว้ให้มาก เพื่อจะได้มีสติปัญญาคิดท้าวคุณประโยชน์ให้แก่ชาติในอนาคต ผมจะช่วยดูแล
รักษาตัวสารพัดสิ่งดี ผมจะไม่ผิดเพี้ยนกว่าเพื่อนดีกว่าเพื่อนโรงเรียนและสถานที่ราชการต่างๆ
ผมจะไม่ท้าวความตัวสารพัดสิ่งดีเด็ดขาด หากเจตตอ้งในศาลหรือลงตัวสัญญาต่างๆ ซึ่งเป็นนงเจ้า
มลงชาติ ผมจะไปแจ้งเจ้าท้าวที่รักษาสัจจวาจา ไม่เก็บเงินไว้เป็นของตนเอง หรือนำไปขายใช้
คกรท้าวชาติ ซึ่งบางลงจามีค่านับหลายร้อยบาทผมจะให้เต็มพวผมจะไม่เก็บเงินไว้เป็นของ
ไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะผมเห็นตอ้งท้าวความดีและท้าวความดีให้สิ่งดีได้ ผมจะนำรูปร่างแม่
พิมพ์ดีด ซึ่งเห็นมีแม่พิมพ์ดินเขียนที่ลัดได้ยิ่งชีวิตคน พืช และสัตว์ที่ลัดขีผมจะดูแล
นาง โดยผมจะไม่ทิ้งผมและสิ่งดีที่ปลูกฝังไปน่าจะดีไม่เท่านั้นเห็นมีของท้าวความดีให้
ชาติคือสิ่งดีสูงส่งมีพระคุณแก่คนไทยมีพระคุณ ผมจะพยายามนึกย้อนเมื่อท้าว และคนใน
ชุมชนที่ช่วยผมฝึกฝน เล็งถึงผมจะนงซึ่งมีปฏิคุณลงแม่พิมพ์ดีดตลอดตลอดจนสภานที่เสด็จมา
ด้วย น่านจะตั้งผมลงแล้วจะได้สิ่งดีจากปราศจากมลทิน ผมจะปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน

ฉันรักแม่พิมพ์ไทย ตั้งตั้งใจท้าวความดี
คือสิ่งดีทุกอย่างที่ ท้าวท้าวที่พึงใจ
ก็อดดูหมิ่นแค้นใครต่อใครที่มีสิ่งดี
ขมขมแล้วละไร ชาติให้ให้แม่พิมพ์

ด.ช. ศิวรักษ์ ศักดิ์ประเสริฐ ชั้นป.6 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โทรศัพท ๐๓๖-๕๖๑๖๕ ๐๓๖-๕๖๑๖๖
๐๓๖-๕๖๑๖๗

- **วิชาการ :** อุไรวรรณ คูหะเปรมะ
(นักเรียนทุนญี่ปุ่นรุ่นที่ 19)
กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การต่างประเทศและ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ในการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีโคอิซุมิกับนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรในระหว่างการประชุม Boao Forum for Asia ที่มณฑลไหหลำของจีนเมื่อเดือนเมษายน 2545 ผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ ย้ำความเห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อศึกษาการเป็น **หุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดไทย-ญี่ปุ่น** (CEP : Closer Economic Partnership /Comprehensive Economic Partnership) เพื่อผลักดันความร่วมมือที่ครอบคลุมรอบด้านรวมทั้งการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ต่อมาคณะทำงานเฉพาะกิจเร่งรัดการจัดทำความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement : JTEPA) ได้หารือและจัดทำ แนวทางความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ครอบคลุมภาคเศรษฐกิจ

รวม 21 สาขา รวมทั้งสร้างความเข้าใจในประเด็นอ่อนไหวต่างๆ การดำเนินการมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับนำไปสู่การประกาศของ ผู้นำทั้งสองฝ่ายเมื่อปลายปีที่ผ่านมามีให้เริ่มการเจรจาอย่างเป็นทางการเพื่อจัดทำความตกลง **JTEPA** และเมื่อเดือนมิถุนายนที่ ผ่านมา ประเทศไทยเพิ่งผ่านการเป็นเจ้าภาพการประชุม JTEPA ครั้งที่ 3

คำกล่าวประกาศของผู้นำทั้งสองเกี่ยวกับแนวทางการดำเนิน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในอนาคตที่เน้น**ความเป็นหุ้นส่วน** สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นใน ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเมื่อ 30 กว่าปีก่อน (เป็นช่วงที่ ผู้เขียนกำลังจะเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น) ซึ่งเป็นช่วงที่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองไม่ค่อยจะราบรื่นนัก เนื่องจาก มีการเดินขบวนต่อต้านการซื้อสินค้าญี่ปุ่น มีกระแสของชาวไทยที่ ต่อต้านญี่ปุ่นเกือบทุกด้าน รวมทั้งการต่อต้านการเยือนไทยของอดีต นายกรัฐมนตรีธานากะดั่วย (ผู้เขียนซึ่งเกาะกระแสชาตินิยมไปกับ เขาด้วย อดรู้สึกหวาดหวั่นไม่ได้เพราะเหมือนกับเรากำลังจะเดินทางไป อยู่ในที่ๆ ผู้คนอาจไม่เป็นมิตรกับเรามากนัก) และนับแต่นั้นมาเป็น ระยะเวลากว่า 20 ปีที่มีกระแสปลุกจิตสำนึกให้คนไทยตระหนักถึง ปัญหาการขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นอย่างมหาศาลและเรื้อรัง และในช่วง ที่ผู้เขียนเป็นเจ้าหน้าที่เฝ้ารับผิตชอบงานความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ทวิภาคีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่กระทรวงการต่างประเทศ **รัฐบาลไทย ได้ยื่นสมุดปกขาวว่าด้วยการปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่างไทยกับญี่ปุ่นให้ฝ่ายญี่ปุ่นพิจารณา** โดยสาระสำคัญ คือเน้นการแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นอย่างครบวงจร ผลักดันและแก้ไขให้การลงทุนและความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นสนับสนุน

การแก้ปัญหาการค้าดุลการค้าของไทยอย่างแท้จริง รวมทั้งเน้นให้ การดำเนินการของหน่วยงานไทยมีความเป็นเอกภาพ เป็นต้น

เหตุใดความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นจึงได้พัฒนาไปสู่ บรรยากาศในปัจจุบันที่ประชาชนและภาครัฐทั้งสองฝ่ายมีความรู้สึก ถึงความเป็นมิตรที่สามารถให้ความไว้วางใจได้ เหตุใดรัฐบาลญี่ปุ่น จึงมีความเต็มใจที่จะมานั่งรับฟังและร่วมปรึกษาหารือในประเด็น ปัญหาต่างๆ ของฝ่ายไทยด้วยท่าทีที่มีความเข้าอกเข้าใจมากขึ้น ซึ่ง แตกต่างจากในอดีตที่ฝ่ายญี่ปุ่นมักบ่ายเบี่ยง ปฏิเสธการเจรจาและ แกঁตัวเมื่อถูกฝ่ายไทยร่ำพันต่อว่า

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งก็คือ ในช่วงที่ผ่านมาทั้งไทยกับ ญี่ปุ่นต่างปรับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของตน ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจการเมืองของโลกที่เปลี่ยนแปลง ไปภายหลังจากสงครามเย็นและกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งแนว ยุทธศาสตร์ดังกล่าวต่างสนองยุทธศาสตร์ของอีกฝ่ายในลักษณะของ การเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้ต่างฝ่ายต่างเห็นผลประโยชน์ที่เอื้อ ต่อกันนั่นเอง

ที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่นต่อ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และไทยเป็นการมุ่งส่งเสริมความ สัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและกระชับความ ร่วมมือในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกัน ไทยเป็นตลาดรองรับ สินค้าของญี่ปุ่น และญี่ปุ่นเป็นตลาดวัตถุดิบและสินค้าเกษตรของไทย การเข้ามาลงทุนของญี่ปุ่นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ที่ต้องการเงินทุนจากต่างประเทศมาผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและ เพื่อการส่งออก บทบาทการลงทุนของญี่ปุ่นมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ภายหลังจากการประชุม Plaza Accord ซึ่งส่งผลให้ค่าเงินเยนสูงขึ้น

ทำให้ญี่ปุ่นต้องย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ การที่ไทยมี บรรยากาศ การลงทุนที่ดึงดูดใจทั้งในด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุน และบรรยากาศแวดล้อมที่มีความพิเศษ (เช่น การมีองค์ประกอบที่เป็น ศูนย์รวมของประชาชน ความเอื้ออาทรต้อนรับชาวต่างประเทศของ คนไทย ศักยภาพในการเรียนรู้ของแรงงาน เป็นต้น) ส่งผลให้คลื่น ลงทุนจากญี่ปุ่นหลั่งไหลเข้ามาเป็นระลอก การลงทุนของญี่ปุ่นทำให้ เกิดการจ้างงานในประเทศ ขณะเดียวกันก็เป็นฐานการผลิตให้กับญี่ปุ่น ในการส่งออกสินค้าไปยังญี่ปุ่นและประเทศที่สาม ในด้านความมั่นคง ญี่ปุ่นมุ่งเสริมสร้างเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อปกป้องเส้นทางเดินเรือที่ช่องแคบมะละกาซึ่งญี่ปุ่น ใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและน้ำมัน บทบาทในการสร้างเสถียรภาพ และสันติภาพในภูมิภาคฯ ของญี่ปุ่นเด่นชัดขึ้นในช่วงที่เวียดนามยึด ครองกัมพูชา ญี่ปุ่นตระหนักดีว่าความมั่นคงของไทยในฐานะเป็น ประเทศด่านหน้าในกลุ่มประเทศอินโดจีนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความ มั่นคงและเสถียรภาพในภูมิภาคฯ ซึ่งรวมถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ของญี่ปุ่นในฐานะที่ประเทศในภูมิภาคเป็นประเทศคู่ค้าและฐานการ ผลิตการลงทุนจากญี่ปุ่น

การล่มสลายของสหภาพโซเวียตและการปฏิรูปสู่ระบอบ เศรษฐกิจเสรีของจีนซึ่งเป็นการสิ้นสุดยุคสงครามเย็น ทำให้การ ดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยปรับเปลี่ยนไปด้วย ไทยมองเห็น โอกาสของไทยในประเทศอินโดจีนและศักยภาพของไทยในฐานะที่ ไทยมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความคุ้นเคยและ วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับประเทศเพื่อนบ้าน ไทยจึงผลักดันนโยบาย การเปลี่ยนอินโดจีนจากสนามรบเป็นสนามการค้า ซึ่งนอกจากจะ เป็นการขยายตลาดสินค้าและฐานการผลิตของไทยไปยังกลุ่มอินโดจีน

แล้ว ไทยยังมองเห็นประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเป็นประตูเชื่อมโยงฉีปุ่นสู่อินโดจีนโดยใช้ไทยเป็นฐานการผลิตและการลงทุนของฉีปุ่น นอกจากนี้ ไทยยังเพิ่มพูนขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงกับฉีปุ่นและร่วมมือกับฉีปุ่นในการให้ความช่วยเหลือประเทศที่สามจากการที่ฉีปุ่นต้องแสดงบทบาทเข้ามารับผิดชอบต่อภูมิภาคมากขึ้นในฐานะผู้นำเศรษฐกิจของเอเชีย โดยการส่งเสริมให้ฉีปุ่นเข้ามามีบทบาทในกรอบความร่วมมือต่างๆ ในภูมิภาคให้มากขึ้น เช่น ในกรอบความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) การที่ฉีปุ่นมีบทบาททางการเมืองในภูมิภาคนอกเหนือจากบทบาททางเศรษฐกิจจะช่วยคานอำนาจและอิทธิพลของจีน ทำให้เกิดความสมดุลทางการเมืองระหว่างประเทศ

บทบาททางการทูตของไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การสนับสนุนให้กลุ่มประเทศอินโดจีนเข้าเป็นสมาชิกของอาเซียนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับภูมิภาค การผลักดันเพื่อสร้างความปรองดองแห่งชาติในพม่า ความร่วมมือเอเชีย (ACD) การผลักดันยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัมพูชา พม่า ลาวและไทย (Economic Cooperation Strategy : ECS และขยายขอบเขตกว้างขึ้นเป็นความร่วมมืออริสวะตี-เจ้าพระยา-แม่โขง ; AMECS) ซึ่งริเริ่มโดยรัฐบาลชุดปัจจุบันเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขของประชาชนบริเวณชายแดน ล้วนเป็นบทบาทที่เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจในฐานะที่ไทยเป็นตัวกลางเชื่อมโยงฉีปุ่นกับประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากไทยไม่มีความต่างพหุวิทยาทางประวัติศาสตร์ในอดีตที่สร้างความขมขื่นและความหวาดระแวงให้กับประเทศเหล่านี้

บทบาทของไทยดังกล่าวนอกจากจะสร้างความเป็นปึกแผ่นและความมั่นคงให้กับภูมิภาคแล้ว ยังหมายถึงโอกาสและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ฉีปุ่นจะได้รับ โดยเฉพาะการที่อาเซียนจะมีการรวมตัว (integrate) เป็นหนึ่งเดียวในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

เมื่อพิจารณาถึงยุทธศาสตร์การต่างประเทศของไทยที่ครอบคลุมหลายมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความร่วมมือในภูมิภาคและการสนับสนุนบทบาทของฉีปุ่นในเวทีระหว่างประเทศแล้ว เราคงเห็นตรงกันว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันและมีใช่เป็นการเรียกร้องให้ฉีปุ่นเสียสละซึ่งผลประโยชน์ของฉีปุ่นแต่เพียงฝ่ายเดียว และแม้แต่ประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีการหารือในกรอบของ JTEPA ก็มีสาขาและขอบที่ฉีปุ่นจะได้ประโยชน์มากมายเมื่อเทียบกับภาคสินค้าเกษตร หรือภาคแรงงานที่ฉีปุ่นยังหวังไหว ทั้งๆ ที่ฉีปุ่นตระหนักดีว่าไม่สามารถแข่งขันได้อีกต่อไป สร้างภาวะภาษีให้กับชาวฉีปุ่นส่วนใหญ่และมีได้สร้างทางเลือกให้กับสังคมฉีปุ่นเท่าใดนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับโครงสร้างสังคมและค่านิยมของฉีปุ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฉีปุ่น ในอดีตมีความตัดเทียมกันในฐานะประเทศเอกราชในช่วงการล่าอาณานิคมและเปลี่ยนแปลงเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะของการเป็นผู้ให้กับผู้รับในช่วงหลังสงครามและบัดนี้กำลังก้าวไปสู่ความเป็นหุ้นส่วน ซึ่งหมายถึงการที่ไทยก้าวขึ้นไปยืนเคียงข้างฉีปุ่นในฐานะหุ้นส่วน (partner) ที่ใกล้ชิดที่สามารถนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่า เอื้อประโยชน์และสร้างสรรค์ให้กันและกันได้

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าเสียดายที่ ท่าทีของฉีปุ่นตลอดระยะเวลาเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งในการประชุม JTEPA ครั้งล่าสุด

ญี่ปุ่นก็ยังคงลักษณะของการระมัดระวัง สงวนท่าทีและยึดติดกับรูปแบบและกรอบความคิดเดิมๆ ที่แต่ละหน่วยงานยังคงพยายามปกป้องผลประโยชน์เฉพาะของตน โดยเพิกเฉยที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์โดยรวมที่ญี่ปุ่นจะได้รับในมิติอื่นๆ แม้กระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นจะแสดงความเข้าใจและถ่ายทอดแนวความคิดของฝ่ายไทยแก่ผู้เกี่ยวข้องของญี่ปุ่นบ้างที่ว่า การสูญเสียประโยชน์ในด้านหนึ่ง จะได้รับทดแทนในอีกด้านหนึ่ง จึงน่าจะพิจารณาผลประโยชน์โดยรวมก็ตาม จะด้วยเหตุผลที่ว่ากระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นยังไม่มีภารกิจที่มากพอหรือจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ดูเหมือนว่าการดำเนินการยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร ทำให้สูญเสียโอกาสและไม่สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์กับไทยไปสู่มิติใหม่ๆ ได้ ญี่ปุ่นควรมองก้าวข้ามไปถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไทยเป็นผู้ผลักดันด้วย และตามข้อเท็จจริงประเด็นที่มีการหยิบยกขึ้นหารือใน JTEPA ซึ่งยังไม่สามารถตกลงกันได้ มีหลายประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเปิดเสรีและความร่วมมือด้านสินค้าเกษตร การเปิดเสรีบริการการแพทย์ที่ให้ชาวญี่ปุ่นมารับการรักษาพยาบาลในไทยแล้วเบิกค่าใช้จ่ายจากกองทุนสวัสดิการญี่ปุ่นได้ และการเปิดเสรีตลาดแรงงานในญี่ปุ่นให้แรงงานไทยและธุรกิจไทยที่มีศักยภาพได้ขยายโอกาสและรายได้ในญี่ปุ่น การที่ญี่ปุ่นกำลังเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุที่มีประชากรคนแก่มากขึ้น นำมาซึ่งความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมของแรงงานเพื่อขับเคลื่อนพลังเศรษฐกิจให้ดำเนินต่อไป การขาดแคลนแรงงานในบางสาขา การเพิ่มขึ้นของภาระงบประมาณด้านสวัสดิการและงบประมาณสนับสนุนสินค้าเกษตร ล้วนเป็นข้อจำกัดให้กับญี่ปุ่นในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในขณะที่นโยบายการต่างประเทศของญี่ปุ่นกำลังปรับตัว

ไปในทิศทางที่เป็นอิสระมากขึ้น ไม่อยู่ภายใต้ร่มเงาของสหรัฐฯ จนเกินไป เป็นโอกาสที่ดีที่ประชาชนและสังคมของญี่ปุ่นจะหันมาพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศในภูมิภาคนี้โดยเฉพาะกับประเทศไทยซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีที่ยาวนานและไม่มีอดีตที่ขมขื่นระหว่างกัน รวมทั้งความรู้สึกของคนไทยที่ได้เห็น **ความเป็นมิตรแท้ในยามยาก** ในช่วงที่ไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ทำที่ของญี่ปุ่นที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือในยามที่ไทยอยู่ในภาวะคับขันนี้ ได้สร้างความรู้สึกที่ดีให้กับคนไทยจำนวนมาก (รวมทั้งกลุ่มคนที่ไม่เคยนิยมชมชอบญี่ปุ่นด้วย) แม้จะเข้าใจดีว่าเป็นการรักษาผลประโยชน์ของญี่ปุ่นเช่นกัน ขณะเดียวกันประชาชนญี่ปุ่นก็มีส่วนอย่างมากในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ทำให้ปัจจุบันต่างฝ่ายต่างมีความรู้สึกถึงความเป็นมิตรที่น่าคบหาและไว้วางใจได้ อีกทั้งอิทธิพลของญี่ปุ่นในประเทศไทยไม่ได้สร้างกระแสต่อต้านญี่ปุ่นเหมือนเช่นในอดีต เป็นเวลากว่า 30 ปีที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งสองฝ่ายต่างใช้เวลาในการเรียนรู้ ปรับตัวและแสวงหาโอกาส**เพื่อก้าวเดินไปพร้อมกันในฐานะหุ้นส่วนที่ดีของกันและกัน** ถึงเวลาแล้วที่ประชาชนญี่ปุ่นจะมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจที่ก้าวออกจากกรอบความคิดเดิม ออกมาแสดงความเห็นสนับสนุนให้รัฐบาลญี่ปุ่น ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง มองเห็นผลประโยชน์ของญี่ปุ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และไทยอย่างจริงจัง รวมทั้งตอบสนองข้อเรียกร้องของไทยอย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม

ถึงเวลาแล้วที่กระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นซึ่งเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการเจรจา JTEPA กล้าที่จะออกมาต่อกรกับข้าราชการของหน่วยงานต่างๆ ว่าให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนมากกว่าที่จะเพียงพยายามต้องการปกป้องผลประโยชน์

ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ถึงเวลาที่จะบอกกับประชาชนญี่ปุ่นว่า การดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศไทยในอนาคตเป็นประโยชน์ของญี่ปุ่นด้วย ขณะเดียวกันประชาชนญี่ปุ่นก็ควรออกมาผลักดันทางการเมืองเพื่อให้ญี่ปุ่นได้รับประโยชน์โดยรวมอย่างแท้จริง

เราชาว นทญ. (นักเรียนทุนญี่ปุ่น) โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานและสัมผัสกับญี่ปุ่น คงเห็นพ้องกับผู้เขียนที่ว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทั้งสองฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ร่วมกันและมีการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดอยู่เสมอๆ และไม่ว่าญี่ปุ่นจะตีความหมายของคำว่า "หุ้นส่วน" เป็นเช่นไร สำหรับฝ่ายไทยในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาย่อมต้องการแถมต่อจากฝ่ายญี่ปุ่น ซึ่งหมายถึงการขอให้ญี่ปุ่นมองประเทศกำลังพัฒนาเช่นไทยตามความเป็นจริงและคำนึงถึงคุณค่าอื่นๆ ที่ไม่อาจตีเป็นราคาได้ การยอมให้ของญี่ปุ่นในวันนี้ ก็เพื่อรอคอยเก็บเกี่ยวผลในวันข้างหน้า จึงขอฝากชาว นทญ. ให้ช่วยกันคิดด้วยว่า เราจะมีส่วนช่วยโน้มน้าวผลักดันเพื่อทำงานชิ้นนี้ให้กับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นที่เราต่างฝ่ายต่างใช้เวลาในการแสวงหาคุนค่ามาเป็นระยะเวลาเกือบ 30 ปีได้อย่างไรเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเป็นความสัมพันธ์ที่ควรจารึกอยู่ในประวัติศาสตร์ของเราต่อไป

หมายเหตุ บทความนี้ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก 50 ปีนักเรียนทุนรัฐบาลญี่ปุ่นเมื่อ 16 ตุลาคม 2547

ความหลากหลายของ ภาษาและชาติพันธุ์ ทรัพยากรล้ำค่าหรือปัญหาที่แก้ไม่ตก

เอเชียอาคเนย์เป็นบริเวณที่มีความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์มากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ใจกลางของเอเชียอาคเนย์ จึงมีความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์เป็นอย่างมาก บทความนี้เสนอความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในเอเชียอาคเนย์ ผลงานการศึกษาการกระจายตัวกลุ่มภาษาและชาติพันธุ์ในประเทศไทย ซึ่งมีกว่า 60 กลุ่ม พร้อมทั้งลักษณะทางนิเวศน์ สถานภาพทางสังคม ความสำคัญและปัญหาด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดจากอิทธิพลของภาวะกระแสโลกในปัจจุบัน รวมทั้งนโยบายภาษาในระดับชาติ และการจัดการในระดับท้องถิ่นที่นำไปสู่การขัดแย้ง การเสื่อมสลาย หรือการฟื้นฟูและการดำรงอยู่ของชุมชนภาษาและชาติพันธุ์ต่างๆและนำเสนอแนวคิดที่ต่างกันเกี่ยวกับความ

หลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ กล่าวคือความหลากหลายเป็น ปัญหาที่แก้ไม่ตก หรือความหลากหลายเป็นทรัพยากรที่มีค่าซึ่งนำไปสู่วิธีดำเนินการที่ต่างกัน ในช่วงท้ายได้เสนอบทบาทของการศึกษาวิจัยและกิจกรรมทางวิชาการ ที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นฐานของการสร้างโอกาสแก่กลุ่มชาติพันธุ์ย่อยและการบำรุงรักษามรดกของมนุษยชาติ เช่น การพัฒนาภาษา เพื่อการจัดการศึกษาแก่ชนกลุ่มน้อย การบันทึกองค์ความรู้และโครงการฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต เป็นต้น

ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในระดับโลกและภูมิภาค

การสำรวจภาษาจาก Ethnologue (Grimes and Grimes, 2002) ปรากฏรายงานจำนวนภาษาในทวีปเอเชียมีถึง 2,400 ภาษา และเฉพาะในเอเชียอาคเนย์มีมากกว่า 1,000 ภาษา

จากประสบการณ์ในการทำงานภาคสนามทางภาษาศาสตร์ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านทางตอนเหนือของเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะลาว เวียดนาม และมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนธิปไตยประชาชนจีน ผู้เขียนได้พบความซับซ้อนหลากหลายของผู้คนในแง่ภาษาและชาติพันธุ์ เป็นอย่างมาก ในพื้นที่หนึ่งๆจะพบว่ามีคนหลายเผ่าพันธุ์ภาษาตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้กัน ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาสำรวจภาษาชนกลุ่มน้อยต่างๆ ได้พบชาติพันธุ์ชนในตอนเหนือของเอเชียอาคเนย์ ข้ามพรมแดนประเทศ/รัฐ ในไทย ลาว เวียดนามและจีน ได้พบว่าในทุกพื้นที่นอกจากกลุ่มชาวขมุยังพบกลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไทกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มไทดำ ไทแดง ไทลื้อ พวน และลาว ในเขต

ประเทศลาว กลุ่มไทดำ ไทขาว ไทแมน ไทเชียง-ไทเมียง (ไทแดง) ในเขตประเทศเวียดนาม และกลุ่มไทลื้อ ในเขตสิบสองปันนา ประเทศจีน นอกจากนี้ยังพบกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลออสโตร เอเชียติก (มอญ-เขมร) เช่น อีตล พง ปะซิง (คะบิต) ระเมต รวมทั้งกลุ่มเมือง ไท เวียดนาม และกลุ่มอื่นๆ เช่น ม้ง (แม้ว) พวนอย และจีนในพื้นที่ต่างๆกัน เป็นต้น โดยแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาจะตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้าน ไม่ปะปนกัน แต่ก็มีการแต่งงานข้ามกลุ่มและมีการผสมผสานทางด้านภาษาและวัฒนธรรมเนื่องจากต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องพึ่งพากัน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ลักษณะบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย พิธีกรรมบางประการ เพลงและการเล่น รวมทั้งภาษา ทั้งนี้ โดยทั่วไปกลุ่มที่มีจำนวนประชากรขนาดเล็กจะพูดภาษาของตนและภาษาของชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ และพูดภาษาราชการของประเทศ เช่น กลุ่มขมุในเวียดนามที่อยู่ในเขตเตียนเบียนฟู (เมืองแดง) จะพูดภาษาไทยดำและเวียดนามได้ ขมุที่อยู่ในเขตเซียงขวาง ประเทศลาว จะพูดภาษาพวนและลาว ขมุในจีนจะพูดภาษาไทยและจีนได้ และขมุในภาคเหนือของประเทศไทยจะพูดคำเมืองและภาษาไทย รวมทั้งภาษาลาว เนื่องจากส่วนมากมีประวัติบรรพบุรุษอพยพมาจากฝั่งลาว เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันในภาคเหนือของประเทศลาว ซึ่งเป็นเขตที่ชาวขมุตั้งถิ่นฐานอยู่หนาแน่น คนกลุ่มอื่นๆในพื้นที่ก็จะรู้ภาษาขมุเช่นกัน ในแง่ของพิธีกรรม การถือผีและการเลี้ยงผี ในหลายพื้นที่จะมีการผสมผสานและกลุ่มขมุจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ทั้งนี้โดยรวมถึงเพลงพื้นบ้าน และการเล่นบางอย่าง เป็นต้น ส่วนการศึกษาพื้นฐานในระบบโรงเรียนและสื่อมวลชน โดยทั่วไปจะกำหนดโดยภาษา

ราชการและวัฒนธรรมใหญ่จากส่วนกลางของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ ยังได้พบว่าแม้แต่ในกลุ่มภาษาหนึ่งๆนั้น ก็ยังมีความแตกต่างในรายละเอียดทั้งลักษณะทางเสียง คำที่ไวยากรณ์ รวมทั้งวิถีวัฒนธรรม บางอย่าง เช่น การแต่งงาน พิธีกรรมและธรรมเนียมปฏิบัติบางประการ เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น กลุ่มชนในพื้นที่ต่างมีความแตกต่างในด้านระบบเสียง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ทำให้เข้าใจถึงพัฒนาการของการเกิดวรรณยุกต์ของภาษาต่างๆในเอเชียอาคเนย์และเอเชีย กล่าวคือ กลุ่มภาษาชนในเขตประเทศเวียดนาม ตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศลาว และบางส่วนของประเทศจีน จะยังคงลักษณะดั้งเดิม คือ ไม่มีระบบวรรณยุกต์ แต่ใช้ลักษณะของเสียงพยัญชนะต้นโฆษะและอโฆษะ ในการแยกความแตกต่างของความหมายและคำศัพท์ ในขณะที่กลุ่มชนในเขตตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศลาว ในประเทศไทย และบางส่วนของประเทศจีน จะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเสียงไปสู่ระบบการมีวรรณยุกต์ โดยบางพื้นที่จะมีลักษณะน้ำเสียง (register language) ได้แก่ เสียงใสปกติ เสียงแหบใหญ่หรือเสียงบีบ และบางพื้นที่จะเป็นภาษามีวรรณยุกต์ (tone language) ได้แก่ มีเสียงสูงต่ำลักษณะต่างๆ (Suwilai, 2000) และใช้ลักษณะน้ำเสียงหรือวรรณยุกต์ในการแยกความแตกต่างของความหมายและคำศัพท์ เป็นต้น

การกระจายของกลุ่มชนในเขตตอนเหนือของเอเชียอาคเนย์ ใน 4 ประเทศข้างต้นนั้น เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมต่อเนื่องข้ามพรมแดนประเทศ ซึ่งอันที่จริงแล้วลักษณะเช่นเดียวกันนี้ ก็จะมีพบในกลุ่มชนอื่นๆอีก เช่น กลุ่มภาษาเขมร ซึ่งพบต่อเนื่องทั้งในเขตอีสานใต้ของ

ไทย ในประเทศกัมพูชา และในเขตบริเวณปากแม่น้ำโขงในเวียดนามตอนใต้ หรือกลุ่มภาษามลายู ซึ่งพบใน 4 จังหวัดทางภาคใต้ของไทย และต่อเนื่องไปจนถึงประเทศมาเลเซีย ซาราวัก บรูไน สิงคโปร์ เป็นต้น รวมทั้งกะเหรี่ยงและมอญในเขตภาคตะวันตกของประเทศไทย และประเทศพม่า และกลุ่มไท-ลาวกลุ่มต่างๆ ซึ่งกระจายไปทั่วบริเวณของแผ่นดินเอเชียอาคเนย์ ช้อนทับกลุ่มมอญ-เขมรต่างๆกล่าวได้ว่า สายภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของคนส่วนใหญ่ในเอเชียอาคเนย์ ต่อเนื่องข้ามพรมแดนรัฐชาติที่กำหนดขอบเขตสังคม การเมือง และการปกครองที่ชัดเจนในปัจจุบัน

ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในประเทศไทย

สำหรับเฉพาะในเขตประเทศไทย จากงานวิจัย "แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย" ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าประชากรในประเทศไทยกว่า 60 ล้านคนนั้นมีภาษาพูดต่างๆกันถึงกว่า 60 กลุ่ม ซึ่งจัดอยู่ใน 5 ตระกูลภาษาไทยซึ่งพบในเอเชียอาคเนย์ทั้งสิ้น ได้แก่ ตระกูลไท ตระกูลออสโตร เอเชียติก (มอญ-เขมร) ตระกูลจีน-ทิเบต (ทิเบต-พม่า) ตระกูลออสโตรเนเซียน (มาลาโยโพลีเนเซียน) และตระกูลม้ง-เยียน (แม้ว-เย้า) ทั้งนี้ โดยมีขนาดของจำนวนผู้พูดในแต่ละกลุ่มภาษาแตกต่างกัน และต่อเนื่องข้ามพรมแดนประเทศดังกล่าวข้างต้น ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะที่พบในเขตประเทศไทย ดังนี้

- ตระกูลไท (Tai language family) มีจำนวน 24 กลุ่มภาษา มีผู้พูดเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ คือ จำนวนร้อยละ 94 และกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ

- ตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic language family) มีจำนวน 22 กลุ่มภาษา มีผู้พูดในประเทศไทย ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย มีจำนวนร้อยละ 4.3 ของประชากรในประเทศ
- ตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan language family) มีจำนวน 11 กลุ่มภาษาหลัก ผู้พูดในประเทศไทย ส่วนมากพบในเขตภาคเหนือและตะวันตก มีจำนวนร้อยละ 1.1 ของประชากรในประเทศ
- ตระกูลออสโตรเนเซียน (Austronesian or Malayo-Polynesian language family) มีจำนวน 3 กลุ่มภาษา มีผู้พูดในประเทศไทยส่วนมากพบในตอนใต้ของประเทศ มีจำนวนร้อยละ 0.3 ของประชากรในประเทศ
- ตระกูลม้ง-เมี่ยน (Hmong-Mien or Miao-Yao language family) มีจำนวน 2 กลุ่มภาษา มีผู้พูดในประเทศไทย ส่วนมากพบในตอนเหนือของประเทศ มีจำนวนร้อยละ 0.3 ของประชากรในประเทศ

นอกจากนี้ ใน 60 กลุ่มดังกล่าว ยังพบว่า มีผู้พูดภาษาไทยกลางมากที่สุดคือร้อยละ 39 รองลงไปคือภาษาลาวอีสานร้อยละ 28 ภาษาคำเมืองร้อยละ 10 ภาษาปักษ์ใต้ร้อยละ 9 ภาษาเขมรถิ่นไทยร้อยละ 3 ภาษาไทย-โคราช ผู้ไทย กูย (ล่วย) ญ้อ ไทยเลย ลาวหล่ม กะเหรี่ยง แต่ละภาษาร้อยละ 1 และภาษาอื่น ๆ ไม่ถึงร้อยละ 1 ต่อภาษาเป็นต้น

ทั้งนี้ โดยกลุ่มภาษาซึ่งร่วมเชื้อสายอยู่ในตระกูลต่าง ๆ กันนี้ จะกระจายและปะปนกันอยู่ในส่วนต่างๆ ของประเทศ ดังปรากฏในแผนที่ภาคและจังหวัดเป็นต้น และแม้แต่ในแต่ละตำบล จะประกอบไปด้วยประชากรที่มีพื้นฐานทางด้านภาษา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์แตกต่างกัน ในหลายกรณี หลายหมู่บ้าน ก็ยังมีประชากรที่แตกต่างกันเป็นกลุ่มย่อยๆ อีกด้วย

สถานภาพทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาต่างๆ ในปัจจุบัน

กลุ่มชาติพันธุ์ภาษาต่างๆ ในสังคมปัจจุบัน มีบทบาทและหน้าที่ต่างกัน ทั้งนี้ โดยนอกจากจะเป็นภาษาแม่ (mother tongue) ภาษาที่หนึ่ง (first language) หรือภาษาพื้นบ้าน (vernacular local language) ที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันในครอบครัวและชุมชน ซึ่งมักจะผูกพันกับชาติพันธุ์ และตระกูลภาษาแล้ว บางกลุ่มภาษายังทำหน้าที่เป็นภาษาท้องถิ่น หรือเป็นภาษาของภูมิภาค (regional language) เนื่องจากเป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ในภูมิภาค และใช้เป็นภาษากลาง (lingua franca) ของกลุ่มชนทั้งหลายในพื้นที่เดียวกันอีกด้วย เช่น กรณีของภาษาคำเมืองในเขตของภาคเหนือตอนบน ภาษาลาวอีสานในเขตภาคอีสานตอนบน หรือภาษาปักษ์ใต้ในเขตภาคใต้ และภาษาไทยกลางในเขตภาคกลาง เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็มีภาษาที่ได้รับการยกย่องให้มีบทบาทหน้าที่เป็นภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ ใช้เป็นภาษากลางของคนทุกหมู่เหล่าในประเทศ (national language หรือ official language) ซึ่งได้แก่ การใช้ภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นภาษาในการเรียนการสอนในโรงเรียนและสถานศึกษา ภาษาของสื่อมวลชน และภาษาในงาน

ราชการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีภาษาต่างประเทศที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในระดับนอกประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

จากบทบาท หน้าที่ และสถานภาพทางสังคมของกลุ่มภาษาต่างๆที่แตกต่างกันดังกล่าว มีผลต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มภาษาต่างๆเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสภาวะโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน เศรษฐกิจสมัยใหม่และวัฒนธรรมจากประเทศมหาอำนาจที่ควบคุมสื่อมวลชนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก และเข้าถึงทุกครัวเรือนในประเทศ แม้ในเขตห่างไกล โดยผ่านทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ อีกทั้งปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านและการไม่มีนโยบายภาษาในระดับชาติที่มีความชัดเจนเกี่ยวกับภาษาย่อยในสังคม เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ลักษณะนิเวศน์ของภาษาต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพดั้งเดิม อีกทั้งไม่มีการวางแผนและการจัดการในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นำไปสู่ความขัดแย้งในบางพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนรอยต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ภาษาพื้นฐานของผู้คนในบริเวณดังกล่าว หรือ ภาษาชายขอบ (marginal languages) ในหลายพื้นที่จะพบภาษาชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างกันเป็นหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการอพยพโยกย้ายของประชากร เพราะปัญหาการเมืองภายในของประเทศเพื่อนบ้านที่ยังไม่สงบและจัดการไม่ได้ส่งผลต่อสถานภาพต่อโอกาสของประชากรในบริเวณนี้ ทั้งในแง่ของโอกาสทางการศึกษา การเมือง สังคม สาธารณสุข รวมทั้งปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องมาจากการไม่มีสัญชาติ ทำให้ขาดโอกาส ขาดความมั่นคงในการดำรงชีวิต ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดีเท่าที่ควร เช่น กะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ

ไทใหญ่ ว่า มอญ เป็นต้น ทั้งนี้ โดยในพื้นที่ต่างกันจะมีปัญหาหนักน้อยแตกต่างกันไปและในบางพื้นที่ยังมีความไม่สงบ เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

ในขณะเดียวกัน กลุ่มเล็กกลุ่มน้อยที่กระจายอยู่ในประเทศ เช่น กลุ่มพลัดถิ่น (displaced languages) ซึ่งตั้งถิ่นฐานในเขตประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน เป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพราะปัญหาสงครามในบ้านเกิดเมืองนอนในอดีต บางกลุ่มอาจอยู่นานกว่าร้อยปี เช่น ลื้อ ยอง โข่ง พวน ฉ้อ โย้ย เป็นต้น หรือกลุ่มเล็กๆที่ตกอยู่ในวงล้อมของกลุ่มอื่นที่มีสถานภาพเหนือกว่า (enclave language) เช่น ญ้อกรุ ทะวี่ง ละว้า (ก่อง) ของ กะชอง ชัมเร อิมปี ประชากรต้องมีการปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมปัจจุบันโดยทั่วไปประชากรกลุ่มเหล่านี้จะพูดได้หลายภาษา เพราะนอกเหนือจากภาษาแม่ ซึ่งใช้ในครัวเรือน ในชุมชนแล้ว ยังพูดภาษากลางของท้องถิ่น เพื่อการติดต่อสื่อสารทั่วไป การค้าขาย รวมทั้งใช้ภาษาราชการได้ด้วย เพื่อรับการศึกษาในโรงเรียนหรือติดต่อสถานที่ราชการ โดยมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาแม่ลดลงเรื่อยๆ และใช้ภาษาราชการเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นภาษาของการศึกษาภาษาของสื่อมวลชน จนในที่สุดภาษาแม่ก็จะเสื่อมสลายหมดสิ้นไปเช่นเดียวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ประจำกลุ่ม มีผลให้บางกลุ่มที่เปลี่ยนแปลงตนเองเข้าสู่วัฒนธรรมและภาษาใหญ่ไม่ทันหรือไม่ได้ดี เกิดปัญหา ขาดความมั่นใจ สังคมและชุมชนอ่อนแอยากต่อการพัฒนา กลุ่มภาษาเล็กภาษาน้อยหรือภาษาในวงล้อมหลายภาษาเป็นภาษาดั้งเดิมของคนในเอเชียอาคเนย์ มีคุณค่าอย่างยิ่งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและความรู้เกี่ยวกับคนในดินแดนแถบนี้ของ

โลก ซึ่งได้ศึกษาต่อเนื่องมาเป็นพันปี แต่ในปัจจุบันอยู่ในภาวะวิกฤต และอาจไม่สามารถดำรงอยู่รอดพ้นศตวรรษนี้ไปได้ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือ ภาษาเหล่านี้มีจำนวนทั้งสิ้นถึงประมาณ 14 กลุ่มในจำนวนกว่า 60 กลุ่มภาษาในประเทศไทย ได้แก่ ภาษาของ กะชอง วัมเร ชะโอจ มลาบริ เกนชิว ญัฐกร โซ (ทะวัง) ละเวือะ ละว่า (ก่อง) อิมปี บีซุ อูร์กะโลย และมอเกิน/มอเกลิน ปัญหาของความสูญเสียดังกล่าวของภาษาและชาติพันธุ์มีลักษณะเช่นเดียวกับความสูญเสียดังกล่าวทางชีวภาพ ซึ่งกำลังเกิดขึ้นในสภาวะโลกปัจจุบัน แต่ภาวะวิกฤตทางภาษาและวัฒนธรรมมีลักษณะรุนแรงและรวดเร็วในสภาพสังคมปัจจุบัน นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกัน Michel Krauss (1992) ประมาณการไว้ว่าในจำนวนภาษา 6,000 กลุ่ม ในโลกมีเพียงร้อยละ 10 ที่อยู่ในภาวะปลอดภัย ส่วนมากเป็นภาษาใหญ่ ภาษาราชการ หรือภาษาประจำชาติ อีกร้อยละ 90 ซึ่งเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยล้วนอยู่ในภาวะวิกฤต

สภาวะที่เกิดกับภาษาและชาติพันธุ์ต่างๆเปรียบได้กับสวนไม้ดอกแห่งภาษา หลากสีนานาพันธุ์ ดอกเล็กบ้างใหญ่บ้าง รูปลักษณะต่างๆกัน สวยงามตามธรรมชาติ บ้างก็ชูช่อเบ่งบานงดงาม บ้างก็เหี่ยวเฉาโรยรา บ้างก็แคระแกร็น ถูกแมลงร้ายชอนไช ไม่เจริญเติบโต บ้างก็มีสรรพพืชที่คุกคามความปลอดภัยของพื้นที่ บ้างก็อวกงามรวดเร็ว ลูกกลม กินบริเวณกว้าง ทำลายพันธุ์พืชเล็กๆที่ไม่แข็งแรงมากขึ้นทุกวัน นานวันเข้าความหลากหลายสีนานาพันธุ์ที่เคยงดงามดั่งดุดสายตาผู้ที่พบเห็นก็จะลดลงเรื่อยๆ ถ้าไม่มีการกำหนดภูมิทัศน์ และไม่มี การดูแลที่เหมาะสมก็อาจจะกลายเป็นป่ารกชัฏ หรือสวนรกร้างเต็มไปด้วยวัชพืชที่ไร้คุณค่า ไม่ก่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ หรือ

สิ่งแวดล้อมที่สงบ มั่นคง สวยงาม เช่นเดียวกับความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ หากไม่มีนโยบายที่เหมาะสม และการจัดการ และการวางแผนที่รอบคอบ ความหลากหลายจะนำไปสู่การขัดแย้ง ความเอารัดเอาเปรียบ ความเสื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และความต้อยโอกาสหรือนำไปสู่การเสื่อมสลายของภาษาและวัฒนธรรมบางกลุ่มชน เป็นปัญหาที่แก้ไม่ได้ไม่ตกของสังคม ในทางตรงกันข้าม หากมีการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเอื้อต่อระบบประชาธิปไตย ปัญหาวิกฤตอาจถูกพลิกให้เป็นโอกาสได้ ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์เป็นทุนทางสังคมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แม้ในสภาวะโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

แนวคิดเชิงนิเวศน์และนโยบายภาษา

ความแตกต่างหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในสังคมในสังคมนั้นอาจจะมองได้เป็นหลายแนวทางและแต่ละแนวทางจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เป็นทางเลือกของสังคมที่ควรพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ของชนในสังคมเป็นปัญหายุ่งยาก ทำให้ยากต่อการจัดการ เพราะความแตกต่างทั้งรูปลักษณ์ ความคิด ความเชื่อ สถานภาพทางสังคม การประพฤติปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน อาจทำให้มีปัญหาด้านสังคมและการเมืองการปกครอง บางครั้งนำมาซึ่งความขัดแย้ง ทำให้ต้องใช้เวลานานประมาณ และวิธีการเป็นพิเศษในการทำมาตกลงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งพื้นฐานการมองว่าความแตกต่างก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากนี้ทำให้เกิดนโยบายและการดำเนินงานที่พยายามลดหรือขจัดความ

แตกต่างกัน เช่น การผสมกลมกลืนให้ประชากรกลุ่มย่อยกลายเป็นเช่นเดียวกับกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดให้ใช้เฉพาะภาษากลางและวัฒนธรรมกลางหรือ วัฒนธรรมใหญ่ การบังคับโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้อยู่ในระเบียบปฏิบัติเดียวกัน เช่น การใช้เฉพาะภาษาราชการในโรงเรียน ในสื่อมวลชน และในกิจการต่างๆ เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างพื้นฐานของประชากรในสังคม ไม่คำนึงว่าประชากร จะรับบริการของรัฐได้หรือไม่และอย่างไร สังคมเกิดการต่อต้านขัดแย้ง ไม่สงบสุข หรือไม่ก็สูญเสียอัตลักษณ์ ภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านประจำกลุ่มอยู่ในภาวะวิกฤตและสูญสลายไปในที่สุด สังคมอ่อนแอ ประชากรบางส่วนและมักเป็นส่วนน้อยที่จะสามารถปรับตัวสู่สังคมและวัฒนธรรมใหญ่ได้ แต่ส่วนมากจะเป็นประชากรที่ปรับตัวไม่ได้ และไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรด้านต่างๆของรัฐ ซึ่งดูจากภายนอก จะเห็นสังคมที่สงบเงียบมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งภาษาพูด วัฒนธรรม และความคิด วิธีการเช่นนี้ใช้กันอยู่โดยทั่วไปในหลายสังคมและหลายประเทศ เช่น ประเทศไทยในยุคเผด็จการและประเทศอื่นๆ แต่มักมีปัญหาว่า "ประชากรในสังคมเหล่านี้พัฒนายาก"

วิธีการเช่นนี้เป็นวิธีการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักของสิทธิมนุษยชน ซึ่งชนแต่ละกลุ่มมีสิทธิที่จะใช้ภาษาแม่ของตน และประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมของตนในที่สาธารณะ โดยไม่มีการปกปิดแอบซ่อน องค์การ UNESCO ได้ประกาศตั้งแต่ปี ค.ศ.1951 ว่าในการจัดการศึกษา เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาได้รู้หนังสือโดยผ่านภาษาแม่ของตน เนื่องจากภาษาแม่ เป็นภาษาที่เด็กเรียนรู้ตามธรรมชาติเข้าใจได้โดยอัตโนมัติ ผู้เรียนไม่มีความเครียด ไม่มีปัญหาเรื่องไม่เข้าใจความหมายภาษาที่ใช้เป็นสื่อ

และสามารถพัฒนาต่อยอดไปได้จึงใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ผลดีที่สุด

2. ความแตกต่างหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ของประชากรในสังคม อาจจะมีมองว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นทุนทางสังคม เป็นสมบัติของมนุษยชาติ เนื่องจากทำให้มีวิถีคิด วิธีการมองโลก วิธีการให้ความสำคัญต่อสิ่งต่างๆแตกต่างกันไป ทำให้มีวิถีแก้ปัญหาหนึ่งได้หลายวิธี ทำให้ไม่อับจน มีทางเลือกแก่สังคม และในขณะเดียวกันรูปลักษณ์ทางกายภาพ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่ต่าง ๆ กัน เป็นสิ่งที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดคนทั่วไป เป็นแนวโน้มของคนในยุคปัจจุบันที่อยากเห็น อยากรู้จัก และเข้าใจผู้คนและวัฒนธรรมพื้นบ้านที่แตกต่าง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่สวยงาม มหัศจรรย์ และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่มีคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

วิธีการมองคนหลากหลายแตกต่างในลักษณะนี้ จะทำให้มีการกำหนดนโยบายที่ให้คุณค่าต่อการดำรงอยู่ของภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้เกิดการวางแผนการปฏิบัติงานที่พยายามจะรักษาความหลากหลายให้ยั่งยืน เป็นสมบัติหรือทรัพยากรล้ำค่าของสังคมต่อไป แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับชาติ ซึ่งจะนำสันติสุขความมั่นคงและความมั่งคั่งมาสู่สังคมโดยส่วนรวมได้เช่นกัน โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชุมชนและแต่ละกลุ่มชน คำถามคือประเทศไทยเรามีนโยบายทางภาษาที่ชัดเจนหรือยัง

แนวทางการศึกษาวิจัยและการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการอ้าง รักษาภูมิปัญญา ภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หลากหลาย

จากการที่เราอาจมีทางเลือกในการมองปัญหาความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ของชนในชาติ ในสังคม เป็นได้ทั้งสองแนวทางใหญ่ และแนวทางการอ้างรักษาความหลากหลายน่าจะเป็นทางเลือกที่มีประโยชน์ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางในการศึกษาวิจัยและการจัดกิจกรรมบางประการที่มีส่วนในการบันทึก บำรุงรักษา พัฒนาและฟื้นฟูภูมิปัญญา ภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อให้เป็นทุนทางสังคม เป็นทรัพยากรสำคัญของชาติได้ต่อไป ดังตัวอย่างเช่น

1. การศึกษาและบันทึกองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา ภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านของกลุ่มชนต่างๆ เพื่อความเข้าใจ มนุษยชาติของภูมิภาคนี้ ก่อนที่จะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในภาวะวิกฤต องค์ความรู้นี้ยังนำไปใช้ในการพัฒนาเครื่องมือทาง ภาษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ช่วยประชากรส่วนย่อยเป็น สะพานก้าวเข้าสู่สังคมใหญ่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพและมีความมั่นใจ เช่น การร่วมมือกับเจ้าของภาษาในการพัฒนาระบบเขียนสำหรับกลุ่ม ที่ไม่มีภาษาเขียน เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการบันทึกภูมิปัญญา เพื่อ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับชุมชน เป็นต้น ในโอกาสต่อไป

2. จัดทำกิจกรรมที่จะเสริมพลังให้ชุมชนเข้มแข็ง เสริมสร้าง อัตลักษณ์ และความเชื่อมั่นในพลังของตนเอง เช่น โครงการฟื้นฟู ภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต โดยร่วมมือกันระหว่างชุมชนและ นักวิชาการ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ เช่น สร้างเครื่องมือทาง ภาษา สร้างระบบเขียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน

รวมถึงการสร้างสื่อการเรียนการสอน การฝึกครูชุมชน และการฝึก ปฏิบัติบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชี หรือการเขียนรายงาน การเขียนโครงการ เป็นต้น ดังกรณีตัวอย่างของโครงการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของ โดยชาวบ้านของ จังหวัดจันทบุรี และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครื่องมือและเตรียมความพร้อมแก่ ชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น ฮัฮกูร ละว้า (ก่อง) โช้ (ทะว้าง) ด้านการศึกษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่ในความ สนใจของแต่ละชุมชน เช่น การศึกษาปะ เเร้ เระ วัฒนธรรมดนตรี ในวิถีชีวิตของชาวญัฮกูร การศึกษาและฟื้นฟูหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เสื้อก้านลาน เสื้อหวายลวดลาย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายประจำกลุ่ม เป็นต้น รวมทั้งการสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นแหล่งพบปะ จัดกิจกรรม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาของชุมชนและบุคคลทั่วไป เป็นต้น

สรุป

ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในประเทศไทย และเอเชียอาคเนย์โดยรวมเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาคที่มีคุณค่า ทั้ง ด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคม การเมืองและ เศรษฐกิจ แม้จะไม่ง่ายต่อการปกครองและการจัดการ แต่ถ้ามีนโยบาย ที่เหมาะสมมีการวางแผนที่ดี จะสามารถเปลี่ยนปัญหายุ่งยากให้เป็น ทรัพยากรล้ำค่าของชาติได้ในที่สุด

สปูไหมไทย

ถึงวันนี้ "ไหม" มิได้เป็นเพียงแพรรณที่สวยงาม และมีราคาเท่านั้น หากแต่ไหมได้กลายเป็นวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอีกหลายประการ ใครจะคิดบ้างว่า "ไหม" เป็นแมลงตัวเล็กๆ ที่เกิดมาเพื่ออุทิศชีวิตให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

ชีวิตของไหม

คุณวิโรจน์ แก้วเรือง นักวิชาการของสถาบันวิจัยหม่อนไหม กรมวิชาการเล่าไว้ในหนังสือ "หม่อน&ไหม พืชและสัตว์โลกสารพัดประโยชน์" ว่า

"เมื่อประมาณ 4,500 ปีมาแล้ว พระนางवंนสุย พระมเหสีของพระเจ้าอั้งตี้ หรือ อั้งตี้ ได้เสด็จสวนหลวงทอดพระเนตรเห็น

ตัวหนอนหลายตัวเกาะอยู่ที่ต้นหม่อน ต่อมาทรงเห็นตัวหนอนชักใยพันรอบตัว จึงหยิบมาพิจารณาเมื่อดึงออกมาจะเป็นเส้นๆ มีความเหนียวดี พระนางจึงทรงพระดำริว่าถ้านำมาทำเป็นผืนแพรเนื้อคงจะดีกว่าปอและป่านที่ใช้ทำเครื่องนุ่งห่มมาแต่ก่อนต่อพระนางवंนสุยสามารถเลี้ยงไหมควบเส้นไหมทอเป็นผืนผ้าสำเร็จนับแต่การครั้งนั้น" พระนางจึงได้รับการถวายพระฉายาว่านางพระยาของงานหัตถกรรมไหม" ตั้งแต่นั้นมา การทำไหมก็แพร่กระจายไปตามตำบลต่างๆในประเทศจีนก่อนที่จะแพร่กระจายไปสู่ นานาประเทศ"

ในหนังสือเล่มเดียวกันนี้ ยังแนะนำให้รู้จัก "ไหม" ด้วยว่า "ไหม" (Silkworm) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Bombyx mori* อยู่ในวงศ์ Bombycidae ไหมเป็นแมลงที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างแบบสมบูรณ (Completely metamorphosis insect) โดยในวงจรชีวิตหรือชีพจักรของไหมแบ่งออกเป็น 4 ระยะ เริ่มต้นจากไข่ ฟักเป็นตัวอ่อนตัวไหม ในระยะหนอนไหมจะลอกคราบ 4 ครั้ง พอไหมสุกจะพันเส้นใยห่อหุ้มตัวเองแล้วตัวหนอนจะเข้าดักแด้อยู่ภายในลังนั้นพออายุครบดักแด้จะกลายเป็นผีเสื้อเจาะรังออกมาผสมพันธุ์ และวางไข่ฟักเป็นหนอนต่อไปทั้งนี้มีระยะของการเปลี่ยนแปลงประมาณ 42- 53 วัน ดังนี้

ระยะไข่ไหม 10 - 12 วัน

ระยะเป็นตัวหนอนไหม 20 - 25 วัน

ระยะทำรัง 2 - 4 วัน

ระยะดักแด้ 10 - 12 วัน

ช่วงที่เป็นหนอนไหมจะลอกคราบ 4 ครั้ง แบ่งออกเป็น 5 วัย คือ

ไหมวัย 1 อายุ 3-4 วัน

ไหมวัย 2 อายุ 2-3 วัน

ไหมวัย 3 อายุ 3-4 วัน

ไหมวัย 4 อายุ 5-6 วัน

ไหมวัย 5 อายุ 7-8 วัน

หนอนไหมจะกินอาหารคือใบหม่อนเฉพาะช่วงที่เป็นหนอนไหมเท่านั้น โดยหนอนไหมจะนำสารชนิดต่างๆ จากใบหม่อนไปสร้างความเจริญเติบโตซึ่งผ่านการย่อยและดูดซึมประมาณ 1 ใน 3 ของสารอาหารทั้งหมด ครึ่งหนึ่งของโปรตีนที่ถูกดูดซึมของใบหม่อน จะถูกนำไปใช้ผลิตสารไหมเมื่อเข้าสู่วันแรกของวัย 5 ต่อมไหม (Silk gland) จะหนักประมาณ 6.36 % ของน้ำหนักตัวไหมเมื่อไหมสุกเข้าทำรังต่อมไหมจะหนักถึง 41.9 % ของน้ำหนักตัวไหม ปลายวัยที่ 5 สารอาหารโดยเฉพาะโปรตีนเกือบทั้งหมดถูกเปลี่ยนไปเป็นสารที่จะใช้ชักใยทำรัง

จากรังไหมนี้เองที่มนุษย์นำมาแปรเปลี่ยนกลับไปเป็นเส้นใยที่นำมาถักทอเป็นผืนผ้า และจากอดีต การเลี้ยงไหมได้วิวัฒนาการไปตามกาลเวลา และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการคัดเลือกผสมพันธุ์ไหม เพื่อให้ได้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง และมีคุณสมบัติอื่นๆ ตามต้องการ รวมทั้งวิวัฒนาการในการใช้ประโยชน์จากไหมในรูปแบบอื่น นอกจากเป็นสิ่งทอ เช่น ใช้ในการแพทย์ โดยเป็นยารักษาโรค ใช้เป็นอาหารเสริม ใช้เส้นใยไหมมาผลิตเป็นกระดาษ ใช้ไหมมาทำเครื่องสำอาง เป็นต้น โดยเฉพาะประการสุดท้ายนี้คือ ที่มาของ "สบู่ไหมไทย" ที่ "กสิกร" มีความตั้งใจนำมาเสนอท่านผู้อ่านในฉบับนี้

จากรังไหม เศษไหม เป็นผงไหม

เส้นใยไหมมีโปรตีนสูง และเป็นโปรตีนที่ใกล้เคียงกับโปรตีนในร่างกายมนุษย์โปรตีนจากใยไหมประกอบด้วยสาร 2 ชนิด คือไฟโบรอิน (Fibroin) และเซรีซิน (Sericin) ในการสาวไหมต้องนำรังไหมไปต้ม เมื่อเซรีซินถูกความร้อนจะถูกชะล้างออก เหลือเพียงไฟโบรอินที่ยังคงอยู่ในเส้นไหม เมื่อประมาณ 70 ปีมาแล้ว บริษัทเครื่องสำอาง "คานะโบ" ของญี่ปุ่นนำไฟโบรอินมาหลอมให้อยู่ในรูปของสารละลายก่อนที่จะทำเป็นผง และครีม ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

การผลิตผงไหมในปัจจุบันเริ่มที่ญี่ปุ่นเมื่อปี 2530 โดยศาสตราจารย์ ดร.คิโยชิ ฮิราบายาชิ (Dr.Kiyoshi Hirabayashi) แห่งมหาวิทยาลัยชินชู (Shinshu University) ประสบความสำเร็จในการผลิตผงไหมจากไหมป่าอีรี (Eri Silk) เป็นผงไหมชนิดที่ละลายน้ำและรับประทานได้ ต่อมาในปี 2532 บริษัทเครื่องสำอางคานะโบได้ผลิตผงไหมชนิดไม่ละลายน้ำเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเครื่องสำอาง

ผงไหมที่ผลิตอยู่ในปัจจุบันมี 3 ชนิดคือ

1. ผงไหมจากหนอนไหม โดยการนำหนอนไหมวัย 5 อายุ 3 วันมาเข้าเครื่อง ฟรีซดราย (Freeze dry) แล้วบดให้เป็นผง ผงไหมชนิดนี้ใช้รักษาโรคเบาหวานได้

2. ผงไหมเซรีซิน (Sericin) โดยการนำโปรตีนเซรีซินที่หุ้มเส้นใยไหมมาผลิตด้วยกรรมวิธีในห้องปฏิบัติการซึ่งมีถึง 5 วิธี ผงไหมที่ได้จากแต่ละวิธีจะมีน้ำหนักโมเลกุลแตกต่างกันแต่ทุกวิธีจะได้ผงไหมที่ละลายน้ำได้ ผงไหมชนิดนี้จึงนำมาใช้ประโยชน์ในการทำ

โพลีเมอร์ อุ่มน้ำ

3. พงไหมไฟโบรอิน (Fibroin) พงไหมชนิดนี้มีทั้งในรูปละลายน้ำ และไม่ละลายน้ำ ชนิดที่ไม่ละลายน้ำทำโดยลอกกาวยูรีซินออกจากเส้นไหมก่อน แล้วบดให้เป็นผงร่อนด้วยตะแกรง เพื่อให้ได้ผงไหมขนาดต่างๆ ตามต้องการ อีกวิธีหนึ่งคือการนำเส้นไหมไปฉายรังสีในระดับต่างๆ แล้วนำมาบดจนได้ผงละลายน้ำ

สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการวิจัยเพื่อผลิตผงไหมเป็นครั้งแรก ศูนย์วิจัยหม่อนไหมศรีสะเกษ เมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นผงไหมชนิดไม่ละลายน้ำ โดยใช้เส้นไหม พันธุ์นางน้อยศรีสะเกษ 1 นำมาผลิตโดยวิธีแตกต่างจากของญี่ปุ่นในระยะแรกได้ผงไหมที่ยังไม่ละเอียดเพียงพอเนื่องจากเครื่องมือ อุปกรณ์ ต่างๆยังไม่มามีประสิทธิภาพเพียงพอขนาดของผงไหมที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีขนาด 5-10 ไมโครมิลลิเมตร (μm) แต่ในขณะนั้นผลิตได้ขนาดเล็กเพียง 200-400 ไมโครมิลลิเมตรเท่านั้น

ในหนังสือ " 100 ปีหม่อนไหม สายใยแผ่นดิน " ซึ่งจัดพิมพ์โดยสถาบันวิจัยหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร ได้บรรยายละเอียดการผลิตผงไหมที่ได้ทำการศึกษาวิจัยของนักวิจัยไทยไว้ดังนี้

การผลิตผงไหมชนิดละลายน้ำ โดยนำรังไหมที่ได้ตัดเอาดักแด้และคราบหนอนไหมที่อยู่ภายในรังไหมออกให้หมดตัดเปลือกรังไหมให้มีขนาด 1×1 ตารางเซนติเมตร นำมาลอกกาวยูรีซินออกด้วยสารละลายของโซเดียมคาร์บอเนต (Na_2CO_3) 0.5 เปอร์เซ็นต์ สัดส่วน 1:100 ต้มที่อุณหภูมิ 98.2 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที ต้ม 2 ครั้ง แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาดฟุ้งลมให้แห้งในที่ร่ม จะได้สารไหมไฟโบรอิน (Fibroin) ต้มสารไหมไฟโบรอินด้วยสารละลาย

ผสมระหว่างแคลเซียมคลอไรด์ (CaCl_2) กับน้ำและเอทิล แอลกอฮอล์ (สัดส่วนของโมล 1:8:2) โดยใช้สารไหมไฟโบรอิน 15 กรัม ต่อสารละลายผสม 100 มิลลิลิตร จากนั้นเทสารละลายไหมที่ได้ลงในถุงเซลลูโลส นำไปไฮโดรไลต์ด้วยน้ำที่สะอาด 3 วัน ทำให้เป็นน้ำแข็งแล้วนำเข้าเครื่องฟรีซดราย ต่อจากนั้นบดด้วยเครื่องบดจะได้ผงไหมมีลักษณะคล้ายแป้งสีขาว สัมผัสด้วยมือมีความลื่นมัน ชิมดูไม่มีรสและไม่เหม็น กลิ่น สารไหมไฟโบรอินจากเปลือกรังไหมสีขาว 50 กรัม ได้ผงไหม 36.5 กรัม หรือคิดเป็น 73 เปอร์เซ็นต์ ขนาดของผงไหมที่ได้ 5-10 ไมโครมิลลิเมตร (μm) มี 50 เปอร์เซ็นต์ 15-20 ไมโครมิลลิเมตร มี 37.8 เปอร์เซ็นต์ และขนาด 25 ไมโครมิลลิเมตร ขึ้นไปมี 11.7 เปอร์เซ็นต์

การผลิตไหมชนิดไม่ละลายน้ำ โดยทำการลอกกาวยูรีซินด้วยโซเดียมคาร์บอเนตเข้มข้น 2.5 เปอร์เซ็นต์ ต้มไหมที่อุณหภูมิ 90.5 องศาเซลเซียส นาน 90-120 นาที จำนวน 3 ครั้ง สามารถสกัดยูรีซินในเส้นไหมและรังไหมไทยได้ร้อยละ 30-34 เปอร์เซ็นต์ ได้สารไฟโบรอิน 66-70 เปอร์เซ็นต์ แล้วทำการบดด้วย โฮโมจีไนเซอร์ (Homogenizer) ความเร็ว 29,000 รอบต่อนาที แล้วร่อนด้วยตะแกรงขนาด 200 เมส (mesh) จากนั้นเข้าเครื่องเหวี่ยง (Centrifuge) เพื่อแยกชั้นผงไหมอบที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส จะได้ผงไหมที่มีความละเอียดตั้งแต่ 10-80 ไมโครมิลลิเมตร การผลิตผงไหมจากรังไหมป่าจะได้ผงไหมที่ละเอียดมากกว่า เนื่องจากมีกาวยูรีซินน้อยและเส้นไหมมีความเหนียวต่ำกว่าไหมไทย

การวิจัยคุณสมบัติทางชีวเคมีและกายภาพของผงไหมได้ศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพด้านต่างๆของผงไหมพันธุ์ไทย ผงไหมป่า

อีรี่ (Eri Silkworm) และผงไหมพันธุ์ลูกผสมรังขาวพบกรดอะมิโนในผงไหมพันธุ์ไทย 18 ชนิด ผงไหมป่าอีรี่ 17 ชนิด ผงไหมพันธุ์ลูกผสมรังขาวพบเพียง 15 ชนิด กรดอะมิโนที่พบมากที่สุดและมีปริมาณสูงกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปมี 3 ชนิด ได้แก่ ไกลซีน อะลานีน และโซโรซีน ปริมาณที่พบในผงไหมพันธุ์ไทยและไหมป่ามีมากกว่าไหมลูกผสมรังขาว การฉายรังสีรังไหมในปริมาณรังสีที่สูงขึ้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสีของไหมและทำให้ความเหนียวของเส้นไหมลดลง สามารถดัดเป็นผงได้ง่าย เมื่อนำไปวิเคราะห์กรดอะมิโนพบว่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณกรดอะมิโน จากการเปรียบเทียบเบื้องต้นกับพันธุ์ไหมไทยพบว่า มีกรดอะมิโน 10 ชนิด ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ในจำนวนนี้มีกรดอะมิโนที่สำคัญที่สุด คือ กรดแอสปาร์ติก (Aspartic acid) และมีกรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกายอยู่ถึง 5 ชนิด จากจำนวน 8 ชนิด ได้แก่ ฟีนิลอะลานีน ธีโรนีน ไอโซลิวซีน ลิวซีน และเมไทโอนีน

จากผงไหมเป็นสบู

นายประทีป มีศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการด้านพืช และปัจจัยการผลิตอุบลราชธานี หรือ สถานีทดลองหม่อนไหมอุบลราชธานีเดิม ในฐานะหัวหน้าคณะวิจัย " โครงการวิจัยพัฒนาการผลิตผงไหมเชิงอุตสาหกรรมและทำเป็นผลิตภัณฑ์ " ได้เปิดเผยว่า

ในการผลิตเส้นไหมจะมีสิ่งเหลือใช้จากการสาวไหมที่เรียกว่าเศษไหมปีละประมาณ 300 ตัน หากนำเศษเส้นไหมไปขายโรงงานเพื่อนำไปประดิษฐ์เป็นดอกไม้หรือผ้ามาจะได้อายุประมาณกิโลกรัมละ 100-200 บาทเท่านั้น แต่ถ้านำเศษไหมมาแปรรูปเป็นผงไหมจะมี

มูลค่าเพิ่มขึ้นมาถึง 5 เท่าตัว โดยเส้นไหมหรือรังไหมประมาณ 5 กิโลกรัมจะได้ผงไหมจำหน่ายได้ในราคาประมาณ 5,000-20,000 บาท

กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ร่วมกันทำการวิจัยเพื่อหาประโยชน์จากเศษไหมมาผลิตเป็นผงไหม พบผงไหมไทยพันธุ์นางน้อยศรีสะเกษ 1 ซึ่งเป็นไหมพันธุ์รับรองของกรมวิชาการเกษตร มีโปรตีนธรรมชาติที่บริสุทธิ์ถึง 18 ชนิด มีสารต้านอนุมูลอิสระ สารที่ช่วยกำจัดจุลินทรีย์บางชนิดที่เป็นสาเหตุสำคัญของโรคผิวหนัง มีมอยส์เจอร์โรเซอร์สูงสามารถที่จะแทรกซึมเข้าไปในเซลล์ผิวหนัง ทำให้ผิวชุ่มชื้น เนียนนุ่มสามารถกำจัดเซลล์ผิวที่เสื่อมสภาพแล้วให้หลุดออกมาได้ทำให้เซลล์ผิวหนังแข็งแรงและยังทำให้เซลล์ผิวหนังที่เกิดอาการอักเสบซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากผิวหรือผ้า ได้คืนสภาพเร็วขึ้นทั้งนี้ผงไหมสามารถนำมาเป็นส่วนผสมในการผลิตผลิตภัณฑ์ได้หลายประเภท เช่น เครื่องสำอาง สบู่ แชมพู โลชั่น ลิปสติก อาหารเสริม และเครื่องดื่ม (แก้อาการเมาค้าง)

ทั้ง 3 หน่วยงาน จึงได้ร่วมกันทำการวิจัย นำผงไหมมาผลิตเป็นสบูผงไหม ซึ่งสาเหตุที่เลือกผลิตสบูเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยต้องใช้ทุกวัน โดยโครงการผลิตสบูผงไหมได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2540 ทั้งได้ขอให้ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทำการศึกษาวิจัยในการปรับสูตรสำหรับผลิตสบูให้ได้สูตรที่เหมาะสมที่สุด

ส่วนสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ดูแลการทำผงไหมที่ผลิตให้ปลอดภัย โดยการฆ่าเชื้อด้วยรังสีแกมมาในปริมาณที่ปลอดภัย

ในปี 2544 ได้เริ่มผลิตสบูผงไหม และทดสอบในระดับ

ห้องปฏิบัติการ สัตว์ทดลองและผู้บริโภค พบว่ามีความปลอดภัยต่อ
ผู้ใช้ ไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้ จึงได้นำสบู่ผงไหมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเมื่อครั้งเสด็จเยี่ยมโครงการ
บ้านเล็กในป่าใหญ่ ดอยผ้าห่มปก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่

จากสบู่ผงไหม....เป็นสบู่ไหมไทย

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยสบู่
ผงไหมเป็นอย่างยิ่งได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้พัฒนาการผลิต
ในเชิงพาณิชย์โดยทรงเลือกกลิ่นหอมสำหรับผลิตสบู่ 4 กลิ่น พร้อม
พระราชทานชื่อเรียกที่แตกต่างกันคือ

ไหมไทย เป็นกลิ่นหอมสดชื่นของดอกไม้

ไหมทอง เป็นกลิ่นที่ทำให้รู้สึกดีมีค่า ล้ำลึก หนักแน่น
เหมาะสำหรับผู้ชาย

สายไหม เป็นกลิ่นหอมของมวลดอกไม้แรกแย้ม

นิจันรันดร์ เป็นกลิ่นหอมที่ทำให้รู้สึกดีจริงใจและหอมนาน
นอกจากนี้ยังได้พระราชทานตราสัญลักษณ์มูลนิธิส่งเสริม
ศิลปาชีพฯ สลักไว้ที่ก้อนสบู่และพระราชทานผ้าไหมทอมือจากมูลนิธิ
ส่งเสริมศิลปาชีพฯ เพื่อนำมาทำกล่องบรรจุ บรรจุ 3 ขนาด ได้แก่

ชนิด 1 ก้อน 1 กลิ่น ใช้ผ้าไหมลายเกร็ดเต่า

ชนิด 2 ก้อน 2 กลิ่น ใช้ผ้าไหมลายหางกระรอก

ชนิด 4 ก้อน 4 กลิ่น ใช้ผ้าไหมลายลูกแก้ว

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษาในปี 2547 นี้ กรมวิชาการ
เกษตร สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

จึงได้ร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวายผลงานการผลิตสบู่ผงไหมชนิดก้อน
เพื่อให้ทรงพระราชทานให้กับมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นำไปจดสิทธิบัตรการผลิตสบู่
ผงไหมชนิดก้อนและกรรมวิธีการผลิตสบู่ไหมชนิดก้อน ในนามของมูลนิธิ
ส่งเสริมศิลปาชีพฯ เป็นการเกิดพระเกียรติและสนองพระราชปณิธาน
ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงสนับสนุนอาชีพ
ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้อยู่คู่แผ่นดินไทย โดยพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ
ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้นำคณะอันประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลัดกระทรวง
ทั้ง 3 กระทรวง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของทั้ง 3 หน่วยงานที่ร่วมวิจัย
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และคณะนักวิจัย เข้าเฝ้าทูลละออง
ธุลีพระบาท ทูลเกล้าฯถวายสิทธิบัตร การผลิตสบู่ไหมชนิดก้อน และ
กรรมวิธีการผลิตสบู่ไหมชนิดก้อน เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547 ที่ผ่าน
มา โดยสิทธิบัตรฉบับนี้มีเลขที่สิทธิบัตร 17136 ออกให้ ณ วันที่ 25
มิถุนายน 2547 หมดอายุ ณ วันที่ 10 ธันวาคม 2566 โดยมี
นายคณิสสร นาวานุเคราะห์ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็น
ผู้ออกสิทธิบัตร

พร้อมกันนั้น กรมวิชาการเกษตรได้จัดทำโครงการเฉลิม
พระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสทรง
เจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา โดยการผลิตสบู่ผงไหม 72,000
ก้อน เรียกชื่อว่า "สบู่ไหมไทย" เพื่อจำหน่ายในงาน ศิลป์แผ่นดิน
ระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคม - 3 สิงหาคม 2547 ณ สวนอัมพร เพื่อ
นำรายได้จากการจำหน่ายทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถ โดยกำหนดราคาสปูลงท้ายด้วยตัวเลข "72" คือ สปูที่บรรจุในกล่องผ้าไหม ขนาดบรรจุ 1 ก้อน ราคา 172 บาท ขนาดบรรจุ 2 ก้อน ราคา 272 บาท และขนาดบรรจุ 4 ก้อน ราคา 672 บาท

สปูไหมไทย เป็นสปูชนิดเนื้อใส และเนื้อชุ่น ที่ประกอบด้วยโปรตีนจากซิริซิน มีความปลอดภัย ช่วยบำรุงผิวให้สะอาด เกลี้ยงเงลา มีความนุ่มนวล ไม่ก่อให้เกิดการระคายต่อผิวหนังสามารถใช้ได้ทุกเพศทุกวัย

ส่วนประกอบของสปูไหมไทย ใช้สารธรรมชาติที่มีคุณภาพ และผลิตในประเทศไทย ผสมด้วยผงไหมพันธุ์ไทยที่มีคุณสมบัติเป็นโปรตีนธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ช่วยขจัดเซลล์ผิวแห้ง ที่เสื่อมสภาพออก มีมอยส์เจอร์ไรเซอร์ที่ช่วยทำให้ผิวชุ่มชื้น มีสารที่ช่วยลดการอักเสบของผิวหนัง

ก้าวต่อไปของผงไหม

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีรับสั่งให้ขยายการผลิตสปูผงไหม **พันธุ์สำโรง** ซึ่งเป็นพันธุ์พื้นบ้าน **พันธุ์หัวดง** และ **พันธุ์นางเหลือง** ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนเมษายน 2547 และจะสิ้นสุดโครงการในวันที่ 30 มีนาคม 2548 โครงการนี้เป็นการวิจัยร่วมกันระหว่าง 5 หน่วยงาน คือ **กรมวิชาการเกษตร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยรังสิต** โดยมีโครงการจะนำผงไหมที่วิจัยได้มาทำเป็นโลชั่นกันแดด และสปูเหลว นอกจากนี้ยังมีโครงการศึกษาผงไหมเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และทางโภชนาการต่อไป

ด้วย

นายฉกรรจ์ แสงรักษาวงศ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้กล่าวว่า การนำผงไหมมาเป็นส่วนผสมในการผลิตสปูไหมไทย เป็นการกระตุ้นให้มีการนำเศษเหลือจากไหมมาใช้ประโยชน์ และเพิ่มมูลค่าให้กับไหมมากขึ้น โดยใช้รังไหมหรือเศษไหมที่มีอยู่ 300-400 ตัน ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ให้สามารถเลี้ยงไหมเพื่อจำหน่ายรังได้อีกส่วนหนึ่ง โดยไม่ต้องนำไปผลิตเส้นไหมเพียงอย่างเดียว

นอกจากการผลิตผงไหมแล้ว กรมวิชาการเกษตรยังมีงานวิจัยและพัฒนาด้านหม่อนไหม พัฒนาก้าวหน้าไปมากมีเอกชนนำผลวิจัย และเทคโนโลยีไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย วางจำหน่ายในตลาดชั้นนำมามากมาย ทั้งชาใบหม่อน ของบริษัท จิมทอมสัน และ บริษัทเรนองที่นำตาลกรดเคลือบสารใบหม่อน ของบริษัท มิตรผล เป็นต้น พร้อมทั้งมีงานวิจัยที่กำลังได้รับความสนใจจากภาคเอกชนอยู่ในขณะนี้ เช่น กระดาษใยไหม เป็นต้น

สปูไหมไทย คงเป็นเพียง 1 ในหลายผลงานวิจัย ที่นักวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังสติปัญญา วิจัยและพัฒนาขึ้นมา สร้างความก้าวหน้าให้กับวงการเกษตร เพื่อนำพาพี่น้องเกษตรกรและประเทศไทยสู่สังคม

อย่างไรก็ตาม งานพัฒนาด้านหม่อนไหมคงต้องเดินไปพร้อมๆกัน ระหว่างเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า กับงานอนุรักษ์ในด้านศิลปะ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุกฝ่ายคงต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ให้ทั้งสองสิ่งอยู่ด้วยกันได้อย่างยั่งยืน

● สารหน้ารู้ : พรสวรรค์ วัฒนางกูร

สาขาเยอรมัน อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อันสืบเนื่องมาแต่กรณีอัตวินิบาตกรรม ของนักเรียนทุนที่ไปเยอรมนี - การศึกษาต่อที่ยุโรปและเยอรมนี

ในโลกโลกาภิวัตน์ยุคใหม่ การเมืองโลกในลักษณะใหม่
ความเป็นไปในประเทศเพื่อนบ้านรอบประเทศไทยอย่างใหม่และซ้ำ
อำนาจใหม่ของโลกสมัยนี้ ภาษาต่างประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน
คือ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี เวียดนาม และพม่า ได้กลายเป็น
ทางเลือกใหม่ของนิสิตนักศึกษาหลายต่อหลายมหาวิทยาลัย
และบางภาษา เช่น ภาษาญี่ปุ่นก็กำลังจะกลายเป็นทางเลือกใหม่ของ
นักเรียนมัธยมปลายในเมืองไทยด้วย

ในขณะที่ความนิยมในการเรียนภาษาต่างประเทศที่สอง
หรือความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาต่างประเทศที่สองในเมืองไทยเปลี่ยน
ไปในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปมาก จำนวนผู้ที่เลือกเรียน

ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สองในหลายคณะในมหาวิทยาลัยลดลงอย่าง
น่าใจหาย จำนวนผู้เรียนภาษาเยอรมันก็ทรง ๆ เท่าเดิม คือน้อยอย่าง
ไร ก็น้อยอยู่อย่างนั้น ทั้งที่ความนิยมในคนและสินค้าบางประเภท
ของทั้งสองประเทศนี้ยังเหนียวแน่นไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนจำนวนผู้คนที่
เรียนภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาต่างประเทศที่หนึ่งนั้น ไม่ต้องพูดถึง
เพราะมีสถิติล้มทะลุเป้าไปนานแล้วอย่างไม่เปลี่ยนแปลง

เป็นความจริงที่ว่า ยุโรปซึ่งเป็นต้นตอของวิทยาการและ
เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งเป็นต้นกำเนิดของแนวคิดปรัชญา และ
วิธีคิดมองโลกแบบ "ฝรั่ง" ได้ถดถอยลดบทบาทที่จะเป็นประเทศที่
ผู้คนถวิลหวังจะไปร่ำเรียนศึกษาต่อ หรือส่งบุตรหลานไปเรียนวิชา
ตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จะมีก็แต่ประเทศกลุ่มอังกฤษ-
ซีกซอนที่ใช้ภาษาอังกฤษ คือ สหราชอาณาจักร และประเทศที่แข็ง
แกร่งขึ้นมาหลังสงครามกลายเป็นมหาอำนาจโลก เช่น สหรัฐอเมริกา
และต่อมาก็เป็นประเทศในเครือจักรภพเดิม คือ ออสเตรเลีย และ
นิวซีแลนด์ ที่ยังคงครองอันดับหนึ่งของกลุ่มประเทศที่คนไทยต้องการ
ไปศึกษาต่อ เพราะนับแต่การปฏิวัติเปลี่ยนโลกครั้งที่สอง¹ คือการค้น

¹ การปฏิวัติเปลี่ยนโลกครั้งแรก มิใช่การปฏิวัติฝรั่งเศส หรือการปฏิวัติบอลเชวิค
แต่เป็นการปฏิวัติด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การเปลี่ยนระบบการผลิตอย่าง
กระทันหัน คือ การปฏิวัติอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 19 และการปฏิวัติครั้งที่
3 ของมนุษยชาติก็น่าจะเป็นทางค้นพบทางวิทยาการด้านโครโมโซมและพันธุ
กรรม ดูรายละเอียดใน พรสวรรค์ วัฒนางกูร, ยุโรป: ประเด็นการศึกษาด้าน
ความคิด ภาษาและวัฒนธรรม, ใน: อีระ นุชเปี่ยม(บรรณาธิการ), จากตะวัน
ออก-ตะวันตก, สูโลกาภิวัตน์ทางปัญญา, โครงการเอเชีย - ยุโรปศึกษา ภายใต้
การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), หน้า 5-23

พบทางอิเล็กทรอนิกส์ที่นำโลกเข้าสู่ยุคแห่งคอมพิวเตอร์และข่าวสาร และภาษาอังกฤษก็ได้ผูกขาดเป็นภาษาคอมพิวเตอร์ ก็อย่าหวังเลยว่า ภาษาอื่น ๆ ของยุโรปจะมีสิทธิ์ติดอันดับภาษายอดนิยมของชาวโลก ดังเช่นภาษาอังกฤษ

อันที่จริง ยุโรปน่าจะเป็นทางเลือกของคนไทยและนักเรียน ไทยดังเช่นในสองศตวรรษที่ผ่านมา เป็นการถ่วงดุลอำนาจของสหรัฐอเมริกา ประเทศยอตนิยม เช่นเดียวกับที่เงินยูโรน่าจะเป็นสกุลเงิน สำรอง ทางเลือกที่สองของเงินคงคลังประเทศไทย แทนที่จะพึ่งพา เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ

อาจจะมียุโรปหลายคนถามว่า ทำไมคนไทยถึงยังนิยมที่จะไป เรียน "เมืองฝรั่ง" ไม่ว่าจะไปอเมริกา ยุโรป หรือ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ขนาดรัฐบาลยังส่งเด็กนักเรียนมัธยมปลายให้ไปเรียนต่อ ที่ยุโรป และที่เป็นกรณีข่าวใหญ่ ก็เห็นจะเป็นนักเรียนทุนที่ไปประเทศ เยอรมนี แล้วทำไมเราไม่นิยมไปเรียนต่อที่ประเทศเพื่อนบ้าน หรือ รัฐบาลให้ทุนนักเรียนและข้าราชการไปศึกษาต่อทำปริญญาที่ประเทศ ลาว เขมร เวียดนาม พม่า ฯ

ตอบได้ว่า ฝรั่งเศสตะวันตก ยังคงผูกขาดเรื่องความเจริญด้าน วิทยาการและเทคโนโลยีด้านวัตถุ รวมทั้งหลักปรัชญาที่เรียนแล้ว ผู้ศึกษาจำนวนมากรู้สึกว่าได้ช่วยกระตุ้นความคิดให้คิดต่อได้ไปอีกถึง ไหนๆ แม้ไม่จำเป็นที่จะพบคำตอบเสมอไปก็ตาม ยุโรป โดยเฉพาะ ในช่วงหลังของศตวรรษที่ 20 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สะบักสะบอม จากสงคราม ต้องฟื้นฟูทางเศรษฐกิจและทุกด้านตลอดเวลา 50 ปีที่ ผ่านมา ทำให้ชั่วอำนาจของประเทศผู้นำโลกย้ายไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกา

ที่รับสืบทอดทั้งกำลังคนที่มีคุณภาพ รวมทั้งสืบสานภูมิปัญญายุโรป หลังสงครามอย่างเต็มที่อีกด้วย

มาบัดนี้ ยุโรปฟื้นตัวจากสงครามอย่างแท้จริง ประเทศใน ยุโรปจับมือรวมตัวกันในรูปขององค์กรอย่างเป็นทางการ คือ สหภาพ ยุโรป มั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจ มีระบบการเมืองที่มั่นคงโดยเฉพาะ ในยุโรปกลาง ยุโรปตะวันตก และยุโรปเหนือ อีกทั้งการเมือง เศรษฐกิจ ในยุโรปตะวันออกที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของสหภาพยุโรปก็กำลัง เข้าที่เข้าทาง และที่สำคัญก็คือ ยุโรปมีพลเมืองส่วนใหญ่ที่มีคุณภาพ ทางการศึกษาเป็นฐานอันแข็งแกร่ง

แต่ยุโรปกำลังจะเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เรื่องการศึกษาโดยเฉพาะระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย ให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาในประเทศกลุ่มอังกฤษ-ซีกซอน [ซึ่งที่จริงเดิมก็เอาแบบอย่างมาจากยุโรปแผ่นดินใหญ่นั้นเอง] ตาม "ข้อตกลงโบโลญญา" ของสหภาพ ยุโรป ได้มีมติให้ประเทศสมาชิกของ EU ปรับระบบการศึกษาใน มหาวิทยาลัยให้มีปริญญาตรี (Bachelor หรือ Baccalaureus ในยุค กลาง) และปริญญาโท (Master หรือ Magister) อันเป็นรูปแบบโครงสร้างของระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เมืองไทยนำมาเป็นแม่แบบ ตั้งแต่ช่วงที่สยามเปิดประเทศปรับระบบการศึกษา และอื่นๆ ให้เป็น แบบตะวันตกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาล ที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นับเป็นช่วงเวลาหลายประเทศในยุโรป เป็นมหาอำนาจของโลกแล้ว คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และอาณาจักร ออสเตรีย-ฮังการีกำลังเสื่อมถอย ในขณะที่เยอรมนีเริ่มเรืองอำนาจ ขึ้นทั้งทางวิทยาการและการทหาร

ระบบการศึกษาของประเทศเยอรมนีนั้นนับเป็นตัวอย่างที่เด่นที่สุดของโครงสร้างการศึกษามหาวิทยาลัยที่ผูกพันอยู่กับชนบ การเรียนรู้ของชนยุโรปดั้งเดิมจากมัธยมสมัย อิมมานูเอล คันท (Immanuel Kant 1724 -1804) นักปรัชญาชาวเยอรมันคนสำคัญ ผู้เปิดศักราชแนวคิดหลักของยุคแห่งแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment หรือ Aufklärung)² และเป็นผู้แจกแจงในบทความเรื่องชื่อ "Der Streit der Fakultäten" (ข้อโต้แย้งของบรรดาคณะในมหาวิทยาลัย) ให้เห็นจริงว่า ในบรรดาศิลปศาสตร์เก่าแก่ทั้งเจ็ดของยุโรปนั้น³ ท้ายที่สุดแล้ว บัณฑิตของคณะ "เบื้องบน" (die 'oberen' Fakultäten) คือคณะที่เรียนวิชาต่อยอดหลังจากเรียนวิชาทางด้านศิลปศาสตร์แล้ว ได้แก่ แพทย์ศาสตร์ นิติศาสตร์ และเทววิทยา จะเป็นที่ต้องการของสังคมมากกว่าบัณฑิตของคณะ "เบื้องล่าง" (die 'unteren' Fakultäten) คือวิชาอื่นๆในสายศิลปศาสตร์หรือ Geisteswissenschaft อันเป็นวิชาพื้นฐานที่ปราชญ์จำเป็นต้องเรียนรู้ เพราะวิชาของทั้งสามคณะเป็นวิชาในสายอาชีพ

ข้อโต้แย้งของคันท ปราชญ์เยอรมันท่านนี้ก็คือ เมื่อมนุษย์มีชีวิตอยู่ย่อมต้องการมีสุขภาพแข็งแรง มีแพทย์รักษายามเจ็บป่วย

² คือ บทความ Was ist Aufklärung? หรือ 'What is Enlightenment?' ()

³ คือ กลุ่มวิชาว่าด้วย ศิลปะการพูดทั้ง 3 (Trivium) ได้แก่ ไวยากรณ์ (Grammar) วาทศิลป์ (Rhetoric) ไดอาเล็กติก (Dialectic) และกลุ่มวิชาด้านคณิตศาสตร์ทั้ง 4 (Quadrivium) คือ เลขคณิต (Mathematics) พีชคณิต (Algebra) เรขาคณิต (Geometry) ดนตรี (Music) และดาราศาสตร์ (Astronomy) ดูรายละเอียดใน พรสวรรค์ วัฒนธรรม, ยุโรป: ประเด็นศึกษาด้านความคิด ภาษา และวัฒนธรรม, เพ็งอ้าง, หน้า 10-11.

เมื่อมนุษย์ประสบปัญหาทางสังคม เขาย่อมต้องการทนายแก้ต่างให้ และเมื่อยามชราชีวิตจะหาไม่ ก็ต้องการพระที่จะมาสวดสั่งสอนก่อนสิ้นลม

แต่เราต้องไม่ลืมว่า คันทได้เน้นไว้ด้วยว่า วิชาในคณะด้านศิลปศาสตร์ หรือ humanities ตามชื่อเรียกในชนบอังกฤษ-ชกซอนเท่านั้น ที่มีศักดิ์และสิทธิ์และมีเนื้อหาของศาสตร์ที่มั่นคงพอที่จะวิพากษ์วิจารณ์ศาสตร์อื่น ๆ ในนามของ "ความจริง" และในนามของ "เหตุผล" ได้ [อันเป็นปรัชญาหลักของยุคแห่งแสงสว่างทางปัญญา ในยุคศตวรรษที่ 18 ที่คันทมีชีวิตอยู่] ดังนั้น ปราชญ์ที่เป็นตัวแทนของศาสตร์ด้านความคิด คือ ภาษา วรรณคดี และวัฒนธรรม เช่น นักปรัชญา นักประวัติศาสตร์ นักภาษาและวรรณคดี จึงไม่ควรจำกัดขอบข่ายของการวิเคราะห์วิจารณ์อยู่เพียงศาสตร์เฉพาะด้านที่เป็นวิชาชีพเท่านั้น แต่ควรที่จะขยายความรับผิดชอบออกไปให้กว้างไกลถึงประเด็นความอยู่รอดของมนุษย์ และดูแลความเป็นไปและความอยู่รอดของมหาวิทยาลัยด้วย

และหลังจากที่โครงสร้างการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเยอรมนีผูกพันอยู่กับชนบการเรียนรู้ของยุโรปแต่ดั้งเดิมในยุคมัธยมสมัยอยู่เป็นเวลานาน เยอรมนีได้ยอมเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มตั้งแต่การสร้างโปรแกรมการศึกษาในระบบนานาชาติ ให้ชาวต่างชาติมาเรียนปริญญาโทที่เยอรมันได้ด้วยภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมัน คือ สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และให้นักศึกษาเรียนภาษาเยอรมันไปพร้อมๆกันด้วย และอาจเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษได้ หลักสูตรการศึกษานานาชาติระดับปริญญาโทดังกล่าว มักเปิดในสาขาวิชาทางวิศวกรรม

เทคนิค ธุรกิจการตลาด ยุโรปศึกษา การสอนภาษาเยอรมันสำหรับคนต่างชาติและหลักสูตรอื่นอีกมากมาย⁴ สำหรับคนต่างชาติที่เยอรมันยอมปรับระบบการศึกษาให้ยืดหยุ่นขึ้นเพื่อรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่จบระดับปริญญาตรี (Bachelor) ในประเทศของตนมาแล้วให้ต่อปริญญาโท (Master's Degree) ที่เยอรมนีได้ก็เพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาต่างชาติในประเทศที่ลดลงเรื่อยๆ ความพยายามนี้นับว่าได้ผลดีในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา

เหตุใดเยอรมันถึงยอมเปลี่ยนระบบโครงสร้างการศึกษาของตนเอง คงไม่เป็นเพียงเรื่องของ "ข้อตกลงโบโลญญา" ร่วมกันของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเท่านั้น เยอรมันต้องการนักเรียนต่างชาติเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพื่อเพิ่มทุนความแข็งแกร่งทางวิทยาการเยอรมันเองด้วย เพราะเมื่อเราได้รับทุนวิจัยไปร่วมงานกับศาสตราจารย์ชาวเยอรมัน ย่อมหมายถึงว่า เราจะได้เก็งอภิปรายความรู้ที่เรามีกับศาสตราจารย์ท่านนั้นอย่างหมดเปลือก และท้ายที่สุด การมีส่วนร่วมกันทางการศึกษาย่อมนำไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง การขยายตลาดสินค้าในประเทศของนักศึกษาที่ได้รับทุนไปเรียน อีกทั้งยังพบบ่อยครั้งด้วยว่า ผู้นำหลายชาติเคยเป็นนักเรียนเก่าเยอรมันมาก่อน ย่อมมีสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาดกับประเทศและผู้คน เพื่อนฝูงที่เคยไปอยู่ไปเรียนมาหลายปีเป็นธรรมดา (แม้จะปากแข็งว่า ไม่ชอบคนชาตินั้นก็ตาม)

⁴ ผู้ที่สนใจหลักสูตรการศึกษาแบบใหม่ของเยอรมัน สามารถติดต่อขอรายละเอียดและไปขอคำปรึกษาได้ที่ DAAD - Information Centre ในบริเวณสถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน ซอยเกอเธ่ แยกซอยรุดการประสิทธิ์ ถนนสาทรใต้ หรือที่ website: www.daad.de

การลงทุนด้วยการให้ทุนการศึกษา จึงเป็นการลงทุนที่นับว่ายอมเอาชีวิตที่สุด และได้ผลยืนนานที่สุดด้วย เพราะเท่ากับเป็นการ "ชนะใจคน" ตลอดชีวิต

ผู้เขียนเพิ่งกลับจากเยอรมนีหลังจากได้ทุนขององค์การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ DAAD ไปเก็บข้อมูลและเขียนหนังสือที่มหาวิทยาลัยฮุมโบลท์ แบร์ลินอยู่เกือบ 3 เดือน ยังได้ทราบเพิ่มเติมมาอีกด้วยว่า ขณะนี้ผลของ "ข้อตกลงโบโลญญา" ของ EU กำลังเป็นรูปธรรมในหลายประเทศรวมทั้งในเยอรมนีที่จะมีการปรับโครงสร้างการศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งจากเดิมไม่มีระดับปริญญาตรี ให้มีปริญญาตรี คือ หลังจากที่นักเรียนมัธยมปลายเรียนจบโรงเรียนประเภท Gymnasium 13 ปี แล้ว (ไม่ใช่ 12 ปีดังเช่นในประเทศไทยหรือในอีกหลายประเทศในยุโรป) ก็จะเข้าเรียนมหาวิทยาลัย⁵ ก็เริ่มการศึกษาระดับปริญญาโทเลย

และเมื่อเยอรมันเห็นว่า นักเรียนมัธยมของตนเรียนในโรงเรียนนานกว่าคนอื่น คือ 13 ปี จึงจะจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ Bachelor เป็น 3 ปี แทนที่จะเป็น 4 ปี และต่อด้วยระดับปริญญาโทอีก 2 ปี

การปรับโครงสร้างดังกล่าว ขณะนี้ ไม่มีผลบังคับใช้กับคณะวิชาชีพอย่างน้อย 2 คณะ คือ แพทย์ศาสตร์และนิติศาสตร์ และก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันในหมู่นักวิชาการและรัฐบาลเยอรมันว่าสาขาวิชาที่นักศึกษาต้องสอบจบโดยได้ปริญญาของรัฐที่เรียกว่า Staat-

⁵ ถ้าเป็นผู้ชายจะต้องผ่านกิจกรรมทางการทหารก่อน คือเป็นทหารเกณฑ์ในกองทัพ หรือทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ทดแทนในโรงพยาบาล สถานที่พักคนชรา ฯ เป็นต้น

sexamen (เทียบเท่าระดับปริญญาโท) อันได้แก่กลุ่มวิชาที่จบออกมาจะเป็นครูและอาชีพอื่นๆ ที่เป็นตำแหน่งข้าราชการหรือเป็นคนของรัฐ ยังไม่สามารถปรับเป็น Bachelor และ Master's Degree ได้ในขณะนี้ ด้วยธรรมชาติของวิชาหลายประการที่ต้องมี เช่น การฝึกงาน และสอบหลายครั้ง ๆ เป็นต้น

โครงสร้างใหม่ของการศึกษาในมหาวิทยาลัยเยอรมันที่มีปริญญาตรี ปริญญาโท เหมือนในประเทศอังกฤษ-ชกซอนนี้ กำลังจะมีผลบังคับใช้ในเยอรมนีเร็วๆ นี้ เท่ากับว่าระบบการศึกษาในเยอรมนีจะเอื้อมากขึ้นกับนักศึกษาต่างชาติ เช่น จากประเทศไทยและมีความเป็นนานาชาติตามกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษด้วย ในขณะที่นักวิชาการเยอรมันและนักวิชาการต่างประเทศหลายสาขายังกังวลในเรื่องคุณภาพและความเข้มข้นทางวิชาการของการศึกษาระบบปริญญาตรี ปริญญาโทที่ว่านี้

มีประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนอยากจะกล่าวถึงในที่นี้ เกี่ยวกับวิธีการศึกษาของคนเยอรมันในมหาวิทยาลัยที่ดำเนินรอยตามนักปรัชญา นักการเมืองและนักการศึกษาคนสำคัญของเยอรมัน คือ วิลเฮล์ม ฟอน ฮูมโบลท์ (Wilhelm von Humboldt 1767-1835) ผู้มีความเห็นว่า *การเรียนการสอนและควรเป็นไปพร้อมๆ กัน* ในมหาวิทยาลัย ครูและศิษย์ควรศึกษาไปพร้อมกันโดยทำวิจัยร่วมกัน อันจะทำให้มีโอกาสได้ถกเถียงปัญหา จะได้เรียนรู้ร่วมกัน สำหรับปราชญ์ท่านนี้ การศึกษามีใช้การเรียนรู้ข้อมูลเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ด้วย

นับเป็นปรัชญาการศึกษาในฝันของมหาวิทยาลัยไทยในปัจจุบันด้วย

อย่างไรก็ดี ปรัชญาการศึกษาในลักษณะนี้ที่มหาวิทยาลัยในเยอรมนีใช้ได้ผลและสร้างนักคิดมากมายมาตลอด ได้เริ่มล้นคลอนเพราะเป็นปรัชญาการศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนที่จำนวนไม่มากนักไปครู่กับศิษย์จึงมีโอกาสสัมผัสกันได้ใกล้ชิด ในทศวรรษที่ 7 แห่งศตวรรษที่ 20 เยอรมนีภายใต้รัฐบาลของพรรค SPD หรือ สังคมนิยมประชาธิปไตย ได้ปรับนโยบายการศึกษาตามแบบอเมริกัน เน้นเรื่อง "โอกาสที่เท่าเทียม" พยายามให้ประชาชนเยอรมันได้ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดและระบบในเมืองไทยที่กำลังปฏิบัติอยู่ เมื่อจำนวนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ มีการเพิ่มตำแหน่งศาสตราจารย์และสร้างมหาวิทยาลัยใหม่ในหลายเมือง ถึงกับมีคำล้อเลียนว่า ศาสตราจารย์บางคนแห่งยุค 1970 ฝีมือไม่เท่ากับศาสตราจารย์รุ่นเก่า เพราะเป็นช่วงที่มีการระดมเปิดตำแหน่งมากมาย

วิธีการศึกษาของมหาวิทยาลัยเยอรมันตามหลักปรัชญาของฮูมโบลท์ที่สืบสานวิธีการแสวงหาความรู้ตามขนบดั้งเดิมของยุโรปก็คือ ผู้เรียนหรือนักศึกษาจะต้องมีความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก มีความเป็นผู้ใหญ่ อยู่ได้ด้วยลำแข้งทางปัญญาของตนเอง แม้ในระยะหลังจะได้มีการปรับปรุงให้มีการแนะนำการศึกษาแก่นักศึกษาใหม่เทอมหนึ่งก็ตาม แต่ก็นับว่า ยังห่างไกลกับระบบการอุมชูจัดตารางสอนเบ็ดเสร็จให้นิสิตนักศึกษาอย่างที่พบเห็นในมหาวิทยาลัยเมืองไทยอยู่มาก

และด้วยเหตุที่เด็กมัธยมเยอรมันที่จบมัธยมปลายมักได้ "ที่นั่งเรียน" (Studienplatz) ในมหาวิทยาลัยต่างถิ่น จึงทำให้ต้องตระกระเหินออกจากบ้านไปเรียนหนังสือต่างเมือง ห่างจากพ่อแม่พี่น้อง

ต้องช่วยตัวเองในทุกเรื่อง รวมทั้งปัญหาด้านจิตใจและปัญหาหัวใจที่ต้องทนความเหงาให้ได้ เนื่องจากในเยอรมนีไม่มีระบบเรียนแล้วอาศัยอยู่กับครอบครัว (family) อย่างในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ คือ ถ้าไม่อยู่หอนักศึกษาที่ต้องรอคิวยาวเหยียด ก็ต้องเช่าห้องอยู่เป็นอิสระ

อิสระจริง ๆ จะทำอะไรกับชีวิตตนเองก็ได้ เรียนก็ได้ ไม่เรียนก็ได้ จัดเวลาวิชาเรียนเอง ตัดสินใจเองว่าจะสอบเมื่อไหร่ เรียนจบเมื่อไหร่ ถ้าไม่พร้อมก็ยังไม่ไปสมัครสอบกับคณะที่เรียนอยู่ หรือจะมีแฟน อยู่กับแฟนก็ได้ ไม่มีใครเห็นใครว่า

และถ้าเหงามาก ๆ ไม่มีที่พึ่ง ไม่มีที่ปรึกษาทางใจ ก็อาจฆ่าตัวตายได้ อย่างนักเรียนไทยที่รัฐบาลท่านหวังดีส่งให้ไปเรียนที่เยอรมนีนั่นแหละ

ท่านผู้อ่านคงจะวาดภาพออกว่า เด็กนักเรียนที่วุฒิภาวะและอายุยังไม่ถึงวัยที่เรียกได้ว่าเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดแล้ว (mature) ตัวคนเดียว ไปอยู่เมืองนอกในประเทศที่พูดภาษาแสนยาก พูดก็ยังไม่ใคร่ได้หรือยังไม่ได้เลย หันหน้าไปทางไหนก็เจอแต่คนทำที่ชาเย็น ถ้าไม่รู้จักผูกมิตรพูดกับคนเยอรมันก่อน ก็มีหวังขาดเพื่อน อากาศก็หนาวเย็น ออกไปไหนไม่สะดวกสบายเหมือนอยู่เมืองไทย อาหารการกินก็ต่างไปไม่ถูกปาก กอดต้นสารพัดเรื่อง ลงท้ายจึงอาจเกิดเหตุการณ์ร้ายที่ทางเมืองไทยไม่สามารถป้องกันได้

ผู้เขียนเคยเรียนหนังสืออยู่ที่เยอรมนีนาน ทั้งระหว่างทำปริญญาโทและปริญญาเอกเกือบ 8 ปี ซาบซึ้งในเรื่องนี้เป็นอย่างดี และก็จะแนะนำลูกศิษย์ลูกหาทุกคนว่า ปัญหาใหญ่ที่สุดสำหรับการไปเรียนต่อที่เยอรมนีหรือเรียนต่อเมืองนอก สำหรับผู้ที่พอจะมีสมองและปัญญาที่จะเรียนนั้น ในท้ายที่สุดแล้วไม่ใช่เรื่องเรียน แต่กลับ

เป็นปัญหาเรื่องความเหงา ว่าทำอะไรจึงจะกระตือรือร้น เรียนได้อย่างสนุกและอดทนต่ออุปสรรคอื่นๆ นานับการเรียนจนจบกลับมารับใช้ประเทศชาติให้ได้

หนทางแก้ไข คือต้องมีเพื่อนดี (ขออย่าว่า ไม่ใช่แฟน) เพื่อนที่รักเรียนท่องหนังสือด้วยกัน และมีคนที่จะปรับทุกข์ได้เมื่อยามกลุ้มใจ

การเตรียมตัวก่อนไปเมืองนอก จึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก แต่ช่วยได้น้อยในทางปฏิบัติ เนื่องจาก

นักเรียน(ทุน)ได้ฟังแต่ภาคทฤษฎี ยังไม่ซาบซึ้งเห็นของจริงเหมือนที่ไปเจอความลำบากนั้นด้วยตัวเองในต่างประเทศ

การเลือกเพื่อนตัวผู้ที่จะได้รับทุนจึงเป็นเรื่องสำคัญมากที่รัฐบาลและหน่วยงานจะต้องคำนึงถึง ถ้าเลือกเด็กที่มีพื้นเรียนภาษาเยอรมันอยู่แล้วและไปเรียนต่อ น่าจะเป็นทางแก้ไขที่ดีที่สุด เพราะเท่ากับเป็นการสนับสนุนการศึกษาในระบบให้ต่อเนื่องให้เด็กนักเรียนได้เรียนต่อในที่ที่ตนเองเคยเรียนภาษา และวัฒนธรรม ได้สัมผัสกับ 'ความเป็นเยอรมัน' มาบ้างแล้ว ผนวกกับการให้ข้อมูลเตรียมตัวก่อนไปประเทศเยอรมนี นับว่าเป็นหนทางลดปัญหาได้มาก และที่สำคัญเด็กที่จะไปเรียนต่อที่เยอรมนีต้องมีความ mature เป็นผู้ใหญ่พอสมควรกับทั้งต้องมีจิตใจเปิด พร้อมทั้งจะผูกมิตรกับชาวบ้านก่อน การกระทำอัตวินิบาตกรรมของเด็กนักเรียนทุนที่ได้ไปเยอรมนีจึงเป็นการละเทือนขวัญบรรดาผู้ปกครองและเพื่อนฝูงให้กังขากับการศึกษาและผู้คนของประเทศนี้ ที่โดยแท้จริงแล้วมิได้เลวร้ายอย่างที่เข้าใจ (ผิด) เลยสหภาพยุโรปได้จัดนิทรรศการแนะนำเรื่องการศึกษาในแต่ละประเทศใน EU ระหว่างวันที่ 20-21 พฤศจิกายน 2547 ณ โรงแรมพลาซา

แถมอีก และถ้าเรายังยอมรับที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆ ตามอย่างแนวคิด ตะวันตกอย่างที่เป็นอยู่ ก็คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า คนไทยยังนิยมที่จะส่ง ลูกไปเรียน "เมืองนอก" คือ "เมืองฝรั่ง" มากกว่า "เมืองเจ๊ก เมือง แหก" อยู่ดี

ผู้เขียนมีใจโน้มเอียงอยากให้คนไทยไปเรียนที่ยุโรปกันมากขึ้น ไม่ใช่เพียงเพราะโอกาสทางการศึกษาดี มีคุณภาพสูง และตนเองเป็นนักเรียนเยอรมันเท่านั้น แต่ยุโรปสมควรจะได้เป็นตัวเลือก เพื่อความสมดุลทางด้านอำนาจด้านความคิดและการศึกษากับมหาอำนาจ จากกลุ่มประเทศอังก์โกล-ซัคซอน ดังเช่น นโยบายถ่วงดุลอำนาจของ ในหลวงรัชกาลที่ห้าแห่งราชวงศ์จักรีที่ได้ผลพาประเทศชาติอยู่รอดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสตะวันตกมาแล้ว

และไหน ๆ คนไทยก็ยังไม่สามารถปลดปล่อยตนเองให้พ้น จากความเป็น "เมืองขึ้นทางความคิดและเศรษฐกิจ" ของชาติอื่นได้ใน ขณะนี้ จึงน่าจะมีตัวเลือกให้มากขึ้น เพื่อเรียนรู้วิถีคิดที่น่าสนใจจาก คนยุโรปหลาย ๆ ประเทศ แทนที่จะคิดแบบ "อเมริกัน" อยู่แนวเดียว

เพราะยังมีคนไทยอีกมาก ที่ได้เรียนรู้วิถีคิดและวิทยาการ ของคนอื่นอย่างถ่องแท้และสามารถนำความรู้ที่นั้นมาไตร่ตรอง พิจารณาตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถ้าขาดการเรียนรู้เรื่องของ 'คนอื่น' ก็คงไม่มีทางเรียนรู้ เข้าใจเรื่องของตัวเอง และปรับปรุง ตนเองได้ดีเท่านั้นเป็นแน่

บทความนี้ลงพิมพ์ครั้งแรกใน มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที่ 17-23 กันยายน พ.ศ. 2547 ปีที่ 24 ฉบับที่ 1257 อาจารย์พรสวรรค์ วัฒนางกูร ได้ตรวจแก้ไข และให้ความกรุณาอนุญาตให้ตีพิมพ์ลงในวารสารวิทยุสราญรมย์

ทิ้งห้อย...

แมลงน้อยมากคำ น่าชม

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงให้ความ สอนพระทัยในด้านป่าไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี ด้วยทรงมีสายพระเนตรยาวไกลในการที่จะให้ ประเทศไทยคงความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ว่าจะป็นป่าไม้ต้นน้ำ ลำธาร ไปจนถึงสัตว์น้อยใหญ่ แม้แต่จนถึงแมลงตัวน้อย เพื่อให้เป็น ทรัพยากรของประเทศไทย เป็นมรดกทางธรรมชาติไปชั่วลูกชั่วหลาน อย่างยั่งยืน ซึ่งจากพระราชดำริของพระองค์นี้เอง ทำให้เกิดโครงการ ศึกษาและอนุรักษ์ทิ้งห้อยในประเทศไทย

“

หิ่งห้อยเป็นแมลงชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความ
อุดมสมบูรณ์ของน้ำและธรรมชาติ ให้ส่วนพฤกษศาสตร์ทำ
การศึกษาความสัมพันธ์ของพรรณไม้ป่าของหิ่งห้อยให้ครบ
วงจรชีวิต...

”

พระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2539 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

"วิบ วิบ วิบ วับวาว ดุจแก้วแก้ว
วับแวมแวม แวมวับแวม เต็มพฤษภา
แวมวับวาม กระพริบพ้อ ล้อดารา
เชิญขวัญมา ร่วมบรรเลง เพลงราตรี..."

บทขึ้นต้นคำร้องของเพลง "หิ่งห้อย" ที่ประพันธ์โดยอาจารย์
วีระชัย ณ นคร ชวนให้นึกเห็นภาพของแมลงน้อยที่บินแข่งกับแสง
ดาวในยามค่ำคืนได้อย่างเหมาะเจาะ ชวนเชิญให้หายากล่องเรือพายไป
ในลำน้ำเพื่อชื่นชมแสงหิ่งห้อย ที่เป็นแสงดาราที่มีชีวิต สร้างสรรค์
ให้ความสว่างและความรื่นรมย์ในยามค่ำคืนราตรี

อันที่จริง หิ่งห้อย เป็นแมลงที่เราหลายคนรู้จักกันดี แต่
ปัจจุบันนี้นับวัน หิ่งห้อย กำลังจะกลายเป็นแค่ตำนานว่า ครั้งหนึ่ง
เคยมีแมลงบินได้ที่ส่องแสงได้ด้วยตนเอง หรืออาจจะต้องเปิดตำรา
ชีววิทยาว่าด้วยเรื่องแมลงเพื่อที่จะทำความรู้จักกับเจ้าแมลงตัวน้อย

แทนที่จะได้นั่งชื่นชมแสงกระพริบที่มีชีวิตชีวาในยามค่ำคืน... เพราะ
ฉะนั้นควรที่เราจะมาทำความรู้จักกับเจ้าแมลงน้อยชนิดนี้ให้ดี ก่อน
ที่ไม่ได้เห็นตัวจริงที่สวยงามในธรรมชาติ...

มนุษย์เรารู้จักหิ่งห้อยมานานกว่า 2,000 ปีมาแล้ว ในอดีต
ชาวจีนและชาวบราซิลจับหิ่งห้อยใส่ขวดแก้วเพื่อใช้แทนตะเกียง โดย
ใช้หิ่งห้อยตัวโตเต็มวัยเพียง 6 ตัว ก็ให้แสงสว่างเพียงพอสำหรับอ่าน
หนังสือในเวลาากลางคืนได้ ส่วนชาวญี่ปุ่นก็นิยมใช้ตะเกียงหิ่งห้อยเช่น
กัน

หิ่งห้อย เป็นแมลงปีกแข็ง อยู่ในวงศ์แลมพายริดี (Lampy-
ridae) อันดับโคลิออปเทอรา (Coleoptera) พบได้ในเกือบทุกประเทศ
ทั่วโลก แต่ถิ่นที่มีอยู่มากคือแถบเอเชียตอนใต้ เช่น ไทย พม่า และ
มาเลเซีย และยังพบได้ในแถบยุโรป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้
ทั่วโลกมีหิ่งห้อยประมาณ 2,000 ชนิด ในประเทศไทยพบประมาณ
100 กว่าชนิด ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น เรียกว่า
แมลงแสง แมลงคาเรื่อง แมลงทิ้งถ่วง เป็นต้น หิ่งห้อยตัวแรกของไทย
ที่ปรากฏเป็นหลักฐานทางชีววิทยาอย่างเป็นทางการ คือที่พิพิธภัณฑ์
แมลง กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร เรียกชื่อว่า *Luciola*
substriata Gorham พบโดยชาวอังกฤษชื่อ W.R.S. Ladell และ
จำแนกชนิดโดย G.E.B. Gorham เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2472
ระบุสถานที่พบว่า "ประเทศไทย"

ลักษณะของหิ่งห้อย

หิ่งห้อยเป็นแมลงมีปีกที่ไม่แข็ง มีสีดำตรงกลาง ส่วนขอบ
ปีกจะมีสีเหลืองทั้งสองข้าง ปีกของหิ่งห้อยมี 2 ชั้น ชั้นที่สองจะมี
ลักษณะบางเป็นสีดำ ลำตัวมีลักษณะเป็นปล้อง อวัยวะที่ทำให้เกิด

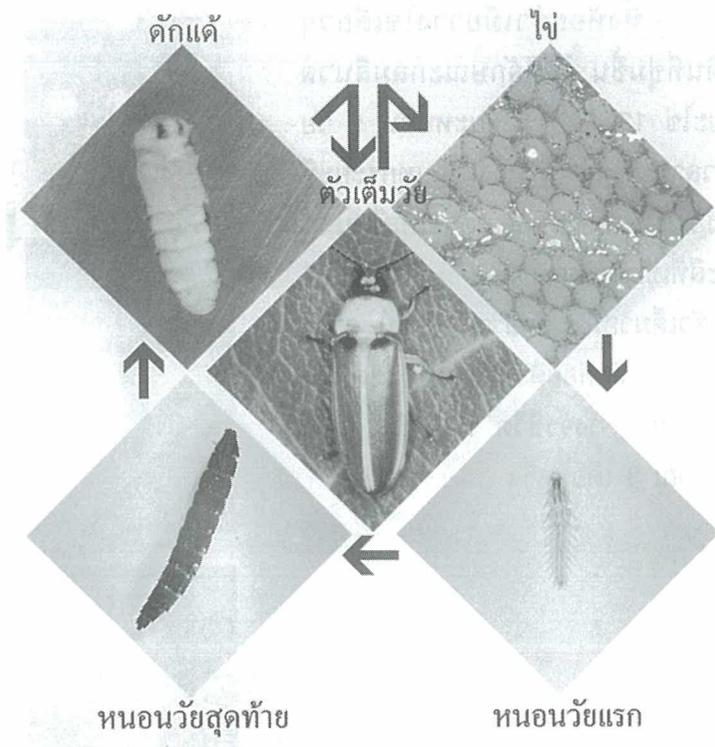
แสงอยู่ที่ปล้องท้องด้านล่างของลำตัว ตัวผู้ให้แสงจาก 2 ปล้อง ส่วนตัวเมียให้แสง 1 ปล้องสุดท้าย แสงของตัวผู้จึงสว่างมากกว่าตัวเมีย ขาของหิ่งห้อยมีลักษณะเป็น 3 ข้อ มี 6 ขา ปลายขาจะเหนียว เพื่อใช้ยึดเกาะต้นไม้ใบไม้

หิ่งห้อยมีวงจรชีวิตเหมือนแมลงทั่วไป คือ เริ่มตั้งแต่ระยะเป็นไข่ แล้วออกมาเป็นตัวหนอน เติบโตจนเข้าดักแด้ แล้วจึงออกจากดักแด้เป็นหิ่งห้อยที่มีปีก เพื่อผสมพันธุ์วางไข่ต่อไปเป็นวงจร

หิ่งห้อยนั้นจะมีแสงทั้งในระยะที่เป็นตัวหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย ส่วนในระยะที่เป็นไข่ก็จะมีบางชนิดที่มีแสงเหมือนกัน หิ่งห้อยตัวผู้มีปีก แต่ในตัวเมียจะมีรูปร่างหลายแบบ มีทั้งที่มีปีกปกติหรือไม่มีปีกสั้น และที่มีรูปร่างคล้ายหนอนโดยไม่มีปีกเลยก็มี

ในระยะที่เป็นตัวหนอน มันจะมีแหล่งอาศัยแตกต่างกันไปตามชนิด คือ มีชนิดที่อาศัยบริเวณน้ำจืด และที่อยู่บริเวณน้ำกร่อยที่มีน้ำทะเลหนุน หรืออยู่ในสภาพที่เป็นสวนป่าหรือภูเขาที่มีสภาพแวดล้อมสมบูรณ์

วงจรชีวิตของหิ่งห้อยน้ำจืด *Luciola brahmina* Bourgeois

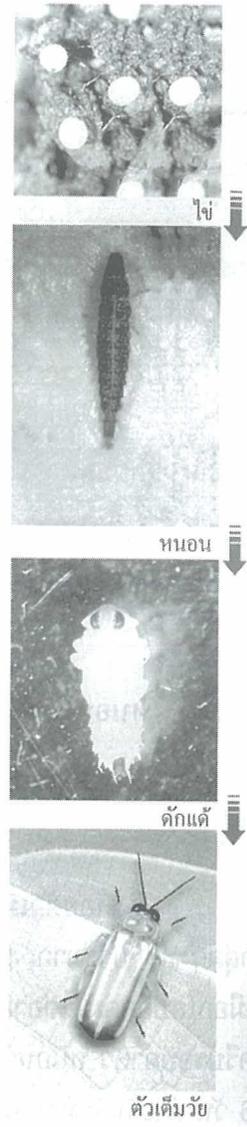

วงจรชีวิตประมาณ 3 เดือน

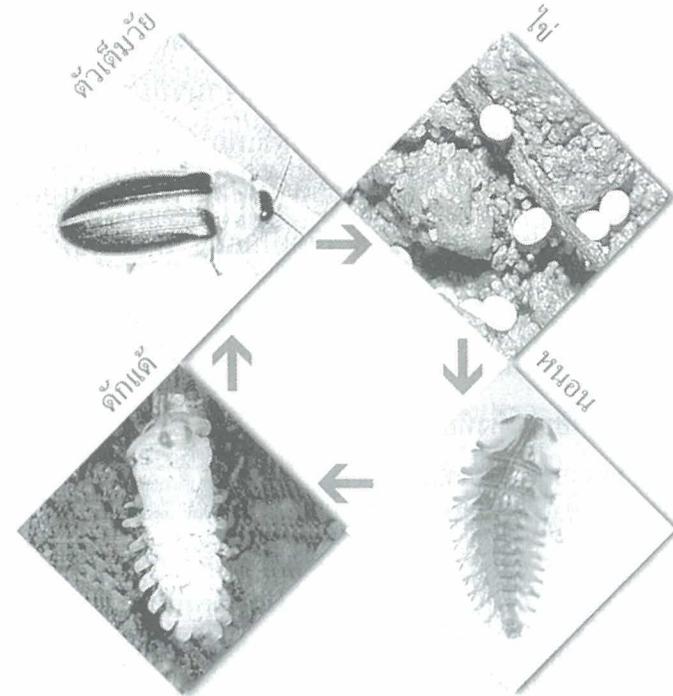
หิ่งห้อยตัวเมียวางไข่ใต้ใบพืชน้ำ เช่น ใบจอก วางไข่เป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 5-130 ฟอง ไข่มีสีเหลืองนวล รูปร่างรี กลุ่มไข่มีเมือกใสปกคลุม ไข่อายุ 9 วัน มีระยะหนอน 5 วัน หนอนวัยแรกมีครีบริบรอบลำตัว หนอนวัยอื่นไม่มีครีบริบ ระยะหนอน 79 วัน ระยะดักแด้ 6 วัน ตัวเต็มวัยมีขนาดยาว 10 มม. กว้าง 4.0 มม.

วงจรชีวิตของหิ่งห้อยน้ำกร่อย *Pteroptyx malacca* (Gorham)

หิ่งห้อยตัวเมียวางไข่เดี่ยวๆ ในดินที่ชุ่มชื้น ไข่มีลักษณะกลมสีนวล ระยะไข่ 13 วัน มีระยะหนอน 5 วัย ใช้เวลานาน 87 วัน หนอนทุกระยะมีรูปร่างเหมือนกัน แตกต่างกันที่ขนาด และสีที่เข้มขึ้นของลำตัว ระยะดักแด้ 7 วัน ตัวเต็มวัยมีขนาดยาว 7.0 มม. กว้าง 3.0 มม. หิ่งห้อยตัวผู้บินอยู่ในระดับสูง กว่าตัวเมีย วงจรชีวิต 107 วัน หรือ ประมาณ 3 เดือนครึ่ง

วงจรชีวิตของหิ่งห้อยบริเวณสวนป่า *Luciola circumdata* Motschlsky

วงจรชีวิต 445 วัน

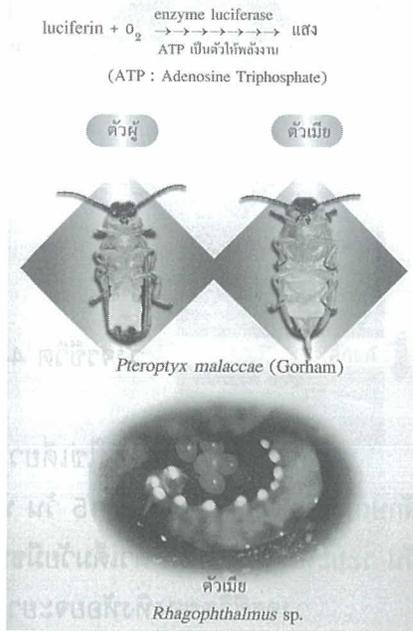
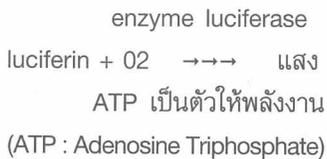
หิ่งห้อยตัวเมียวางไข่เดี่ยวๆ บนดินที่มีความชุ่มชื้น ไข่มีลักษณะกลมสีนวล ระยะไข่ 15 วัน หนอนมี 5 วัย ระยะหนอน 420 วัน ระยะดักแด้ 10 วัน ตัวเต็มวัยมีขนาดยาว 12 มม. กว้าง 7.0 มม.

วงจรชีวิตของหิ่งห้อยจะยาวนานหรือสั้น ขึ้นอยู่กับฤดูกาล อุณหภูมิ ความชื้น และความอุดมสมบูรณ์ของอาหาร

กลไกการเกิดแสงของหิ่งห้อย

ภายในปล้องของแมลงหิ่งห้อย มีเซลล์ขนาดใหญ่เรียกว่า โฟโตไซสต์ (Photocytes) เรียงกันอยู่เป็นกลุ่มรูปทรงกระบอกหลายกลุ่ม มีจำนวนเซลล์ประมาณ 7,000-8,000 เซลล์ เซลล์โฟโตไซสต์มีท่ออากาศและเส้นประสาทหล่อเลี้ยงเป็นจำนวนมาก การกำเนิดแสงเป็นผลจากปฏิกิริยาชีวเคมีของสารลูซิเฟอริน (luciferin) ภายในเซลล์ ซึ่งต้องการก๊าซออกซิเจนช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิกิริยาการเผาไหม้ภายในเซลล์ เกิดเป็นแสง โดยไม่ใช้พลังงานความร้อน แสงของหิ่งห้อยเป็นแสงเย็น

ตัวเต็มวัยของหิ่งห้อยมีอวัยวะทำแสงอยู่ที่ปล้องท้องด้านล่าง ตัวผู้ให้แสง 2 ปล้อง ตัวเมียให้แสง 1 ปล้อง แสงในตัวผู้จึงสว่างกว่าตัวเมีย แสงของหิ่งห้อยเป็นแสงเย็น เกิดจากปฏิกิริยาของสาร luciferin ที่อยู่ในอวัยวะทำแสง

หากเปรียบเทียบปฏิกิริยาการเรืองแสงของสิ่งมีชีวิต (bio luminescence) และการเรืองแสงในระบบสิ่งไร้ชีวิต มีข้อแตกต่างสำคัญคือ การเรืองแสงในระบบสิ่งไร้ชีวิตเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงความร้อนหรือกระแสไฟฟ้าหรือการสั่นสะเทือนของอนุภาค ส่วนการเรืองแสงของสิ่งมีชีวิตเป็นผลจากปฏิกิริยาชีวเคมีภายในเซลล์ มีการผลิตแสงที่ไม่มีพลังงานความร้อน และสีที่ปรากฏพบในสิ่งมีชีวิตเซลล์เดียวจะเป็นแสงสีน้ำเงินเขียว ถึงช่วงคลื่นประมาณ 0.0000565 ซม. จะเป็นแสงสีเขียวปนเหลืองพบในสัตว์เช่น หิ่งห้อย ถึงช่วงคลื่น 0.0000614 ซม. จะเป็นแสงสีแดง พบในสัตว์พวกหนอนรถไฟ

การเกิดวิวัฒนาการของขบวนการเรืองแสงของสิ่งมีชีวิตนี้ สันนิษฐานว่าเป็นขบวนการเริ่มแรกที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ตั้งแต่ยุคเริ่มมีการผลิตออกซิเจน โดยขบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืชสีเขียว และเป็นขบวนการระยะเดียวกับที่มีการหายใจโดยการใช้ออกซิเจน การผลิตแสงเป็นการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตบางอย่างที่รอดตายจากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ และอยู่มาจนถึงปัจจุบัน แสงกระพริบสวยงามของแมลงหิ่งห้อย จึงเป็นเสมือนพยานให้เห็นวิวัฒนาการที่สืบทอดมายาวนานย้อนหลังไปถึงยุคเริ่มแรกของโลกทีเดียว

ศัตรูธรรมชาติของหิ่งห้อย

อาจารย์สมหมาย ชื่นราม ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฏและสัตววิทยา ได้เล่าให้ฟังเรื่องศัตรูธรรมชาติของหิ่งห้อยว่า มีทั้งตัวเบียน*และตัวห้ำ**

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

* ตัวเบียน หมายถึง สัตว์หรือพืชที่อาศัยอยู่ภายนอกหรือภายในสัตว์หรือพืชอื่น โดยแย่งกินอาหาร

** ห้ำ (กริยา) เข้าทำร้ายกัน เข้าตะครุบขบกัด (ใช้แก่สัตว์)

ตัวเบียนที่พบมาก คือ แมลงวันในวงศ์ Phoridae และ Tachinidae ตัวไร และไส้เดือนฝอย ส่วนตัวทำไดแก่ นก แมงมุม กิ้งก่า และกบ

นอกจากนี้ ยังมีตัวทำที่น่าสนใจมากอีกชนิดหนึ่งคือ หิ่งห้อยต่างสกุล มีพฤติกรรมอันน่าทึ่ง คือ หิ่งห้อยเพศเมีย สกุลโฟตุริส (Photuris) จะเลียนแบบการกระพริบแสงของเพศเมียหิ่งห้อยสกุลโฟติโนส (Photinus) ได้อย่างแนบเนียน เพื่อล่อให้หิ่งห้อยตัวผู้โฟติโนสบินเข้ามาหาเพื่อผสมพันธุ์ เพราะหลงผิดว่าเป็นแสงกระพริบของสาวหิ่งห้อยสกุลเดียวกัน แต่เมื่อบินมาแล้วก็ถูกหิ่งห้อยเจ้าเล่ห์จับเอาเป็นเหยื่ออาหารอันโอชะทันที แต่อาหารที่ได้จากเล่ห์กลนี้ไม่เพียงพอให้อิ่มท้องเท่านั้น หากแต่แล้วยังได้ประโยชน์แก่หิ่งห้อยตัวผู้เจ้าเล่ห์อีกด้วย นั่นคือ มันจะได้สารลูซิบู-ฟากินส์ (Lucibufagins) จากเหยื่อโดยอัตโนมัติ เพราะปกติแล้ว หิ่งห้อยโฟตุริส จะไม่มีสารนี้ แต่จะพบเฉพาะในหิ่งห้อยโฟติโนสเท่านั้น

สารลูซิบู-ฟากินส์ นี้มีประโยชน์สามารถช่วยชีวิตหิ่งห้อยให้รอดพ้นจากศัตรูได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเมื่อมันที่เป็นตัวทำของหิ่งห้อย มาจิกเอาเจ้าหิ่งห้อยโฟตุริสเข้า หิ่งห้อยก็จะปล่อยสารลูซิบูฟากินส์นี้ออกมาทางผิวหนังตัว ทำให้มันเกิดอาการจาม ผลก็คือเจ้าหิ่งห้อยสามารถหลุดรอดออกจากการเป็นเหยื่อของนกได้อย่างปาฏิหาริย์ นับว่าเป็นความเฉลียวฉลาดในธรรมชาติที่ลึกซึ้งที่มนุษย์เราคงต้องศึกษาค้นคว้าอีกมากมายต่อไปไม่รู้จบ

แต่ถ้าจะพูดถึงศัตรูที่เป็นอันตรายมากที่สุดต่อหิ่งห้อยแล้วละก็ คงไม่มีสิ่งใดเป็นศัตรูร้ายกาจเกินกว่ามนุษย์ไปได้ เพราะแม้ว่ามนุษย์จะไม่ใช้ตัวทำที่คอยกัดกินหิ่งห้อยโดยตรง แต่การทำลาย

สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นการทำลายถิ่นที่อยู่ของหิ่งห้อยในแต่ละช่วงของวงจรชีวิต ก็มีแต่จะทำให้หิ่งห้อยค่อยๆ ลดจำนวนลงไปจนอยู่ในสภาพที่อาจสูญพันธุ์ไปในไม่ช้า

ประโยชน์ของหิ่งห้อย

เราได้เรียนรู้จักธรรมชาติของหิ่งห้อยมาพอสมควรบ้างแล้ว ซึ่งแน่นอนว่า ยังต้องมีการศึกษาวิจัยอีกมากเพื่อให้รู้จักกับเจ้าแมลงน้อยนี้อย่างแท้จริง อาจจะมีบางท่านสงสัยว่า เจ้าหิ่งห้อยน้อยที่เปล่งแสงสวยงามในยามค่ำคืนคืนนั้น จะมีประโยชน์อะไร นอกเหนือจากเอาไว้ชมเล่นยามคืนเดือนมีด

เอกสารที่จัดทำโดยกองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร ได้ระบุถึงประโยชน์ของหิ่งห้อยไว้หลายประการ

ข้อแรก ก็คือ หิ่งห้อยเป็นเสมือนดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ก็เพราะว่า หิ่งห้อยจะวางไข่ได้ก็ในน้ำหรือในดินชุ่มน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ ปราศจากมลพิษ การที่หิ่งห้อยสูญหายไปจากสังคมเมือง ก็คงเป็นเรื่องที่ชาวเมืองรู้แก่ใจกันดีว่า สิ่งแวดล้อมในเมืองนั้นเสื่อมลงไปเพียงใด อย่างที่เคยมีเรื่องเล่าว่า นานมาแล้ว เมื่อครั้งที่คลองบางลำพู เป็นทางน้ำสำหรับพายเรือสัญจรของชาวบางกอก เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยต้นลำพู มีหิ่งห้อยบินส่องแสงกระพริบสว่างไสวให้เห็นในยามค่ำคืนคืนนี้ ต้นลำพูมีหลงเหลืออยู่เพียงต้นเดียว ไม่ต้องพูดถึงว่าจะมีหิ่งห้อยปรากฏให้ชาวกรุงเทพฯ ได้พบเห็นอีกต่อไป

ประโยชน์ของหิ่งห้อยในระยะที่เป็นตัวหนอนนั้น จะเป็นตัวทำที่กินหอยที่เป็นเรือนอาศัยของพยาธิชนิดหนึ่งที่เป็นสาเหตุของโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบในคน โรคเลือดในสัตว์ และพยาธิใบไม้ลำไส้ของ

คน ดังนั้น หนอนหึ่งห้อยจึงเป็นผู้ช่วยกำจัดพยาธิที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ เมื่อขาดหนอนหึ่งห้อยแล้ว เจ้าหอยที่เป็นพาหะของพยาธิก็สามารถเจริญเติบโตได้อย่างสะดวกสบาย ทำให้คนติดโรคจากพยาธิต่างๆ

ในส่วนทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านพันธุวิศวกรรม นักวิทยาศาสตร์สามารถสกัดเอาสารลูซิเฟอรินในหิ่งห้อย มาใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าการตัดต่อยีนส์ประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากนี้ ยังสามารถนำเอายีนส์หรือฮอร์โมนที่สร้างแสงสว่างของหิ่งห้อย มาใช้ประโยชน์ในการตรวจหาเชื้อแบคทีเรียในเนื้อสัตว์ได้รวดเร็วขึ้น

นักวิทยาศาสตร์ของศูนย์เอกซเรย์ในสหรัฐอเมริกา ยังได้ทดลองสกัดสารลูซิเฟอรินจากหิ่งห้อย เพื่อนำไปใช้ในการตรวจหาเนื้อร้ายในร่างกายมนุษย์ได้ง่ายขึ้น โดยใช้สารดังกล่าวฉีดเข้าร่างกายเพื่อให้แสงไปจับหน่วยถ่ายพันธุกรรมที่อาจสะสมอยู่ในเซลล์ที่เป็นมะเร็ง ทำให้การวินิจฉัยโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วแม่นยำ และยังเป็นประโยชน์ในการที่จะรักษาส่วนของเซลล์เฉพาะที่เป็นเนื้อร้ายอีกด้วย

ประโยชน์ของหิ่งห้อยในทางวิทยาศาสตร์อาจจะยังมีอยู่อีกมากมาย ซึ่งหากเราปล่อยให้หิ่งห้อยสูญพันธุ์ไป โดยไม่คิดที่จะอนุรักษ์แล้ว ก็ย่อมหมายความว่าความถึงการพลาดโอกาสที่จะใช้หิ่งห้อยมาพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่นักวิจัยจำเป็นต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ศึกษาอีกมากมาย

สำหรับชาวบ้านธรรมดาที่มีบ้านเรือนอยู่ริมน้ำ มีชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ปราศจากมลพิษ และมองเห็นหิ่งห้อยเป็นแมลงธรรมดาที่พบเห็นได้ทุกเมื่อเชิ้อวัน อาจจะรู้สึกว่

หิ่งห้อยส่องแสงแวววาว ก็ดูสวยดี แต่จะให้ประโยชน์อะไรได้ เพราะประโยชน์ของหิ่งห้อยที่เล่าให้ฟังข้างต้นก็เป็นเรื่องของนักวิทยาศาสตร์หรือผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ศึกษาวิจัยไปก็แล้วกัน เจ้าแมลงหิ่งห้อยธรรมดาที่บินไปมา หรือจับอยู่ที่กิ่งไม้ริมน้ำ ชาวบ้านจะได้ประโยชน์อะไรจากหิ่งห้อย เพราะจะเอามาควักกินหรือทอดกินแบบตักแตนก็ไม่ได้

อาจารย์สมหมาย ชื่นราม เล่าให้ฟังว่า มีบางกรณีเจ้าหิ่งห้อยต้องรับเคราะห์กรรมเพราะความสวยงามของตัวเอง เรื่องก็มียู่ที่ว่าเจ้าของบ้านที่มีต้นลำพูปลูกอยู่ริมน้ำ ต้องเดือดร้อนใจเพราะมีผู้คนพายเรือมาดูหิ่งห้อยจับที่ต้นลำพูกันแทบทุกคืน เล่นเอาเจ้าของบ้านไม่เป็นอันหลับอันนอน เพราะสุนัขที่เฝ้าบ้านส่งเสียงเห่าหอนคนแปลกหน้าทั้งคืน เมื่อโมโหขึ้นมา เจ้าของบ้านก็เลยตัดต้นลำพูทิ้งซะเลย เป็นอันว่าหิ่งห้อยก็ต้องสูญพันธุ์ไปจากแถบบริเวณนั้น

ในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ของหิ่งห้อยต่อชุมชนพื้นบ้านนั้น ชาวบ้านในบางพื้นที่เริ่มรับทราบแล้วว่า หิ่งห้อยที่สวยงามในยามค่ำคืน สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านได้โดยตรง นั่นคือสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของต่างประเทศ ที่กัมปงควนตัน มลรัฐเซลังงอร์ ประเทศมาเลเซีย อยู่ห่างจากกรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองหลวงของมาเลเซียไปทางตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 70 กิโลเมตร

กัมปงควนตัน นั้นโฆษณาตัวเองว่า เป็นอุทยานหิ่งห้อย ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้รับทราบข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดสถานที่ตั้งร้านขายของที่ระลึก ร้านขายอาหาร และศาลาริมน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว ที่ส่วน

ใหญ่จะมาถึงก่อนเวลาค่ำ เพื่อจะได้เยี่ยมชมหมู่บ้านและชีวิตชาวชนบท ทดลองรับประทานอาหารพื้นเมือง บริเวณในแถบนั้นจะมีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน บริเวณปากแม่น้ำเซลงงอร์ อย่างสมบูรณ์ ปราศจากการบุกกรุกของนายทุนเพื่อทำรีสอร์ท หรือนาinggแบบในเมืองไทย

เมื่อได้เวลาดูหิ่งห้อย นักท่องเที่ยวก็จะลงเรือพายของชาวบ้าน ลำละประมาณ 4 คน พายเรือชมหิ่งห้อยที่จับอยู่ตามกิ่งต้นลำพูทั้งสองฝั่งแม่น้ำ รอบละประมาณ 30-45 นาที เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในบริเวณนั้นโดยตรง และยังเป็น การปลูกจิตสำนึกให้ชาวบ้านได้ร่วมมือร่วมใจกันดูแลรักษาสภาพนิเวศให้ยั่งยืนต่อไป

เวลานี้ การพายเรือชมหิ่งห้อยก็เริ่มมีในไทยบ้างแล้ว แต่อาจจะยังไม่แพร่หลายนัก ข้อมูลเรื่องหิ่งห้อยที่นำมาเล่าให้ท่านผู้อ่านครั้งนี้ ก็ได้มาจากการมีโอกาสไปเยี่ยมชมความงามของหิ่งห้อยที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา และเชื่อแน่ว่า ความงามของหิ่งห้อยไทยไม่แพ้อุทยานหิ่งห้อยของมาเลเซียอย่างแน่นอน เลยอยากจะแนะนำท่านผู้อ่านว่า หลังจากที่ท่านได้รับทราบคุณสมบัติอันมากมายของหิ่งห้อยแล้ว ท่านควรจะต้องหาโอกาสไปชมตัวจริง

ท่านที่สนใจจะไปเที่ยวชมหิ่งห้อยที่เพชรบุรี สามารถเดินทางไปที่อำเภอบ้านแหลม เารถจอดไว้ที่บริเวณวัดเขาตะเครา แล้วนั่งรถสองแถวเข้าไปอีกประมาณ 2-3 กิโลเมตร เนื่องจากทางเข้ายังเป็นดินลูกรังอยู่ เพื่อไปลงเรือ ที่ชาวบ้านแถวนั้น นำมาจอดรอท่า ค่าเรือก็คนละ 50 บาทเท่านั้น สภาพก็คล้ายๆ กับที่กัมปงควนตัน

เพียงแต่ว่ายังมีสิ่งปลูกสร้างชายของที่ระลึก ซึ่งทำให้รู้สึกว่าเป็นธรรมชาติมากกว่าเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว 4-5 คนจะผลัดกันลงเรือพาย เวลาลงเรือก็มีข้อห้ามว่า ไม่ให้ถ่ายภาพโดยใช้แฟลช โดยให้ใช้ฟิล์มไวแสงแทน รวมทั้งไม่ควรส่งเสียงดัง เพราะจะรบกวนทำให้หิ่งห้อยหนีหมด

เมื่อเรือค่อยๆ พายไปในความมืด ท่านก็จะสัมผัสบรรยากาศของท้องน้ำในยามค่ำคืน ที่มีแต่แสงระยิบระยับของเจ้าหิ่งห้อยตัวน้อย สะท้อนเงาให้เห็นอยู่ในลำน้ำเพชรบุรี ท่านจะรู้สึกราวกับว่าดวงดาราบนท้องฟ้า นั้นได้มากระพริบแสงอยู่ใกล้ๆ สามารถไขว่คว้ามาชมได้ เมื่อคุณลงที่พายเรือพาเราเข้าไปใกล้ๆ กิ่งลำพูเจ้าหิ่งห้อยบางตัวอาจจะใจกล้าบินลงมาที่เรือ หรือบินลงมาเกาะอยู่ในมือของท่าน นั่นคือเวลาพิเศษที่ท่านจะรู้สึกว่าได้สัมผัสดวงดาวในกำมือของท่านแล้ว

ภายหลังจากได้ชมหิ่งห้อย และชื่นชมกับธรรมชาติของสายน้ำยามค่ำคืนแล้ว ท่านที่อาจจะรู้สึกหิวขึ้นมา ก็มีร้านขายก๋วยเตี๋ยวพื้นบ้านพร้อมน้ำตาลสดแสนอร่อย รอท่านอยู่ รับรองว่าเมื่อท่านไปเที่ยวชมหิ่งห้อยแล้ว ต้องรู้สึกหิวแน่นอนอยากอนุรักษ์เจ้าแมลงแสงดวงดาวที่มีชีวิต และหวังว่าทุกคนจะช่วยกันพิทักษ์รักษาเจ้าแมลงตัวน้อยและสิ่งแวดล้อมของไทยให้ยืนยาวไปตลอดกาล.....

ลักษณะและแหล่งอาศัยของหิ่งห้อย

หิ่งห้อยมีแสงทั้งระยะตอน ดักแด่ และตัวเต็มวัย ระยะไข่ มีแสงเฉพาะบางชนิดเท่านั้น หิ่งห้อยตัวผู้มีปีก ตัวเมียมีรูปร่างหลายแบบ มีทั้งปีกปกติ ปีกสั้น และมีรูปร่างคล้ายหนอน หิ่งห้อยระยะตอน กินหอย ไล่เดือน กิ่งก้อ และแมลงตัวเล็ก ๆ เป็นอาหาร มีแหล่งอาศัยแตกต่างกันไปตามชนิดของหิ่งห้อย เช่น อาศัยตามบริเวณน้ำจืด น้ำกร่อยที่มีน้ำทะเลหนุน และสภาพที่เป็นสวนป่า หรือภูเขาที่มีสภาพแวดล้อมดั้งเดิมไม่ถูกทำลาย

แหล่งที่อยู่อาศัย
ของหิ่งห้อยน้ำจืด

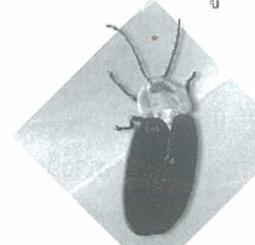

แหล่งที่อยู่อาศัย
ของหิ่งห้อยน้ำกร่อย

แหล่งที่อยู่อาศัย
ของหิ่งห้อยบริเวณ
สวนหรือป่าที่สมบูรณ์

หิ่งห้อยตัวผู้

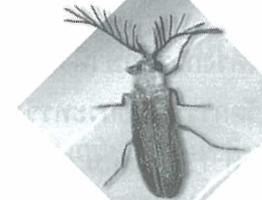

Pyrocoelia sp.

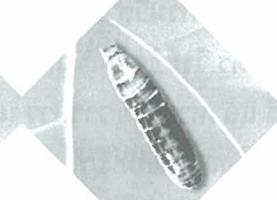
หิ่งห้อยตัวเมีย

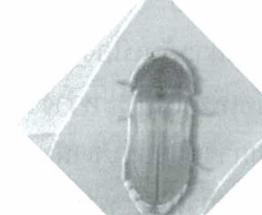
Pyrocoelia sp.

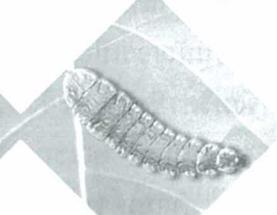
Stenocladus sp.

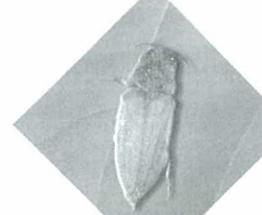
Stenocladus sp.

Lamprigera sp.

Lamprigera sp.

Rhagophthalmus sp.

Rhagophthalmus sp.

เรียบเรียงจาก

1. เอกสาร "หิ้งห้อย" จัดทำโดย กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร พิมพ์ครั้งที่ 1 2546 ข้อมูลโดยอาจารย์สมหมาย ชื่นราม / ภาพ โดย สมหมาย ชื่นราม และ ณัฐวัฒน์ แยมยิ้ม

2. เอกสารวิชาการ การประชุมสัมมนาทางวิชาการ แผลง และสัตว์ศัตรูพืช ครั้งที่ 11 ประจำปี 2541 เรื่องชนิดและพฤติกรรมของหิ้งห้อย โดย สมหมาย ชื่นราม กลุ่มงานอนุกรมวิธานแมลง กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร

3. ดร.วีระชัย ณ นคร "โครงการศึกษาหิ้งห้อย ไม่ให้รีบ รีบ รีบหรี แล้วหายไป" วารสาร นวัตกรรม โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 5 ฉบับที่ 17 มีนาคม 2547

4. บทความ "มารู้จักกับหิ้งห้อย...สัตว์ที่น่าอนุรักษ์" และ "กัมปควนตัน อุทยานหิ้งห้อยของมาเลเซีย" จากเอกสารโครงการสัมมนาสื่อมวลชนสัญจรเยี่ยมชมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 19-20 สิงหาคม 2547 จัดโดย คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์การจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547

● เมนู

สถานีวิทยุสารานุกรม
เพื่อไทย ก้าวไกล ทันโลก
กระทรวงการต่างประเทศ
Radio Saranrom A.M. 1575 Khz

เต้าหู้ใบบัวบก

ข้อมูล ดร.ดวงฤทัย อ่างรังโชติ หัวหน้าแผนกวิจัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้ (1635 ถนนเจริญกรุง ยานนาวา สาทร กรุงเทพฯ 10120 โทร. 02-211-2056 และ 02-212-5700-1)

ส่วนผสม

ถั่วเหลือง 1 กิโลกรัม น้ำสะอาด 5 ถ้วยตวง

น้ำใบบัวบก 5 ถ้วยตวง

(ใบบัวบก 1 กิโลกรัม มาปั่นละเอียดกับน้ำ 5 ถ้วยตวง กรองเอาแต่ส่วนน้ำ)

สารละลายแมกนีเซียมซัลเฟต 1/4 ถ้วยตวง

(แมกนีเซียมซัลเฟต 2 ช้อนโต๊ะ ละลายกับน้ำสะอาดเล็กน้อย)

วิธีทำ 1. ถั่วเหลือง แช่น้ำ 1 คืน เลอะเปลือกออก

2. นำถั่วเหลืองที่เลอะเปลือกแล้ว กับน้ำสะอาด 5 ถ้วยตวง มาปั่นให้ละเอียด แล้วกรองเอาแต่น้ำ (กากถั่วเหลืองนำไปทำขนมหม้อแกง)

4. เดิมน้ำใบบัวบก 5 ถ้วยตวง ต้มให้เดือด
5. พักทิ้งไว้ 2-5 นาที เดิมสารละลายแมกนีเซียมซัลเฟต คนเบา ๆ ตั้งทิ้งไว้ จนน้ำถั่วเหลืองตกตะกอน
6. เทใส่ผ้าขาวบางที่วางอยู่ในพิมพ์ไม้ ท่อตะกอนถั่วเหลือง ให้มิด กดทับด้วยของหนักทิ้งไว้ 30 นาที
7. เปิดผ้าขาวบางออกแล้วนำเต้าหู้ที่ได้ไปแช่ในน้ำเย็น แล้วนำขึ้น

กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400
 Ministry of Foreign Affairs Sri Ayudhya Rd. Bangkok 10400 Thailand
 Tel. 0-2643-5094, 0-2643-5095 Fax 0-2643-5093

วัดป่านานาชาติ

“ธรรมที่แท้จริงไม่ใช่ของใคร ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ธรรมะเป็นธรรมชาติ เป็นสัจธรรม ไม่มีชาติชั้นวรรณะเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะรู้ได้ด้วยตนเอง... ”

หลวงพ่ocha

วัดป่านานาชาติ เป็นวัดสายวัดป่าที่ตั้งอยู่ในบ้านบุงหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2518 โดยมีหลวงพ่ocha สุภัทโท จากวัดหนองป่าพงเป็นผู้ก่อตั้ง

เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2498 หลวงพ่ochaพร้อมกับโยมคนหนึ่ง ได้มาวิเวกที่ป่าแห่งนี้ แล้วบอกกับโยมว่า "บริเวณนี้ต่อไปจะสร้างวัดให้เร่งปลูกต้นไม้เป็นรั้วไว้รอบ" ท่านก็เดินเข้าไปในป่าเพื่อหาที่วิเวก

พักผ่อนและได้พบซากโบสถ์เก่าแก่หลังหนึ่ง มีเสมา 8 อัน เหลือแต่กองหินให้เห็น พอให้ทราบว่าเป็นเสมาของโบสถ์เก่า (ภายหลังเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรได้มาสำรวจ และแจ้งว่าเป็นโบราณสถานแห่งนี้มีอายุราว 700-1,000 ปี)

หลวงพ่อบอกว่า "โบสถ์นี้เป็นโบสถ์ที่เราเคยสร้างไว้เก่าก่อนต่อไปเราก็จะได้มาซ่อมแซมต่อไปอีกนะโยม"

มูลเหตุและแรงศรัทธาที่จะสร้างวัดที่นี่

ในปี พ.ศ. 2510 หลวงพ่อสุเมโธ ได้มาอยู่กับหลวงพ่อบุชาเป็นครั้งแรก หลังจากนั้นก็ได้มีพระฝรั่งทยอยกันเดินทางเข้าอยู่กับหลวงพ่อบุชามากขึ้น

พ.ศ. 2518 วัดหนองป่าพง มีพระสงฆ์ทั้งพระไทยและพระฝรั่งจำพรรษาอยู่เป็นจำนวนมาก ฟีนบ่มบาตรก็หายาก หลวงพ่อบุชาก็ได้อนุญาตให้พระฝรั่งบางรูปออกมาหาฟีนที่บ้านบุงหวาย ป่าที่นี่มีต้นไม้มาก ฟีนก็หาง่าย ชาวบ้านบุงหวายมีจิตศรัทธาในพระสงฆ์วัดหนองป่าพงจึงรับอาสาที่จะช่วยเหลือ

คณะพระเถระชุดแรกมี 6 รูป บ่มบาตรเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งใจปลุกกลดพักวิเวกปฏิบัติธรรมต่อ เมื่ออยู่ได้ 3 วัน ญาติโยมได้ช่วยกันสร้างศาลามุงหญ้าคาพอหลบฝน หลังจากนั้นไม่นาน ชาวบ้านบุงหวายได้ไปกราบหลวงพ่อบุชา ขอนิมนต์ให้พระเถระอยู่จำพรรษาต่อ หลวงพ่อบุชามีเมตตาอนุญาตให้สร้างสำนักสงฆ์และมอบหมายให้พระอาจารย์สุเมโธ เป็นหัวหน้า ญาติโยมได้แบ่งกันเป็นเจ้าภาพในการสร้างกุฏิและเพิงมุงหญ้าคา ในพรรษาแรกนั้นมีพระทั้งหมด 10 รูป และผ้าขาว 1 คน

ที่ดินและเสนาสนะ

ซากโบสถ์เก่าที่หลวงพ่อบุชามอบ พระสงฆ์ได้ใช้เป็นที่พักสังฆกรรมตั้งแต่แรกเข้ามาอยู่ ญาติโยมจึงช่วยกันสร้างโบสถ์ชั่วคราวให้

ในปี พ.ศ. 2519 คณะศรัทธาญาติโยมได้นำเงินมาทอด และได้สร้างศาลาใหม่ โดยหลวงพ่อบุชามอบและกำหนดขนาดเอง

พ.ศ. 2528 เริ่มสร้างพระอุโบสถในตำแหน่งที่พบเสมาเก่า เพื่อให้พระสงฆ์ใช้สวดทำสังฆกรรมต่างๆ เป็นที่อบรมพระสงฆ์สามเณร พระอุโบสถสร้างเสร็จในอีก 2 ปีต่อมา ทำให้คำปรารภของหลวงพ่อบุชามีเป็นจริง

เนื่องจากพระชาวต่างประเทศมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ญาติโยมจึงได้มีจิตศรัทธาถวายที่ดินเพิ่ม ปัจจุบัน (ปีพ.ศ. 2545) วัดป่านานาชาติ มีเนื้อที่ทั้งหมด 365 ไร่ มีกุฏิ 37 หลัง

พ.ศ. 2536 ได้ทำกำแพงล้อมรอบวัดและได้มีการปลูกป่าทดแทนขึ้นในพื้นที่วัด ซึ่งเดิมเป็นไร่ปอที่ปลูกทิ้งร้างไว้ ปัจจุบันได้กลายเป็นป่าที่สมบูรณ์ขึ้นมา

พ.ศ. 2541 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเป็นวัด

ปัจจุบันมีสาขา 2 แห่ง คือที่วัดภูจ้อมก้อม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และสำนักสงฆ์เต่าดำ อำเภอไพรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

หลวงพ่อบุชากับพระฝรั่ง

หลวงพ่อบุชาก็ให้ความเมตตาเอ็นดูให้กำลังใจพระเถระที่วัดป่านานาชาติอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเยี่ยมมอบมั่งสอน เมื่อหลวงพ่อบุชามอบ

ชาวอาพาธไม่สามารถเดินได้ พระจากวัดป่านานาชาติได้จัดคณะไป สวดพระปริตรข้างๆ รถเข็นของหลวงพ่อบุญพาทุกๆ วันพระ และได้ ผลัดเปลี่ยนพระเถระไปปฏิบัติอุปัชฌาย์วัดรอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่ง ท่านละสังขารไปในปี พ.ศ. 2535

วัดป่านานาชาติในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์แรกเริ่มของหลวงพ่อบุญพา ที่ตั้งวัดป่านานาชาติ ขึ้นนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ชาวต่างประเทศให้ได้มีโอกาสเข้ามา ศึกษาพระพุทธศาสนา อบรมพระธรรมวินัยจนสามารถที่จะออก บวชปฏิบัติข้อวัตรปฏิบัติของพระสายวัดป่า เพื่อให้ได้สัมผัสธรรมแห่ง พระธรรมด้วยตนเอง เมื่อได้หลักในการปฏิบัติแล้วก็สามารถกลับไป ช่วยประกาศศาสนาในที่ต่างๆ ได้

หลวงพ่อบุญพาเคยกล่าวไว้ว่า "บวชง่ายสึกง่าย บวชยากสึก ยาก" จึงเป็นเหตุให้ผู้ที่จะเข้ามาบวชที่วัดป่านานาชาติต้องเป็นผู้ที่ ตั้งใจจริง ผู้มาขอบวชไม่ว่าจะมีอายุเท่าใดต้องมาเป็นผ้าขาว 4-6 เดือน เป็นสามเณร 1 ปี เพื่ออบรมบ่มนิสัยให้เหมาะแก่สมณะก่อน ที่จะมาบวชเป็นพระภิกษุได้ เนื่องจากว่าการสื่อสารใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ที่ตั้งใจจะมาบวชที่นี้จึงต้องมีความรู้ในภาษาอังกฤษพอสมควร

หลวงพ่อบุญพายังมุ่งหมายให้ที่นี้เป็นที่ฝึกพระให้มีคุณสมบัติ เป็นผู้นำและมีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าสงฆ์และปกครองวัด โดยที่ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสด้วย

เจ้าอาวาสของวัดป่านานาชาติมีดังนี้

- 1) อาจารย์สุเมธ ชาวอเมริกัน 2518-2519
- 2) อาจารย์ปภากโร ชาวอเมริกัน 2520-2521

- 3) อาจารย์ชาคโร ชาวออสเตรเลีย 2522-2524
 - 4) อาจารย์ปสันโน ชาวแคนาดา 2525-2539
 - 5) อาจารย์ชยสาโร ชาวอังกฤษ 2540-2544
 - 6) อาจารย์ญาณมโหม ชาวออสเตรเลีย 2545-ปัจจุบัน
- ปัจจุบันพระเถระในสังกัดวัดป่านานาชาติที่มีอยู่ในเมืองไทย

ทั้งหมด 41 รูป รวม 18 สัญชาติ เป็นชาวอเมริกัน 7 รูป ออสเตรเลีย 7 รูป เยอรมัน 4 รูป อังกฤษ 4 รูป ฮอลแลนด์ 3 รูป แคนาดา 2 รูป มาเลเซีย 2 รูป ญี่ปุ่น 2 รูป แอฟริกาใต้ อิสราเอล สาธารณรัฐเชก ไอร์ิช ออสเตรีย นิวซีแลนด์ อินเดีย เนปาล ไต้หวัน และฟิลิปปินส์ ประเทศละ 1 รูป

พระที่ไปจากวัดป่านานาชาติได้ไปตั้งสาขาในต่างประเทศ ทั้งหมด 13 แห่ง กระจายอยู่ในอังกฤษ อิตาลี ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอเมริกา เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติให้ ญาติโยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมากทุกปี มีพระเถระ ที่เคยผ่านการอบรมจากวัดป่านานาชาติและยัง ครองเพศบรรพชิตอยู่ถึง 108 รูป มาจาก 27 เชื้อชาติ

วัดป่านานาชาติพยายามอย่างยิ่งที่จะรักษาข้อวัตรปฏิบัติ ของหลวงพ่อบุญพาเอาไว้และถ่ายทอดสืบต่อไปยังอนุชนรุ่นหลังให้ได้เข้า ถึงธรรมะโดยทั่วกัน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและสีผิว

หลวงพ่อบุญพาเคยพูดให้ลูกศิษย์พระฝรั่งได้ฟังว่า "เราอยู่คนละ ประเทศได้มาอยู่รวมกันที่นี้ มันเป็นเรื่องแปลกเหมือนกัน ประชาชน ทั้งหลายเห็นพวกท่านทั้งหลายซึ่งอยู่ในเมืองนอก มารวมกันอยู่ใน เมืองไทย มาฉันข้าวเหนียวก็ได้ มาพูดภาษาไทยก็ได้ มาพูดภาษา ลาวก็ได้ มาอยู่ที่ทุกซอกซอกๆ ยากๆ ลำบากก็อยู่ได้ อย่างนั้นผมจึงพูดไป

เมื่อไปกรุงลอนดอนว่า ท่านพวกนี้จะต้องไปทำดอกเตอร์ ที่วัด
หนองป่าพง คือเปลี่ยน ผมมีความรู้สึก ว่า พวกท่านตายไปแล้วฟื้น
ขึ้นมา คือมาพบปรับตัวเข้ากับอากาศกับอาหารสารพัดอย่าง พวก
ท่านทั้งหลายก็มีความอดสาหะฝ่าฟันอุปสรรค อันนี้มา แม้ตลอดถึง
คำพูดหรือขานนาค เป็นต้น บวชได้ในพุทธศาสนานี้เรียกว่านำเสื่อมใส่
ที่พยายามเป็นไปได้แบบนี้ ความจริงของพระพุทธรูปศาสนานั้นดึงดูด
จิตใจคนไทย จิตใจคนเมืองนอกให้มารวมกลุ่มอันเดียวกันได้ มันก็
เป็นของแปลกอยู่เหมือนกัน ฉะนั้น จงพากันตั้งอกตั้งใจ สัจจธรรม
ต่อไป"

มีครั้งหนึ่ง สมัยที่หลวงพ่อกษัตริย์ไปประเทศอังกฤษได้มีคนถาม
ว่า "ทำไมหลวงพ่อกษัตริย์จึงมีลูกศิษย์ชาวต่างชาติต่างภาษามาอยู่กับท่าน
มาก" หลวงพ่อกษัตริย์ตอบว่า "พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ว่า ทุกอย่างต้องมี
เหตุ ถ้าไม่มีเหตุ ผลก็ไม่มี" หลวงพ่อกษัตริย์แล้วพูดต่อไปว่า "เราอาจจะ
เคยอยู่ร่วมกันมาก่อนกระมัง..."

(จากเอกสาร วัดป่าอานาชาติ บ้านนุ่งหวาย อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี
34310)

หลวงพ่อกษัตริย์

วัดป่านานาชาติ

เมตตาจิตของหลวงพ่ocha

เมื่อเดือนกันยายน ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนวัดป่านานาชาติ ซึ่งแต่เดิมก็เคยได้ยินแต่ชื่อว่าเป็นวัดป่าสายหลวงพ่ocha ซึ่งท่านมีลูกศิษย์ลูกหาเป็นฝรั่งต่างชาติ แต่ไม่เคยทราบมาก่อนว่าวัดป่านานาชาตินั้นเป็นอย่างไร จนเมื่อรถบัสคันใหญ่ที่พาคณะไปจอดอยู่หน้าบริเวณวัดแล้ว ก็รู้สึกว่าเป็นวัดที่ร่มรื่นเป็นป่าจริงๆ แม้ว่าวัดจะล้อมรั้วไว้เป็นบริเวณกว้าง แต่เมื่อเหยียบย่างผ่านทางเข้าใหญ่เข้าไปก็เห็นแต่ต้นไม้ใหญ่โตร่มรื่น ตามต้นไม้จะมีคำขวัญหรือคำสอนสั้นๆ ของท่านอาจารย์ชาติติดอยู่ คอยเตือนสติอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ผ่านเข้าประตูไปรู้สึกถึงความร่มเย็นแห่งพระบวรพุทธศาสนาที่ไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าชาติใด

เมื่อเข้าไปในศาลาใหญ่ก็ได้มีโอกาสเข้านมัสการหลวงพ่ochaญาณธมโม ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ ท่านเป็นชาวออสเตรเลียรูปร่างสูงใหญ่แบบชาวตะวันตก พูดภาษาไทยคล่องแคล่ว

ชัดเจน กิริยาน่าเลื่อมใสศรัทธา ห่มจีวรเหมือนพระไทยที่เราเคยพบเห็น แต่กลับรู้สึกทึ่งว่าจีวรของท่านนั้นพับจีบสวยงามราวกับพระพุทธรูปคันธาระของอินเดียทีเดียว ผู้ที่ร่วมคณะไปนมัสการท่านได้รับความเมตตาจากท่านเจ้าอาวาสอย่างยิ่งในการอธิบายเรื่องราวของวัดป่านานาชาติ และได้มีผู้หนึ่งถามท่านเจ้าอาวาสว่า เหตุใดหลวงพ่อบุชชาซึ่งพูดภาษาต่างประเทศไม่ได้ ถึงได้มีลูกศิษย์ลูกหาชาวต่างชาติมากมายเลื่อมใสมาบวชเรียน และยังได้เผยแพร่ไปในประเทศต่างๆ อีกด้วย

ท่านเจ้าอาวาสกรุณาเล่าให้ฟังว่า ที่จริงแล้วหลวงพ่อบุชชาท่านพูดภาษาอังกฤษได้แค่ 2 ประโยค คือ Good Morning สวัสดีตอนเช้า และ Do you want a cup of tea? คุณจะรับน้ำชาหรือไม่? เพราะท่านได้ยินเหล่าชาวต่างชาติชอบพูดสองประโยคนี้บ่อยๆ อย่างไม่รู้ที่มาในการเทศนาสั่งสอนชาวต่างชาติที่นั่น ท่านมีล่ามที่สามารถแปลบทธรรมต่างๆ ให้ชาวฝรั่งมังค่าได้เข้าใจพระธรรมคำสั่งสอนได้

แต่เมื่อพูดถึงการสั่งสอนลูกศิษย์ในวัด หลวงพ่อบุชชาเล่าว่า หลวงพ่อบุชชามักจะพูดสอนสั้นๆ และให้ลูกศิษย์ได้นำคำสอนนั้นไปไตร่ตรองทบทวนจนเกิดปัญญาขึ้นด้วยตนเอง ยกตัวอย่างเช่นในตอนเช้าท่านจะถามลูกศิษย์เรียงตัวกันไปว่า วันนี้เป็นอย่างไร ถ้าลูกศิษย์ตอบว่า "วันนี้รู้สึกสุขสงบดี" ท่านก็จะพูดว่า "ไม่แน่" และเมื่อลูกศิษย์คนต่อไปตอบว่า "วันนี้เป็นทุกข์ไม่สบาย" ท่านก็จะตอบว่า "ไม่แน่" เป็นอย่างนี้ไปทุกคน ถือเป็นอุบายปริศนาธรรมให้ลูกศิษย์ได้นำไปไตร่ตรองให้เกิดปัญญาเห็นธรรมแห่งความไม่เที่ยง ความเป็นอนิจจัง และการละทิ้งไม่ติดยึดกับอารมณ์กิเลส

หลวงพ่อบุชชาเล่าว่า ท่านเองได้รับคำสั่งสอนโดยตรงจากหลวงพ่อบุชชากับตัวเอง ซึ่งยังคงจดจำได้เป็นอย่างดี

ท่านเล่าว่า มีอยู่วันหนึ่งท่านออกไปบิณฑบาตตอนเช้า ขณะกำลังเดินกลับมาที่วัด ก็มีพระอีกรูปหนึ่งเดินมาด้วย ได้พูดคุยทำนองตลกตลก พระต่างๆ ในวัด ทำให้ท่านเกิดข้องใจไม่แน่ใจอยากรับฟัง ได้แต่รับเดินหนีพลางในใจก็นึกตำหนิพระที่มาพูดนินทานั้นอยู่ ขณะกำลังเดินก้มหน้าเข้าวัดอยู่นั้น หลวงพ่อบุชชาก็มาปรากฏข้างกายอย่างไม่ทันรู้ตัว พร้อมกล่าวคำทักทายยิ้มแย้มว่า Good Morning เมื่อได้เห็นและได้ยินคำทักทายจากหลวงพ่อบุชชาท่านนั้น จิตที่ขุ่นมัวก็หายไปสิ้น กลับรู้สึกสุขสงบแทนที่

ในคำวันเดียวกันนั่นเอง หลวงพ่อบุชชาเล่าต่อว่า ท่านกำลังปรนนิบัติบิณฑบาตให้พระอาจารย์ด้วยความเคารพ คิมนั้นแสงจันทร์กระจ่าง ท่านได้ยินเสียงพระสวดมนต์ยามค่ำ แ่ว่วมาฟังเพราะจับใจเหมือนเสียงทิพย์ ทำให้รู้สึกสุขสงบเหมือนอยู่ในแดนสวรรค์ ทันใดนั้นเอง หลวงพ่อบุชชาก็ยกเท้าถีบลูกศิษย์ที่กำลังเพลินใจอยู่จนหงายหลัง แล้วก็พูดว่า "เป็นอย่างไรเล่า เมื่อเช้านี้ท่านได้ฟังคำไม่ถูกต้องเข้า ก็เกิดใจขุ่นมัว แต่พอได้ยินคำทักท้วงสวดสวดตอนเช้าเข้าใจก็กลับเป็นยินดี พอมาตอนนี้กลับรู้สึกลุ่มหลงลุ่มหลงใจอยู่" หลวงพ่อบุชชาได้ย่นคำสอนของหลวงพ่อบุชชาท่านนั้นก็น้ำตาไหลพรากพนมมือรับชานซึ่งกับคำสอนและเมตตาของหลวงพ่อบุชชา ได้รับปัญญาจากหลวงพ่อบุชชาในขณะนั้นเองว่า หลวงพ่อบุชชาท่านเมตตาสั่งสอนมิให้หลงยึดติดกับอารมณ์อันเป็นกิเลสต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นอารมณ์ทุกข์สุขอันเป็นเสมือนบ่วงกีดกันหนทางสู่การหลุดพ้น...

ปัญหาของพระสงฆ์วัดป่านานาชาติ

เมื่อมีผู้ถามถึงปัญหาของวัดในขณะนี้ว่ามีอะไรบ้าง ท่านเจ้าอาวาสได้บอกว่า ปัญหาสำหรับพระสงฆ์ชาวต่างชาติก็คือเรื่อง

วิชาของประเทศไทยนั่นเอง เนื่องจากขณะนี้ทางการไทยจำกัดให้ วิชาสำหรับชาวต่างชาติที่มาบวชเรียนในประเทศไทยเพียง 10 ปี และอาจขอต่ออายุเป็นกรณีพิเศษได้อีก 5 ปี ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้ทั้ง ตัวพระสงฆ์และทางวัดรู้สึกลำบากใจ เพราะพระที่มาบวชเรียนที่นี้ ต่างก็มุ่งหวังที่จะบวชเรียนตลอดชีวิต เพื่อให้ได้รับรสพระธรรมหวัง การหลุดพ้นกิเลสอย่างจริงจัง ไม่ใช่เป็นการบวชเรียนเพื่อให้รอบรู้ ทางพระปริยัติธรรมเท่านั้น การกำหนดอายุวิชาให้ 10 ปี เหมือนกับ เป็นการจำกัดเวลากว่า พระท่านจะต้องบรรลุการพ้นกิเลสให้ได้ภายใน 10 ปี แล้วให้กลับประเทศตัวเองไป นอกจากนั้น ทางวัดเองก็ ต้องการมีพระที่มีพรรษามากมีความเชี่ยวชาญอยู่ที่วัดเป็นผู้ฝึกสอนให้ คำแนะนำแก่พระใหม่ๆ ที่เข้ามาบวชเป็นการสืบทอดศาสนาต่อไป หากต้องถูกกำหนดจากทางการไทยให้เดินทางกลับประเทศของตน ภายหลังจากบวชเรียนแล้ว 10 ปี ก็จะทำให้วัดขาดบุคลากรที่จะช่วย สั่งสอนพระรุ่นต่อไป ซึ่งในเรื่องนี้ท่านเจ้าอาวาสก็ไม่นิ่งนอนใจกำลัง ดำเนินการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ทางคณะที่ได้ ไปเยี่ยมเยียนวัดป่านานาชาติในครั้งนี้ก็ได้อุ่นโมทนาขอให้ปัญหานี้ สามารถแก้ไขคล่องไปโดยเร็ว

เพียงการไปสัมผัสวัดป่านานาชาติแห่งนี้ด้วยเวลาน้อยนิด ก็ชวนให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระบวรพุทธศาสนาว่า เป็น สังฆธรรมแสงสว่างที่จะช่วยนำพามนุษย์ที่แม้มีความแตกต่างทาง เชื้อชาติผิวพรรณ ให้ได้มาค้นพบความสงบสันติ เป็นธรรมที่จะช่วย คำจุนโลก นำทางให้รอดพ้นจากกสิยุคที่วุ่นวายด้วยการแก่งแย่งถือ เขาถือเราในปัจจุบัน...

● พร ปี ไ หม่ : ประภัสสร - แรงดลใจ บัณณธร - รูป
เบญจามา - เขียน พรมา - ชื่อมืด

ประเพณีปีใหม่แบบชาวมอญ

ปีใหม่ผ่านมาที่ไร ฉันเชื่อว่าหลายคนคงนั่งนึกกว่าปีที่ผ่านมาไป ทำอะไรไม่ดีไว้บ้างเพื่อที่ปีใหม่จะมาถึง จะได้ตั้งอกตั้งใจทำสิ่งดีๆ ให้ เป็นมงคลแก่ชีวิตและจะไม่ทำให้ผิดพลาดเป็นครั้งที่สองอีก เหมือน กับการนั่งนับหนึ่งใหม่ เพื่อให้มีเลข 10 ที่สวยงาม

ปีใหม่เวียนมาอีกแล้ว ฉันเชื่อว่าหลายคนกำลังนั่งฉลองนับ 10 ย้อนลงมา 1 ให้เวลาเที่ยงคืนตีเป็ง และต่างหันมาอวยพรกัน และกันด้วยวลีที่สวยงาม เพื่อให้การเริ่มชีวิตเป็นไปด้วยความราบรื่น ปราศจากอุปสรรค และมีกำลังใจที่จะทำให้วันที่ 1 มกราคม บรรจบ 31 ธันวาคมที่ว่า มีอุปสรรคปัญหาที่น้อยที่สุด และหากเป็นไปได้ ขอให้ เป็นปีที่สมหวัง เช่นนี้ถ้วนกันทุกคน

สำหรับฉันซึ่งเป็นคนไทยนั่งนับปีใหม่ที่เวียนมาและเห็นว่า ปีใหม่เป็นโอกาสพบปะเพื่อนฝูง ญาติ และคนรู้จัก มานั่งสนทนา

พาที ล้อมวงทานอาหารถ้าเป็นอาหารแบบไทยๆ ปีใหม่ไหนๆ อาหารยอดฮิตหนีไม่พ้นไก่ ของไทยแท้ต้องไก่ย่าง สารพัดสูตรตั้งแต่ยัดไส้ กระเทียมพริกไทย ไก่หนังกรอบ ไก่ย่างวิเชียรบุรี ฯลฯ ฝรั่งเศสก็ทานไก่ตุ๋นก็ตอนคริสต์มาสเหมือนกัน คนจีนก็ไม่ใช่น้อยหน้าต้มไก่กินตอนปีใหม่ กินไม่หมดรวนเค็มไว้ทานต่ออีก เห็นจะมีเยอรมันกับโรมาเนียย่นละมั้งที่กินหมูจลองปีใหม่ ไม่เห็นมีชาติไหนไม่มีอาหารเอกลักษณ์ไว้ฉลองปีใหม่อันสักชาติเลย

แต่จะมีใครสักกี่คนที่จะรู้ว่าชาวมอญซึ่งตั้งชุมชนอยู่ในไทยมานานนับศตวรรษทานอะไรตอนปีใหม่ นับปีใหม่ เหมือนไทยหรือไม่ และมีประเพณีปีใหม่ต่างจากคนไทยเช่นไร ที่สำคัญคุณผู้อ่านรู้ไหมว่าชาวมอญอยู่ตรงไหนกันแน่ในไทย

ตามประวัติแล้วมอญเป็นเชื้อชาติเก่าแก่นับย้อนหลังไปได้ 3,000 กว่าปี มีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่โบราณ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง และยังมีวัฒนธรรมครัดต่อจารีตประเพณี และวัฒนธรรมของตนเองด้วย

ชาวมอญเดิมอยู่บริเวณทางเหนือของอินเดีย ต่อมาได้อพยพเข้ามาในแหลมอินโดจีนในสุวรรณภูมิ มาอาศัยอยู่บริเวณทิศตะวันตกบริเวณที่ลุ่มแม่น้ำอิระวดี และลุ่มแม่น้ำสาละวิน

ถ้าจะว่าไปสุวรรณภูมิคือ ดินแดนบริเวณภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งสมัยนั้นมีมอญและละว้าเป็นคนพื้นเมือง เวลานั้นมอญได้อยู่ภายใต้อาณาจักรพูนัน เมื่ออาณาจักรพูนันได้เสื่อมอำนาจลง มอญก็ได้ประกาศอิสรภาพและได้ตั้งอาณาจักรทวาราวดีขึ้น อิทธิพลของมอญจึงได้แผ่ไปในท้องที่ภาคเหนือซึ่งเห็นได้จาก จารึกภาษามอญ

ถ้าจะถามต่อไปอีกว่า อาณาจักรทวาราวดีที่อยู่นี้ อยู่แถบไหน ก็ต้องบอกว่ามีศูนย์กลางความเจริญอยู่ที่นครปฐม และได้แผ่ขยายขึ้นไปถึงลพบุรี และนครศรีอยุธยา (ลำพูน) และใครที่ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์ก็จะทราบว่า มอญถูกพม่าโรมรันอยู่บ่อยๆ เหตุเพราะความเจริญของมอญประกอบกับพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์ พม่าจึงรุกรานมอญอยู่ตลอดเวลาจนมอญสูญเสียอิสรภาพให้แก่พม่า ชาวมอญจึงต่อสู้เพื่อให้รอดพ้นจากการกดขี่ของพม่าโดยการเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในอาณาจักรไทยหลายครั้ง

การอพยพของมอญครั้งสำคัญมี 7 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา (พ.ศ. 2112-2133)

ครั้งที่ 2 สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ. 2133-2148)

ครั้งที่ 3 สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173-2198)

ครั้งที่ 4 สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199-2231)

ครั้งที่ 5 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พ.ศ. 2275-2301)

ครั้งที่ 6 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ใน พ.ศ. 2317)

ครั้งที่ 7 สมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ใน พ.ศ. 2358)

ถ้าหากเป็นคนช่างสังเกตสักหน่อยจะเห็นว่าบริเวณที่ชาวมอญชอบอาศัยอยู่นั้นส่วนมากจะอยู่ริมแม่น้ำ เช่น บางปะอิน สามโคก อโยธยา ในสมัยกรุงธนบุรีล้นเกล้าฯของไทย โปรดเกล้าฯ ให้คนมอญมาตั้งบ้านเมืองอยู่ที่ปากเกร็ด เมืองนนทบุรี นอกจากนั้นทางลุ่มแม่น้ำแม่กลอง และทำจันก็จะมอญที่อพยพเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ (สังขละบุรี) ตั้งบ้านเรือนอยู่มากเช่นกัน ส่วนทางเหนือของไทยนั้นก็จะมีชาวมอญอาศัยอยู่ตั้งแต่ลพบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี ลำพูน เชียงใหม่ ลำปาง และยังมีชาวมอญกระจัดกระจายเป็นกลุ่มๆ

อยู่อีกในกรุงเทพฯ เช่นที่เขตบางขุนเทียน เขตหนองจอก เป็นต้น

อย่างที่บอกไปตอนต้นว่ามอญเป็นชนชาติที่เคร่งจารีต ประเพณี และเป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดจึงไม่น่าแปลกที่จะรู้ว่า ชีวิตความเป็นอยู่และความเชื่อในพระพุทธศาสนาของไทยและมอญ นั้นใกล้เคียงกัน การอยู่ร่วมกันของชาวไทยและมอญนั้นจึงเข้ากันได้ ดีปราศจากปัญหาขัดแย้ง ชาวมอญจึงสามารถปฏิบัติตามความเชื่อ ของตนได้ เช่นการนับถือผี การรำผีอย่างไม่ขัดกับความเชื่อของไทย ส่วนทางด้านภาษาและการแต่งกายนั้น ชาวมอญยังคงใช้ภาษาและ การแต่งกายของตนเหมือนเดิม โดยเฉพาะตามวัดมอญยังคงมีการ สวดมนต์เป็นภาษามอญอยู่ จึงทำให้ธรรมเนียมมอญหลายๆ อย่าง เข้ามามีบทบาทในชีวิต และขนบธรรมเนียมของไทย เช่นการครองจีวร ของพระสงฆ์มอญ และประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

พอพูดถึงสงกรานต์ หลายคนคงนึกถึงการสาดน้ำ (แบบที่ ไม่ใช่ผสมแมงลัก หรือเอาน้ำแข็งแช่ให้น้ำเย็นมาสาดกัน) และทุกๆ คนคงทราบดีว่าเป็นประเพณีปีใหม่ของไทย คิดๆ ไปคนโบราณก็ช่าง แยกแยะกำหนดให้เมฆาหน้าร้อนมีประเพณีสาดน้ำกันให้ชุ่มฉ่ำไปทั้ง ภายใจ มอญก็เช่นกันมีประเพณีช่วงเมฆาเหมือนกัน มอญ เรียก ประเพณีปีใหม่ว่า เป็งสงกรานต์ หรือปัจจะหัตตะห์ เป็นเทศกาลที่ สำคัญประจำปี ชาวมอญถือว่ามีความสำคัญมากที่สุดในประเพณีรอบ ปี จะมีการทำบุญเฉลิมฉลองอย่างมโหฬาร ด้วยถือว่าในช่วงสงกรานต์ เป็นการเริ่มศักราชใหม่ พิธีนั้นเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ซึ่ง จะประกอบด้วยกิจกรรมหลายๆอย่าง คือ พิธีบูชานางสงกรานต์ที่ เรียกว่า "มีห์ซงกราน" ด้วยการสร้างศาลเพียงตาหน้าบ้าน นำข้าว แห่พร้อมเครื่องบูชามาวางไว้ แห่น้ำหวาน แห่ทางหงส์ การทำบุญ

กลางบ้านเรียกว่า "ปีะห์ท้าวยา อาไ้ท้าววาน" พิธีนี้ในหมู่บ้านถือเป็น ลิริมงคล มีการเลี้ยงพระในตอนเช้า เมื่อถวายพระแล้วก็จะมีการ เลี้ยงกันในหมู่บ้านหลังจากนั้นชาวบ้านจะทำพิธีสงฆ์น้ำพระพุทธรูป และพระเจดีย์ที่สำคัญภายในวัด การแห่ข้าวแห่ และรำเจ้า ประจำปี ของแต่ละหมู่บ้าน และรวมถึงการขนทรายเข้าวัด และก่อเจดีย์ทราย เป็นต้น

แต่สงกรานต์ของมอญที่ว่ามาข้างต้นไม่ตรงกับของไทย เท่าใดนัก เทศกาลปีใหม่ของคนไทยอยู่กลางเดือน 5 คนไทยถือเอาวันที่ 12-15 เมษายนของทุกปีเป็นเทศกาลสงกรานต์ แต่สำหรับชาวมอญ จะไปทำบุญในเทศกาลสงกรานต์ถึง 5 วันเต็ม ตั้งแต่วันที่ 13 - 17 เมษายน ของทุกปี ตอนเช้าไปทำบุญที่วัดเมื่อกลับจากวัดจะเล่น สนุกสนานร้องรำทำเพลงกันในหมู่บ้าน ลานบ้าน แต่ก่อนเคยมีการ เล่นสละบ้า เข้าผี มอญซ่อนผ้า เสือกินวัว ฯลฯ การทำบุญเฉลิมฉลอง กันของคนมอญก็เล่นกันเป็นเดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน ไปจน ถึงต้นเดือนพฤษภาคม โดยมี การแห่ข้าวแห่ แห่น้ำหวาน ปล่อยปลา แห่สงกรานต์ และจบลงด้วยการทำบุญกลางบ้าน และรำเจ้า ประจำปี ของแต่ละหมู่บ้าน

การสังสรรค์จะเป็นเอกลักษณ์ของพิธีสงกรานต์ของมอญ เป็นโอกาสของการสนทนาพาที หนุ่มสาวจะชวนกันไปชุมนุมในที่ สาธารณะ ถึงเวลาเพลจะนำข้าวสงกรานต์ไปถวายพระ ตอนบ่าย จะบังสุกุลกระดูกบรรพบุรุษ สงฆ์น้ำพระ แล้วจึงเล่นสงกรานต์กันใน หมู่ชาวบ้านที่ไปวัด ตกเย็นจะมีการขนทรายเข้าวัดและก่อเจดีย์ทราย พระทำพิธีสวดมนต์เย็น รุ่งขึ้นจะต้องนำข้าวปลาอาหารมาเลี้ยงพระ เจดีย์ทรายเพราะถือว่าเจดีย์ทรายเป็นพระองค์หนึ่ง ตกเวลาค่ำชาว

บ้านจะรวมกลุ่มกันร้องเพลงขอขมนมไปตามหมู่บ้าน เล่นเข้าฝีนางกวัก
ผีลาก ผีดาว สลับกับการร้องรำทำเพลงอย่างสนุกสนาน

ถ้าพูดถึงมอญก็ต้องเอ่ยถึง การเล่นสะบ้าที่คนเล่นนุ่งผ้า
สวยงาม นุ่งทอยลูกสะบ้าอยู่ตรงข้ามกับสาวมอญ การเล่นสะบ้าของ
ชาวมอญถือเป็นกีฬาพื้นบ้านอย่างหนึ่ง มีมาตั้งแต่สมัยโบราณมักจะ
นิยมเล่นกันในช่วงของเทศกาลสงกรานต์ของทุกปีจนกลายเป็นประเพณี
การเล่นสะบ้าจะใช้ลูกสะบ้า โดยนำไม้มาทำเป็นลูกกลมแบน กว้าง
ประมาณ 5 เซนติเมตร หนา ประมาณ 1 นิ้ว มีตัวตั้งและตัวเตะ
เท่ากับจำนวนผู้เล่นของแต่ละทีม ทั้งนี้ผู้เล่นแบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่าย
ละ 4-5 คนเสี่ยงกันว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้เล่นก่อน โดยการเป่าอั้งฉุบ
หรือตามความสมัครใจของผู้เล่นทีมแพ้จะเป็นฝ่ายตั้งลูกสะบ้า เป็น
แถวหน้ากระดานเรียงหนึ่ง ตามจำนวนผู้เล่น ผู้เล่นที่เป็นฝ่ายเล่น
ก่อน จะเข้าแถวหน้ากระดานเรียงหนึ่ง ประจำตามลูกสะบ้าที่ตั้งไว้
ระยะห่างแล้วแต่ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายจะกำหนด ถ้าหากเล่นเก่งก็จะ
กำหนดระยะไกล แต่ถ้าหากเพิ่งเริ่มเล่น ก็จะกำหนดระยะสั้น ๆ วาง
ลูกสะบ้าตัวเตะไว้หลังเท้า ยกเท้าขึ้น ยืนอยู่ในท่าขาเดียว โยนลูก
สะบ้าจากเท้าที่เขตส่ง ไปยังลูกสะบ้าตัวตั้งที่ตั้งไว้ให้ล้มทุกคนในทีม
จะทำแบบเดียวกันหมด

ขณะกระโดดโยนลูกสะบ้า ลูกสะบ้าจะหล่นจากเท้าไม่ได้
ถ้าหล่นถือว่าแพ้ทั้งทีม ต้องเปลี่ยนทีมเล่นคนหนึ่งโยนลูกสะบ้าได้
เพียงอันเดียวฝ่ายใดโยนลูกสะบ้าล้มได้มากที่สุด ฝ่ายนั้นเป็นฝ่ายชนะ
ฝ่ายที่ชนะอาจจะให้ฝ่ายแพ้ทำอะไรก็ได้ แล้วแต่จะตกลงภายในกลุ่ม
เช่น อาจจะทำให้ได้พ็อนรำ

สะบ้าล้อที่เล่นนั้นมีท่าที่ใช้ในการเล่นหลายอย่าง แต่ที่นิยม

เล่นกันโดยทั่วไปมี 7 ท่า คือ

1. ทำสอยนึ่งใช้มือล้อสะบ้าไปข้างหน้าเมื่อสะบ้าหยุดก็จะ
เอาเท้าวางบริเวณ ที่สะบ้าหยุดแล้วยังไปให้ลูกสะบ้าตั้ง
 2. ทำสอยปากเป่า ทำเช่นเดียวกับท่าที่ 1 แต่ต้องวิ่งตาม
ไปเป่าสะบ้าด้วยเมื่อ สะบ้าหยุดก็ทำเช่นเดียวกัน
 3. ทำยั้งติด ใช้มือซ้ายจับสะบ้าแล้วใช้นิ้วชี้ของมือขวายิง
ลูกสะบ้าให้แล่นแฉลบไป เมื่อสะบ้าหยุดก็ติดอีกครั้ง
 4. ทำหกโนนติดใช้เท้าทั้งสองข้างหนีบลูกสะบ้าให้อยู่
ระหว่างสันเท้า โนมตัวลงจรดพื้นแล้วยกสันเท้าให้ลูกสะบ้าข้ามศรีษะ
ไป เมื่อลูกสะบ้าหยุดแล้วหยิบมาติดอีกครั้งหนึ่ง
 5. ทำหกโนนพัน ทำเช่นเดียวกับท่าที่ 4 แต่ต้องทำให้
สะบ้าล้อเลยแนวสะบ้าตั้งโดยไม่ถูกสะบ้าตั้ง
 6. ทำหนึ่งลองหยาย เอาสะบ้าวางบนพื้นดินให้ด้านหาง
อยู่ข้างบนใช้นิ้วหัวแม่มือเท้าสองข้างตีสะบ้าไปข้างหน้า 3 ครั้ง และ
ครั้งที่ 3 ต้องถูกสะบ้าตั้งพอดี
 7. ทำหนึ่งลองคว่ำ ทำเช่นเดียวกับท่าที่ 6 แต่วางสะบ้าคว่ำ
ได้เอ่ยไว้ตอนต้นว่าอาหารชาติไหนก็ถือเป็นเอกลักษณ์ชาติ
นั้น ชาวมอญมีอาหารการกินแตกต่างไปจากชาติอื่น และมีการปลูก
พืชพรรณบางชนิดที่แตกต่างไปกว่าคนพื้นราบภาคกลางอื่นๆ ดังนั้น
อาหารการกินของชาวมอญจึงมีลักษณะพิเศษเฉพาะซึ่งจะหา
รับประทานที่อื่นๆ ไม่ได้ เช่น
- แกงส้มพอเหมาะ** มีลักษณะคล้ายแกงคั่วส้มหรือแกงส้ม
ใส่เครื่องแกงส้มต้มน้ำให้เดือดแล้วใส่ปลาสดลงไปต้มสักพักหนึ่งจึงใส่
ผัก ประกอบด้วยใบส้มพอเหมาะ กระเจี๊ยบฝัก หน่อไม้ มะเขือ ยอด

พักทอง

แกงมะตาด ใส่เครื่องแกงส้มลงหม้อเติมกะทินำขึ้นตั้งไฟให้เดือด ใส่เนื้อหมู แล้วใส่ลูกมะตาด

แกงมะลัน ใช้น้ำพริกแกงส้ม แกงกับปลาอย่าง และผักมะลัน

แกงเอื้อง เครื่องแกงคล้ายแกงส้ม คือพริกแห้ง หอมแดง กระเทียม โดยเพิ่มตะไคร้ กระชาย และใส่ปลาอย่างและดอกเอื้อง

แกงดอกจิว เป็นแกงส้มใส่ปลาอย่างหรือปลาสดก็ได้ ใส่ดอกจิวสด

แกงพุทรา เครื่องปรุงรูน้ำพริกมีพริกแห้ง หอม กระเทียม ตะไคร้ กระชายเล็กน้อย เวลาแกงจะใส่ปลาร้า ถั่วแปบอ่อนโขลก พุทราโขลกพอแตกลงไป ชิมรสตามใจชอบ

เรื่องนี้คงจะจบลงไม่ได้ถ้าไม่พูดถึงศิลปะของชนชาติมอญ ก็บอกไว้แล้วว่ามีกรรองรำทำเพลงตอนปีใหม่ก็ขอเล่าสักนิดว่ารำมอญ มีที่มาอย่างไร ดูเหมือนว่ามอญจะถือว่าการรำเป็นการแสดงความเคารพนอกเหนือไปจากการรักษาประเพณีด้วย

รำมอญ เป็นนาฏศิลป์ที่เก่าแก่ของมอญ และคงเหลืออยู่สืบต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้ลูกหลานมอญรุ่นหลังๆ นี้ยังคงได้รับการถ่ายทอดศิลปะนี้ไว้ด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปากเกร็ด พระประแดง ที่ปทุมธานี ยังมีผู้ที่รำมอญได้จำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งวงปี่พาทย์มอญที่บรรเลงประกอบการรำก็ยังคงมีอยู่หลายวงเช่นกัน แต่ละวงก็มีฝีมือเยี่ยมทางเพลงมอญกันทั้งสิ้น

รำมอญทางมอญจะเรียกว่า “ปัว-หะเป็น” จะมีโอกาสทั้งงานมงคล เช่น งานฉลองทางพุทธศาสนา ฉลองวัด หรืองานสมโภชน์ต่างๆ ตลอดจนในงานศพ โดยเฉพาะในงานศพพระชาวบ้าน

จะนิยมถวายหน้าศพ เพราะถือว่าได้บุญถ้าทำเช่นนั้น ในงานศพ ศฤกษณ์ผู้มีอายุโสหรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือ ชาวบ้านจะมารำด้วยความเคารพเช่นกัน ในแผ่นดินจารึกหน้าพระอุโบสถวัดปรมายิกาवास อำเภอบางกรวด จังหวัดนนทบุรี ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จารึกประวัติที่ทรงปฏิสังขรณ์วัดนี้ไว้ ได้กล่าวถึงตอนฉลองวัดในปี พ.ศ.2427 ทรงโปรดให้มีมหรสพฉลองวัดนี้

ปี 2548 ที่จะมาถึงนี้ ฉันและน้องๆที่มีส่วนช่วยแต่งเรื่องนี้ขอร่วมกันอวยพรผู้อ่านที่นั่งนับ 1 ถึง 10 ตอนใกล้ที่เตียงคืน มีปีใหม่ที่ยิ้มมสุขเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ ปราศจากภัยพาลทั้งปวง มีแต่คนรัก ชนาศัตรูด้วยความดี ไม่ป่วยไข้ และมีอายุยืนยาวด้วยกันทุกคน

"สวัสดิ์ปีใหม่ค่ะ"

แล้วปีใหม่ก็เวียนมาถึง พร้อมๆ กับที่วารสารสราญรมย์ เล่มที่ 25 เล่มนี้ พิมพ์เสร็จลง ต้องบอกว่าวารสารเล่มนี้เสร็จลงได้ เพราะแรงสามัคคีบวกกับน้ำใจของเพื่อนๆ พี่ๆ จากกระทรวง การต่างประเทศและจากหน่วยงานอื่น คงเหมือนงานหลายๆ อย่าง ที่เสร็จลงในปีนี้อย่างสวยงามและสมบูรณ์ อันที่จริงต้องบอกว่า พี่ ประภัสสรฯ เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลักช่วยจัดทำวารสารสราญรมย์มา ตั้งแต่เล่มแรกจนเป็นที่รู้จักของผู้อ่านในปัจจุบัน เพราะมีเนื้อหาชวน ให้ติดตามทั้งวิชาการ สารบันเทิง ฯลฯ

เร็ว ๆ นี้ พี่ประภัสสรฯ ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติราชการ ที่อื่น ไกลจากเมืองไทย หลายพันไมล์ คณะผู้จัดทำวารสารสราญรมย์ ต้องขอบคุณพี่ประภัสสรฯ ในน้ำใจและความพากเพียรที่ช่วยงาน หนังสือมาตลอดทั้ง 25 เล่มค่ะ

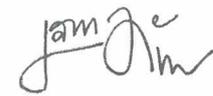
ยังต้องขอขอบคุณ กรมศิลปากรที่เอื้อเพื่อภาพประกอบ และภาพในเล่ม ทำให้หนังสือน่าอ่าน และปิดเล่มลงได้

สำหรับวารสารเล่มนี้ ยังคงมีสาระหลากหลายชวนติดตาม อยู่หลายเรื่องด้วยกัน ทั้งเรื่องวิชาการอย่าง การทูต CEO ซึ่ง ขยายความคำว่า CEO ยอดฮิตให้เข้าใจง่าย ๆ หรือจะเป็นเรื่อง

แรงงานไทยในอิสราเอล โดย นต.อิทธิ ดิษฐบรรจง ร.น. รองอธิบดี กรมสารนิเทศ พลาดไม่ได้กับเรื่อง วิวัฒนาการหนังสือเดินทางไทย สู่นักหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยคุณนิลวรรณ งามอุโฆษ กรมการกงสุล เพื่อเป็นการส่งท้ายปีใหม่ให้มีสิริมงคล วารสารเล่มนี้ เสนอเรื่อง ชูชาติ คดีการไหว้เจดีย์ประจำปีเกิดอย่างชาวล้านนา และขอชวนให้ติดตามเรื่องจากนักเขียนหน้าใหม่ของกระทรวงฯ จากเรื่อง ลังกาเปิบมือ โดยคุณธีรบุร บัญญัติ ส่งตรงมาจาก โคลัมโบ ว่าด้วยวิธีการทานอาหารของคนศรีลังกาโดยแท้

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำวารสารสราญรมย์ขออาราธนาคุณ พระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกโปรดดลบันดาลให้ ผู้อ่าน และผู้ฟังวิทย์สราญรมย์ มีความสุข ความเจริญ อายุมั่นขวัญยืน ไม่ เจ็บไข้ได้ป่วย ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดปีระกาที่จะมาถึงนี้ค่ะ

ด้วยความขอบคุณ

เบญจภา ทับทอง
บรรณาธิการ